

*Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.*

YENİLİKÇİ BİR İLETİŞİM
İLE PAYLAŞILAN

YENİLİKÇİ KALKINMA HİKAYELERİ

Cilt II

UNDP Türkiye 2014

YENİLİKÇİ BİR İLETİŞİM
İLE PAYLAŞILAN
**YENİLİKÇİ
KALKINMA
HİKAYELERİ**

Cilt II
Podcast 51 - 110

Türkiye

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Birlik Mahallesi, Katar Caddesi, No:11
Çankaya, Ankara 06610 Türkiye
www.tr.undp.org

/undpturkiye

© 2015

Editörler:

Faik Uyanık

UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü

Nazife Ece

UNDP Türkiye İletişim Asistanı

Teşekkür

Bu radyo programlarının hazırlık sürecinde, yayınında ve yapımında emeği geçen teknik ekibe, katılımlarından dolayı konuklarımıza ve program metinlerinin oluşturulması ve derlenmesinde çalışan gönüllülerimize teşekkürü bir borç biliriz.

Teknik yapımdaki destekleri için Radyo İlet'ten Önder Çağlar ve Halil Rifat Güven'e, basılı versiyondaki destekleri için de Ersoy-Ersoy Tanıtım Grubu'ndan Burçin Ersoy ve Tuna Ersoy'a teşekkür ederiz.

Podcast

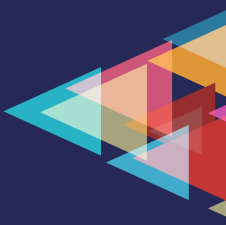
51	Kadının İş Dünyasında Üst Düzey Temsili	8
52	2015 Sonrası Kalkınma Gündemi: Türkiye'deki Ulusal İstişareler Süreci	12
53	Kız Çocuklarının Durumu ve Çocuk Gelinler	16
54	İklim Değişikliği Risk Yönetimi	19
55	Türkiye'nin Dış Yardımları	21
56	Sürdürülebilir Turizm ve Uluslararası Uzlaşma	24
57	'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' Birleşmiş Milletler Ortak Programı	26
58	Gönüllülük ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi	30
59	Küresel Kalkınma Gündemi: 2015 ve Sonrası	34
60	Neden Yoksulluk?	37
61	2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Çevresel Sürdürülebilirlik	40
62	Kırsal Kalkınmada Yönetişim	43
63	Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?	46
64	2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Gıda Güvencesi ve Beslenme	49
65	Türkiye'de Karbon Piyasaları	52
66	Bir Milyar Sesini Yükseltiyor	55
67	2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Büyüme ve İstihdam	58
68	Türkiye'de Nüfus Dinamikleri	62
69	Çocuklar İçin Adalet	65
70	Eğitimde Kuşaklararası Hareketlilik	68
71	İklim Finansmanı	71
72	Tarım ve Kırsal Kalkınma	75
73	Türkiye'deki Ulusal İstişareler	79
74	2015 Sonrası Kalkınma Gündemi: İklim Değişikliği	82
75	2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Gençlik	85
76	Asya ve Pasifik Bölgesinde Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Kalkınma	88
77	Haydi Yapalım Türkiye!	91
78	Bir Başarı Hikayesi: Argande	94
79	2013 İnsani Gelişme Raporu	97
80	Göç ve Kalkınma	100
81	"Eşitlik İçin Buluyoruz"	103
82	Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul Buluşması	106

Podcast

83	Türkiye'de Enerji Verimli Ürünlerin Piyasa Dönüşümü	110
84	Bölgesel Farklılıklar ve İkili Tuzak	114
85	Orta Asya ve Avrupa Bölgesi Nasıl Bir Kalkınma Gündemi İstiyor?	117
86	Kadının İnsan Hakları	120
87	Türkiye'yi Kadınlar Büyütebilir mi?	123
88	Güneydoğu Anadolu'da Organik Tarım Sektörü Rekâbet Edebilir mi?	126
89	Türkiye'nin Geleceğine UNDP'nin Katkısı	130
90	2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Bilgi ve İletişim Teknolojileri	133
91	Deniz ve Kıyı Koruma Alanlarına Neden İhtiyacımız Var?	136
92	2013 Dünya Nüfusunun Durumu Raporu ve Ergen Gebeliği	139
93	Türkiye'nin Eğitim Sisteminin Bir Değerlendirmesi: PISA 2012	142
94	Yaşam Kaynağı Su İçin Yenilikçi Fikirler	145
95	İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılması	149
96	İnsani Gelişme ve Yaratıcılık	153
97	Datça ve Bozburun Doğası	156
98	Gelecek Turizmde	159
99	Yoksulluk Ölçümüne Yeni Yaklaşımlar	162
100	Küresel Kalkınma Gündeminde Yeni Perspektifler	166
101	Sürdürülebilir Ormanlar İçin Su	170
102	Türkiye'nin Yenilikçi Sınırı ve Bölgesel Kalkınma	173
103	81 İlin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi	177
104	Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi	181
105	Bilişimde Gençlerin Etkin Kılınması	185
106	Birleşmiş Milletler'in Gençlik Çalışmaları	188
107	Sürdürülebilir Enerji Çözümleri ve Özel Sektörün Rolü	192
108	Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi: İstanbul Bildirgesi	195
109	Uluslararası Girişimcilik Merkezi	199
110	Güney-Güney İşbirliği ve Yükselen Donör Roller	202

Kamal Malhotra
*BM Türkiye Mukim Koordinatörü ve
UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi*

Dünyanın en büyük çok taraflı kalkınma kuruluşlarından biri olarak 170'ten fazla ülkede ve bölgede temsilcilikleri bulunan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), 50 yıllık uzmanlığıyla bilgi, pratik ihtisas ve güven mirasını sağlayarak Birleşmiş Milletler'in (BM) kalkınma çalışmalarına öncülük ediyor. Bu nedenle UNDP, öngörü, anlama ve bugünün fırsatlarını ve risklerini değerlendirerek harekete geçme konusunda ön sıralarda yerini alıyor.

Kalkınma için iletişim, ülkelere aşırı yoksulluğu ortadan kaldırmak ve eşitsizlikleri ve dışlanmayı yok etmek konusunda iletişimi kullanmaları konusunda katkı sağlayabilir. Diyalogu sağlayan, toplumların ne düşündüklerini açıkça söylemelerine, isteklerini ve endişelerini dile getirmelerine ve kalkınmaları ile ilgili karar süreçlerine katılmalarına yardımcı olan iki yönlü iletişime özellikle vurgu yapmak çok önemlidir.

Sadece deneyimlerimizi ve bilgi birikimimizi göstermek ve paylaşmak için değil, aynı zamanda insanların, özellikle toplumdaki en dezavantajlı kesimlerin, hayatlarını etkileyen kararların şekillenmesi süreçlerine dâhil olmalarını sağlamak için, geleneksel olanlarla birlikte yenilikçi iletişim araçlarını da kullanıp geliştiriyoruz.

Bu anlamda, UNDP Türkiye ilk Yeni Ufuklar podcastini Ocak 2011'de yayınladı.

Yeni Ufuklar podcastleri, UNDP'nin kalkınma öykülerinin Türkiye'de daha geniş bir dinleyici kitlesiyle paylaşılmasını hedefliyor. Yeni Ufuklar podcastinin temel amacı, yalnızca UNDP'nin çalışmaları hakkında farkındalığı artırmak değil, aynı zamanda yerel ve küresel anlamda önemli olan kalkınma konularında tartışmaların teşvik edilmesini sağlamak. Yeni Ufuklar podcastleri, Türkiye'de kalkınma konuları ile ilgilenen ve daha sağlıklı, daha yeşil bir geleceğin hayalini kuran insanların sesi oldu.

Geniş radyo ağı sayesinde, Yeni Ufuklar podcastleri Türkiye'de her hafta 1 milyonu aşkın kişiye ulaşıyor. Şu anda İstanbul merkezli bir radyoda ve 13 üniversite radyosunda Yeni Ufuklar podcastleri her hafta yayınlanıyor.

Yenilikçi ve yaratıcı bir platform olan Yeni Ufuklar podcastlerinin, TuneIn ve iTunes Türkiye mağazası gibi çok önemli sosyal medya platformlarında en iyi podcastlerden biri olarak yer aldığını da önemle vurgulamak istiyorum. Yeni Ufuklar podcastleri, iTunes Türkiye'de kendi kategorisinde son iki yıldır birinci olarak aynı kategoride kullanıma sunulan 150 kadar podcast arasında en çok indirilen podcast oldu.

Daha üretken, sağlıklı, eğitilmiş ve yeşil bir gelecek için Türkiye'deki ve dünyadaki kalkınma tartışmalarına katkı sağlamak amacıyla program çalışmalarımızdan seçilen hikâyeleri ve UNDP'nin önemli savunuculuk mesajlarını paylaşan Yeni Ufuklar podcastlerinin sağladığı bu büyük katkı, UNDP Türkiye için büyük bir memnuniyet ve gurur kaynağıdır.

Kamal Malhotra

BM Türkiye Mukim Koordinatörü ve UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi

UNDP Türkiye Podcast:

Kalkınma tartışmalarında politika düzeyinde etki yaratmak için yenilikçi platformlar

Dünya değişiyor ve daha önce görülmemiş bir dönüşümden geçiyor. Gücün küresel dengeleri değişiyor, aşırı yoksulluk tarihindeki en düşük seviyesine ulaştı, daha önce hiç olmadığı kadar çok insan artık şehirlerde yaşıyor ve yeni teknolojiler sosyal davranışları ve tüm sanayiye kökten değiştiriyor.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), güçlü yanlarını ön plana çıkararak kalkınmada bir sonraki atılımı gerçekleştirmeye odaklanıyor ve hem yoksulluğun ortadan kaldırılmasında hem de eşitsizliklerin ve dışlanmanın önemli ölçüde azaltılmasında ülkelere yardımcı olmayı amaçlıyor.

Bu nedenle UNDP'nin Türkiye'deki çalışmalarını anlatmak ve ulusal politikaları etkileyen kalkınma tartışmalarına dâhil olmak için stratejik iletişime öncelik veriyoruz.

Böylece, 'Ne yapıyoruz? İnsanların yaşam kalitesini nasıl etkiliyoruz?' gibi sorular sorarak elde ettiğimiz sonuçların ve etkilerin iletişimini yapmaya odaklanıyoruz.

Aylık e-dergimiz "Yeni Ufuklar" ile birlikte, UNDP Türkiye'nin paydaş olduğu projelerden seçilmiş öyküleri ele alan ve aynı zamanda küresel ve yerel kalkınma gündemin tartışıldığı radyo programlarını haftalık olarak yayınlıyoruz.

Radyo programlarımızın temel amacı, olabildiğince çok insana ulaşarak UNDP'nin çalışmaları hakkında bilgi vermek ve bu çalışmaların toplumun her kesimi için ne kadar önemli olduğunu vurgulamak.

Ortalama on dakika süren programlarda, Türkiye'de kalkınma konusunda çalışan kişiler bir araya geliyor, neler yaptıklarından ve daha iyi bir gelecek ve herkes için sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için sürdürülebilir etkiyi nasıl yarattıklarından bahsediyorlar.

Programlarımız için fon müziği sağlayan New York'taki Birleşmiş Milletler Radyosu radyo programlarımızı destekliyor.

Ankara Üniversitesi Radyosu Radyo İlefler kayıtlara ev sahipliği yapıyor ve yayınlarımız Açık Radyo ve Polis Radyosu tarafından yayınlıyor.

Polis Radyosu, Yeni Ufuklar podcast programlarını 50'ye yakın ilde yayınlayarak Türkiye'deki nüfusun yüzde 70'ine ulaşmamızı sağlıyor.

Yeni Ufuklar podcastleri bu sezonda yurtdışına da açıldı ve Kıbrıs'tan MYCY Radyosu radyo ağımıza katıldı.

Kalkınma aktörleri gençlere daha çok ulaşmak

Yeni Ufuklar radyo programları, Türkiye'nin dört bir yanındaki 12 üniversite radyosu aracılığıyla da dinlenebiliyor. Bu radyolar İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi.

Böylece UNDP, gençlerin ülkelerindeki kalkınma zorlukları ile ilgili tartışmalarda pasif yararlanıcılar olarak değil, aktif rol alan kişiler olarak dâhil olmalarına destek oluyor.

Sosyal Medya Entegrasyonu

Radyo ağımla 1 milyondan fazla kişiye ulaştık.

Yeni Ufuklar Podcast programlarına ait program metinleri, İngilizce ve Türkçe olarak UNDP Türkiye'nin internet sitesinde yer alıyor (<http://tr.undp.org>) Görüntülü ve sesli kayıtlar, internet sitesinin yanı sıra iTunes, Soundcloud, Tuneln, Yodiviki mobil uygulaması, Pure Connect, Audioboo ve Youtube'da da yayınlanıyor. Bu sayede Yeni Ufuklar radyo programları, akıllı telefonlar da dâhil olmak üzere bütün mobil medya oynatıcılarından takip edilebiliyor.

Sosyal ağlar Türkiye'deki internet kullanıcılarının aktiviteleri arasında birinci sırada geliyor. 2014'ün ilk çeyreğinde, Türkiye'deki internet kullanıcılarının yaklaşık %79'u sosyal ağlara katıldı. Bu nedenle, bu platformlar savunu çalışmaları için birçok fırsat sağlıyor.

Bu nedenle Yeni Ufuklar radyo yayınları, aralarında Facebook, Twitter ve Türkiye'de oldukça yaygın kullanılan Friendfeed olmak üzere birçok sosyal medya platformu aracılığı ile de tanıtılıyor.

Bunun yanı sıra destekleyici görsel materyaller de Pinterest ve Flickr'da yer alıyor.

Sosyal medya profillerimiz sürekli olarak güncelleniyor ve böylece bu platformlarda Yeni Ufuklar radyo programları hakkında, yani Türkiye'nin kalkınma konusundaki politika yapımı süreçlerini destekleyen ve etkileyen tartışmaların devam etmesi sağlanıyor.

Sonuç olarak Yeni Ufuklar radyo programları ile UNDP'nin yaptığı çalışmaları ve projeleri duyurmak ve paylaşmak için genç, etkin ve yenilikçi bir iletişim yönteminden faydalanmış oluyoruz.

Hiçbir maliyet olmaksızın bilgi paylaşımı yapmak ve olabildiğince çok insana erişmek bu kadar kolay olmamıştı.

Yeni Ufuklar yayınlarının program metinlerinden oluşturduğumuz bu derlemede, Yeni Ufuklar'ın yayımlanmış olan 51.-110. programları arasındaki 60 program yer alıyor.

Bu programların metinlerine ve ses/görüntü kayıtlarına <http://tr.undp.org> adresinden de ulaşabilirsiniz.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye İletişim Ofisi

51

12.11.2012

Kadının İş Dünyasında Üst Düzey Temsili

Katılımcılar:

Devrim Erol

Girişimci İş Kadınları ve Destekleme Derneği (ANGİKAD) Başkanı

Neşe Çakır

Türkiye'de Cinsiyet Eşitliği için Elverişli Ortamın Oluşturulması Ortak Programı Yöneticisi

Bu bölümde kadınların iş hayatında üst düzey temsili konusunu ele alıyoruz. Kadınların yönetici olmalarının neleri değiştirebileceğini ve bu durumun önündeki engelleri irdeliyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. Uzun bir yaz tatilinden sonra, 51. kez sizlerle beraberiz. Bu bölümde kadınların iş hayatında üst düzey temsili konusunu ele alacağız. Kadınların yönetici olmaları acaba neleri değiştirebilir ve bu durumun önündeki engeller nelerdir, diye soracağız konuklarımıza. Ankara Girişimci İş Kadınları ve Destekleme Derneği (ANGİKAD) Başkanı Devrim Erol ve Türkiye'de Cinsiyet Eşitliği için Elverişli Ortamın Oluşturulması Ortak Programı Yöneticisi Neşe Çakır bizlerle birlikte. Hoş geldiniz.

Devrim Erol ve Neşe Çakır: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Öncelikle Devrim Erol'a sormak istiyorum. Türkiye'de kadınların yönetici olmalarının önündeki en büyük engeller nedir?

Devrim Erol: Cevap veriyorum: Öncelikle kendileri. Şimdi, tabii ki, yönetici olmaya ilk önce hevesli olmak lazım, arzulu olmak lazım. Bu bir ezber bozma işi. Türkiye'de, gerek kamuda gerek özel işletmelerde, özellikle kadınların emeklerinin yoğun olduğu iş kollarında bile, yönetime doğru

gidildiğinde sayıların önemli bir şekilde azaldığını ve yönetim kadrolarına çok az kadının ulaştığı görülüyor.

UNDP Türkiye: Kamu ile özel sektör arasında bir fark var mı?

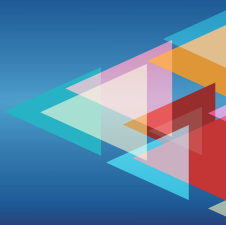
Devrim Erol: Gayet tabii, çok büyük bir fark var. Bir defa her şeyden önce dinamikleri farklı. Kamuda bir seçim, bir atama söz konusu. Diyeceksiniz ki, özel sektörde de böyle bir şey söz konusu. Bir defa altını çizmek istiyorum, biz girişimci iş kadınlarından bahsetmiyoruz. Yani, işini kurmuş kadınlardan bahsetmiyoruz. Çünkü zaten kadın kendi işini kurduğu zaman otomatik olarak işinin sahibi bir kadın oluyor.

UNDP Türkiye: Belli bir işletmenin içinde üst düzeye gelmiş kadınlardan söz ediyoruz.

Devrim Erol: Evet. Gerek kamu sektöründe gerek özel sektördeki profesyonel kadınlardan söz ediyoruz. Türkiye'de, örneğin Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nda işin doğasından dolayı daha çok kadın çalışır. Öğretmenler, hasta bakıcılar ve hemşireler gibi. Milli Eğitim Bakanlığı'nda öğretmenlere baktığınızda %50'sinin kadın olduğu görülürken, okul müdürlerinde ne yazık ki bu rakam tek haneli rakamlara kadar düşmektedir. Şimdi burada bir seçim mi söz konusudur, yoksa bu kadının tercihi midir? Çünkü genelde kız çocuklarına tatili uzun gibi nedenler öne sürülerek öğretmen olması salık verilir. Aileden gelen bu yönlendirmeye öğretmen olan kadınlar, konu okul müdürü olmak olunca bu eski öğretilerini geri çağırarak, yönetici olursa tam mesai çalışması gerekeceğinden endişe duyar.

UNDP Türkiye: Bu söylediklerinizin birçoğu sadece Türkiye için geçerli olan problemler değil. Sanıyorum ki pek çok benzer ülkede de bu tür sorunlarla karşılaşılıyor. Küresel ölçekte Türkiye'nin durumuna bakıyor musunuz?

Devrim Erol: Küresel ölçekte Türkiye'nin durumuna hem ben bakıyorum hem de dünya bakıyorum. Davos çıktılarına bakarsanız, orada kadın erkek eşitliğindeki kategorizasyonda Türkiye tehlike sınırındaki ilk on ülke arasında yer alıyor. Yani 136 ülke arasında 125. sırada yer alıyor. Bu değerlere bakarak sosyal kalkınmayı değerlendirirsek, Türkiye 125. sırada. Genel kalkınmadan ve toplam kaliteden bahsettiğimizde yalnız başına bir ekonomik kalkınma hiçbir şeyi ifade etmiyor. Bunun illa ki sosyal gelişimle desteklenmesi lazım.

UNDP Türkiye: Tabii, altını çizmekte yarar var: Biz bu programda çalışan kadınların toplam çalışanların içindeki oranına bakmıyoruz. Üst düzey yönetime girebilmiş kadınlara bakıyoruz. Bunun da altını çizdikten sonra ilgili birkaç rakam vermek istiyorum: Son kararnameyle büyükelçilerin %40'ı kadın ve tüm Türkiye'ye bakıldığında 27 kadın kaymakam ve yalnızca bir tane kadın vali var. Kadın istihdamına baktığımızda ise, yöneticiler dışında, kadın istihdamı %20-24'ler seviyesinde iken; hedef 10 sene içerisinde %38'e çıkarmak. %50'den bahsetmiyoruz bile. Türkiye'de 113 kadın dekan ve 10 kadın rektör var. Türkiye'deki 200'e yakın üniversite arasında yalnızca 10 üniversitenin kadın rektörü olduğunu görüyoruz. Üst düzey akademisyenlere baktığımızda ise kadın profesörlerin tüm profesörler arasındaki oranı %27. Kamudaki güçlükler ve özel sektördeki güçlükler nelerdir? Sizce aralarında çok büyük farklar var mı?

Devrim Erol: Aslında toplumların sağlıklı gelişimi için üremek gibi doğal bir gerçek var. Fakat kadının hamileliği ve doğumu hem özel sektörde

hem de kamuda bir biçimde cezalandırılıyor. Ama bu kadının en doğal işlevi. Sanki çocuk büyütme yalnızca kadının görevi gibi algılanıyor. Bu en önemli bariyerlerden bir tanesi. Bir toplumsal sıkıntılar var bir de işyerindeki sıkıntılar var. İşveren, kadını zaman zaman, bir ya da iki yıl, işyerinden kopan bir çalışan olarak görüyor ve bunu tolere etmiyor. Tolere etmek de istemiyor. Bu en önemli sorunlardan bir tanesi. Bir de hala erkek işi kadın işi diye ezberlenmiş önyargılar var. O nedenle kadını bazı noktalarda bazı seviyelere getirip oralarda tutmak gibi bir alışkanlık var. Bir de şöyle düşünün lütfen: Zaten o kadar az üst düzey kadın yönetici var ki dolayısıyla kadın ile empati yapan ve kadın hakları için çalışan karar verme seviyesindeki yönetici az. Ben somut bir örnek de vermek istiyorum. Geçen hükümette Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu olmasaydı yani bir kadın olmasaydı, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde asla Milli Eğitim Bakan Müsteşarı bir kadın olmazdı. Ve bundan dolayı da bakanın görevi bitti ve müsteşar da etik olarak görevinden ayrıldı. Müsteşarlığı onu daha görünür hale getirdiği için şu an Yalova Valimiz eski Milli Eğitim Müsteşarı. Bunların domino etkisi var.

UNDP Türkiye: Siz programa katılmadan önce Twitter üzerinden takipçilerimize size bir soruları var mı diye sorduk. Ahsen Sacli isimli bir takipçimiz “Bir kadın yönetici görmedim ki işine duygularını, kaprislerini katarak yanındakilere de eziyet etmeyen bir kişi olsun.” demiş. Dolayısıyla, kadınlar üst düzeye geldikleri zaman mucize yaratmaları mı bekleniyor acaba?

Devrim Erol: Ben bir mühendisim. Bu nedenle rakamlarla konuşacağım. Öncelikle erkeklerden bir bekleniyorsa kadınlardan on bekleniyor. Bir defa böyle bir durum var. Bir de bu biraz sosyolojik biraz da psikolojik bir konu. Yani erkeğin disiplinli, takipçi, kural koyucu bir yönetici olarak çalışması erkek tanımının içinden geldiği için kabul edilebilir. Ama aynı biçimde bir kadının çalışması kaprisli, hırslı, agresif, ezici oluyor. Çünkü kadının toplumdaki genel algısı okşayan, seven, anaç, yumuşak, sürekli idare eden – baba değil anne idare eder ya evde – tavizkâr ve ara bulucu bir durumu var. İşte bu gözlüklerle bakıldığında yorumlar da böyle oluyor. Tam tersi, yani kadın seven, yumuşak ve idare eder bir yönetici olduğunda da adı beceriksiz çıkıyor. Aynı yönetim biçimleri erkekte ise, ne kadar uzlaşmacı ne kadar işbirlikçi diye yorumlanıyor.

UNDP Türkiye: Devrim hanım bu noktada ben Neşe Hanım’a dönmek istiyorum. Kendisi Türkiye’de Cinsiyet Eşitliği İçin Elverişli Ortamın Oluşturulması Ortak Programı Yöneticisi. Neşe hanım, siz bu çalışmayı elbette ki birçok sivil toplum kuruluşunu da dahil ederek yapmaya çalışıyorsunuz ama bunun başında bazı Birleşmiş Milletler kuruluşları var. Hem bunlardan hem de programın amacından söz edelim istiyorum.

Neşe Çakır: Türkiye’de Cinsiyet Eşitliği İçin Elverişli Ortamın Oluşturulması Programı geçen yıl ortalarından itibaren devam ediyor. Programın ortakları Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Birleşmiş Milletler Kadın Ajansı ve TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. Aslında Devrim Hanım’ın çok spesifik olarak bahsettiği konuları da ele alacak şekilde cinsiyet eşitliği için işleyen verimli bir mekanizmanın oluşturulmasını amaçlıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizması dediğimiz zaman bir ayağında yasama yani TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu diğer ayağında da uygulama olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var. Sadece CEDAW’ın tanımladığı Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi’ne göre, bu iki temel ayak üzerinde

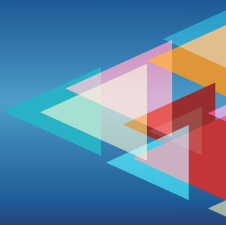
yine ulusal düzeyde diğer bakanlıkların görevleri var, sivil toplum kuruluşlarının bu yapıyla organik bağları var ve yerel ölçekte de valilikler ve belediyeler bünyesinde oluşturulmuş eşitlik konseyleri ve kent konseyleri var. Özel sektör temsilcileri de bu yapının içinde.

UNDP Türkiye: Çok ortaklı ve çok yere yayılmış bir yapıdan söz ediyoruz burada. Siz, Devrim hanımın başında bulunduğu ANGİKAD ile ekim ayının ortalarında bir uluslararası bir toplantı düzenlediniz. Kadının üst düzeyde temsiline odaklanan bir toplantıydı bu. Buradan çıkan sonucu da vurgulayarak kapatmak istiyorum

Neşe Çakır: Burada çok önemli olan nokta şu: Kadının bütün karar verme mekanizmalarında bütün alanlarda temsil edilmesi. Yani kadının karar verme mekanizması dediğimiz üst yönetimde – kamu da olur, özel sektör de olur, sivil toplum kuruluşları da akademi de – yer alması.

UNDP Türkiye: Bu ANGİKAD ile düzenlediğiniz çok kapsamlı bir konferanstı. Şimdi Devrim Hanım’a soralım: Konferans çıktılarında kırk dört kırk beş maddelik uzun bir yapılacaklar listesi var. Buna bakıldığında, Türkiye özelinde konuşalım; çok fazla yol var mı kat edilmesi gereken yoksa Türkiye’deki vaziyet o kadar da kötü değil mi?

Devrim Erol: Tabii ki çok gidilecek yol var. Bunlar bizi hayatta tutan ve besleyen meseleler. Yani bu meseleler olmazsa bizim de varlığımıza gerek yok. Bir tane izleme komitesi kurmaya karar verdik. Bu çok önemli bir adım. UNDP, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve bizim derneğimiz olarak kurduk komiteyi. Bu komite ile alınan kararları hayata geçirmek için stratejik bir aksiyon hareketi oluşturacağız ve bunların ilgili birimlerde takipçisi olup realizasyonu için çalışacağız. Özellikle kadın yoğun bakanlıklara özel bir çalışma planı yapacağız. Örneğin, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlığı’nda müsteşar yardımcıları bile kadın değil. En azından bu konuda bir lobi çalışması yapacağız. Daha spesifik olarak yapacağımız işler de olacak. Kadının yönetici olmaya aday olması ve kendisini yetiştirmesi için eğitim ve koçluk programları hazırlayacağız. Öncelikle, kadının kendi kabuğunu yırtması ve kendine özgüveninin artması lazım. Bir de toplumda kadının algısı var. O algıyı da değiştirmek lazım. Onu da konuştuk. Kamuda ve özel sektörde çok başarılı olmuş kadın yöneticiler var. Medya ile işbirliği yapıp bunların mutlaka

görünür hale getirilmesi lazım. “Ben kadını ve işte şu kadar trilyonluk bir bütçeyi yönetiyorum ama çocuğum da ailem de var” diyen kadınları toplumla buluşturmak lazım. Çünkü toplumda şöyle bir yanlış var: Kadının iş hayatında başarılı olması için demir leydi olması, bekar/boşanmış ve çocuksuz olması lazım. Elbette böyle olanlar da var ama toplumun yapısına uygun son derece başarılı örnekler de var. Bunları ortaya çıkarmak ve insanların gözlerine sokmak lazım. Yani ya istiklal ya ölüm değil. Hepsi olabilir ve bir ara yol var.

UNDP Türkiye: “Kadın Temsili” etiketi ile Twitter üzerinden tartışmaya katılabileceğinizi vurgulayalım. Ekim ayında yapılan bu konferansta sunduğunuz tavsiyelere bakıldığında iş rotasyonları, esnek çalışma, kadın kotaları, kadınlara daha cesur olmayı öğretmek ve bunun gibi kırk beş madde görülüyor. Bunları yarimdanbirolmaz.com adresi üzerinden takip edebilirsiniz. ANGİKAD’a da angikad.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. UNDP’nin adresi de bildiğiniz gibi undp.org.tr. Konuklarımız ANGİKAD - Girişimci İş Kadınlarını Destekleme Derneği Başkanı Devrim Erol ve Türkiye’de Cinsiyet Eşitliği İçin Elverişli Ortamın Oluşturulması Ortak Programı yöneticisi Neşe Çakır’dı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu bölümünün sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

05.11.2012

2015 Sonrası Kalkınma Gündemi: Türkiye'deki Ulusal İstişareler Süreci

Katılımcı:

İbrahim Kuzu

Kalkınma Bakanlığı Kırsal Kalkınma Daire Başkanı

Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündemi çerçevesinde Türkiye'de başlatılan ulusal istişareleri ve Türkiye'nin 2015 sonrası kalkınma gündemindeki konumunu ele alıyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. Bu bölümde 2015 sonrası küresel kalkınma gündemini konuşacağız. Tüm dünyada yeni başlayan ve 2013 yılı boyunca sürececek olan bir istişare süreci bu. 2015 sonrası kalkınma gündemi ne anlama geliyor, Türkiye'nin bu gündem içindeki yeri ne? Bu soruları konuşumuz ile ele alacağız. Konuşumuz Kalkınma Bakanlığı Kırsal Kalkınma Daire Başkanı İbrahim Kuzu. Hoş geldiniz.

İbrahim Kuzu: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: İbrahim Bey, siz aynı zamanda 2015 sonrası sürecini başından sonuna kadar dikkatle takip eden bir kalkınma uzmanısınız. Harvard Üniversitesi'nde Kamu Politikası bölümünde öğrenim görmüşsünüz ve sosyal politika üzerine doktoranızı sürdürüyorsunuz. Dolayısıyla, isterseniz Binyıl Kalkınma Hedefleri'ni öncelikle bir anlatalım. Binyıl Kalkınma Hedefleri 2000 yılında belirlenmişti. 2015'e kadar süresi vardı. 2015'ten sonrasının ne olacağını şimdi konuşuyoruz. Türkiye'nin bakış açısıyla Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde nereye geldik?

İbrahim Kuzu: Binyıl Kalkınma Hedefleri, bütün dünya için belirlenmiş ilk toplu kalkınma inisiyatifidir. Öncelikle bunun altını çizmek lazım, bu çok önemli. Orada belirlenen belli parametreler vardı. Sağlıktan tutun eğitime kadar. Bunlarda bazı ülkeler çok başarılı oldular, bazıları o kadar da başarılı olamadılar. Bazı ülkeler bazı alanlarda başarılı oldular, bazılarında olamadılar. Türkiye için konuştuğumuzda, Türkiye'nin inanılmaz bir şekilde başarılı olduğu birkaç tane parametre var. Bunlardan bir tanesi, çocuk ölümleri. Bu anlamda, şu an dünyaya örnek gösterilen bir ülkeyiz. Hala çocuk ölümlerinin düşürülmesi lazım, fakat çok hızlı düştüğü için örnek gösteriliyor.

UNDP Türkiye: Çocuk ölümleri, dördüncü Binyıl Kalkınma Hedefi.

İbrahim Kuzu: Kız çocukların eğitimi konusunda belli bir noktaya geldik. İlkokul ve ortaokul düzeyinde, kız çocukları eğitime artık çok daha fazla katılıyorlar. Biz istatistikî olarak biliyoruz ki, ilkokul düzeyinde okula gitmeyen kız çocuğumuz yok gibi bir şey. Türkiye bunları nasıl başardı dersiniz, işin başında ekonomik büyüme var. Kalkınma Bakanlığı'nda işin parasal boyutuyla da çok uğraşıyoruz. Ekonomi büyüyecek ki, vergi tabanı genişlesin. Vergi alabilin. Devletin bütçesi büyüsün, eğitime, sağlığa birçok alana yatırım yapabilsin. Bu ekonomik büyümenin Türkiye'de bazı anlamlarda çok olumlu etkisi oldu. Tabii, sadece paraya sahip olmak yetmiyor. Parayı nasıl yönlendirdiğiniz de önemli. Sosyal politikalara ne kadar öncelik verdiğiniz, ne kadar değer verdiğiniz de önemli. Mesela Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı'nın şu an hem personel sayısı olarak hem bütçe olarak en büyük Bakanlık olması, en büyük yatırım kalemimizin – yıldan yıla bazen inip çıksa da – genelde eğitim olması, aslında neye önem verdiğimiz önemli bir delildir. Amerikalıların çok kullandığı bir tabir vardır: 'Para konuşur. Parayı izlediğinizde aslında bazı şeyleri anlıyorsunuz.'

UNDP Türkiye: Sekiz tane Binyıl Kalkınma Hedefi var. Raporlarda Türkiye'nin birinci, üçüncü ve yedinci hedeflerde eksikleri olduğu belirtiliyordu. Bu raporlardan en sonuncusu 2010 yılında açıklanmıştı. Yoksulluk, birinci hedef. Burada elbette Türkiye'nin çok ciddi bir ilerlemesi oldu. Üçüncü hedef de cinsiyet eşitliğinin teşviki ve kadının güçlendirilmesi. Kadının siyasette ve istihdamda daha fazla yer alması, bu hedefin tutturulması için gerekiyor. Yedinci hedef de

çevresel sürdürülebilirlik. Örneğin sekizinci hedefde Türkiye çok iyi. Sekizinci hedef, kalkınma için küresel bir ortaklık kurulması.

İbrahim Kuzu: Türkiye artık hem kendi kalkınması için uğraşan hem de başka ülkelerin kalkınması için çaba gösteren bir ülkeye dönüştü. Türk İşbirliği Kalkınma Ajansı (TİKA). şu an Koordinasyon Ajansı olarak ismini değiştirdi. Türkiye, dünyada neredeyse bütün ülkelerde, diplomatik temsilcilik açan, bunların birçoğunda TİKA görevlisi bulunduran, ciddi yardım programları yapan bir ülkeye dönüştü. Hatta şunu söyleyebilirim: Türkiye artık net olarak yardım eden bir ülke. Türkiye yardım alan bir ülke değil. Rakamlarda biraz şaşırabilirsiniz, çünkü ciddi miktarda AB Fonu girişi var. Fakat onu kalkınma yardımı olarak algılamak gerektiği görüşüne ben katılmıyorum. O Türkiye'nin üyeliğe hazırlık süreci ile ilgili bir şey. Diğer konulara da isterseniz değineyim. Mesela yoksulluk benim çok uğraştığım bir alan. Yoksullukta Türkiye çok ciddi bir ilerleme kaydetti. %38'lerden %18'lere düşen yoksulluk oranlarından bahsediyoruz. Fakat hala takıldığımız bir konu var: Kırsal alanda kentlerdeki gibi başarılı değiliz. Kırsal alanda yoksulluk oranlarında bir miktar düşme olsa bile uzun vadede sürdürülebilir bir düzeye getiremiyoruz.

UNDP Türkiye: Kırsal yoksulluk konusu...

İbrahim Kuzu: Kadının katılımında aslında ben çok umutluyum ama zaman alacak çünkü kadının siyaset hayatına da katılması, iş hayatında da yükselmesi kadının eğitimi ile ilgili. Biz kadınların eğitimine bugün yatırım yaparsak, bunun sonucunu 30 yılda alacağız.

UNDP Türkiye: Bu arada vurgulayalım: Türkiye'de yürüyen bir istişare süreci var, 2015 yılında Binyıl Kalkınma Hedefleri sona erecek ama bundan sonra bizim hedeflerimiz neler olacak, ele alacağımız konular neler olacak, bunları soruyoruz. Bunun sorulduğu 50 ülkeden biri Türkiye. Post2015turkey.org adresinden konu ile ilgili görüşlerinizi iletebilirsiniz. Twitter üzerinden #2015sonrası etiketiyle sizin görüşleriniz Kalkınma Bakanlığı ve UNDP tarafından takip edilecek ve mutlaka politikalara dâhil edilmesi sağlanacak. Örneğin, size sormak üzere Twitter üzerindeki takipçilerimizden bazı sorular aldık. Muğla Üniversitesi'nden Füsün Özerdem, şu soruyu size yöneltiyor: "10. Kalkınma Planı hazırlıkları sırasında, 2015 sonrası küresel kalkınma hedefleri kendisine ne kadar yer buldu?"

İbrahim Kuzu: 10. Kalkınma Planı hazırlık süreci şu anda devam ediyor. Bu kalkınma planı 2014-2018 yıllarını kapsayacak. 2013 ortasında nihai metin Meclis'e gönderilecek. 2015 kalkınma hedefleri bu kalkınma planında çok fazla bir yer bulacak. Şu an biz Özel İhtisas Komisyonları sürecindeyiz. Yani konunun uzmanlarını ve çeşitli tarafları toplayıp tematik şekilde çalıştığımız komisyonları topluyoruz.

UNDP Türkiye: Aslında hem 2015 sonrası kalkınma gündemi ulusal istişarelerinin ve 10. Kalkınma Planı çalışmalarının zamanlaması son derece iyi. İkisi aynı anda devam ediyor. Uğur Topçu, Twitter üzerinden size şu soruyu soruyor: "Kalkınma Bakanlığı'ndan Sayın İbrahim Kuzu, 2015 sonrası kalkınma gündeminde gençlik politikaları hakkında neler söyleyebilir?"

İbrahim Kuzu: Önce genci tanımlamak lazım: Uluslararası tanımlarda genç, 18-29 yaş arasındaki insanlara deniyor. Bu bağlamda, gençlik politikalarımızda gençlerin sosyal hayata, karar alma süreçlerine katılımı, hareketlilik programı dediğimiz türde programlarla hem Türkiye dışında hem Türkiye içinde seyahat edebilmeleri, birbirlerini tanıyabilmeleri gençlik politikalarında yer alacak. Yani gençlik politikasının özünde, gençliğin istihdamından önce hayatta kendilerini tanıyabilmeleri yer alacak.

UNDP Türkiye: 2015 sonrası gündeme ilişkin tartışmalara #2015sonrası etiketiyle Twitter üzerinden siz de katılabilirsiniz. Çok kısaca vurgulamak gerekirse, Türkiye’de yapılan çalışmalar, bölgeler düzeyinde yapılan çalışma toplantıları, üniversitelerde üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin görüşleri alınıyor. Türk hükümetinin katkısı, Türk hükümetinin bu yöndeki çalışmaları 2013 boyunca neler olacak?

İbrahim Kuzu: Bildiğiniz gibi Birleşmiş Milletler Türkiye ofisi tarafından tematik alan bazlı toplantılar düzenlenecek. Onların şu an hazırlık sürecine tarafız. Ayrıca benim sorumlu olduğum ve ilgilendiğim kısım da yerel istişare toplantıları. Türkiye’de 26 Kalkınma Ajansı kuruldu. Yaklaşık üç yıldır bunlar faal durumda. Kalkınma Ajansları işbirliği halinde Türkiye’nin çok farklı yerlerinde toplantılar düzenleyip orada herkesin bu tartışmalara dâhil olmasını sağlayacaklar. Tam şu an bu sürecin içindeyiz. Toplantılar nerede ve ne zaman yapılacak, onlara karar vermeye çalışıyoruz. Kritik mesele şu: X ilçesine veya iline gidip zaten bu tür faaliyetlerde her zaman yer alan her zaman konuşan insanların ötesinde, belki o toplantıda çayı dağıtan insanın da görüşünü sorabilmek. Aslında böyle bir vizyonla nasıl dizayn edebiliriz, onu düşünüyoruz.

UNDP Türkiye: Yerelin de ötesinde olan, aslında herkesin söz söyleme hakkı olan bir süreç hedefleniyor.

İbrahim Kuzu: Yerelden ülkeye, ülkeden küreye doğru götürmek gerekiyor. Burada altını çizmek lazım: Bütün dünya için konulacak hedeflerden bahsediyoruz. Meseleye bizim o spesifik mekânda yaşadığımız sıkıntının ötesinde, çok daha küresel bir vizyonla bakmaya çalışacağız. Ama doğal olarak herkes kendi önceliğini yansıtacaktır.

UNDP Türkiye: En kolayı aslında dediğiniz gibi sosyal medya üzerinden, İnternet üzerinden, bulunduğunuz mekânlardan bu sürece katkıda bulunabileceğinizi vurgulamamız. 2015 sonrası kalkınma gündeminde Türkiye’nin çözüm bulması gereken temel kalkınma konuları neler? Türkiye kendi tecrübelerinden yola çıkarak 2015 sonrası için belirlenen dokuz tematik alanda bu sürece nasıl katkıda bulunacak?

İbrahim Kuzu: Yabancıların Türkiye hakkında yazdığı kitaplara baktığınız zaman iki şeyi çok net

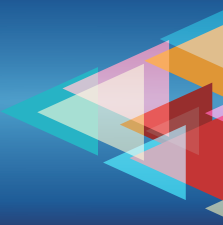
görürsünüz. Türkiye’yi zerre kadar tanımayan, hatta bu konularda uzman olan değişik ülkelerde çalışmış birine Türkiye’nin verilerini verseniz, ama üzerine ülke ismini yazmasanız, size iki şey söyleyecektir. İlk olarak, bu ülkede bölgesel gelişmişlik farklılıkları çok büyük bir sorun diyecektir. İstanbul ile Hakkari arasındaki, Artvin arasındaki, hatta Manisa’nın Demirci ilçesi arasındaki farktan bahsediyorum. İkinci olarak da kadının durumu çok büyük bir sorun diyecektir. Türkiye’de kadınların eğitim düzeyi ve özellikle de iş gücüne katılma oranları, - zaten iş gücüne katılmıyorsa doğal olarak istihdamı da daha düşük olacaktır - bunlar çok net karşınıza çıkıyor. Şahsi görüşüme göre, bizim çok uzun süre temel gündemimiz bu ikisi olacaktır.

UNDP Türkiye: Bunlar Türkiye’nin vurgulayacağı noktalar olacak. Az önce sözünü ettiğiniz çeşitli başarı alanları var. Türkiye ve benzer ülkelerdeki kalkınma sorunlarının çözümü açısından buradaki başarı hikâyelerinin transferi de elbette önem taşıyor.

İbrahim Kuzu: İlginç şeyler oldu o konuda. Hiç ummadığımız ülkelere talepler geldi. Çocuk ölümlerini nasıl bu kadar hızlı düşürdüğümüzü soruyorlar. Çocuk işgücü sorunu ile nasıl mücadele ettiniz, diye soruyorlar. Bizim bakanlığa değişik ülkelere heyetler gelirler ve ülke olarak tecrübelerimizi dinlerler. Biz orada bazı şeyleri elbette anlatıyoruz fakat her ülkenin çözümü de biraz kendine aittir. Tecrübeden faydalanacak ve ilham alacaksınız ama kendi çözümünüzü üreteceksiniz.

UNDP Türkiye: Son olarak tekrar vurgulayalım: Bölgesel toplantılara görüşlerini ifade etmek isteyen herkes davetli. Muğla’da başlattığımız, Denizli’de sürdürdüğümüz ve Anadolu’da daha pek çok üniversitede devam edeceğimiz üniversite turunda üniversitelilerin bu konudaki görüşlerini alacağız. Dokuz tematik alan ve konu hakkında daha fazla bilgi almak için post2015turkey.org İnternet sitesine tıklayabilirsiniz. Bize görüşlerinizi aktarmak isterseniz #2015sonrası veya #yeniufuklar etiketleriyle Twitter üzerinden bize ulaşabilirsiniz. İbrahim Kuzu, tekrar programımıza katıldığınız için teşekkür ederiz.

İbrahim Kuzu: Ben de bu fırsat için teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu bölümümüzde Kalkınma Bakanlığı'ndan Kırsal Daire Başkanı İbrahim Kuzu konuğumuz oldu. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırlayıp Yeni Ufuklar'ın sunduğu bu bölümünün sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İletişim Fakültesi hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

53

12.11.2012

Kız Çocuklarının Durumu ve Çocuk Gelinler

Katılımcı:

Gökhan Yıldırımka

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Türkiye Program Koordinatörü

Bu yıl ilk kez, 11 Ekim tarihi Dünya Kız Çocukları Günü olarak kutlandı. Bu vesileyle, bu bölümde kız çocuklarının durumu ve çocuk gelinler konularını konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde kız çocuklarının dünya genelindeki durumu ve çocuk gelinler sorunu üzerine konuşuyoruz. Konuğumuz, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'ndan Üreme Sağlığı Türkiye Program Koordinatörü sayın Gökhan Yıldırımka. Hoş geldiniz.

Gökhan Yıldırımka: Merhaba, hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Gökhan Bey, isterseniz sohbetimize başlamadan evvel bir videonun ses kaydını dinleyelim daha sonra çocuk gelinler sorununa daha detaylı bakacağız.

UNDP Türkiye: Bu video Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği tarafından hazırlandı ve Çağan Irmak tarafından yönetildi. Uzun bir süre de televizyonlarda gösterildi. Çocuk gelinler sorunu sadece Türkiye'de değil dünyada da olan bir sorun. Öncelikle dünyadaki durumdan bahsedelim. Bugün itibarıyla çocuk gelinlerin durumunun varlığı nokta nedir?

Gökhan Yıldırımka: Çok haklısınız, çocuk gelinler evrensel bir problem. Sayıları giderek azalmakla beraber özellikle sonuçları çok dikkat çekici. Yılda ortalama 80 milyondan fazla genç kız, erken gelin veya anne olmaları sebebiyle eğitimlerini yarıda bırakıyor. Daha önemlisi, 14 milyonu aşkın "genç kadın" gebelikle ilgili sorunlar nedeniyle kendinin ve bebeğinin yaşamını tehlikeye atıyor. Bazısı ölüyor, bazısı sakat kalıyor.

UNDP Türkiye: Bu durumun hem sosyal hem de sağlık ile ilgili bir boyutu var, değil mi?

Gökhan Yıldırımka: Tabii, muhakkak.

UNDP Türkiye: Peki nasıl tanımlıyoruz çocuk gelinleri?

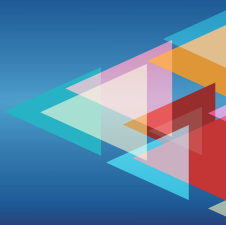
Gökhan Yıldırımka: Bu tanımın evrensel bir çizgisi var. Dünyanın neresine giderseniz gidin, Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası dokümanlarda çocukluk döneminin 18 yaşında sonlandığı belirtilir. Yani, 18 yaşın altındaki her evlilik sosyal, ruhsal ve toplumsal yönden hayata hazırlanmamış, henüz içinde çocukluk dönemini barındıran bir evliliştir.

UNDP Türkiye: Bu tabii ki çoğunlukla kız çocuklarını etkileyen bir durum.

Gökhan Yıldırımka: Tabii ki, ağırlıkla öyle.

UNDP Türkiye: 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü'ydü. Birleşmiş Milletler tarafından bu sene ilk defa Dünya Kız Çocukları Günü kutlandı. Bu gün vesilesiyle konu gündeme geldi. Dünyadaki durum, söylemiş olduğunuz gibi, milyonlarca genç kıza ve çocuğu ilgilendiren bir problem. Türkiye'ye dönelim. Türkiye'deki vaziyet nedir acaba?

Gökhan Yıldırımka: Türkiye'deki sonuçlar biraz daha dikkat çekici. Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması'na göre, aslında Türkiye'deki her dört evlilikten bir tanesi, az önce bahsettiğimiz sınırlar

dâhilinde “erken evlilik”. Yine, TÜİK’in yaptığı son istatistiklerde de 600 bin evlilikten yaklaşık dörtte birinin 19 yaş altı yapılan evlilikler olduğu görülüyor. Bunlar önemli vurgular ama ben sizi bir adım daha öteye getireyim. Kırsal alana veya tarım toplumuna gittiğimizde bu oran her üç evlilikten birine düşüyor. Sonuçlarını yakında yayınlayacağımız bir araştırmada şunu bulduk: Mevsimlik tarım işçilerinin %80’inden fazlası 18 yaşın altındayken evlilik yapmış. Yani, bu durumu etkileyen coğrafi ve bölgesel farklılıklar da var.

UNDP Türkiye: Bu durum, kentten kırsala kırsaldan da mevsimlik işçiler özeline indiğimiz zaman giderek artan bir tablo. Ancak bu, bu durumun kentlerde bulunmadığı anlamına gelmiyor. Örneğin, Türkiye genelinde 180 bini aşkın çocuk gelin var. UNFPA Türkiye’nin verilerine göre, sizin de söylemiş olduğunuz gibi her üç evlilikten biri çocuk evliliği. Geçtiğimiz yıl 20 bin aile, 16 yaşından küçük kızlarını evlendirmek için mahkemelerde dava açtı. Bu dava sürecinden de bahsedelim. 20 bin aile çok ciddi bir rakam, değil mi?

Gökhan Yıldırımka: Evet, çok ciddi bir rakam. Medeni Kanunu’nun 124. maddesine göre, evlenme konusunda yetkin olmak için 17 yaşını doldurmak gerekiyor. Ama kanun, hâkimlere bazı özel durumlarda, başvuru halinde 16 yaşını doldurmuş kız veya erkek çocuklara evlilik hakkını verme yetkisini de veriyor. Bu kararların bir kısmı, gebelik veya istenmeyen cezai durumların önüne geçmek için zorunluluktan alınan kararlar. 20 bin çok ürkütücü bir rakam. Ancak ne yazık ki bu rakamın gerçeği 20 binin kat ve kat üstü. Bunu saha çalışmalarında ve saha araştırmalarında görüyoruz. Araştırmamızdan bir alıntı yapayım. Genç bir anne bize şöyle demişti: “3 çocuğum var. İlk çocuğumu doğurduğumda 17 yaşındaydım. 19 yaşımda ikinci çocuğumu doğurdum. Üçüncü çocuğum ise şimdi beş aylık. Kocam ile doğum kontrolü hakkında hiç konuşmadık. Hamileliklerim sırasında çeşitli hastalıklar geçirdim.” Bu, kırsalda yaşayan, daha 21 yaşındaki bir annenin, çok az bir zaman önce anlattığı kısa bir öykü.

UNDP Türkiye: Bu son derece dikkat çekici bir alıntı oldu. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu olarak sizin, çocuk gelinler hakkında kısa bir süre önce yayınladığınız yeni bir rapor var. Bu raporda 18 yaşın altındaki gelinlerin sayısı on sene içinde 100 milyonu aşacak deniliyor. Aynı şekilde 15 yaşın altındaki gelinlerin de 2020 yılına kadar 50

milyon olacağı belirtiliyor. Bu rakamlar son derece çarpıcı. Çocukların erken yaşta evlendirilme sıklığı ve ailenin yoksulluğu arasında doğrudan bir orantı var mı?

Gökhan Yıldırımka: Evet, bu ikisi arasında çok yakın bir ilişki var. Gelir grubu ve kalkınmışlık ile çocukların evlendirilme yaşı arasında gerçekten doğrudan bir ilişki var. Bunu Nüfus Sağlık araştırması, Türkiye’de yapılan diğer araştırmalar ve bizim yaptığımız yerel çalışmalar ortaya koyuyor. Aslında sorun şu: Genç kızlar evlendirmeye beraber eğitim hakkında yoksun kalıyor; sağlık yönünden tehdit altında kalıyor ve üretime ve sosyal yaşama katılmıyor. Böylece ülke, hem eğitilmiş nüfusunu ve kalkınmaya katkısı olacak insanlarını kaybediyor hem de yoksulluk bu kısır döngü ile derinleşerek daha çok erken evliliğe yol açıyor. Bir şey daha beni çok etkiliyor. Biz, Binyıl Kalkınma Hedefleri’nde anne ve çocuk ölümlerini azaltmak istiyoruz ve bu konuda çok da başarılıyız. Ama hala şunu unutamıyoruz ki 20’li yaşlarda evlenmek ile 15 ile 20 yaş arasında evlenmek arasında çocuk ve anne ölümü yönünden dört kat daha fazla risk var. Demek ki biz bu durumların önüne geçmeden, Binyıl Kalkınma Hedefleri’nde yer alan eğitim, yoksulluk, anne ölümü ve çocuk ölümü gibi hedeflerin hiçbirine erişemeyeceğiz. Bunu akılda tutmak gerekiyor.

UNDP Türkiye: Sizin de söylemiş olduğunuz gibi çocuk evliliği, Binyıl Kalkınma Hedeflerini oluşturan sekiz hedeften altısını doğrudan etkiliyor. Bu durum, sadece evlenen çocukları değil aynı zamanda sonraki kuşakları da etkileyerek sağlıktan eğitime toplumsal boyutlara varan sonuçlar doğuruyor. Ciddi riskleri ve yan etkileri olan bir boyutu var. Sizin de belirttiğiniz gibi, 15 yaş altı kız çocuklarının doğum sırasındaki ölüm riski, 20 yaşındaki bir kadına kıyasla 5 kat daha fazla. Bunlar da son derece önemli ve altının çizilmesi gereken gerçekler. Siz gelmeden Twitter üzerinden takipçilerimize size bir soruları var mı diye sorduk. ‘Gereğini bilgilerinize’ takma adlı bir takipçimiz “Türkiye’deki yeni eğitim reformunu, cinsel ve üreme sağlığı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?” diye sormuş.

Gökhan Yıldırımka: Aslında aktarmaya çalıştığım öyküde iki şey buluşuyordu: Genç olmak ve bilgiden yoksun olmak. Bu çok önemli bir şey. Yani bilgiden ve eğitimden yoksun olduğunuzda kendinizi koruma araçlarından

yoksun oluyorsunuz. Riskli bir dönemdesiniz. Çocuk gelin ne demişti: “Kocamla doğum kontrolü hakkında hiçbir şey konuşmadık, hiçbir şey bilmiyorum” demişti. Türkiye’de büyük bir engel var: Dünyanın birçok yerindeki okullarda yaşa göre yapılandırılmış olan ergen sağlığı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı gibi eğitim programları Türkiye’de müfredata tam olarak kazandırılmış durumda değil. O nedenle, özellikle ilköğretimden başlayarak bu eğitimlerin yapılandırılmaması büyük riskleri de beraberinde getiriyor. Bu durum aynı zamanda, okul içi şiddet, çatışma ve istismardan tutun da kendi bedenini koruyamama ve riskli davranışlara kadar her şeyi bir araya getiriyor. Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı’nın bir verisi var elimde. Evlilik nedeniyle okulu bırakanların %98,6’sı kız çocukları. Bilgileri yok, okulu tamamlayamıyorlar ve bir anda ebeveynliğe ve evlilik hayatına atılıyorlar.

UNDP Türkiye: Türkiye’yi diğer bölge ülkeleriyle kıyaslırsak durum nedir?

Gökhan Yıldırımkaaya: Kafkasya’yı ve Avrupa’yı dâhil ederek, erken yaşta evlilik ve annelik konusundaki riskleri değerlendirdiğimizde Türkiye en olumsuz sondan ikinci ülke. Bizden biraz daha kötü olan tek ülke var o da Gürcistan. Bu istatistiği tersine çevirmenin yolu var o da, gençleri okul içi ve dışında bilgiye ulaştırmak. Okul dışı eğitim için kaynaklar da önerebiliriz.

UNDP Türkiye: Nedir bu kaynaklar?

Gökhan Yıldırımkaaya: Örneğin birgenclikhikayesi.com diye bir İnternet sitemiz var. Burada gençler, isimleri ve adresleri görünmeden anonim olarak soru sorabiliyorlar. Biz hiçbir bilgilerine erişemiyor sadece sorularını görüyoruz. Anında sorularını yanıtlayıp, eğer bir sağlık sorunları da varsa onları nereye başvurabilecekleri konusunda yönlendiriyoruz. Bugüne kadar çok olumlu bir süreç içerisinde hem bilgi paylaştık hem de sorunları çözdük.

UNDP Türkiye: O zaman birgenclikhikayesi.com’a hemen giriyoruz. Tartışmaya katılmak isterseniz, programı dinledikten sonra da #yeniufuklar veya #kizcocuguolmak etiketlerini kullanarak bize Twitter üzerinden ulaşabilirsiniz. Gökhan Bey çok teşekkürler.

Gökhan Yıldırımkaaya: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Konuğumuz Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’ndan Üreme Sağlığı Türkiye Program koordinatörü Sayın Gökhan Yıldırımkaaya’yı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu haftalık da sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo’dan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

19.11.2012

İklim Değişikliği Risk Yönetimi

Katılımcı:

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu

İstanbul Teknik Üniversitesi
Afet Yönetim Merkezi Müdürü

Bu bölümde iklim değişikliğine bağlı afetlerde risk yönetimi konusunu konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde, iklim değişikliğine bağlı afetlerin ele alınış biçimini, yeni ifadesiyle iklim risk yönetimini ele alıyoruz. Türkiye'de iklim değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen sellerin yol açtığı kayıplar deprem hasarlarına yaklaşmış durumda. Türkiye'deki bu tablo dünyada da farklı değil. Bu yüzden Ankara'da Ekim ayı içinde 'İklim Değişikliği Risk Yönetimi' başlıklı bir konferans düzenlemiştik. Aslında iklim değişikliği hayatımızı doğrudan etkileyen bir faktör ancak çok da farkında olduğumuz söylenemez. İklim Değişikliği Risk Yönetimi başlıklı konferansta, bu konuda farkındalığın artırılması konusu tartışıldı. İklim değişikliğinin hayatımızı nasıl etkilediğini rakamlarla aktardığımız zaman da çarpıcı sonuçlarla karşılaşılıyor. Örneğin, Türkiye'de her yıl ortalama 200 sel yaşanıyor. Bu seller yılda ortalama 100 milyon dolar maddi hasara yol açıyor. Sadece fırtınalarla beraber görülen yıldırımların Türkiye'de yol açtığı can kayıpları ise son yıllarda artmış durumda. Bu can kayıpları 400 civarında. Konferansta işte bu gibi çarpıcı rakamlar ve bu rakamları düşürmek için yapılabilecekler ele alındı. Rakamlardan kısaca bahsettik ve bunlar sadece birkaçıydı. Tablo gerçekten bu kadar vahim mi ve Türkiye bu tablonun ne kadar farkında? İTÜ Afet Yönetim Merkezi Müdürü Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, İklim

Değişikliği Risk Yönetimi Konferansı ile ilgili olarak CNN Türk'e verdiği röportajda şunları söylüyordu:

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu: Bu tablo dünyanın birçok yerinde bu şekilde. Biz bunu Türkiye'de ilk defa Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın ortaklaşa hazırladığı İkinci Bildirim Raporu ile ortaya koymaya çalıştık. Türkiye'de iklim değişikliği gün geçtikçe daha çok gözlemleniyor ve konuşuluyor. Ancak, hangi afetin ne kadar arttığı ve bu afetlerin Türkiye'nin hangi bölgelerinde meydana geldiği ilk kez sayılara ve grafiklere dökülerek somutlaştırıldı.

UNDP Türkiye: Peki acaba bu süreç tamamlandı mı? Örneğin doğal afetler hangi bölgelerde ve ne kadar arttı?

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu: İkinci Bildirim ile hazırlanan raporda dolu, orman yangını, sel, kuraklık gibi farklı özellikler gösteren on iki afet ele alındı. Bu afetler farklı mevsimlerde farklı yerlerde ortaya çıkıyor ama önemli bir ortak noktaları var o da hepsinde artış olması.

UNDP Türkiye: Ne kadarlık bir artıştan bahsediyoruz?

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu: En az 3-4 katı kadar artmış durumda. Zaten dünyadaki istatistikler de bu yönde. Yapılan istatistiklerde 2000'li yıllarla 60'lı yıllar karşılaştırılmış ve sigorta kayıtlarına göre meteorolojik afetlerin 3 kat arttığı gözlemlenmiş. Ekonomik kayıplar 9 kat, sigorta kayıpları ise 15 kat arttı. Bu nedenle tüm dünyada meteorolojik afetler de zorunlu sigorta kapsamına alınmaya çalışılıyor. Türkiye'de Afet Sigortaları diye yeni bir kanun çıktı. Eskiden sadece zorunlu

deprem sigortası vardı. Şimdi, Tarım Sigortaları (TARSİM) ile diğer doğal afetler de sigorta kapsamına katılmaya çalışılıyor. Artık Türkiye’de de yavaş yavaş önlemler alınmaya başlandı.

UNDP Türkiye: Burada da konu ile ilgili kısa bilgilere yer vermek istiyoruz. Değişen iklim, aşırı hava şartları ve iklim olaylarının sıklık, yoğunluk, mekânsal yayılım, süre ve zamanlamasında değişimlere yol açıyor. Başta da belirttiğimiz gibi, Türkiye’de iklim değişikliğine bağlı olarak meydana gelen sellerin yol açtığı maddi kayıplar deprem hasarlarına yaklaşmış durumda. Türkiye’de yılda yaklaşık 450 hektarlık orman alanını tahrip eden orman yangınlarında 2007 yılından bu yana bir artış gözleniyor. Değişen iklimle birlikte yaşanan düzensiz, ani ve şiddetli yağışlar ve seller, heyelanları, erozyonu ve uzun süreli kuraklıkları artırıyor. Bugün ortaya çıkan tablo, Türkiye’de 100 yılda bir görülebilecek şiddeteki yağışların yol açtığı sel ve kuraklıkların, 2070 yılına kadar her 10 ile 50 yılda bir tekrarlanabileceğini gösteriyor. Profesör Kadioğlu’nun da belirttiği gibi, doğal afetler konusunda Türkiye’deki tablo, dünyadaki tabloyla aşağı yukarı aynı. Ancak her afette tanık olunan ve tartışılan farklı durumlar da var. Türkiye’deki dere yatağına yapılan evler ve çarpık yapılaşma gibi sorunlar bu istatistikleri artırmıyor mu acaba?

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu: Tabii ki artırıyor. Bu afetlerin sayısı her yerde artıyor ancak kayıp yaşayan ülkelerden biri de Türkiye. Dünya, iklim değişikliğine uyum için uğraşırken Türkiye’nin hem iklim değişikliğine uyum için çalışması hem de afet riski yönetimine büyük kaynak harcaması lazım. Dünyada dere yatağında fazla bina yok ancak bizde oldukça fazla. Dünya, iklimle mücadele etmeye uğraşırken sellere de neden olan sera gazlarının azaltılması için çalışıyor. Hem iklim değişikliğine uyum sağlamamız hem de dere yatağındaki evlerde yaşayan ve seller nedeniyle mağdur olan insanlara yardım etmemiz lazım. Bu nedenle Türkiye kalkınmaya harcayabileceği kaynaklarını bu afetlere müdahaleye harcamak zorunda kalıyor.

UNDP Türkiye: İklim Değişikliği Risk Yönetimi yaklaşımı, afetleri önlemek ve kalkınma çabalarını korumak amacıyla iklim değişikliğine uyum ve afet risk yönetimi konularını bütüncül olarak ele alıyor. İklim Değişikliği Risk Yönetimi, iklim değişikliğinden etkilenecek kalkınma sektörleri olan tarım, gıda güvencesi, su kaynakları, sağlık, çevre ve geçim kaynakları konularına odaklanıyor.

Bu sektörler için yerel, bölgesel ve ulusal risk yönetimi kapasitelerinin geliştirilmesini hedefliyor. İklim Değişikliği Risk Yönetimi yaklaşımı toplam beş aşamadan oluşuyor: İklim analizi, risk ve etkinin tanımlanması, karar analizi, kurumsal yapı ve politikaların değerlendirilmesi ve kapasite geliştirme. Bunlar elbette biraz teknik görünen konular. Ancak tekrar Türkiye’ye dönecek olursak, afet yönetimi anlamında Türkiye’de neler yapılıyor?

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu: Türkiye’de yapılması gereken en önemli şey, afet yönetimine bilimsel ve bütüncül olarak bakmak. 1959 yılında çıkan Afet Kanunu artık çok etkin değil. Ayrıca Türkiye’nin bir ulusal müdahale planı da yok. Türkiye’nin bir ulusal risk azaltma ve iyileşme planı olması lazım. Biz daha çok gündelik olaylarla uğraşıyoruz. Ama Türkiye’nin ulusal ve yerel seviyede, uluslararası standartlarda planlara ve kanunlara ihtiyacı var. Şu anda yapılan bütün planlar eski kanunlara göre yapılıyor. Bu da geçerli değil. Artık kanunların, hazırlanacak planlara ve işlere göre yeniden yazılması lazım.

UNDP Türkiye: Mikdat Kadioğlu, hem yasal düzenlemeler yapılmalı hem de kurumlar koordinasyon içinde çalışmalı diyor. Belki afetlerin ortaya çıkış sıklığı aynı ama Türkiye’de çarpık yapılaşma gibi konulardan dolayı çok daha fazla kayıp yaşanıyor. Ona göre Türkiye bu konulara yoğunlaşmalı. Bu tartışmaya dâhil olmak isterseniz #yeniufulklar etiketiyle Twitter üzerinden bize ulaşabilirsiniz. Ve BM Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufulklar’ın bu bölümünün de sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo’dan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

55

26.11.2012

Türkiye'nin Dış Yardımları

Katılımcı:

Fusun Gür

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Kıdemli Uzmanı

Bu bölümde Türkiye'nin giderek artan dış yardımlarını konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde, Türkiye'nin giderek artan dış yardımlarını ele alıyoruz ve konuşumuz TİKA'dan (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı) Kıdemli Uzman Fusun Gür. Hoş geldiniz.

Fusun Gür: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: TİKA, 1992 yılında kurulmuş ve bu sene 20. yılını kutlayan bir kuruluş. Sohbetimize kalkınma yardımlarını konuşarak başlayalım istiyorum. Kalkınma yardımı dediğimiz zaman neyi anlamamız gerekiyor?

Fusun Gür: Gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına destek vermek ve onların problemlerine çözüm bulmak amacıyla yapılan ayni ve nakdi yardımlara kalkınma yardımları diyoruz. Ortaya çıkan sonuçları itibarıyla işbirliği geliştirmedeki en önemli enstrümanlardan biridir. Dünyamızda insanlar açlıkla, fakirlikle ve bulaşıcı hastalıklarla uğraşıyorlar. Günlük 1 doların altında gelire sahip, açlık sınırındaki 2,5 milyar insan varken herkesin üstüne düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerekiyor. Kalkınma problemleri küresel sorumluluk gerektirmektedir.

UNDP Türkiye: Kamuoyuna baktığınız zaman, Türkiye hep dış yardım alan bir ülke olarak bilinir. Ama son yıllarda giderek artan bir dış yardım söz konusu. Rakamlara bakalım isterseniz. Türkiye'nin dış yardımları nereden nereye geldi?

Fusun Gür: Türkiye'nin dış yardımları 2003-2004 yılları arasında 60-80 milyon dolar iken; giderek artan bir ivme ile 2011 yılında 1,3 milyar dolara yaklaşmış durumdadır.

UNDP Türkiye: Örneğin bendeki bir rakam, resmi kalkınma yardımlarını 2010 yılında 967 milyon dolar olarak gösterirken; bu rakamın az önce belirttiğiniz gibi 1,3 milyar dolara çıkmış olması çok ciddi bir artış. Son iki üç yıl içinde bile %30'u aşkın bir artış söz konusu.

Fusun Gür: Evet, çok doğru. Yardımları anlatırken bunun kategorilerine de girmek gerekiyor. Az gelişmiş ülkelere yapılan acil yardımlarda ve ülkemize gelen süreli misafirler gibi kalemlerdeki harcamalarda gözlenen artış ile 2011 yılında rekor düzeyde bir yardım yapmış bulunuyoruz.

UNDP Türkiye: Elbette bu kalemlere bakmak çok önemli. Neyi resmi kalkınma yardımı olarak kabul ediyoruz neyi etmiyoruz? Bir de 'resmi' olan ve olmayan kalkınma yardımları var. Aradaki farkı bize anlatır mısınız?

Fusun Gür: Tabii ki. Kalkınma yardımları bir şemsiye isimdir. Bunu resmi ve özel olarak ikiye böleriz. Adında belirtildiği gibi, resmi kurumlarımız tarafından yapılan yardımlara resmi yardımlar; sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün yaptığı yardımlara da özel yardımlar deniliyor. Resmi yardımlarımız arasında TİKA'nın da yaptığı gibi proje-program ve teknik işbirliği yardımları; askeri unsurlarımızın gerçekleştirdiği barışı yapılandırma çalışmaları; Hazine Müsteşarlığı, Dışişleri Bakanlığı ve diğer bakanlıklarımızın uluslararası kuruluşlara yaptığı yardımlar bulunuyor.

UNDP Türkiye: Örneğin Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kosova'da verdiği eğitimin masrafları ve içeriği de kalkınma yardımı mıdır?

Fusun Gür: Evet, kesinlikle öyledir.

UNDP Türkiye: Yurt dışında yapılan bir tarihi eser restorasyonu da kalkınma yardımı olabilir mi?

Fusun Gür: Bu da niteliğine göre yardım olarak sıralanabilir. Aynı zamanda yurt içinde yabancı uyruklu öğrencilere yapılan yardımlar da ayrı bir kategori olup, geçerli bir yardım türüdür.

UNDP Türkiye: Resmi olmayan kalkınma yardımlarından da söz ettiniz. Bunların, iş adamları ve sivil toplum kuruluşları tarafından

yapılan yardımlar olduğunu belirttiniz. Bunlar da ayrı bir kategori. Elbette ki, bu yardımların toplanması da ciddi bir iş. TİKA'nın da isminde geçen 'koordinasyon'un da amacı bu olsa gerek. Yüzlerce ve belki binlerce kuruluşla ve dernekle temasa geçip bu rakamları elde ediyorsunuz, öyle değil mi?

Fusun Gür: Evet. Bu sene TİKA olarak, 50 sivil toplum kuruluşuyla 100'ün üzerinde proje gerçekleştirdik. Ve bunların hepsini raporlamayı başardık. Bunun dışında TİKA ile işbirliği yapmayıp, kendisi münferit olarak alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının da verilerini topluyoruz. Türk sivil toplum kuruluşları gerçekten çok etkin çalışıyorlar. Hem devlet kurumlarımız hem sivil toplum kuruluşlarımız Somali'de harikalar yarattılar. Bunun dışında Türk iş adamlarımız alanda doğrudan yatırım yapıyorlar. Hatta yaptıkları yatırımlardan elde ettikleri kârlarla yaptıkları yeni yatırımlar da kalkınma yardımlarının birer parçası. Bunların hepsini, TİKA tarafından oluşturulan bir envantere topluyor, analiz ediyor ve sonuçlarını her sene Kalkınma Yardımları Komitesi'ne gönderiyoruz. Diğer gelişmiş ülkeler de bunları gönderiyorlar. Herkesin ne kadar yardım yaptığı ortaya çıkıyor.

UNDP Türkiye: Fusun Hanım siz de kişisel olarak bu koordinasyondan sorumlusunuz. Bu anketleri veya soru formlarını, ortalama olarak kaç yere gönderiyorsunuz?

Fusun Gür: Yaklaşık olarak 1500 kuruma gönderdiğimiz tahmin ediyorum. Ama bunlardan ciddi olarak yardım yapıp, bunu sisteme girerek envantere bilgi sağlayan 100-150 kuruluş bulunmaktadır. Bunların hepsinin analizleri yapılıyor. Ne, hangi ülkeye, ne kadar, hangi sektörde yardım yapılmış, bunlar belirleniyor.

UNDP Türkiye: Bu 1500 rakamı resmi ve resmi olmayanların toplamı mıdır?

Fusun Gür: Evet.

UNDP Türkiye: Son yıllarda dış yardımlarda artan bir trend gözleendiğinden söz ettik. Bu artışta yöntemin değişmesi de etkili oldu mu? Daha evvelden olmayan böyle bir koordinasyon ve raporlamanın, dış yardımların artmasında rolü oldu mu?

Fusun Gür: 2003'den 2008 yılına kadar, yardım rakamlarının iyi toplanması, yardımların artmasına

sebep olmuşsa da, son yıllardaki bu ciddi yükselişin sebebi Türkiye'nin bu yardımlara ayırdığı kaynakların fazlalaşmasıdır. Bu rakam ciddi oranda artmıştır.

UNDP Türkiye: Sizin de bildiğiniz gibi, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin sekizincisi ulusal kalkınmayı teşvik ediyor. Türkiye'nin 2010 yılındaki resmi yardımlarının milli gelire oranı %13 iken 2011 yılında %17'ye yükseliyor. Yıldan yıla da dikkat çekici bir artış olduğu söylenebilir, öyle değil mi?

Fusun Gür: Tabi ki resmi kalkınma yardımlarının artmasına paralel olarak, Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmadaki katkımız da artmış oluyor.

UNDP Türkiye: Bu anlamda, Türkiye'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden sekizincisini yerine getirme konusundaki performansı benzer ülkelerle kıyaslandığı zaman çok daha iyi. Bunun da altını çizmek gerekiyor.

Fusun Gür: Zaten 2011 yılında DAC donör ülkelerle karşılaştırdığımız zaman Türkiye, yardımlarını en çok artıran ülke konumundadır.

UNDP Türkiye: Bu DAC'ın açılımı da 'Development Assistance Committee' yani 'Kalkınma Yardımları Komitesi'. OECD çatısı altında yer alan bir komitedir. En çok yardım alan ülkeler hangileri? Bu ülkeler hangi kriterlere göre seçiliyor? Ve TİKA ile Türk resmi kuruluşları, yardım alacak olan alanları neye göre belirliyor?

Fusun Gür: 2011 yılında Türkiye tarafından en çok yardım yapılan ülkeler Pakistan, Suriye, Afganistan, Somali ve Kırgızistan olmuştur. Örneğin bu yardımların Pakistan'da yükselmesinin nedeni, bir önceki sene gerçekleşen sel felaketi nedeniyle yaşanan sıkıntılardır. TOKİ, oraya giderek çok büyük kompleksler ve konutlar yapmıştır. Sadece bu projelerin bedeli 135 milyon dolardır. Bildiğimiz gibi Suriyeli misafirler hala ülkemize gelmeye devam ediyor. 2011 yılında sadece dört beş aylık bir dönem için raporlanan rakamlardan dolayı Suriye'ye yapılan yardımlar yüksek çıkmıştır.

UNDP Türkiye: Bu durumda Suriye'den gelip Türkiye'ye sığınanlar için yapılan yardımlar da Türkiye'nin resmi dış yardımları arasında yer alıyor.

Fusun Gür: Evet, aynen öyle. En az gelişmiş ülkeler arasında yer alan Afganistan'a, Sayın Başbakanımızın geçen sene İstanbul'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler 4. Konferansı'nda 9 milyon dolar yardım yapacağı taahhüdü üzerine, yüksek miktarda yardım yapılmıştır. TİKA da Afganistan'a, özellikle eğitim, sağlık ve su konularında yıllardır proje-program yardımları götürmektedir. Birçok öğrencinin okumasına hizmet etmiştir. Birçok hastane işletmiş, poliklinik açmış ve onlara örnek olmuştur.

UNDP Türkiye: Aslında insani kriterlerin burada birinci sırada yer aldığını görüyoruz. En az gelişmiş ülkelere vurgu yapmanız önemliydi. 2011 yılında, uluslararası büyük bir konferans olan 'En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı' Türkiye'nin ev sahipliğinde yapıldı. Bu ülkelere yapılan yardımlar 2011'de, 2010 yılına oranla %79 oranında artarak 279 milyon dolara kadar ulaşmış. Hükümetin vermiş olduğu taahhütten de söz ettiniz. Dolayısı ile bunun artacağı da öngörülebilir.

Fusun Gür: Türkiye olarak taahhüdümüz 200 milyon dolar iken biz 279 milyon dolarlık bir dış yardım gerçekleştirdik.

UNDP Türkiye: Yani Türkiye'nin %40 oranında kendi taahhüdünün üzerine çıkarak bir yardım gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz. Peki, Türkiye'ye baktığımız zaman, Türkiye yardım alan mı veren mi bir ülkedir? Hangi durumdayız şu anda?

Fusun Gür: Aslında Türkiye yardım veren bir ülke konumundadır. Aldığı yardımlar Avrupa Birliği yardımlarıdır. Verdiğimiz yardımlar aldığımız yardımlardan çok daha yüksektir.

UNDP Türkiye: Konuştuğumuz konuya siz de katkıda bulunmak isterseniz, görüşlerinizi, #yeniufuklar etiketini kullanarak Twitter üzerinden bize ve TİKA'dan uzmanımız sayın Fusun Gür'e ulaştırabilirsiniz. Fusun Hanım, TİKA'nın 20. yılını bir kez daha kutluyoruz.

Fusun Gür: Çok teşekkür ediyoruz. Biz büyüyen ve güçlü bir kuruluşuz. Gençleri bizim yardım konularımızla ilgilenmeye davet ediyor ve bekliyoruz.

UNDP Türkiye: Elbette TİKA, Birleşmiş Milletler'in de Türkiye'deki en önemli ortaklarından biri. Bunu da vurgulayarak programımızı noktalayalım. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlefl'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

56

03.12.2012

Sürdürülebilir Turizm ve Uluslararası Uzlaşma

Katılımcı:

Fatih Şahin
Muğla Valisi

Bu bölümde, sürdürülebilir turizmin uluslararası uzlaşmayı sağlamadaki rolü üzerine konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde turizm, sürdürülebilir kalkınma ve uluslararası uzlaşma konularını ele alıyoruz. Konuğumuz ise, Türkiye'nin en çok uluslararası turist çeken illerinden birisi olan Muğla şehrimizin valisi Fatih Şahin. Elbette turizmin ekonomik boyutunun yanı sıra sosyal ve kültürel boyutları da bulunuyor. Muğla özelinde konuşacak olursak acaba bu bağlantı hakkında Vali Şahin bize neler söyleyebilir?

Fatih Şahin: Dediğiniz gibi, turizme sadece ekonomik açıdan bakmamamız gerekir. Çünkü hem Türkiye içinden hem de yurt dışından Muğla'ya gelen misafirlerimiz sayesinde biz birbirimizi daha iyi anlıyoruz. Birbirimizin yaşam tarzlarını görüyoruz. Kültürlerimiz, birbirimizin bilgisine sunuluyor. Bu anlamda turizm sayesinde, insanların daha iyi anlaşım kaynaştığını; karşılıklı sevgi ve saygının daha da arttığını; çok önemli dostlukların kurulduğunu ve çok pozitif gelişmelerin yaşandığını tespit ediyoruz. Tüm bunlar turizmin, ülke ve dünya barışına olan katkısı ile paha biçilemez bir alanı. Bu yadsınamaz bir gerçek ve bu anlamda turizmi önemsemeliyiz. Yüzyıllar önce Yunus Emre'nin söylediği bir söz var, biliyorsunuz:

“Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım,

Sevelim sevilelim,
Bu dünya kimseye kalmaz.”

Aslında her şey en başta tanışmayla başlıyor. Turizm, dünyada Yunus'un yüzyıllar önce söylediği sözde belirttiği felsefeye hizmet eden çok önemli bir sektör. Bunu önemsiyorum.

UNDP Türkiye: Peki dünya barışı ve doğa ile kültürel mirasın korunması arasında nasıl bir bağlantı olabilir?

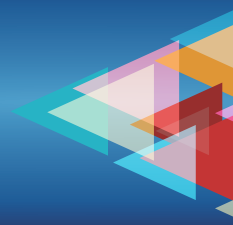
Fatih Şahin: Tabii, ülkemizde ve Muğla'mızda her döneme ait eserler var. Biz özellikle bunları ayağa kaldırmak için Kültür Bakanlığı ile beraber büyük bir çaba sarf ediyoruz. Osmanlı, Karya ve Likya dönemleri gibi birçok uygarlığa ait eserler var. Bunlar topraklarımızda olan büyük zenginlikler. Hangi uygarlığa ait olursa olsun onları restore edip, işlev kazandırarak ayağa kaldırmak bizim görevimiz. Bu da gerçekten kültür turizmi ve dünya barışı altında çok önemli bir başlık.

UNDP Türkiye: Şimdi biraz da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı öncülüğünde UNDP'nin de katkıda bulunduğu 'koruma alanları' konusuna geçelim. Muğla'da çok sayıda deniz koruma alanı var. Peki deniz koruma alanları neden gerekli ve turizme nasıl bir katkıları var? Vali Şahin bu konuda Muğla'nın özel durumuna dikkat çekiyor.

Fatih Şahin: Bizim 1200 kilometrelik bir sahil şeridimiz ve muhteşem koylarımız var. Bu koyları ve denizdeki canlıları korumak, oradaki turizmin geleceği açısından da çok önemli. Bunu sadece turizm için değil bir insanlık vazifesi olarak da yapmalıyız. Ama özellikle bizim bu bölgede daha dikkat etmemiz lazım. Çünkü bu güzellikleri korumalıyız ki turizmimiz sürdürülebilir ve kalıcı olsun.

UNDP Türkiye: Bu bölümde ele aldığımız konuya #yeniufuklar etiketi ile Twitter üzerinden katkıda bulunabileceğinizi vurgulayalım ve devam edelim. Turizm yoluyla sürdürülebilir yeşil ekonomiye katkı, üzerinde durulması gereken bir diğer konu başlığı. Örneğin Muğla el sanatları işletmesi MELSA. Bu işletme özel koruma alanları ve çevresinde gününbirlik alan yönetimi konusunda Türkiye ve özellikle Akdeniz bölgesinde bir model niteliği taşıyor. Bize bu girişim ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Fatih Şahin: Valiliğimize ait olan bu şirket 20 yıl önce kurulmuş. İlk etapta, yöredeki kadınların

el işleri ve dokuma ile ilgili faaliyetleri vardı. Buna hala devam ediyoruz. Ama son dönemde özellikle Ölüdeniz ve Gökova gibi sahilleri işletiyoruz. Herkes çok mutlu ve çok memnun. Turizmde vazgeçilmez bir unsur hizmette kaliteyi çok iyi tutmak ve uzun dönemli düşünmektir. Biz de sadece kar amaçlı değil, aynı zamanda orada iyi bir hizmet vermek için çalışıyoruz. Geçen yıllarda Ölüdeniz en güzel plaj seçildi. Gökova'da da *kitesurf* yükselen bir değer ve bu anlamda Gökova dünyanın önde gelen parkurlarından birisi. Orayı da arkadaşlarımız işletiyor. MELSA, kazandıklarını tamamen sosyal sorumluluk projelerine harcayan bir şirket. Engelli vatandaşlara yardım ediyor, her düzeyde öğrencilere burs veriyor, okullar yapıyor ve kazanılan bu parayı köylerimizin alt yapı hizmetlerine harcıyoruz. Yani o bölgeden kazandığımız yine o bölge insanına hizmet olarak geri dönüyor. Bu da büyük bir mutluluk.

UNDP Türkiye: Peki sürdürülebilir bir turizm mümkün mü? Acaba Muğla'da turizm sürdürülebilir bir şekilde mi geliyor?

Fatih Şahin: Turizm sektöründe, sektör temsilcilerinin, orada çalışanların ve bizim işimizi çok iyi yapmamız lazım. Kaliteden ödün vermeden uzun dönemli çalışmalar yapmak lazım. Yenilikçi olmak ve dünyadaki gelişmeleri takip etmek gerekiyor. Bizim bölgemize yılda yaklaşık olarak üç milyon yabancı turist geliyor ve bu sayı giderek artıyor. Bir o kadar da yerli turist ağırlyoruz. Kültür turizmi ve sporla

ilgili gelişmeleri de takip edip bu alanlarda faaliyetlerimizi artırmamız lazım. Buna da başladık. Hem Kültür Bakanlığımız hem Valiliğimiz birçok eseri restore etti ve bu çalışmalar devam ediyor. Bunu kamuoyuna sunmaktan da büyük mutluluk duyuyoruz. Böylelikle biz bundan sonraki dönemde gelecek turisti, Muğla'nın iç bölgelerine çekebiliriz. Yürüyüş güzergahları sayesinde trekking yapabilir; bisiklete ve ata binebilirsiniz. Muğla merkezde ayağa kalkan çarşı, restore edilen büyük mekânlar ile bundan sonra kültür turizmini de önemli bir başlık haline getirmeyi planlıyoruz. Böylelikle hem turizmde çeşitliği hem de süreyi artırmış oluruz ki bunu çok önemsiyoruz. Bu tür kültür turizmi faaliyetleri, hem bölge barışına hem de dünya barışına büyük katkı sağlıyor.

UNDP Türkiye: Muğla Valisi Fatih Şahin'i dinledik. Bu bölümde turizm, sürdürülebilir kalkınma ve uluslararası uzlaşma konularını ele aldık. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

57

10.12.2012

'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' Birleşmiş Milletler Ortak Programı

Katılımcılar:

"Herkes için İnsana Yakışır İş" Birleşmiş Milletler Ortak Programı Paydaşları ve Uygulayıcılar

Teşekkür:

Seslendirmeler için

İbrahim Önder, Çağlar Öner

ve **Elif Şimşek**'e teşekkür ederiz.

Bu bölümde, geçtiğimiz günlerde bir kapanış konferansı ile faaliyetini noktalayan "Herkes İçin İnsana Yakışır İş" başlıklı Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nı konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde, geçtiğimiz günlerde bir kapanış konferansı ile faaliyetini noktalayan 'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' başlıklı Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nı konuşuyoruz. Ulusal Gençlik İstihdam Programı ve Antalya Pilot Bölge uygulamasında insana yakışır iş anlamında neler yapıldığı bu bölümün temel konusu. Bu bölümde pek çok konuşumumuz olacak. Ama öncelikle, gençlerin istihdamına dair Türkiye'den bazı verileri aktaralım. Türkiye'de gençlerde iş gücüne katılım oranı genele kıyasla daha düşük. TÜİK verilerine göre 2011 yılında gençlerde iş gücüne katılım oranı %39, işsizlik oranı %18, tarım dışı işsizlik oranı ise %22 düzeyinde. Giderek insana yakışır iş bulmada güçlük çeken genç nüfus Türkiye iş gücü piyasasında en dezavantajlı grup olarak öne çıkıyor. İşsizliğin getirdiği sayısız problemi hafifletmek için Birleşmiş Milletler Kuruluşları Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ortaklığında, 2009 yılında 'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' başlığıyla

Antalya'da bir gençlik istihdam programı başlatmıştı. Antalya'nın pilot il olarak seçilmesinde bu kentteki İŞKUR şubesi ve aktif Belediye Meclisi'nin yanı sıra kentin mükemmel bir paydaş yapısına sahip olması da etkili olmuştu.

Birleşmiş Milletler Türkiye Mukim Koordinatörü ve UNDP Türkiye Temsilcisi Shahid Najam:

Bu programla, beraber çalıştığımızda ve güç birliği yaptığımızda her zaman daha etkin olabildiğimizi gördük. Örneğin bu program kapsamında UNDP, ILO, IOM ve FAO olarak bizler kamu kurumları ile yakın işbirliği halinde çalıştık. Ve hem ulusal düzeyde hem de yerel düzeyde başarılı işlere beraber imza attık.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Türkiye Mukim Koordinatörü Shahid Najam bunları söylüyordu. Peki, 'İnsana Yakışır İş' ne anlama geliyor?

ILO Türkiye Direktörü Ümit Deniz

EFENDİOĞLU: ILO'nun geliştirdiği 'İnsana Yakışır İş' kavramı, özgürlük, eşitlik, güvenlik ve saygınlık çerçevesinde geliştirilmiş bir kavramdır ve sürdürülebilir kalkınmanın en önemli birleşenlerinden biridir. Toplumsal cinsiyet eşitliği hedefini de kalbinde barındıran bu kavram, dört ana bileşen üzerine yükselir. Bunlar istihdam yaratmak, işçi haklarını güvence altına almak, sosyal korumanın tüm kesimlerde yaygınlaşmasını sağlamak ve sosyal diyalogun geliştirilmesidir. Yerel ve ulusal ölçekte uyguladığımız bu proje insana yakışır işlerin yalnızca gençlere ulaşmasını sağlamamış aynı zamanda toplumsal mutabakatla önemli politika önerileri ve eylem planları çıkarılabileceğini de göstermiştir.

UNDP Türkiye: Peki Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı açısından Antalya'da sürdürülen bu program ne anlama geliyor?

UNDP Yoksullukla Mücadele Program

Yöneticisi Berna Bayazit: Öncelikle bizim küresel anlamdaki önceliklerimizden bahsetmek isterim. Bunlar; yoksulluğun azaltılması, insan hakları, sosyal içerme, eşitlikçi hizmetler, katılımçılık gibi unsurları içeriyor ve bu da belli bazı ilkelerle gerçekleştiriliyor. Ortak program, süreç boyunca bunların hepsini entegre eden bir yaklaşım sergiledi.

UNDP Türkiye: Gençlik İstihdamı Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nın ortakları UNDP ve ILO ile sınırlı değil. Uluslararası Göç Örgütü IOM de ortaklar arasında bulunuyor.

IOM Türkiye Misyon Şefi Meera Sethi: Özellikle göç, istihdam ve gençliğe odaklanan bu program, IOM'ın göç yönetimine yönelik programlarının çok önemli bir bölümünü oluşturuyor. Ulusal gençlik istihdam eylem planının da IOM'ın önemli katkıda bulunduğu bir başka çalışma olduğunu düşünüyorum. Bu eylem planıyla hükümet, gençler ve göçmenler gibi ötekileştirilen toplulukların farklı illerce gerçekleştirilecek çalışmalara dâhil edilmesini sağladı.

UNDP Türkiye: IOM Türkiye Misyon Şefi Meera Sethi'nin ardından bu kez FAO Türkiye Direktörü Mustapha Sinaceur'u dinleyelim. Acaba gıda ve tarım örgütü açısından tüm bu faaliyetler neyi ifade ediyor?

FAO Türkiye Direktörü Mustapha SINACEUR: Geçen üç yıl boyunca tarımsal üretim, fidan yetiştiriciliği ve kesme çiçek üretimine ilişkin çeşitli alanlarda yaklaşık 500 kişiye eğitim verdik. Birleşmiş Milletler'in gerçekleştirdiği bu program, sadece programın uygulamasından sorumlu BM kurumları arasında değil, İŞKUR, Antalya Valiliği, üniversiteler, akademisyenler ve özel sektör arasında çok güçlü ortaklıklar yaratarak çok başarılı olmuştur.

UNDP Türkiye: Peki buraya kadar söz ettiğimiz projenin hedefleri neler? Birleşmiş Milletler Ortak Programı, yoksulluğun azaltılması, eğitim imkânlarının artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlılık ve kalkınma için güç birliği

başta olmak üzere Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne katkı sağlıyor. ILO, Uluslararası Çalışma Örgütü ise 'İnsana Yakışır İş' yaklaşımı çerçevesinde Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nın ulusal düzeydeki çıktıları olan 'Ulusal Gençlik Sistem Eylem Planı' ve 'Mesleki Görünüm' çalışmalarının koordinasyonundan sorumlu. Ortak program kapsamında, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın yürüttüğü çalışmalar ise özellikle Antalya ilinin rekâbet gücünün artırılması ve uzun süreli, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşılması amacıyla sektör odaklı olmuştur. 'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' ortak programı kapsamında FAO ise kırsal kalkınma ve kırsal istihdam konularında katkıda bulundu. Uluslararası Göç Örgütü de ortak program dâhilinde göç yönetiminin ana unsurlarının istihdam politikalarıyla uyumlaştırılması konusunda etkin rol oynadı. Birleşmiş Milletler Ortak Programı, Antalya'da çalıştığı süre boyunca üç binden fazla bireye; onlarca kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşuna ve sivil toplum kuruluşuna ulaştı. Peki, ortak programın iletişimi nasıl yürütüldü?

İletişim Uzmanı Ayşegül Oğuz GOODMAN:

Tüm bu ortaklık kapsamında çok sayıda analiz çalışması yapıldı, araştırma gerçekleştirildi ve yayınlar üretildi. Hali hazırdaki bu yayınlara ortak programın İnternet sitesinden erişmek mümkün.

UNDP Türkiye: İnternette 'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' yazdığınızda ayrıntılara kolayca

**Birleşmiş Milletler Ortak Programı "Herkes için İnsana Yakışır İş:
Ulusal Gençlik İstihdam Programı ve Antalya Pilot Bölge Uygulaması"**

United Nations Joint Programme "Growth with Decent
Work For All: National Youth Employment Programme and
Pilot Implementation in Antalya"

ulaşmanız mümkün. Bu kez İŞKUR Genel Müdürü Dr. Nusret Yazıcı'ya kulak veriyoruz.

İŞKUR Genel Müdürü Dr. Nusret YAZICI: Ulusal Gençlik İstihdam Eylem Planı, işçi, işveren, kamu ve sivil toplum kuruluşları gibi birçok kurumla birlikte oluşturulmuştur. Yine, uluslararası kuruluşlar ile deneyim paylaşımı yapılan bu süreçte genç istihdamın artırılması için bütüncül öneriler ortaya konulmuştur.

UNDP Türkiye: Elbette konu genç işsizliği olunca bazı gerçekleri akılda tutmak gerekiyor. Genç nüfusun genel nüfus içindeki payı yüksek. Bu yüzden de bu sorunu çözmek çok önemli bir toplumsal hedef konumunda. Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nda ise özellikle genç göçmenler hedef alındı ve onların nasıl 'insana yakışan bir iş'e sahip olabilecekleri tartışıldı. Peki, acaba sonuç nasıldı?

ODTÜ Akademisyeni Doç. Dr. Assoc. Prof. Hakan Ercan: Gençlik istihdamı ile ilgili Türkiye'de ilk defa bir belge ortaya çıktı. Bu belge, bunların gerçekleştirilmesi için somut hedefler ve zaman koydu. Bu da Türkiye için bir ilk.

UNDP Türkiye: Bu kez ODTÜ'den bir başka akademisyene, Doç. Dr. Helga Tılıç'a kulak veriyoruz.

ODTÜ Akademisyeni Doç. Dr. Helga Rittersberger Tılıç: Pilot bölge olarak Antalya'yı seçtik. Neden burayı seçtik? Çünkü çok göç alan bir yer. Ve aynı zamanda gençlik ve işsizlik konusunda da önemli bir yer. Ne yaptık? Temsili, örnek bir grup seçtik ve TURKSTAT ile beraber çalıştık.

UNDP Türkiye: Vali Yardımcısı Halil Serdar Cevheroğlu da Antalya'nın özel durumuna dikkat çekiyor.

Antalya Vali Yardımcısı Halil Serdar Cevheroğlu: Antalya her yıl, yaklaşık olarak 40-50 bin civarında göç alan, dönemsel işsizliğin olduğu, öncelikle bir turizm ve tarım şehridir. Turizmde de istihdam yaz aylarında bir hayli artıyor. Çevre illerden ve hatta Türkiye'nin hemen her yerinden gelenler oluyor. Ama kışın bu insanlar yine işsizliğe mahkûm oluyor. Onun için doğru bir uygulama. Özellikle hedef kitle de doğru: Genç.

UNDP Türkiye: Proje kapsamında dört sektörde

kümelenme çalışmaları yapıldı. Tohumculuk, sağlık turizmi, kesme çiçekçilik ve yatçılık.

BAKA (Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı) Uzmanı Sadettin Dikmen: Hollanda'da bulunan tarım ve sanayi kümelerini yerinde inceleme fırsatı bulduk. Oradaki yöneticilerle firmaların nasıl bir araya getirildiği, nasıl aynı amaç doğrultusunda bir sinerji oluşturulduğuna dair çok güzel izlenimlerle döndük.

Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Bedrullah Erçin: Birleşmiş Milletler Ortak Programı, Herkes için İnsana Yakışır İş Ulusal Gençlik ve İstihdam Programı çerçevesinde biz dört tane program yaptık. Bunların iki tanesi 2011 yılında, diğer iki tanesi de 2012 yılında gerçekleştirildi. Bu iki programa toplam 244 tane kadın çiftçimiz, 41 tane de ziraat mühendisi arkadaşımız katıldı. Toplam 285 kişi eğitim aldı.

UNDP Türkiye: Bu kez istihdam eğitimlerinden geçen kursiyerlere kulak vereceğiz.

Kadın Çiftçi Eğitimi Bursiyeri Raziye Bodur: Biyolojik mücadele hakkında çok önemli şeyler öğrendik. Zirai ilaçların ne kadar zararlı olduğunu ve kendi ürettiğimiz ürünlerin insan hayatı için çok önemli olduğunu öğrendik.

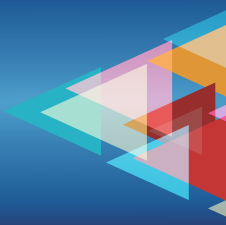
UNDP Türkiye: Peki, acaba girişimcilik eğitimi faydalı oldu mu?

Girişimcilik Eğitimleri Kursiyeri Zeynep Doğmuş: Eğitim programı sayesinde planlı yaşamayı, bir işe girmeden önce o işin ucundan tutmayı, işin analizini yapmayı, daha gerçekçi düşünmeyi ve rakamlarla barışık olmayı öğrendim. Ben, inşaat sektörüne bir artı değer kazandırmak için Avrupa'da ve Amerika'da blok evler denilen prefabrik yapı sistemini Türkiye'de gerçekleştirmek için gayret sarf edeceğim.

UNDP Türkiye: Aşçı yardımcılığı eğitimi alan kursiyerlerden Gülay Özen ise şunları söylüyor:

Aşçı Yardımcılığı Eğitimi Kursiyeri Gülay Özen: Buraya geldiğimizde öncelikle 2,5 ayımızı çalışma dönemi olarak sınıfta geçirdik. Daha sonra mutfakta 3 aylık bir staj yaptık. Daha sonra da mutfakta çalışmaya başladık.

UNDP Türkiye: Acaba eğitimler ne ölçüde başarıya ulaştı?

İnsan Kaynakları Koordinatörü Cengiz

Murathşah: Uzmanlarımızla, Milli Eğitim Bakanlığı'nın prosedürlerine uygun olarak eğitimler verdik. 100 kişiden 97'sinde başarı elde ederek %97'lik bir net başarı oranı elde ettik.

UNDP Türkiye: Sonuç olarak her bir Birleşmiş Milletler kuruluşu ortak programın bir ucundan tuttu. Eğitim alanlar sadece mesleki eğitim kurslarından geçen gençler de değildi. İŞKUR'un iş ve meslek danışmanları da bir eğitim programına tabi tutuldu.

İŞKUR, İş ve Meslek Danışmanı Mina Öztürk:

Bu proje kapsamında yaklaşık olarak 15 günlük bir eğitim aldık. İsviçre'den ve Türkiye'deki üniversitelerden gelen hocalar, dezavantajlı grupların iş arama becerilerine yönelik eğitimler verdi.

UNDP Türkiye: Son sözü yine bir kursiyere bırakacağız.

Gençler için Temel Yaşam Becerileri Eğitimi

Kursiyeri Aygül Bakır: Eğitimlerin bana en büyük katkısı özgüvenimin artması oldu. Artık kendi ayaklarımın üstünde durabiliyorum. Hayata bakış açım değişti. Artık çok yönlü düşünebiliyorum ve çok sevdiğim bir mesleğim var.

UNDP Türkiye: Ve bu sözlerle programımızı noktalayalım. Bu bölümde geçtiğimiz günlerde bir kapanış konferansı ile faaliyetini noktalayan 'Herkes İçin İnsana Yakışır İş' başlıklı Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nı konuştuk. Programa ilişkin ayrıntılı bilgiler İnternette yer alıyor. Konuya ilişkin görüşlerinizi Twitter üzerinden 'yeniufuklar' etiketini kullanarak bizlere iletebilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlefl'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan; yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

58

17.12.2012

Gönüllülük ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi

Katılımcılar:

Nil Mit

2015 Sonrası Kalkınma Gündemi Ulusal Koordinatörü ve
BM Gönüllüsü

Nilsu Atılgan

Bilkent Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri
Genel Koordinatörü ve Gönüllü

Bu bölümde, 5 Aralık Uluslararası Gönüllüler Günü vesilesiyle gönüllüğün önemi ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin saptamasında gönüllüğün rolü üzerine konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Aralık ayının başlarında, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu pek çok ülkede, 5 Aralık tarihinde Uluslararası Gönüllüler Günü kutlandı. Bu bölümde gönüllüğün niye önemli olduğunu, 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin saptamasında gönüllüğün ne gibi bir rol oynayabileceği üzerine konuşacağız. Konuklarımız, Birleşmiş Milletler Gönüllüler Programı'ndan (UNV) Nil Mit. Kendisi aynı zamanda 2015 Sonrası Küresel Kalkınma Gündemi Türkiye İstişare sürecinin ulusal koordinatörü. Hoş geldiniz.

Nil Mit: Hoş bulduk, merhabalar.

UNDP Türkiye: Bir diğer konuşumumuz da Nilsu Atılgan, kendisi Bilkent Üniversitesi'nden bir gönüllü ve Toplumsal Duyarlılık Projeleri Genel Koordinatörü. Siz de hoş geldiniz.

Nilsu Atılgan: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Sizinle yaptığımız projelerden bahsedeceğiz. Ama ben önce UNV'den Nil Hanım'a sormak istiyorum. Birleşmiş Milletler bünyesinde, Birleşmiş Milletler Gönülleri programı var. Siz de bir Birleşmiş Milletler gönüllüsünüz. Bu program, dünya çapında barış ve kalkınmaya gönüllülük yoluyla katkı sağlıyor. Aslında 1971 yılından beri var olan bir örgüt. Gönüllülük neleri değiştirebilir ve gönüllülük niye bu kadar önemli? İsterseniz bununla başlayalım.

Nil Mit: Çok teşekkür ediyorum. Öncelikle Birleşmiş Milletler Gönüllülük Programı'ndan kısaca bahsetmek istiyorum. Sizin de belirttiğiniz gibi 1971 yılında kuruldu. Şu anda 130 ülkede toplam 8000 Birleşmiş Milletler gönüllüsü var. Birleşmiş Milletler için gönüllülük, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesindeki en önemli etmenlerden biri. Gönüllülük nedir? Gönüllülük evrensel bir terimdir ve de bireylerin karşılık beklemeden beceri, deneyim ve kaynaklarını toplum için paylaşmalarıdır. Şöyle bir yanılığ oluyor; gönüllülük odanı temizlemek ya da staj yapmak değildir. Elbette bunlar da çok önemli ama gönüllülük toplumsal olmalıdır. Gönüllükte deneyim ve beceri paylaşımı olmalıdır. Dünya nüfusunun 7 milyar olduğunu ve bunun da artacağını düşünürsek bu hem daha fazla kişi için yemek, iş ve harcanacak enerji demek. Ama olumlu yönden düşünürsek bu toplum için daha fazla gönüllü ve iş gücü anlamına da geliyor.

UNDP Türkiye: Tabii gönüllülüğün tanımının yapılması çok önemli. Neye göre gönüllülüğün ölçüleceği? Rakamlara nasıl döneceğiz? Bunlar açısından tanım yapmanız çok önemliydi. Dünya nüfusunun 7 milyar olduğunu göz önüne aldığımızda, nüfusun %20'sinin haftada sadece iki saat gönüllülük faaliyetinde bulunması, insanlara, kalkınma sorunlarına maddi ve manevi fayda sağlayan çok büyük bir toplumsal gücün harekete geçmesi anlamına geliyor. Buna tekrar dönelim ama isterseniz önce bir gönüllü ile devam edelim. Bilkent Üniversitesi'nden Nilsu Hanım'la devam edelim. Bir gönüllü olarak bu soruya cevap vermesi anlamlı olacaktır. Gönüllülük sizin açınızdan ne ifade ediyor?

Nilsu Atılgan: Şöyle söyleyebilirim; bence gönüllülüğün çok kesin bir tanımı yok. Evet, Nil Hanım'ın bahsettiği gibi bir şey için emek ve zaman harcamak ve toplum için bir şey yapmaktır. Ama bunu herkes farklı bir şekilde gösterebilir. Belki de birçok sivil toplum kuruluşunun olması da bundan kaynaklanıyor.

Biz de Bilkent Üniversitesi'nde birçok farklı kulüp kuruyoruz ve birçok farklı projeye devam ediyoruz. Herkes kendisine uygun olan gönüllülük tanımı ile birlikte istediği projede görev alıyor. Örneğin biz daha çok sosyal sorumluluk alanına ağırlık veriyoruz. On beş tane farklı projemiz ve hepsi farklı bir kitleye farklı bir şekilde yaklaşıyor. Bizim de tek amacımız kendimizden bir şeyler verebilmek ve aslında bu şeyleri verirken onlardan da bir şeyler almak. Yani gönüllülüğün karşılıklı bir şey olduğuna inanıyorum.

UNDP Türkiye: Bilkent Üniversitesi'nde 15 ayrı projeniz var. tdp.bilkent.edu.tr diye bir İnternet siteniz var. 'TDP', 'Toplumsal Duyarlılık Projeleri'nden geliyor. Bu adresinizi vurgulayalım. Siz aynı zamanda öğrenci misiniz?

Nilsu Atılğan: Evet, Psikoloji Bölümü'nde öğrenciyim.

UNDP Türkiye: Psikoloji öğrencisisiniz. Peki katılımcı profili nasıl? Hep öğrenciler mi var?

Nilsu Atılğan: Genel olarak Bilkent Üniversitesi öğrencilerinden oluşuyor. Çünkü orada toplantılarımızı yapıyor ve bazı kararlarımızı alıyoruz. Ama bir kısıtlamamız yok. Mezunlar da var. Diğer üniversitelerden olabilir, öğrenci de

olmayabilir. Sadece bizimle birlikte gönüllülüğe baş koymasına yeterli diyebilirim aslında.

UNDP Türkiye: Ben de dinleyenler nasıl katılabilir diye soracaktım. Ama herhalde İnternet sitenizden bakabilirler.

Nilsu Atılğan: Evet, İnternet sitemizden bize ulaşabilirler. Orada zaten projelerimizin açıklamaları var. Doğrudan istedikleri projeye de kaydolabilirler. Ya da daha fazla bilgi almak isterlerse biz de her konuda yardımcı olmak isteriz.

UNDP Türkiye: tdp.bilkent.edu.tr diyerek Nil Hanım'a geri dönelim. 5 Aralık'ta Uluslararası Gönüllüler Günü kutlandı. Türkiye de kutlayan ülkelerden biriydi. Biraz bugünden bahsedelim. Elbette farkındalığı artırmayı amaçlıyor ve 1985'ten beri kutlanıyor ama bu vesileyle hangi konular gündeme geldi ve Türkiye'de nasıl kutlandı? Sizden biraz bilgi alabilir miyiz?

Nil Mit: Evet, 1985 yılından beri kutlanıyor ve Türkiye'de bu sadece Birleşmiş Milletler tarafından değil birçok sivil toplum kuruluşu tarafından kutlanıyor. Bu senenin de kendine has bir mesajı var. Bu sene gönüllülüğün fark yarattığını göstermek ve gönüllülükle elde

edilen başarıları kutlamak için bir araya geldik. Nilsu Hanım'ın da bahsettiği gibi, Bilkent Üniversitesi'nde öğrencilerle birlikte bir gönüllülük paneli düzenledik. TOG Koordinatörü Yörük Bey, Ulusal Ajans'tan İbrahim Demirel, Bilkent Üniversitesi'nden gönüllük üzerine çok aktif çalışmaları olan Ebru İnanç hocamızla birlikte bu paneli gerçekleştirdik. Ve tabii üniversitelerde bunu eğitime daha çok katmak için de etkinliklerimiz devam edecek. Aynı zamanda bu yılın anlamını daha da fazla vurgulamak için 'Gönüllülük Fark Yaratır' diye bir platform da kuruldu. Bunun da bir İnternet sitesi var: www.volunteeractioncounts.org. Etkinlikleri oradan da takip edebilirsiniz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Gönüllüleri Türkiye'de de faaliyet gösteren bir Birleşmiş Milletler kuruluşu. Aslında Türkiye'deki faaliyetleri çok kısa bir süre önce başladı diyebiliriz. TOG (Toplum Gönüllüleri), TEGV (Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı), Bilkent Üniversitesi'nden Toplumsal Duyarlılık Projeleri Genel Koordinatörü Nilsu Hanım'ın da temsil ettiği pek çok toplulukla işbirliği yapan bir örgüt. Bu yapılanma Türkiye'de de oluşuyor artık. Nil Hanım siz UNV'yi (Birleşmiş Milletler Gönüllüleri) temsil ediyorsunuz ama bir yandan da 2015 Sonrası Küresel Kalkınma Gündemi'ni tartıştığımız ulusal istişareler üzerine de çalışıyorsunuz. Buradaki ulusal koordinatörlük görevini siz yürütüyorsunuz. Bu süreçte elbette gönüllülük ve sivil katılım da çok önem taşıyor. 2015 sonrasında dünya küresel kalkınma hakkında neleri konuşacak, hedefleri neler olmalı bağlamında gönüllülerin de sözüne mutlaka önem veriliyor ve önemseniyor. Gönüllülük ile yeni kalkınma gündeminin oluşturulması arasındaki ilişki nedir acaba? Biraz bundan bahsedebilir miyiz?

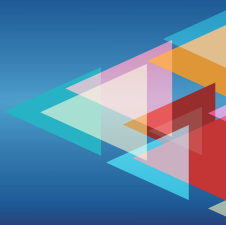
Nil Mit: Aslında isterseniz Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden çok kısaca bahsederek başlayayım. Binyıl Kalkınma Hedefleri 2000 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda sekiz hedefle belirlenmiş ve 2015'te bitmesi amaçlanan bir süreçtir. Ve farklı ülkeler farklı hedeflerde yol kat etmiştir. Görülüyor ki, bu hedefler evrensel değildir. Sürdürülebilirlik için her ülkeyi ilgilendiren hedeflerin oluşturulması gerekir. Bu yüzden de '2015 Sonrası Türkiye İstişareleri' başlıklı bir proje başlamıştır. Türkiye bu istişarelerin gerçekleşeceği 50 ülkeden bir tanesidir. '2015 Sonrası Türkiye İstişareleri' ile ilk defa küresel düzeyde sürdürülebilir

kalkınmanın haklar ve gönüllüler dahil olmadan yapılamayacağı telaffuz edilmiştir. Ve gönüllülüğe katılımın öneminin de bu projede altı çizilmiştir.

UNDP Türkiye: Aslında 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin oluşturulması, diğerlerinden farklı olarak, örneğin 2000 yılında Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin oluşturulma sürecinden farklı olarak, çevrimiçi tartışmaların ve hayatımıza giren sosyal medyanın katkısının da var olması nedeniyle diğerlerinden çok farklı bir süreci ifade ediyor. Sizler de İnterneti etkili olarak kullanan bir proje olarak öne çıkıyorsunuz. 2015sonrasiturkiye.org ve 2015sonrasi.org diye iki ayrı adres var. Bu İnternet adreslerinden de biraz bahsedelim.

Nil Mit: Evet, çok teşekkür ediyorum. Özellikle sosyal medyanın rolüne çok önem veriyoruz. Projenin ana teması katılım ve açıklık olduğundan biz de sosyal medyanın gücünü kullanmaya karar verdik. Bir www.2015sonrasiturkiye.org diye bir İnternet sitemiz var. Bu İnternet sitesinden Türkiye'de proje ile ilgili gerçekleştirilen bütün toplantıların çıktılarını halkla paylaşıyoruz ve onların geri dönüşleri isteniyor. Bir de bu İnternet sitesi ile anket sorularımızı paylaşıyoruz. Anketimiz danışmanlarımız tarafından analiz edilecektir ve çıktılarını final raporunda paylaşılacaktır. O yüzden katkılarınız Türkiye'nin geleceği için oldukça önemli. Anket soruları İnternet sitesinde Ocak ayının sonuna kadar aktif olacaktır. Bahsettiğiniz bir diğer İnternet sitemiz de Instagram yarışmamız için kuruldu. Bu da 2015sonrasi.org başlıklı bir blog. Şubat ayında kapanış toplantımızı yapacağız ve burada bir fotoğraf sergimiz olacak. Eğer İnternet sitesine girerseniz, orada Instagram üzerinden yapılacak fotoğraf sergisi hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz.

UNDP Türkiye: '#gonulluolmak' etiketiyle Twitter üzerinden gönüllülük konusuna ilişkin görüşlerinizi aktarabilirsiniz. Bu tartışmaya katkıda bulunmak istiyorsanız yine Twitter'da '#2015sonrasi' etiketiyle de bize ulaşabilirsiniz. Bunu vurgulayalım ve iki adresin altını çizelim: 2015sonrasiturkiye.org ve 2015sonrasi.org. Instagram kullanıyorsanız, o dokuz tematik alan çerçevesinde mutlaka sizin de katkılarınızı bekliyoruz. Son olarak Nilsu Hanım'a dönmek istiyorum. Bir gönüllünün ağzından alacağımız ifadelerle programımızı sonlandıralım. Bilkent Üniversitesi olarak UNV ve TOG gibi yerlerin desteğini arkanıza aldığınız için çok şanslısınız. On beş ayrı tema üzerinde çalışmalarınızı

sürdürüyorsunuz. Bundan sonra çalışmalarınız hangi yöne doğru ilerleyecek, hedefleriniz neler?

Nilsu Atılğan: Aslında bu on beş proje bizim sürekli projelerimizden. Biz, Marmara depreminin akabinde kurulmuş, 1999 yılından beri faal olan bir topluluğuz ve o zamandan beri devam ediyoruz. Her yıl ya da her iki yılda bir, bir proje ekleniyor ve o şekilde büyümeye devam ediyoruz. Bu projelerin hiçbirini sonlandıracağız diyemeyiz. Hepsini sürekli bir şekilde gönüllüğe katkı sağlıyor. Sadece yeni projeler ekleyebiliriz diyebiliriz. TOG ve UNV ile birlikte 'atak' dediğimiz dönemlik projelere adım atmak istiyoruz. Bunlar da çok önemli tabi ki. Asıl önemli olan bu projelerin ve atakların gönüllülüğe, bize ve Nil Hanım'ın da bahsettiği gibi topluma yaptığı katkıdır. Bizim asıl amacımız bu katkıyı farklı projelerle ve farklı hedef kitleleriyle artırabilmektir.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler Nilsu Hanım. Konuklarımız Bilkent Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri Genel Koordinatörü Nilsu Atılğan ve 2015 Sonrası Küresel Kalkınma Gündemi Türkiye İstişare sürecinin ulusal koordinatörü ve aynı zamanda Birleşmiş Milletler Gönüllüler Programı'nda gönüllü olan Nil Mit idi. İkinize de katkılarınız için teşekkür ediyoruz. Bu bölümde 5 Aralık'ta kutlanan Uluslararası Gönüllüler Günü'nden yola çıkarak, küresel kalkınma gündemini ve sivil topluma gönüllerin katkısı konularını ele almaya çalıştık. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

59

24.12.2012

Küresel Kalkınma Gündemi: 2015 ve Sonrası

Katılımcı:

Cihan Sultanoğlu

UNDP Başkan Yardımcısı ve
UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu
Bölge Direktörü

Bu bölümde, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde küresel olarak hangi aşamada bulunduğumuzu ve 2015 sonrası için oluşturulmaya başlanan küresel Kalkınma Gündemi'ni konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. Bu bölümde, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde nereye geldiğimizi; hangi aşamada bulunduğumuzu ve 2015 sonrası için oluşturulmaya başlanan Küresel Kalkınma Gündemi'ni konuşacağız. Konuşumuz Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Başkan Yardımcısı ve UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Direktörü Cihan Sultanoğlu. Hoş geldiniz.

Cihan Sultanoğlu: Teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Cihan Hanım, siz UNDP'nin başkan yardımcısı ve Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Ofisi'nin direktörünüz. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin yardımcısı sıfatını da taşıyorsunuz. Bu göreve 2012 yılının başlarında UNDP Başkanı Helen Clark tarafından atanmıştınız. Nasıl bir başlangıç yaptınız ve bundan sonraki hedefiniz nedir?

Cihan Sultanoğlu: Teşekkür ederim. Bu görevime nisan ayında başladım. Bölgeye de yabancı değilim. Daha önce Birleşmiş Milletler Yerel

Koordinatörü olarak Litvanya ve Belarus'ta bulundum. Büroda da başkan yardımcısı olarak üç yıl kadar görev yaptım. Tabi ki büronun başına tekrardan bu görevle getirilmek benim için çok güzel, şerefli ve onur verici bir durum. Bizim bölgemiz çok özel bir bölge. Çünkü ülkelerimizin büyük bir kısmı orta gelir düzeyinde ve bunların birçoğunda kalkınma konusunda önemli gelişmeler çoktan kazanılmış. Fakat bunun dışında hala aynı ülke içindeki bölgeler arasında farklılıklar ve sosyal eşitsizlikler görebiliyoruz. İyi yönetim konusunda daha epeyce çalışmaya ihtiyacımız var. Bunun yanında orta gelirli ülkeler olarak bölgemizdeki ülkelerin global kalkınmaya da yapabilecekleri büyük katkılar var. Yıllar boyunca edinilen bilgi birikimleri ve güzel deneyimler var. Bunları bölgeden alıp, daha kalkınma sürecinin başında olan ülkelere taşımak istiyorum. Bu en büyük emellerimden birisi. Aynı zamanda, artık globalleşmiş bir dünyada bölgeler de kendi çevreleri içinde sınırlı değil. Nasıl Avrupa Orta Asya, Afrika, Orta Doğu ve Güney Amerika ile çalışabilir; nasıl çeşitli bölgeler arasında köprüler kurulabilir? Bunları araştıracağız ve bu da ilginç bir tecrübe yaratacak.

UNDP Türkiye: Aslında ben sormadan, küresel kalkınma gündeminin geldiği noktaya ve özellikle sizin sorumlu olduğunuz bölgede gelinen noktaya, önceliklerinizi tarif ederken değindiniz. Ama biraz daha detaylara inebilmek açısından yine de soracağım. Binyıl Kalkınma Hedefleri 2000 yılında saptanmıştı ve 2015'te son buluyor. Şimdi küresel ve yerel düzeyde 2015'ten sonrasının ne olacağını konuşmaya başlamış bulunuyoruz. Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde nereye geldik ve 2015 sonrasında özellikle hangi konulara ağırlık verilmesi gerekecek?

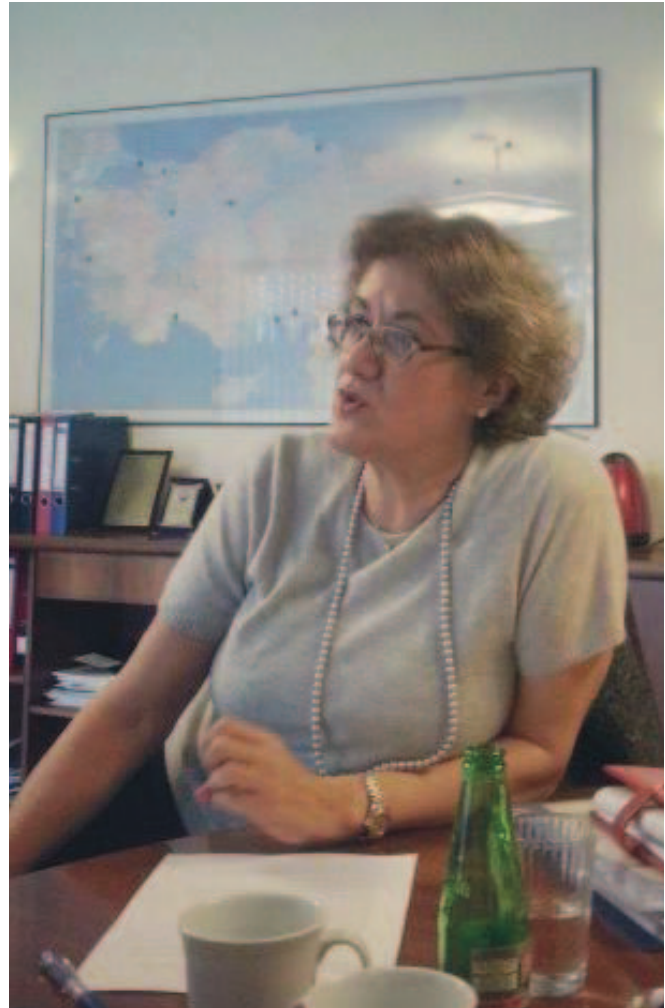
Cihan Sultanoğlu: 2015, Binyıl Kalkınma Hedefleri için seçilen sürenin sonu oluyor. Ama maalesef bu demek değildir ki o zamana kadar bütün hedeflere erişmiş olacağız. Bu süre içerisinde büyük gelişmeler kazanıldı ve fakirlik çok azaltıldı. Özellikle Hindistan, Çin gibi orta gelirli ülkelerde pek çok kişi sınıf atlayıp fakirlik dışına çıkabildi. Fakat bunun dışında yapabileceğimiz daha pek çok şey var. Binyıl Kalkınma Hedefleri'ni 2015 yılından sonra yeni bir düzeye getirmemiz gerekiyor. Bu 15 yıllık süreçte neler başarabildik? Hala yapmamız gereken neler var? Ve öğrendiğimiz derslerden nasıl yeni bir hedef dizisi yaratabiliriz? Bu, bizim

sürdürülebilir kalkınma hedeflerimiz olarak şekil bulacak. Ne yazık ki bizim bölgemizde, özellikle bazı konulardaki Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde gerileme bile oldu. 1990'da %6 olan aşırı yoksulluk 2005'te %19'a çıktı. Tabii bunun büyük nedenleri var. Birisi de sosyal güvenlik ağlarının, Sovyet Rejimi'nden yeni demokratik rejimlere geçiş sürecinde yok olması. Tüm bu sosyal güvenlik ağlarının, birçok ülkede yeniden yaratılması gerekiyor. Kadınların iş sahalarına katılması, çocuk ölümlerinin azaltılması, doğumlardaki anne ölümlerinin azaltılması gibi birtakım konularda gelişmeler oldu. Fakat, HIV konusu bizim bölgemiz için zor konulardan bir tanesi. Ne yazık ki bu bölge, hala HIV'in hızla artmasında başı çeken ülkelerden bir tanesi. Bütün bunlara, tekrar büyük bir kararlılıkla devam etmemiz gerekiyor. Umarım ki ileride bütün bu konuları sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde göreceğiz. Şimdi Post 2015 sürecine daha büyük bir dikkatle bakarsak, global mekanizma bir enerji içerisinde. Bildiğiniz gibi, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri yüksek düzeyde bir panel yarattı. Bu konuda da Türkiye kendisiyle gurur duyabilir. Çünkü panel üyeleri arasında İstanbul Belediye Başkanı Sayın Topbaş da var. Bu bakımdan Türkiye, Post 2015 Küresel Kalkınma Gündemi'ne büyük bir etkide bulunabilir.

UNDP Türkiye: Sizin sorumlu olduğunuz coğrafya epeyce geniş bir coğrafya. Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölgesinin, UNDP organizasyonu içinde başta yer alıyorsunuz. Farklı ülkelerin farklı sorunları olmakla birlikte, ortak gruplarda toplanan sorunları da var. Geçmiş ülkelerinden söz ettiniz. Tabii ki onların Sovyet döneminden kalma problemleri de günümüze yansımış vaziyette. Türkiye'ye baktığınız zaman, onun da kendine özgü kalkınma problemleri var. Örneğin sizin coğrafyanızda Kıbrıs da, Doğu Avrupa'daki farklı ülkeler de yer alıyor. Elbette finansal kriz ile gıda ve yakıt fiyatlarındaki artışın da bu hedeflere ulaşılmasında etkili olduğunu söyleyebiliriz. 2015 Kalkınma Süreci'ne devam ediyoruz. Bu süreç şeffaf, katılımcı ve kapsayıcı olması hedeflenen bir süreç. Bu süreci kendi sorumlu olduğunuz bölge açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölgesi bu sürece nasıl bir katkıda bulunacak?

Cihan Sultanoğlu: Bölge içinde on bir ülke toplumsal istişareler için seçildi. Bu ülkelerden bir tanesi de Türkiye. Biz, Birleşmiş Milletler

Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler olarak, bu toplumsal istişareleri kolaylaştırmak üzerinde çalışıyoruz. Bunların en güzel tarafı hakikaten son derece kapsayıcı olarak ele alınmaları. Sivil toplum olsun, akademik çevreler olsun, hükümetler hem merkezi düzeyde olsun hem yerel düzeyde olsun, toplumun her kesiminden kişiler, bu toplumsal istişarelerin bir parçası olacaklar. Ve bu tartışmalar sürecinde, ülkelerin özellikle yoğunlaşmaları gereken öncelikler belirlenecek. Bu Post 2015 istişareleri, aynı zamanda az önce bahsettiğim yüksek düzeydeki panelin de yoğunlaştığı bir takım tematik konularda çalışacaklar. Bu tematik konular, enerji, su, sosyal kapsayıcılık, fakirliğin azaltılması, çevre ve kırılganlık gibi çeşitli kalkınma noktalarına erişmeye çalışıyorlar. Aynı zamanda herkes için enerji inisiyatifi var. Enerji konusu bölgemiz için çok önemli. Burada da, enerjiye erişmekten ziyade, enerjinin etkili ve yenilenebilir olmasından söz ediyoruz. Türkiye gibi bir ülkeye baktığımızda da gerçekten hem enerjinin etkili olması hem de yenilenebilir enerjinin potansiyeli bakımından çok büyük fırsatlar görüyoruz. Aynı zamanda,

enerjinin bu bakımdan insani yüzünü görmeye çalışıyoruz. Çünkü enerji sadece endüstriye veya ekonomiye olan katkısından değil, aynı zamanda toplumun eşit gelişebilmesi açısından da çok önemli. Enerji hem sağlıkla hem de kişilerin gelir düzeyleri ile ilgili.

UNDP Türkiye: Herkes için sürdürülebilir enerji ve enerji verimliliği konusunun altını çizerek bir sonraki soruya geçelim. Siz, sosyal medyayı da etkin olarak kullanan bir Birleşmiş Milletler yetkilisisiniz. 'csultanoglu' diye bir twitter hesabınız var. Bunun üzerinden de 2015 sonrasına dair tartışmalara kişisel olarak katkıda bulunuyorsunuz. Bizi dinleyenler için vurgulayalım. '2015sonrası' etiketiyle twitter üzerinden sizler de bu tartışmaya katkıda bulunabilirsiniz. Cihan Hanım siz, sorumlu olduğunuz bölgedeki kalkınma sorunlarından ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nden söz ettiniz. Az önce bir giriş yapmıştınız, tekrar Türkiye'ye dönelim. Türkiye'de 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi' çerçevesinde istişare süreci devam ediyor. Sizce, Türkiye'nin kendi tecrübesinden yola çıkarak bu sürece nasıl bir katkısı olabilir?

Cihan Sultanoğlu: Türkiye'nin bu tartışmaya çok büyük bir katkısı olabilir. Türkiye, son on yılda çok büyük gelişmeler gösteren ve aynı zamanda, özellikle son birkaç yılda, diğer ülkelerin de kalkınmasına büyük önem veren bir ülke. Geçtiğimiz yıl Türkiye'nin dış kalkınma bütçesi 1.3 milyar dolara kadar çıktı. Bu gerçekten çok yüksek düzeyde bir katkı. Tabi ki sadece maddi açıdan değil aynı zamanda stratejik açıdan da Türkiye'nin hangi konulara eğilmesi gerektiğine bakmamız lazım. Türkiye, son birkaç yılda önemli küresel toplantılara da ev sahipliği yaptı. Bu konferanslara ve toplantılara yaptığı ev sahipliği, Türkiye'nin hangi konulara önem verdiğini gösteriyor. Türkiye'nin az gelişmiş ülkelere yaptığı katkılar, küresel fakirliğin ortadan kaldırılması için çalıştığını ispat ediyor. Türkiye aynı zamanda, Rio+20 Konferansı'na ve daha önce İstanbul'da yapılan İnsani Kalkınma Endeksi çalışmalarına olan katkıları ile de stratejik ve entelektüel olarak kalkınma konularında liderlik gösteriyor. Şu anda Türkiye ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı çok güzel bir işbirliği içerisinde. 2011'de özel bir çerçeve anlaşması yapılmıştı. Türkiye, Çin, Hindistan, Brezilya, Güney Afrika gibi, donör dediğimiz ülkeler grubu içinde yer alıyor. Emelimiz, bu çerçeve anlaşmasının daha güçlendirilmesi ve küresel kalkınmaya ortak olarak güzel bir katkıda bulunabilmemiz.

UNDP Türkiye: Bu arada vurgulayalım: bizi dinleyenler 2015sonrasiturkiye.org ve Twitter üzerinden '#2015sonrası' etiketiyle tartışmaya katkıda bulunabilirler. 2015sonrasi.org diye bir başka adresimiz daha var. Burada da instagram üzerinden bir fotoğraf yarışması yapıyoruz. Buna ilişkin ayrıntılara ulaşılabilceğini vurgulayalım. Cihan Sultanoğlu, programımıza katıldığınız için size çok teşekkür ederiz. Böylece Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle'f'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

31.12.2012

Neden Yoksulluk?

Katılımcı:

Aslı Öymen

CNN Türk Program Koordinatörü

Bu bölümde tüm dünyada aynı anda yayınlanan 'Neden Yoksulluk' belgeseli hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde tüm dünyada aynı anda yayınlanan 'Neden Yoksulluk' belgeselinden söz edeceğiz. Konuğumuz, belgeselin Türkiye'deki yayıncısı olan CNN Türk'ün program koordinatörü Aslı Öymen. Belgeselin yayını kasım ayının sonlarında başladı ve iki ay boyunca devam edecek. Bu belgesel dizisi 70 ülkede 70 ayrı televizyon kanalı tarafından yayınlanıyor. Peki, CNN Türk'ün program koordinatörü Aslı Öymen'in bu belgesel ile tanışma süreci nasıl oldu ve belgeselde onu etkileyen neydi?

Aslı Öymen:

Ben bu belgeseli tamamen tesadüfen gördüm. Cannes'te düzenlenen Televizyoncular Fuarı'nda rastlatım. Çok uzaktan, kalabalık içinde bir broşür gördüm; 'Why poverty?' diyordu. Yani 'Neden yoksulluk?'. Ve birden ilgimi çekti. Gittim bu broşürü aldım. Bir baktım sekiz

tane belgesel söz konusu burada. Ve aslında bu sadece bir belgesel dizisi değil; dünya çapında bir medya etkinliği. Bu medya etkinliğinde yetmiş tane dünya televizyonu yetmiş ülkede aynı anda bu belgesel dizisinin ilk bölümünü yayınlayacak. Adı 'Neden yoksulluk?'. Bu belgesel dizisinin ve bu etkinliğin amacı dünyadaki yoksulluğa dikkat çekmek; insanları bu konuya yaklaştırmak; hakkında düşünmeye sevk etmek ve farkındalık yaratmak. Benim de ilgimi çekti çünkü bu bizim normalde yayınladığımız doğa, bilim ve tarih belgesellerine benzemiyor, farklı bir belgesel. Zaman zaman sert bir belgesel; oldukça sert görüntüler var. Fakat bu, çok önemli bir konu. Yoksulluk dünyanın en önemli konusu aslında. Küresel bir problem. Bu belgesel de buna dikkat çekmek için bir girişim. CNN Türk olarak bu girişimin bir parçası olmaya karar verdik.

UNDP Türkiye: 'Neden yoksulluk?' belgesel dizisi on kısa filmde ve sekiz de uzun metraj filmde oluşuyor. Her belgeselde farklı bir hikâye anlatılıyor ve her bir bölüm farklı yönetmen ve yapımcılar tarafından hazırlanıyor. Belgesellerin temel sorusu ise çok açık: 'Neden yoksulluk?'

Aslı Öymen: Dünyada neden yoksulluk var? Her şeyden önce dünyada çok büyük eşitsizlik ve adaletsizlik var. Problemi çözmek için aslında yapısal çözümler gerekiyor. Yani basit hayırseverlik, bir yerden parayı alıp oraya koyma gibi çözüm önerileri kalıcı çözümler getirmiyor.

Mesela bu belgeselde görüyoruz. Çok zengin olduğunu düşündüğümüz Amerika'da da yoksulluk var. Çok büyük bir yoksulluk bu. Dünyanın her yerinde yoksulluk var. Amerika'da bir milyon altı yüz bin, orada burada uyuyan evsiz çocuk var. Bu çok büyük bir problem. Rusya da keza öyle, orada da bir milyon evsiz çocuk var. Bu da kendi başına bir yoksulluk. Mutlak yoksulluk; yani günlük geliri 1 doların altında olan insanların sayısı korkunç bir rakam: 1 milyar. Ve giderek bu makas açılıyor. Yani yoksulluğa çözüm bulunamadığı gibi, bu sorun giderek derinleşiyor. Bu noktada da birilerinin kalkıp bir şey yapması gerekiyordu. Bu belgesel dizisi ve bununla birlikte gelen etkinlikler belki de bir kamuoyu yaratır ve bu çözüm yolunda bir adım sayılır.

UNDP Türkiye: Belgesel dizisinin ilk bölümü Türkiye'de 25 Kasım 2012 Pazar günü saat 20:55'te yayınlanmıştı. İlk belgeselin başlığı 'Parayı Bastır' idi. İkinci belgesel de 'Park Caddesi 740: Para, Güç ve Amerikan Rüyası' başlığını taşıyordu ve 1 Aralık tarihinde yayınlandı.

Aslı Öymen: Biz bundan sonraki belgeselleri Cumartesi günleri 20:55'te, normal belgesel kuşağımızda yayınlıyor olacağız. İlk belgeselin adı 'Parayı Bastır'. Aslında soru şu: parayı bastırınca oluyor mu? Bono, Bill Gates, Bob Geldof gibi ünlülerin de yoksulluğa çözüm için kampanyalar ve konserler düzenleyip; yoksul ülkelere yardım amacıyla para topladıklarını biliyoruz. Fakat bu belgeselde, toplanan bu yardımların işe yarayıp yaramadığı tartışılıyor. Yani o parayı bir yerden alıp bir yere götürmenin bir faydası var mı yok mu, bu kampanyalar ne işe yaradı? Belgeselde bunlar sorgulanıyor.

UNDP Türkiye: Belgesellerin konuları da dikkat çekici.

Aslı Öymen: Sekiz tane belgesel var. İkincisi, biraz önce de dediğim gibi 'Park Caddesi 740'. Bu çok enteresan bir belgesel, adı da öyle. Eşitsizliğin ne kadar fazla? Tamam, bu sistemde eşitsizlik var, bunu kabul ediyoruz da ne kadarına tahammül edebiliriz, ne kadarını fazla sayabiliriz? Bunu tartışıyor. Park 740 da, New York'ta Park Caddesi'nde 740 numaralı apartmanın hikâyesi. Burada Amerika'nın en zenginlerinin zenginleri yaşıyor. Ve bu apartmana 10 dakika mesafedeki Güney Bronx'un durumu anlatılıyor. Oradaki yemeğe muhtaç insanları, suçla karşı karşıya olan çocukları ve aradaki uçurumu gözler önüne seriyor.

UNDP Türkiye: Uçurum ve eşitsizlik, 'Neden yoksulluk?' belgeselinin iki anahtar kelimesi.

Aslı Öymen: Evet, aslında belgesel hem eşitsizliği hem de bunun artık kalıcı bir noktaya geldiğini anlatmaya çalışıyor. Lobicilerin politikacıları nasıl etkilediğini, bir taraftan bu lobi çalışmalarının perde arkasını da anlatıyor. Yani, bu kronikleşme, işin içinden çıkamama durumunu ve aslında yoksulluktan kurtulmanın bu sistemde ne kadar zor olduğunu anlatıyor. Yoksulluk nereden nereye geldi? Yine o uçurumdan bahsediyor. Ve aslında yoksulla zengin arasındaki uçurumun daha da arttığından ve bu sorunun daha da kronikleştiğinden bahsediyor. Yani bugün geldiğimiz noktada, daha çok işin içinden çıkılmaz bir hale geldiğinden bahsediyor. Diğer belgeseller de 'Toprağı Soymak', 'Afrika'ya Hücum', 'Güneş Anneleri' ve 'Dünyaya Hoş geldin'.

UNDP Türkiye: İkinci bölümün yönetmeni Alex Gibney dünyaca ünlü bir belgeselci.

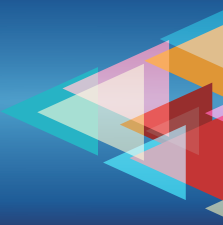
Aslı Öymen: Evet, Alex Gibney önemli bir yönetmen: Bu yönetmenin hem en iyi belgesel Oscar'ı hem de Grammy ödülleri var. Çok önemli bir yönetmen. Oscar aldığı belgesel Türkiye'de de ses getirdi: 'Taxi to The Dark Side'. Çok önemli bir belgesel. Amerika'nın Afganistan'da ve Irak'taki savaşı sırasında tutukluları Guatemala gibi hapishanelere koyması ve orada gerçekleşen işkence ve sorgulama yöntemleri üzerine yaptığı bir belgesel.

UNDP Türkiye: Peki, belgeseller yoksulluğun azaltılması için çözüm önerileri de getiriyor mu?

Aslı Öymen: Aslında bazı çözüm önerileri var fakat belgeseller spesifik olarak bir çözüm önerisinde bulunmuyor. Herkesin kendi çözümünü var. Aslında herkesin kendi sorunu gibi kendi çözüm önerileri de farklı.

UNDP Türkiye: Bu belgesel dizisi CNN Türk ekranlarında yayınlanıyor ama aynı zamanda da cnnturk.com ve Twitter gibi sosyal medyada da 'nedenyoksulluk' etiketi ile tartışılmaya devam ediliyor. Böylece insanların da bu tartışmaya katkıda bulunması sağlanıyor ve bir kamuoyu oluşturulması hedefleniyor. Siz de 'yeniufuklar' ve 'nedenyoksulluk' etiketlerini kullanarak Twitter üzerinden bu tartışmaya katkıda bulunabilirsiniz.

Aslı Öymen: Global anlamda bir tartışma

yaratmak hedefleniyor. İnsanlar bu konuya duyarlı olsun. Böyle bir şey var; yoksulluk var. Bir farkındalık yaratmak ve çözüm önerilerini kendi içinde tartışmak amacını taşıyor.

UNDP Türkiye: Çevrimiçi tartışma yoluyla Türkiye'deki yoksulluk sorunu da kamuoyunun dikkatine sunulacak.

Aslı Öymen: Sekiz tane belgeselden bahsettik ve on kısa film de var. Bunlar Türkiye'ye spesifik belgeseller değil. Türkiye'yi içermiyorlar. Daha global bir vizyon getiriyorlar. Fakat biz de CNN Türk olarak Türkiye'deki yoksulluğu, çözüm önerilerini ve ne durumunda olduğumuzu yayınlarımızla bu iki ay boyunca ekrana taşıyacağız.

UNDP Türkiye: 'Neden yoksulluk?' belgeselini Cumartesi günleri saat: 20:55'te CNN Türk'te izleyebilirsiniz. Bu bölümde CNN Türk'ün program koordinatörü Aslı Öymen'in 'Neden yoksulluk?' belgeseli hakkında aktardığı bilgilere yer verdik. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle'f'te hazırladık. Programımıza FM bandından ve İnternette Açık Radyo'dan; Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; Podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

14.01.2013

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Çevresel Sürdürülebilirlik

Katılımcı:

Alper Acar

UNDP Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Bu bölümde, 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin dokuz tematik alanından biri olan çevresel sürdürülebilirlik hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin dokuz tematik alanından biri olan çevresel sürdürülebilirlik hakkında konuşuyoruz ve konuştuğumuz UNDP'den Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı Alper Acar. Hoş geldiniz.

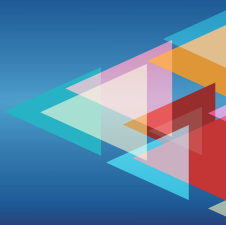
Alper Acar: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Siz daha önce de Türkiye 2012 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı Hazırlıklarının Desteklenme Projesi'nde yönetici olarak bulundunuz. Şimdi de, geçmişten gelen tecrübeleriniz doğrultusunda, sürdürülebilir kalkınma konusunda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na destek veriyorsunuz. İsterseniz öncelikle şu anki durumla başlayalım. Çevresel sürdürülebilirlik alanında, Binyıl Kalkınma Hedefleri çerçevesinde dünyada ama özellikle Türkiye'de nasıl aşamalar kaydedildi; neredeyiz şu an itibarıyla?

Alper Acar: Çevresel sürdürülebilirlik anlamında baktığımızda, 1960'ların sonunda ekolojik kriz olarak tabir edilen döneme kıyasla bugün birbiriyle bağlantısız olduğunu düşündüğümüz

birçok farklı konunun birbirini etkilediğini, birbirinin içerisinde olduğunu, birbirini beslediği ve zayıflattığının bilindiği bir döneme gelmiş bulunuyoruz. Tabii ki bu süreç otuz yıla yayılan bir süreç. Sürdürülebilir kalkınmanın kurumsallaştığı 1992 Rio Zirvesi'nden bu yana küresel ölçekte oldukça önemli gelişmeler kaydedildi. Bildiğiniz gibi bu iletişim teknolojilerinin gelişmesi, bilimdeki ve teknolojiadaki gelişmeler bize insanın yaşam kalitesini yükseltecek birçok fırsat da yarattı. Ama bu gelişmeler bir yandan da çevre kirliliği, ekosistemlerin kaybı, biyolojik çeşitlilik kaybı dediğimiz bir takım maliyetler de yarattı. Son 20 yıla baktığımızda şu anda bu çelişkileri yaşadığımız bir dönemdeyiz. Biliyorsunuz, sürdürülebilir kalkınma konusunda on yılda bir yapılan zirveler var. 1992'de Rio'da, 2002'de Johannesburg'de ve en son 2012'de yine Rio'da yapıldığı için Rio+20 olarak tariflenen bir süreç. Tarihsel anlamda baktığımız zaman bunların öğrenme süreçlerini de bize gösterdiğini görüyoruz. İçerisinde bulunduğumuz 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi de bu öğrenme süreçlerinin sonuçlarından bir tanesi. İlk 92 Rio Zirvesi'nde Gündem 21 kabul edildiği zaman katılım ve yönetim kelimesi hayatımıza girdi. Tabii uluslararası camia: uluslar, ülkeler ve kurumların bu katılımı hem kendi içlerinde hem de uluslararası süreçlerde sindirmeleri biraz vakit aldı. Öğrendik; daha önce insanlar bu süreçlere sadece izleyici olarak katılırken şu anda aktif olarak düşüncelerini söyleyebildikleri, bir takım politikaları yönlendirebildikleri bir aşamaya gelmiş durumdayız.

UNDP Türkiye: Tabii kalkınmadan söz ettiğimiz zaman çevre faktörünün göz ardı edilmemesi gerekiyordu. Bunun yanına sürdürülebilirlik ve sizin de bahsettiğiniz gibi katılım faktörü eklendi. Bunlar da muhakkak iç içe tartışılması gereken konular. Bizi dinleyenlere hatırlatmak açısından şunların altını çizmekte fayda var: 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi küresel düzeyde on bir tema üzerinde, Türkiye'de ise dokuz tematik alan etrafında tartışılıyor. Türkiye 2015 sonrasını tartışan elli ülkeden birisi. Sizin alanınız olan çevresel sürdürülebilirlik de bu dokuz tematik alandan biri. Binyıl Kalkınma Hedefleri 2000 yılında belirlenmişti, biraz değindiniz. Bu hedeflerin 2015'e kadar süresi var. 2015'ten sonra küresel kalkınma anlamında biz neyi konuşacağız? Çevresel sürdürülebilirliğe bu anlamda yaklaşmamızda da fayda var.

Alper Acar: 2015 sonrasında konuşacaklarımızın bir kısmı belirli, bir kısmı da belirsiz. Bildiğiniz gibi Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin taahhüt süresi 2015 yılında doluyor. En son yapılan Rio+20 zirvesinde şöyle bir yol haritası çıktı: önümüzdeki iki üç yıllık süreçte tüm ülkeler için geçerli olabilecek daha sürdürülebilir olan hedefler oluşturmak. Tabii bunun yanında izleme mekanizmaları ve göstergeler de olsun. Dolayısıyla, Binyıl Kalkınma Hedefleri sürecinde edindiğimiz dersler ve karşılaştığımız zorlukları değerlendirerek 2015 Sonrası için kalkınma hedefleri oluşturmaya ve buna yönelik de uluslararası ölçekte ortak hareket etme, güç birliği yapma veya bir takım uluslararası fonları daha doğru alanlara kanalize etmek için bir yol haritası çıktı diyebiliriz. Tabii bu, belirli olan kısmı. Belirsiz olan kısmı ise bu hedefler zincirinin içinin nasıl doldurulabileceği. Az önce öğrenme sürecinden bahsettik. Daha önce bu tür hedefler belirli bir uzman grubunun hazırladığı hedeflerden oluşuyordu. Birleşmiş Milletler, bu sistemdeki bir takım aksaklıkları gördüğü için daha halkın katılımına açık ve daha tabandan tavana yükselebilecek bir süreci başlatmak istedi. Bu ulusal istişare süreçlerinin temel amacı da aslında sorunlarla günlük hayatlarında birebir karşı karşıya kalan ve bu

nedenle çözüm üretebilecek insanların veya kurumların fikirlerini alabilmek. Dolayısıyla tematik alanda ve içerik anlamında 2015 sonrası için neler tartışacağımız, nelerin hedef olarak konması gerektiği bu paydaşlarla yapılan danışma toplantılarının sonucunda belirlenecek. Bir yandan da paralel olarak hükümetler arası görüşmeler de sürececek. Ama temel olarak bu süreçte söyleyebileceğimiz şeyler, aslında gerçekten gündeme gelebilecek, belki politikacıları ve bilim adamlarını yönlendirebilecek konular olacaktır.

UNDP Türkiye: 2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde geleceğe ilişkin önerileri ve söyleyecek sözü olan herkesin görüşlerinin alınması hedefleniyor. 'Çevresel sürdürülebilirliği sağlama' sekiz tane olan Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yedincisi. Türkiye'nin durumuna baktığımızda, örneğin Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin birincisi olan aşırı yoksulluğun önlenmesi, üçüncü hedef olan kadının güçlendirilmesi ve kadın temsili ve sizi de ilgilendiren yedinci hedef çevresel sürdürülebilirlik konusunda Türkiye'nin yumuşak karnı olduğunu söyleyebiliriz. Şu anki durumdan biraz bahsettik ama Rio+20 bağlamında devam edelim. Haziran ayında Rio'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nın kalkınma tartışmalarında dönüm noktası olduğunu söyleyebiliriz. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin, az önce sözünü ettiğimiz Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerini alması burada kararlaştırıldı. 2015 sonrası kalkınma gündemiyle de ilişkilendirerek biraz bu süreçten bahsedelim. Türkiye'deki istişare süreci nasıl yürüyor?

Alper Acar: Türkiye'deki istişare süreci, az önce bahsetmiş olduğunuz dokuz tematik alan üzerinde yürüyor. Tabii bunlar öncelikle konu bazında işin paydaşı olan sivil toplum örgütleriyle, özel sektör ve akademisyen katılımcılar ile tartışılacak. Daha sonra da yerel ölçekte insanların görüşleri alınmaya çalışılacak. Tabii buradaki temel felsefe sesini duyuramayan grupların veya kişilerin sesini yükseltebilmelerini sağlamak. Bu süreç, görüşler alındıktan sonra 2013'ün başlarında tamamlanacak. Daha sonra bu bir rapor haline getirilip hükümetler arası müzakere süreçlerine dahil edilecek. Ondan sonraki süreç, politikacıların veya hükümet görevlilerinin inisiyatifinde olacak.

UNDP Türkiye: Rio +20'nin üzerinden 1,5-2 yıl geçtikten sonra yeni kalkınma gündemi de küresel olarak şekillenmiş olacak. Siz de

geçtiğimiz haftalarda Ankara’da çevresel sürdürülebilirlik konulu tematik bir toplantı düzenlemiştiniz. Bu toplantıdaki gözlemlerinizi nasıl oldu? Kimler katıldı ve nasıl çıktılar elde edildi?

Alper Acar: Hem küresel camia olarak hem ulusal örgütler olarak ortak bir akla ulaştığımız diyebiliriz. Bu bağlantıyı nasıl kurduğumuza gelirsek: Rio+20’nin bizim hayatımıza getirdiği ve önümüzdeki iki üç yılı dolduracak bir takım konular var. Bunlardan bir tanesi bahsettiğimiz gibi sürdürülebilir kalkınma hedefleri. Rio’dan çıkan en önemli şeylerden bir tanesi de insanın refahını ölçmek için gayri safi milli hasılayı tamamlayacak bir takım göstergelerin gelmesi. Çünkü bildiğiniz gibi gayri safi milli hasıla maddi bir değeri ifade eder. Ancak her parası olan mutlu olmayabilir; sağlıklı bir çevrede yaşamayabilir veya kendi kararlarını verecek seçeneklere sahip olmayabilir. Dolayısıyla böyle bir gayri safi milli hasıla yaklaşımını tamamlayacak bir süreç de başlatılıyor.

UNDP Türkiye: Yani kalkınmayı ve gelişmeyi nasıl ölçeceğimiz belirlenecek.

Alper Acar: Aynen. Bir diğeri sürdürülebilir kalkınmanın finansmanı konusundaki temel problem. Yani biz belli hedefler koyacağız ama finansman anlamında ne yapacağız? Biliyorsunuz, dünyanın son yıllarda yaşadığı ekonomik kriz birçok şeyi sekteye uğrattı. Ulusal camia, daha yenilikçi finansman kaynaklarının neler olabileceğini tartışacak. Bilgi ve teknolojinin hem ulusal hem uluslararası düzeyde paylaşılmasını hedefleyen bir süreç başlayacak. Bizim 28 Kasım’da yaptığımız çalışmaya baktığımız zaman da aslında paydaşların görüşlerinin veya çözüm önerilerinin bu çıktılarla paralel olduğunu görüyoruz. Örneğin biz, hem sosyo-ekonomik politikaların sürdürülebilirlik üzerine ne gibi etkileri olduğunu hem de çevresel sürdürülebilirlik politikalarının uygulanmasında karşılaşılan engelleri tartıştık. Sadece sorunlardan bahsetmek yetmiyor; bir şeyleri değiştirmek istiyorsak elimizdeki fırsatları da tartışmamız gerekir dedik. Bu yüzden elimizdeki fırsatlar çerçevesinde olaylara bakmaya çalıştık. Daha sonra da gündemimize almamız gereken temel mesajların neler olabileceğini formüle etmeye çalıştık. Belirli ortak hedeflerin konulması paydaşların görüşleri içerisinden de çıktı. Yine paydaşların önerileri doğrultusunda, insan refahını ölçecek bir takım göstergelerin olması gerektiği ortaya çıktı. Tabi

finansman her zaman bir sorun olduğu için o da çıktı. Katılımcıların yerel siyaset hakkındaki önerilerini de aldık. Orada aslında çok ilginç şeyler de çıktı. Bunlardan da biraz bahsetmek isterim. Bazı ülkelerde Sürdürülebilir Kalkınma Komitesi veya konseyi gibi ulusal düzeyde yapılar var. Bunlar bu tarz politikadaki yönlendirmeyi ve koordinasyonu sağlar. Katılımcıların bazıları, yereldeki bu tip örgütlenmelerin de belediye meclislerinin bir parçası olarak yer almasının gerektiğini söylediler. Bu güzel bir öneriydi. Daha sonra, içerisinde olduğumuz bu dinamik gündemde paydaşların görevlerinin neler olabileceğini de tartıştık. Örneğin, sivil toplum örgütlerinin ulusal ölçekte bir takım faaliyetleri izleyebilecekleri bir mekanizmanın oluşturulması gerektiği ortaya konuldu. Bu da çok güzel bir nokta.

UNDP Türkiye: Başta da bahsettiğiniz gibi hem çevre, hem sürdürülebilirlik, hem katılım hem de yönetim var. Sizin başlığınız olan sürdürülebilir çevre bunların hepsini bir arada bulunduruyor. Türkiye’de dokuz tematik alanda istişareler devam ediyor. Bu istişarelere katılmak isteyenler, bizi dinleyenler #2015sonrasi etiketini kullanarak Twitter üzerinden bu tartışmaya katılabilirler. 2015Sonrasiturkiye.org isimli bir adres var. Bu adres üzerinden ankete katılabilir ve küresel kalkınma gündemi tartışmasına katkıda bulunabilirler. Instagram üzerinde de farkındalığı artırmak için bir fotoğraf yarışması açıldı. 2015Sonrasi.org adresi üzerinden de bu yarışmaya katılmak mümkün. Dokuz tematik alanda raporlar hazırlanacak. Türkiye’nin katkısı 2013’ün ik aylarında Birleşmiş Milletler’e sunulacak. 50 ayrı ülkeden gelecek üst düzey panel bunları değerlendirecek. 2013 ve 2014 boyunca bu tartışma devam edecek. 2015 Sonrası kalkınma gündemi de böylece oluşmuş olacak. Bugünkü konduğumuz UNDP’den Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı Alper Acar idi. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan; Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından; podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

21.01.2013

Kırsal Kalkınmada Yönetişim

Katılımcılar:

Ülker Şener

Araştırmacı, TEPAV Yönetişim Etütleri Programı

Ragıp Evren Aydoğan

Araştırmacı, TEPAV Yönetişim Etütleri Programı

Bu bölümde Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) Şanlıurfa'da yaptığı "Kırsal Kalkınmada Yönetişim" başlıklı bir araştırma hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde TEPAV'ın yani Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın Şanlıurfa'da yaptığı "Kırsal Kalkınmada Yönetişim" başlıklı bir araştırma hakkında konuşacağız. Konuklarımız TEPAV Yönetişim Etütleri Programı'ndan araştırmacılar Ülker Şener ve Ragıp Evren Aydoğan. Hoş geldiniz.

Ülker Şener: Hoş bulduk. Teşekkürler.

Ragıp Evren Aydoğan: Hoş bulduk. Merhaba.

UNDP Türkiye: Siz Kasım 2012'de yaptınız bu araştırmada Şanlıurfa'yı seçtiniz. Kırsal kalkınmada yönetim mekanizmalarının nasıl işlediğini ve hangi araçların kullanıldığını ortaya koymaya çalıştınız ve amacınız da Şanlıurfa'daki kırsal kalkınma araçlarının nasıl kullanıldığını ortaya koymaktı. Bu araştırmayı yaparken dokuz kurumla görüştünüz. Hemen sormak istiyorum neden Şanlıurfa'yı seçtiniz? Ülker Hanım sizinle başlayalım lütfen.

Ülker Şener: Neden Şanlıurfa'yı seçtik? Biz Şanlıurfa'da dokuz kurumla görüştük ve

kurumların da bize sorduğu ilk soru buydu. "Neden Şanlıurfa'yı seçtiniz, neden buradasınız, Türkiye'de başka bir il yok muydu?" diye sordular. Buna iki cevabımız vardı: Bunlardan bir tanesi Urfa'nın nüfus yapısı ile ilgili bir sorun söz konusu, ikincisi de nüfus yapısına bağlı olarak (ve) ekonomik yapısından kaynaklı olarak Urfa'yı seçmiştik. Nüfus yapısından kastettiğimiz şey şu, Türkiye'de aslında kırsal nüfus azalıyor, köy nüfusu azalıyor ve en son verilere göre Türkiye'de kırsal nüfus oranı %23, bu 2011 verisi. Ancak Şanlıurfa'ya baktığımızda 2007 yılında nüfusun %40'ı kırsal alanda yaşarken 2011 yılında bu %45'e çıkıyor. Yani Urfa'nın tersine Türkiye'de kırsal nüfus 2007'de %30 iken %23'e geriliyor, Şanlıurfa'da ise %40'tan %45'e yükseliyor.

UNDP Türkiye: Yani Türkiye'nin tam tersi bir trend söz konusu. Kırsal nüfusu oransal olarak artan belki de tek veya birkaç ilden biri diyebiliriz.

Ülker Şener: Ben de öyle düşünüyorum. Muhtemelen tek ildir. Diğer illere çok fazla bakmadık. İkincisi bu nüfus yapısıyla ilgili Türkiye'de kırsal nüfusla ilgili önemli bir sorun da aslında kırsal nüfusun yaşlandığı, köylerde sadece yaşlıların kaldığı ve bu nedenle kırsal alandaki ekonomik faaliyetlerin de bu yaşlı nüfustan etkilendiği üzerine. Fakat, Urfa'da yaşlı bir kırsal nüfusla karşı karşıya değiliz, tam tersine gençlerin olduğu bir kırsal nüfus söz konusu. Bunu da doğum oranlarına baktığımızda görüyoruz. Urfa'nın çok üstünde bir doğum oranı var. Kırsalda, Urfa'nın köylerinde doğum oranı %4,4 ve bu Türkiye ortalamasının da üstünde, Urfa'nın ortalamasının da üstünde. Bu iki ayırt edici nedenden dolayı Urfa'yı tercih ettik.

UNDP Türkiye: Urfa'nın seçilmesinin başlıca sebepleri böylece anlatmış olduk ama biraz da isterseniz arka plandan bahsedelim çünkü siz kırsal kalkınma ile ilgili bir araştırma yaptınız ve elbette bu demografik nedenlerin dışında orada bir de kırsal kalkınma tablosu olmalı ki orayı seçmiş olmalısınız. Bunu da anlatır mısınız, Urfa'da nasıl bir tablo var ki bu araştırmanın yapılması için orayı seçmek gerekiyor?

Ülker Şener: Nüfus yapısının yanında aslında ekonomik yapı da önemli. Türkiye ekonomisinde sanayiye ve hizmet sektörüne doğru bir kayış söz konusu. Urfa'da hala tarım ağırlıklı bir ekonomi var ve gelişen sanayi de aslında tarımla bağlantılı olarak gelişen bir sanayi. Bu nedenle ekonomik yapıyla nüfus yapısını yan yana getirdiğimizde

neden Urfa sorusuna cevap üretmiş oluyoruz. Altyapısına baktığımızda aslında kırsal kalkınma, kırsalda yaşayan dezavantajlı nüfusun dezavantajlı kesimlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesini hedefler. Urfa'ya baktığımızda aslında göstergeler de bize Urfa'nın (bu kriterler dâhilinde) kötü olduğunu gösteriyor. Örneğin 1973'te gelişmişlik durumu 42. sırada olan Urfa, 2011 yılında 72. sıraya geriliyor. Köyle kent arasındaki ayrımlar Urfa'da çok fazla. Bunu biraz önce söylemiştik, köyde eğitime erişim noktasında sorunlar söz konusu. Türkiye'de genel olarak kırsala ve kente baktığımızda kırsalda yoksulluk çok fazla. Türkiye'nin iki katı. Kentlerle karşılaştırıldığında Türkiye'de kırsal yoksulluk kentsel yoksulluğun iki katı düzeyinde ve bu nedenle Türkiye kırsal kalkınmaya ya da kırsala yönelik özel politikalara ihtiyaç duyuyor.

UNDP Türkiye: Şimdi tam bu noktada ben Evren Beye dönmek istiyorum. Kırsal kalkınmada yönetim mekanizmalarını incelemek amacıyla sahaya gittiniz, orada araştırmada bulunduğunuzdan ve dokuz kurumla görüştüğünüzden bahsettim ama oradaki tabloyu ortaya koymak için nasıl bir yöntem izlediniz?

Ragıp Evren Aydoğan: Şuradan başlayalım derseniz, yola çıkarken zihnimizdeki en önemli kavram koordinasyondur. Yani bundan neyi kastediyoruz; bir yatay koordinasyondan bahsedebiliriz bir de dikey koordinasyondan. Kırsal kalkınma alanında kamu kurumları tarafından yapılan çalışmaların hangi süreçlerde organize edildiğini anlamaya çalışmak için gittik. Bu süreçler içinde de kurumlar arasında koordinasyon mekanizmaları kendiliğinden mi oluşturuluyor yoksa belli bir strateji üzerinden mi oluşturuluyor, hedefe yönelik mi, sorunları mı tespit ediyor yoksa çıkan sorunlara acil çözüm bulmak üzere mi politikalar üretiliyor, bunlara bakmak için gittik. Dolayısıyla, gittiğimizde de bu dokuz kurumun içinde Tarım İl Müdürlüğü, Tarımsal Kalkınmayı Destekleme Koordinatörlüğü ki şu anda sanırım Başkanlığı da oraya taşınan GAP İdaresi Müdürlüğü, Valilik bünyesinde SODES, Sosyal Destekleme Sisteminin parçası, Ziraat Odası, Üreticiler Birliği ile teker teker görüştük.

UNDP Türkiye: Kalkınma Ajansı ile de değil mi?

Ragıp Evren Aydoğan: Evet, Karacadağ Kalkınma Ajansı'nın yatırım ofisi, merkezi Diyarbakır'da. Bizim için de üzücü olan bir

eksikliği iletmek gerekir. Bir köylü kooperatifi, köylü üretici kooperatifine de ulaşmak gayemizdi. Bu konuştuğumuz dokuz kurumdan bir isim ya da bu türden organize olmuş kendi çıkarlarını savunan, sorunlarını anlatan bir kooperatifle de görüşmek istedik ancak ulaşma imkânımız olmadı. Ankara'ya döndüğümüzde, sempozyumumuzda paydaşlarımızdan çok etkili olmasa da birkaç kooperatif olduğunu öğrendik.

UNDP Türkiye: O zaman başta çizdiğiniz tablonun üzerine bir de örgütlülük problemini ekliyoruz. Demografi problemi var, bunun yarattığı sosyal problemler var. Kırsal kalkınmayla ilgili bu ciddi sorunların üstüne de örgütlenme problemi.

Ragıp Evren Aydoğan: İkinci olarak oraya geleceğim zaten., Kurumların koordinasyon sorununun yanı sıra kırsal kalkınma politikalarının ve bahsettiğimiz gelişmişlik düzeylerinin konusu olan köylülerin, kırsal üreticilerin örgütlenip örgütlenemedikleri, haklarını savunup savunamadıkları konusunda sorularla gittik zihnimizde.

UNDP Türkiye: Şimdi sizin bu araştırmanızın pek çok bulgusuna tepav.org.tr adresinden ulaşmak mümkün ve bildiğim kadarıyla siz bunu bir kitaba dönüştürmeyi hedefliyorsunuz. Bizi dinleyenler #yeniufuklar etiketiyle konu hakkındaki görüşlerini Twitter üzerinden iletebilirler. Bunu da vurguladıktan sonra işin en heyecanlı aşamasına yani sonuçlara geçmek istiyorum. Çok kısaca özetler misiniz, bu araştırmanın sonucunda aldığınız sonuç neydi ?

Ülker Şener: Bu araştırmanın aslında birkaç tane sonucu var. Bunlardan bir tanesi kırsal yönelik, Türkiye'deki kırsal kesim örgütsüz ve örgütlenmesi gerekiyor, kendi sesiyle konuşması gerekiyor, kendi sesini duyurması gerekiyor, çünkü politika üretim sürecine baktığımızda Türkiye'de kırsal politikanın merkezde belirlendiğini, yani Ankara'dan belirlendiğini ve bunun yerele empoze edildiğini görüyoruz. Ankara nasıl belirliyor, Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde belli taahhütler var onlara bakıyor, Dünya Bankası var, IMF var ve benzeri. Birincisi, bizim tespit ettiğimiz sorun şuydu; kırsal kalkınmaya ilişkin politikalar yerelde belirlenmeli bu nedenle daha fazla yerelleşme diyoruz. İkincisi yerel derken sadece yereldeki kamu kurumlarını kastetmiyoruz, yerelde bulunan insanlar derken örneğin mevsimlik tarım işçileri de buna dahil, küçük köylülük de buna dahil, bunların kendi

seslerini duyurması, örgütlenmesi ve politika üretim sürecine aktif olarak katılması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü kalkınma zaten insan odaklı bir yaklaşımdır. Biz kalkınma derken bunu kastediyoruz, insanın gelişmesini anlıyoruz kalkınmadan.

Ragıp Evren

Aydoğan: Başta söylediğimiz gibi iyi niyetli çabalar olduğu kesin, hem Odalar bağlamında hem de kamu kurumları bağlamında. Ancak sistematik ve formal bir koordinasyon mekanizması yok. Yani ne demek bu, genel kırsal politikayla ilgili, örneğin ayda bir toplanan bir mekanizma yok. Ama bir destek politikası ile ilgili ya da o sene yaşanan bir felaketle ilgili kurumlar bir araya gelebiliyorlar. Dolayısıyla enformel bir koordinasyon mekanizması var. Belki genel eksiklikten kaynaklı, STK'lar bunun içinde bulunamıyor maalesef veya çok sınırlı bir şekilde bulunuyor. Daha çok yerel idarecinin, Vali Beyin inisiyatifi ile kurumların bir araya geldiğini görüyoruz. Bu neyi getiriyor; aynı örgütlülük meselesi ile iç içe katılımcı süreçler yok, yani özel olarak kırsal kalkınma anlamında genel olarak da bir yönetim anlayışı çerçevesinde katılımcı bir mekanizmayla sorunlar tespit edilip politikalar ona göre belirlenmiyor. Ülker Hanımın ifade ettiği gibi daha çok merkezden belirlenen ki bu merkez Ankara'da olabilir, Urfa merkezindeki Tarım İl Müdürlüğü'nden Ceylanpınar'a ilişkin program belirlenmesi de olabilir.

UNDP Türkiye: Katılımcılık zaten bizi örgütlülük probleminde tekrar geri götürüyor. Koordinasyondan söz ettiniz, âdem-i merkeziyetçilik önerisinden söz ettiniz. Bir sistem eleştirisi getirdiniz ve elbette getirdiğiniz her bir eleştirinin tersine okunduğunda bir çözüm önerisi olarak da anlamamız mümkün değil mi?

Ragıp Evren Aydoğan: Evet, aynen.

UNDP Türkiye: Umarız çalışmanız bu tartışmaya bir katkıda bulunur ve yereldeki kapasite de güçlendirilerek sözünü ettiğiniz ideal sisteme ulaşmış oluruz. Çok teşekkürler. Konuklarımız TEPAV'dan Yönetişim Etütleri Programı'ndan araştırmacılar Ülker Şener ve Ragıp Evren Aydoğan'dı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız "undpturkiye". Tekrar görüşmek üzere, hoşçakalın.

28.01.2013

Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?

Katılımcı:

Doç. Dr. Ebru Voyvoda

ODTÜ Öğretim Üyesi

Bu bölümde Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu yani TÜRKONFED'in hazırladığı "Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?" adlı rapor hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu yani TÜRKONFED'in hazırladığı "Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış : Hangi Türkiye?" adlı rapor hakkında konuşacağız ve konuşum raporun yazarlarından ODTÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ebru Voyvoda. Hoş geldiniz.

Ebru Voyvoda: Hoş bulduk, teşekkürler.

UNDP Türkiye: Ebru Hanım siz bu ekibin bir parçasısınız. Ekipte başka kimler yer alıyordu onları da bir hatırlatalım isterseniz.

Ebru Voyvoda: Elbette. Raporun hazırlanmasında, ekibin başkanı Yaşar Üniversitesi'nden Prof. Dr. Erinç Yeldan, Kalkınma Bakanlığı'ndan Kamil Taşçı ve Mehmet Emin Özsan da benimle birlikte bu ekibin üyeleri arasında.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla uzmanlar ve akademisyenler olarak dört kişilik bir ekip oluşturduunuz ve TÜRKONFED'in adına çıkan bu rapor "Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?" başlığını taşıyor. İsterseniz önce "Orta gelir tuzağı nedir?" sorusunu cevaplayarak

başlayalım. Nedir ve size göre bu niye önemli bir sorundur?

Ebru Voyvoda: Elbette. Şimdi orta gelir tuzağının ve bu tuzak kavramının net bir tanımı olmamakla birlikte, gerek ülkelerin kalkınma serüvenleri ya da büyüme serüvenleri göz önünde bulundurulduğunda, gerekse bu serüvenlerin orta noktalarının resmi çizildiğinde, aslında orta gelir tuzağı kavramı şöyle bir patika içerisinde ortaya çıkıyor. Öncelikle kalkınma serüveninin ilk aşaması tarımdan sanayiye geçiş. İşte tarımdaki yığılmış iş gücünün sanayiye ve kentsel bölgelere aktarılmasıyla birlikte hızlı büyüme ve sermaye birikiminin gerçekleşmesi ve sermaye birikimiyle birlikte de bu işgücü verimliliğinin artışının büyümenin temel kaynağı olması olgusu var. Bu (büyüme ya da kalkınma) ülkeleri görece kolay bir şekilde düşük gelirden orta gelire çekebiliyor. Ama büyüme ya da kalkınma serüveninin bundan sonrasında artık kente köyden ya da sanayiye tarımdan geçiş, iş gücü akışı yavaş yavaş kısıtlanıyor, kentteki yığılaşmayla ve sermaye yoğunlaşmasıyla birlikte sermaye kârlılığı azalıyor, ithal teknolojilerin kullanılmasının ve sermayenin getirisinin belirli bir sınıra eriştiği durumda artık ülke sermayeye dayalı, gelenekselleşmiş, olgunlaşmış teknolojilerle büyümemeye başlıyor ya da büyümesi kısıtlanmaya başlıyor.

UNDP Türkiye: Burada ülkeleri tarif ediyorsunuz ama bir yandan da illerden de söz ediyoruz, dolayısıyla "orta gelir tuzağı" diyelim ülkelerin yanı sıra iller ve bölgeler için de geçerli olan bir sorun olsa gerek.

Ebru Voyvoda: Kesinlikle. Farklı farklı ülkeler ya da bölgeler için söz konusu olabileceği gibi bir ülke içindeki iç bölgeler için de bunu tarif etmek mümkün. Dolayısıyla bir noktaya gelindiğinde artık büyüme standart, klasikleşmiş sermaye birikimine dayalı büyümekten çıkıp artık üretkenliği yüksek bir başka şekil alması gerekiyor. İşte biz de o zaman yüksek gelirli ülkelere geçiş olarak tanımlıyoruz bu noktayı. Ar-Ge ile beşeri sermayeyle, eğitimle, işgücünün verimliliğinin artışına ve sermayenin verimliliğinin artışına, teknolojik gelişmeye dayalı bir büyüme haline geliyor. Bunu beceremeyen, dolayısıyla bu yüksek gelir grubuna ve yeni teknoloji sanayiye geçişi beceremeyen ve ortada kalan ülkeleri de çok genel olarak orta gelir tuzağına yakalanmış ülkeler diye tanımlamak mümkün.

UNDP Türkiye: Raporun girişi ile ilgili kuramsal bir giriş yapmış olduk. İsteyenler TÜRKONFED'in İnternet sitesi üzerinden raporu indirebilirler, bunu da vurgulayalım. İsterseniz bulgularla devam edelim ve Türkiye özelinde devam edelim. Orta gelir tuzağı diyorsunuz, tuzak dediğimiz zaman tabii bunu açıklamak gerekir. Bir üstte çıkamıyorlar anlamını sanki taşıyor gibi geliyor. Yüksek gelir, orta gelir ve alt gelir grupları, nasıl bir sınıflandırma yaptınız?

Ebru Voyvoda: Çok doğru söylediniz, tuzak kavramı kendi içerisinde arada kalmışlık, yukarıya çıkamamazlığı da ifade ediyor. Literatürde farklı tanımları olmakla birlikte biz de literatürdeki farklı tanımlara göre Türkiye'nin durumunu rapora koymaya çalıştık. Ama daha çok iki çalışmadan yararlandık. Bunlardan bir tanesi Barry Eichengreen ve arkadaşlarının yaptığı tanım. Yine farklı kombinasyonları olmakla birlikte fert başı yurt içi hasılanın, Amerikan fert başı yurt içi hasılanın %58'ine ya da 2005 sabit fiyatlarıyla reel fert başı milli gelirin 16.000 \$ seviyesinde olması, bununla birlikte sanayinin katma değer içindeki payının %23 civarında olması; bunu daha netleştiren ve bu kuramsal çerçevesini koyduğumuz kavramı somutlaştıran bir kavram. Yararlandığımız bir başka çalışmaysa orta geliri ve bu tuzağın değerlerini yine rakamsal olarak ifade ediyor. O da 2000 \$ ile 7250 \$, kişi başı milli gelir açısından arada kalmış bölgeyi orta düşük gelir, 7250 \$ ve 11750 \$ arasındaki bölgeyi de orta yüksek gelir olarak tanımlanıyor.

UNDP Türkiye: Kuramı bu şekilde koydunuz, kriterleri belirlediniz ve hangi Türkiye diyerek bölgesel analiz yaptınız. Üç farklı Türkiye'den bahsediyorsunuz raporda. On dört şehrin toplamı bizim dikkatimizi çeken önemli bir bulgu, İsviçre, Singapur gibi dünyanın önde gelen ülkelerini geride bırakıyor. Yirmi yedi şehir yoksulluk seviyesinde yer alıyor ve kırk şehir de orta gelir düzeyinden bir türlü çıkamıyor. Bu şehirler Artvin'den, Çanakkale'ye, Türkiye'nin doğusundan batısına pek çok yerden farklı özellikte şehirler. Neden bu kentler bir türlü orta gelir tuzağından, sizin ifadenizle, çıkamıyorlar?

Ebru Voyvoda: Çok doğru ifade ettiniz. Aslında hangi Türkiye ve orta gelir tuzağıyla Türkiye'nin genel resmini ilişkilendirmeye çalıştığımızda üç farklı Türkiye ortaya çıkıyor. Bunlardan bir tanesi sanayileşmiş, neredeyse dünya üretim ağlarıyla eklenmiş, teknolojik düzeyiyle ve gerek beşeri sermayesi gerek sermayenin niteliğiyle dünya

ekonomisiyle eklenmekte artık çok zorluk çekmeyen bölgeler. İfade ettiğiniz gibi Kocaeli, İstanbul, Ankara bu bölgelerin başını çekiyor. Temel olarak işte Zonguldak ve Hatay arasında bir eksen çizdiğimizde aslında bu eksenin batısında kalan bölgeler için orta gelir tuzağı çok söz konusu değil. Hatta bu bölgelerin bir kısmı neredeyse ileri teknoloji ile de eklenilebilecek potansiyele sahip bölgeler. Ama bunun yanında, özellikle gelenekselleşmiş sanayilerin yoğunlaştığı Denizli, Gaziantep, Kahramanmaraş gibi tekstil, giyim, konfeksiyon sanayilerinin, metal sanayinin yoğunlaştığı ekonomiler bu az önce verdiğim tanımlar çerçevesinde orta gelirden yer alan iller ve bölgeler olarak ortaya çıkıyor. Bununla birlikte, sanayinin neredeyse hiç olmadığı, hala geleneksel sanayinin bile yeşermekte zorlandığı, tarımsal ekonominin, beşeri sermayenin niteliğinin düşük olduğu ve tarımsal ekonominin yoğun olduğu illerde özellikle doğu ve güneydoğu illerimizde bir nevi yoksulluk tuzağı dahi söz konusu olabilir. Dolayısıyla Türkiye'nin geneline baktığımızda, sizin de başlangıçta ifade ettiğiniz gibi, homojen bir resim görmek mümkün değil. Gerek sermayenin niteliği gerek işgücünün niteliği gerekse doğal kaynakların niteliği açısından farklılaşmış bölgelerde farklı tuzaklar söz konusu.

UNDP Türkiye: Raporda bizim dikkatimizi çeken birkaç başka bulgudan da söz edeyim. Türkiye'nin düşük orta gelir düzeyinde elli yıl kaldığına dikkat çekiliyor. Bu süre içinde on yedi yıl (geçti) ve düşük orta gelir düzeyine

Türkiye 1955'te ulaştı, bu düzeyden elli yıl sonra 2005 yılında çıktığına vurgu yapılıyor. Raporu bu gibinin pek çok bulgu var. Diğer ülkelerle kıyasladığımızda çok kısaca anlatır mısınız, Türkiye'nin orta gelir tuzağındaki kentleri için çıkış nasıl mümkün?

Ebru Voyvoda: Aslında bu rapor ve çalışma iki bölümden oluşuyor. Bu tartıştığımız bölüm...

UNDP Türkiye: Herhalde ikinci bölüm sonra gelecek.

Ebru Voyvoda: Evet kesinlikle. Biz öncelikle bu ciltte ya da bu raporda durum tespiti yapmak amacındaydık. 2013 yılında çıkacak diğer raporda da aslında bir nevi öneriler paketiyle gelmeyi umuyoruz. Bunun için de bu raporda ortaya koyduğumuz bölgesel nitelikleri yansıtabilecek bir bölgesel modelleme, bölgesel makro-ekonomik modelleme çerçevesinde elimizdeki araçlar ya da politika yapıcılarının elindeki araçlar ne şekilde uygulanabilir, neler tavsiye edilebilirle daha detaylı çalışmayı planlıyoruz. Ben sizin sorunuza yine de çok geniş bir şekilde ya da çok makro anlamda cevaplandırmaya çalışayım. Söylediğiniz gibi ülkesel deneyimlere baktığımızda aslında Türkiye'nin bu orta gelir tuzağı içinde en uzun kalmış ülkeler arasında yer aldığını görüyoruz. Örneğin bizim kadar, elli yıl ya da elli yılın üzerinde bu tuzakta yer alan ülkeler arasında Bulgaristan ve Kosta Rika var. Ama ifade ettiğiniz gibi örneğin Çin bu tuzaktan on yedi yıl içinde kurtulmayı başarmış ya da orta düşükten orta yüksek gelir grubuna geçmeyi on yedi yılda başarmış bir ekonomi. Keza, Kore yine yirmi yılın altında bu geçiş sürecini tamamlamış bir ekonomi. Bunlara baktığımızda ülkeler için farklı deneyimler olmakla birlikte özellikle teknoloji ve teknoloji transferinin ve bunun yanında işgücü eğitiminin çok önemli iki kriter olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Bizimle birlikte 1950'ler ve 1960'larda son derece düşük gelir grubunda yer alan ekonomilerden Kore, Malezya gibi ekonomilerin özellikle ortalama eğitim seviyelerini yükselterek ve beşeri sermayenin niteliğini değiştirerek, arttırarak bir çıkış yolu bulabildikleri en azından genel gözlemler arasında.

UNDP Türkiye: Buradan da insani gelişmenin yine kilit noktada yer aldığını vurgulamamız mümkün. Teknoloji dediniz, insan sermayesi ve eğitim dediniz. Bu üç noktayı aşmadığı müddetçe ülkelerin bu tuzaktan çıkmaları çok

kolay değil. İkinci cildini merakla bekliyoruz. Bu raporun ikincisi 2013'ün ortasında bir dizi öneriler getirecek, bunu da vurgulayalım. İsteyenler turkonfed.org sitesinden "Orta Gelir Tuzağından Çıkış: Hangi Türkiye?" raporunun ayrıntılarına ulaşabilirler. Doç. Dr. Ebru Voyvoda, çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Ebru Voyvoda: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'ne ben çok teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufukların bu bölümünün de sonu gelmiş oluyoruz. Program Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF'te hazırlandı. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız UNDP Türkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

04.02.2013

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Gıda Güvencesi ve Beslenme

Katılımcı:

Dr. Ayşegül Akın

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Türkiye Temsilci Yardımcısı

Bu bölümde 2015 sonrası Küresel Kalkınma Gündemi'nin dokuz tematik alanından biri olan gıda güvencesi ve beslenme hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 sonrası Küresel Kalkınma Gündemi Türkiye istişare sürecinin dokuz tematik alanından biri olan gıda güvencesi ve beslenme hakkında konuşacağız ve konuşumuz Gıda ve Tarım Örgütü Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Akın. Hoş geldiniz.

Ayşegül Akın: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Genel olarak tabloya baktığımız zaman dünyada tarih boyunca açlık, yoksulluk, gıda yoksunluğu oldu ama, pek çok uzmanın belirttiğine göre bu günümüzdeki kadar yaygın ve derin bir şekilde yaşanmamıştı. Rakamlar çok çarpıcı; dünyada bir milyardan fazla insan günde 1 Amerikan dolarının altında gelire yaşıyor. Gıda güvencesi ve beslenme küresel bir sorun olarak ortaya çıkıyor. İsterseniz öncelikle kavramlarla başlayalım. Gıda güvencesi ve beslenmeden bu konuşacağımız konu bağlamında neyi anlamalıyız, gıda güvenliği de var güvencesi de var. Bu kavramları nasıl tanımlıyorsunuz?

Ayşegül Akın: Şimdi gıda güvencesiyle gıda güvenliğini isterseniz ayırt edelim öncelikle. Gıda güvencesi, insanların yeterli besine ulaşabilmesi,

yani bir günlük yaşamını sürdürebilmesi, gerekli enerjiyi sağlayabilmesi için yeterli olan gıda demek. Bunu da biz nasıl ölçüyoruz; günde 1\$'dan az geliri olan insan yeterli gıdaya ulaşmamıştır diyoruz. Birleşmiş Milletler bu şekilde ölçüyor. Tabii bu (rakam) ülkelerin ekonomik koşullarına göre de değişiyor. Bu rakam Afrika ülkeleri için 1\$ iken Türkiye'de 2,35\$ ya da 2,70\$, insanların günlük satın alma gücü paritesiyle orantılı. Gıda güvencesi günlük tükettiğimiz yiyeceklerle ilgili bir kavram. Beslenmede enerjimizi sağlayacak yeterli besinleri ve vitaminleri alabilecek bir gıdaya erişmek, yani kaliteli gıdaya erişmek aslında.

UNDP Türkiye: Gıda güvencesi derken dünya üzerinde yaşayan herkesin, her bir bireyin yeterli gıdaya erişimini kastediyoruz ve konuşacağımız konu da bu kapsamda.

Ayşegül Akın: Gıda güvenliği ise hijyenle ilgili bir konu. Aslında günümüzde birbirinden ayırt edemiyorsunuz ve bu gıdanın sağlıklı, temiz olması ile ilgili.

UNDP Türkiye: O zaman güvenli gıdaya erişim güvencesinden bahsettiğimizi vurgulayalım. Gıdaya erişim ve sürdürülebilir tarımsal üretimi sağlamak elbette çok önemli ve günümüzde bir zorunluluk. Dünya nüfusunun on-yirmi yılda 8,5 milyar sınırına dayanacak olması da bu zorunluluğu aynı zamanda bir dayatmaya çevirmiş vaziyette. Dünyada ve Türkiye'de baktığımız zaman şu anda acaba gıda güvencesi ve beslenme açısından ne durumayız?

Ayşegül Akın: Biz her yıl dünya ile ilgili rakamlarımızı açıklıyoruz. Geçen yıl 1 milyara ulaşan aç ve yetersiz beslenen insan vardı. Bu yıl rakamlarda bir miktar düşüş var, aç ve yetersiz beslenen insan olarak 930 milyon gibi bir rakam açıkladık. Yine de, ilk Binyıl Kalkınma Hedefleri belirlendiğinde (2000 senesinde) bu rakam 840 milyondur ve o zamanki hedefimiz 2015 yılında kadar bunu %50 oranında azaltmaktır.

UNDP Türkiye: Yani (aç ve yetersiz beslenen insan sayısı) azalmak bir yana artmış vaziyette.

Ayşegül Akın: Sürekli bir artış var. Türkiye'de ki durumla ilgili direkt açıktan söz etmemiz mümkün değil. Türkiye artık gelişmiş bir ülke, gelişmekte olan bir ülke bile demek istemiyorum. Çünkü uluslararası platformlarda yaptığımız toplantılarda diğer ülkelerle karşılaştığımızda bir uluslararası

kuruluş mensubu olarak söylüyorum Türkiye'nin durumu daha farklı. Yine de tabii ki yoksulluk yok mu, var. Rakamlara baktığımız zaman şu anda Türkiye'de her 100 kişiden 0,14'dü 2.15 ABD dolarının altında gelir seviyesine sahip.

UNDP Türkiye: %1'in altında düşmüş vaziyette.

Ayşegül Akın: Bu rakam aslında %1'in oldukça altında, %0,5 bile değil.

UNDP Türkiye: Mutlak yoksulluk ve mutlak açlık rakamlarına baktığımız zaman elbette yine ciddi rakamlar ifade etmekle birlikte oransal olarak düşmüş olduğunu vurguluyoruz. 2000 yılında sekiz tane Binyıl Kalkınma Hedefi saptanmıştı ve bunun içinde aşırı açlığın, yoksulluğun ortadan kaldırılması olmakla birlikte gıda güvencesi diye özel olarak belirtilen bir başlık da bulunmamaktaydı. Beslenmeyle ilgili, gıdalla ilgili bir hedef yoktu. 2000 yılından bu yana ne değişti ki şimdi 2015 Sonrası Küresel Kalkınma Gündemi'ne özel olarak gıda ve beslenme konusunun konması ihtimali ortaya çıktı.

Ayşegül Akın: Tarımsal üretim ekonomiyi, ekonomik krizleri tetikleyen bir konu haline geldi. Gıda fiyatlarındaki istikrarsızlıklar ya da gıda fiyatlarındaki spekülasyonlar dünya ekonomisinde ciddi dalgalanmalara (olumlu ya da olumsuz dalgalanmalara) yol açıyor. Çünkü ürettikleri ürünler ülkelerin aslında bir tür gücü haline geldi.

UNDP Türkiye: Ticaretten bağımsız düşünemiyoruz aslında.

Ayşegül Akın: Evet, düşünemiyoruz. Böyle bir duruma geldi ve tarımsal üretimde özellikle yağlı tohumların biyogaz enerjide kullanımı, tarımsal üretimin sadece beslenme amaçlı değil enerji sektöründe de değerli hale gelmesi gıda güvencesini zor duruma soktu, yani dünyadaki küresel gıda güvenliğini de tehdit altına almış oldu.

UNDP Türkiye: Gıda fiyatlarının yükselmesiyle biyoyakıtlar da önemini kaybetti.

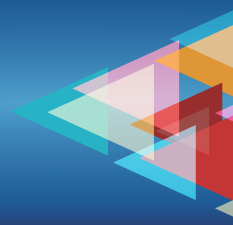
Ayşegül Akın: Bu da ayrı bir sorun olarak sürekli tartışılıyor. Gıda fiyatlarındaki istikrarsızlıklar, sürekli inişler çıkışlar bir de tüketim alışkanlıklarındaki değişimler alsında gıda güvenliğini tekrar yoksulluktan ayırarak tek bir gündem haline getirdi. Yoksulluk mutlaka bağlantılı, ne kadar ekonomik gücünüz varsa o

kadar satın alabilirsiniz. Ama olmayan bir şeyi paranız olsa da alamazsınız.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla dünyanın gittiği nokta itibariyle hiçbir ülke bundan (gıda güvenliği ve beslenme) bağımsız bir şekilde politikalarını belirleme gücüne sahip değil. Şimdi Türkiye'ye dönelim, Ankara'ya, 2012 Kasım ayının sonlarında, FAO'nun yani Gıda ve Tarım Örgütü'nün organize ettiği kırkı aşkın kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşunun katılımıyla "Gıda Güvenliği Beslenme" konulu bir tematik toplantı yaptınız. Bu toplantıda ne gibi gözlemlerinizi oldu ve bu toplantıdan çıkan sonuçlar doğrultusunda 2015 sonrasında "Gıda Güvenliği Beslenme" temasında nasıl hedefler belirlenmeli?

Ayşegül Akın: Toplantımızı kırkı aşkın sektör temsilcisiyle birlikte gerçekleştirdik. Çok da verimli bir toplantı oldu. Gördük ki aslında hep aynı konular üzerinde tartışıyoruz. Biz farklı sorularımızı şöyle yönelttik; "Türkiye'de gıda güvencesi ve beslenme açısından ön plana çıkan temel konular nelerdir?" dediğimizde tartışmalar arazilerin küçüklüğü, çünkü öncelikle üretim ayağını tartışmak zorundasınız. Kırsaldan kente göç, azalan tarım nüfusu, terk edilen, işlenmeyen tarım arazileri gibi temel sorunların yanı sıra tabii ki kendine öncelikle yeterli olmak.

UNDP Türkiye: O zaman üretimin artırılması var işin içinde, yerinde üretim var belki her ülke her bölge için geçerli olabilecek bir hedef, bir tavsiye.

Ayşegül Akın: Üretimde planlama, Türkiye’de bu yıllardır konuşulur, bölgelerin koşullarına göre, iklim koşullarına göre, coğrafi koşullarına göre, oradaki insan kaynağına göre her bölgede farklı üretimin gerçekleşmesi ve böylece Türkiye genelinde dengeli bir üretim sağlanması. Bu üretim planlaması yapılmaya çalışılıyor, Bakanlıkça yürütülen bazı planlama çalışmaları var.

UNDP Türkiye: Çıkan tüm bu önerileri aslında sizin hazırlayacağınız raporun içinde bulmak mümkün olacak.

Ayşegül Akın: Tabii ki bulacaksınız.

UNDP Türkiye: 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi tartışılırken Türkiye’de dokuz konu başlığında istişare süreci devam ediyor. “Gıda Güvencesi Beslenme” konusunda neler çıktı sizin raporunuzdan kısa bir süre sonra okuma şansımız olacak. Bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler Twitter üzerinden #yeniufuklar veya #2015sonrasi etiketlerini kullanarak bizlere görüşlerini aktarabilir ve 2015sonrasiturkiye.org diye bir adres var, onun üzerinden katılacakları anket aracılığıyla da dokuz ayrı tema hakkında önerilerini, görüşlerini iletme şansları var. Böylece Türkiye’nin iletceği rapora isteyen herkes katılabilir.

Ayşegül Akın: Kesinlikle. Aslında raporumuz şu anda İnternet sayfamızda yayınlanmış durumda. Bu tartışma, sonuçta katılan kurumların kendi üretmiş olduğu verilere, raporlara dayalı tartışmalar sonrasında ortaya çıktı. Aslında önemli kuruluşların yaptıkları araştırmaları özetleyen bir doküman diyebiliriz. Bunlar gerçek rakamlar, orada özellikle kooperatifçiliğin güçlendirilmesi gerektiği görecektir. Hedefleri belirlerken 2015 sonrasında belli bir gösterge koyalım dedik, sizce o göstergeler neler olmalı diye sorduk. Şöyle bir öneri geldi; tarımda kayıtdışı istihdamın %25’e indirilmesi. Aç ve yetersiz beslenen birey sayısı da zaten çok fazla değil ama dünya genelinde %50 azalma, her üreticinin mutlaka bir kooperatife üye olması, şu anda öyle bir durum söz konusu değil. Yine kooperatiflerin ekonomiye katkısının, (şu anda %9 civarında) %25’e çıkması gibi bir rakam verildi. Bu hedeflere ulaşmak gerçekten çok güzel olur. Hedeflerimizi belirleyebilirsek. Bu rapor belki elli

ülkenin raporuyla beraber birleştiğinde dünya raporu çıkacak. Türkiye için belki daha büyük rakamlar da konulabilir, daha büyük hedefler de konulabilir ama minimum düzeyde bu hedefler şu anda belirlenmiş durumda. 2015 sonrasında 2025’e kadar olan çalışmalarda en azından gelir seviyesinin belli bir seviyeye çıkarılması, özellikle kırsalda yaşayanların gelir seviyesinin kentlerde yaşayanlara göre en azından %75’ine yaklaşması gibi bir hedef.

UNDP Türkiye: Bunlar önemli ve güzel hedefler, umarız rapora yansıdığı şekilde Küresel Kalkınma Gündemi’nin içinde de yerlerini bulurlar. Gıda ve Tarım Örgütü’nden FAO’dan Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Akın programımıza katıldığınız için çok teşekkürler.

Ayşegül Akın: Böyle bir fırsat verdiğiniz için ben teşekkür ediyorum.

UNDP Türkiye: Bu bölümde 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi’nde dokuz tematik alandan biri olan Gıda Güvencesi ve Beslenme hakkında konuştuk ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız UNDP Türkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

11.02.2013

Türkiye’de Karbon Piyasaları

Katılımcı:

Bahar Ubay

Gold Standard Türkiye Bölge Müdürü

Bu bölümde Türkiye’deki karbon piyasalarının son durumu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye’de karbon piyasalarının son durumu hakkında konuşacağız ve “Karbon piyasası nedir?” diye de soracağız. Ve konuştuğumuz, Gold Standard Türkiye Bölge Müdürü Bahar Ubay. Hoş geldiniz.

Bahar Ubay: Hoş bulduk, merhabalar.

UNDP Türkiye: Siz daha önce de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nda bir uzman olarak aynı konuda çalıştınız ve şimdi Gold Standard adlı kuruluşta – ki ne olduğunu tarif edeceğiz – aynı göreve, aynı alanda çalışmaya devam ediyorsunuz. Şimdi ilk olarak şununla başlayalım, Türkiye Kyoto Protokolü’nün emisyon ticaretine konu olan esneklik mekanizmalarından yararlanamıyor ama 2005 yılından beri geliştirilmekte ve uygulanmakta olan “Gönüllü Karbon Piyasası” diye bir kavramla karşı karşıyayız. Bizi dinleyenlere yabancı gelmiş olabilir, öncelikle “karbon piyasası nedir”i tarif ederek başlayalım istiyorum.

Bahar Ubay: Evet, Türkiye için dahi halen oldukça karmaşık bir kavram, çünkü Türkiye bu sürece çok geç katılan ülkelerden biri. Karbon piyasası, hükümetlerin, bireylerin, iş dünyasının faaliyetlerine bağlı olarak üretmiş oldukları sera gazı emisyonlarını denkleştirmek, yani bunları

bir anlamda nötrlemek amacıyla bu sertifikaları edindiği - başka bir kaynakta yapılan azaltmaya istinaden edinilmiş olan sertifikalar bunlar - ve alıp sattığı bir piyasa, piyasa temelli bir mekanizma. Bunu şöyle de ifade edebilirim; örneğin siz bir çimento fabrikasıysanız ve yıllık belli bir oranda atmosfere sera gazı emisyonu salıyorsunuz. Diğer yanda da bir rüzgar projesi faaliyet gösteriyor, bu da şebeke elektriğine temiz enerji kaynağı yaratmış olduğu için sera gazı emisyonu önlemiş oluyor. Dolayısıyla buradaki sertifikalandırılan emisyon haklarını çimento sanayicisi satın alarak emisyonlarını denkleştirmiş oluyor. Yani bu emisyon haklarının alınıp satıldığı mekanizma da karbon piyasası olarak nitelendiriliyor.

UNDP Türkiye.: O zaman bu durumda rüzgar enerjisi santralının karbon salım hakkı var, ama o hakkı aslında daha fazla karbon salan bir yere satarak bu denkleşmeyi mi sağlamış oluyor.

Bahar Ubay: Kesinlikle.

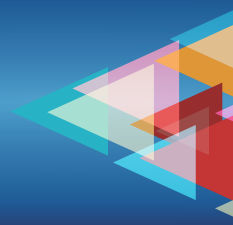
UNDP Türkiye: İki tane karbon piyasası var: gönüllü karbon ticaretinden bahsediyoruz bir de zorunlu karbon ticaretinden. Bunlar nedir, ne anlama geliyor, farkları ne, bunlardan bahseder misiniz?

Bahar Ubay: Gönüllü karbon piyasasıyla ilgili faaliyetler aslında zorunludan çok daha önce başlamıştı. Bunun Amerika’da bazı örnekleri vardı ama zorunlu piyasa tamamen 2005 yılında Rusya’nın da Kyoto Protokolü’ne taraf olmasıyla, Protokolün devreye girmesiyle beraber çıkmış bir kavram. Çünkü bu protokol zorunlu piyasaları ve mekanizmaları tanımlamaktaydı ve bunun hemen akabinde taahhütü olan ülkeler, 2012 yılının sonuna kadar emisyonlarını 1990 yılı seviyesine indirmekle mükellef olan hükümetler bu emisyon ticareti sistemini, bu zorunlu mekanizmaları hayata geçirmek durumunda kaldılar.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla zorunlu piyasa o tarafta oldu ve bunlar arasında Türkiye yer almıyor.

Bahar Ubay: Yer almıyor çünkü Türkiye vaktinde Protokole taraf bir ülke değildi ve konumu itibarıyla de bir taahhütte bulunmadı. Dolayısıyla bu zorunlu piyasanın dışında kalmış oldu.

UNDP Türkiye: Peki, ilk olarak ne zaman gündeme geldi karbon ticareti kavramı?

Bahar Ubay: Aslında kökleri 1970'lere dayanıyor. İlk emisyon ticareti Amerika'nın ilk sülfürdioksitle mücadele çalışmalarına dayanıyor. Daha sonra da Kyoto Protokolü ile karbon ticareti tartışılmaya başlandı, protokol zaten Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin önermiş olduğu bir mekanizmaydı, ancak kendileri daha sonra taraf olmadılar ve bu sistemle ilk defa Protokol kapsamında Avrupa Birliği tanışmış oldu. İlk olarak 1990 başlarında, yani Bütünleşik Çerçeve Sözleşmesi'nin tartışıldığı dönemlerde konuşulmaya başlandığını söyleyebiliriz.

UNDP Türkiye: Ama formüle edilmesi ve günümüzdeki halini alması çok eski değil, değil mi?

Bahar Ubay: Çok eski değil. Formüle edilmesi ve Protokol'ün ilk defa imzaya açılması 1997'leri buluyor. Ancak bu mekanizmalar 2005 yılında devreye girdi.

UNDP Türkiye: Türkiye gönüllü karbon ticareti piyasalarından birini ifade ediyor. Gönüllü karbon ticaretini biraz tarif edelim. Gönüllü olması ne anlama geliyor ve gönüllü olması bunun regüle edilmediği anlamına mı geliyor? Böyle bir şey olmasa gerek, değil mi? Bir regülasyon söz konusu olmalı.

Bahar Ubay: Evet, aslında o aşamada standartlar devreye giriyor. Gönüllü piyasalarda onların rolü çok önemli, şeffaflığı, ölçülebilir, raporlanabilir ve doğrulanabilir mekanizmaları çok önemli oluyor. Gönüllü piyasalar tamamen iş dünyasının, bireylerin, hükümetlerin gönüllülük esasında satın almış olduğu emisyon haklarına hizmet ediyor. Mesela şunu örnek verebiliriz: DHL, SwissPost, Nokia, Panasonic gibi firmalar ki bizim Gold Standard'ın sertifikalarına da talep gösteren firmalar bunlar, ağırlıklı olarak gönüllü piyasalardan bu hakları ediniyorlar. Neden, çünkü bir çimento fabrikası ya da demir çelik sanayi gibi ağır emisyonları olan sanayicilere kıyasla herhangi bir emisyon ticareti sistemi kapsamında bir taahhütleri yok; ancak bunlar da tamamen çevresel ve sosyal sorumlulukları kapsamında bu piyasalarda da rol oynuyorlar.

UNDP Türkiye: Bu ne kadar küresel bir piyasadır yani bir ülkedeki bir firma başka bir ülkedeki firmanın karbon salım hakkını satın alabilir mi?

Bahar Ubay: Evet, kesinlikle. Şu anda yapılan da o aslında. Türkiye'de ne yazık ki henüz içeriden

oluşan bir talep yok, Türkiye tamamen dışarıya bağımlı olarak bu haklarını satıyor. Henüz şirketlerde o denli bir bilinç ve farkındalık oluşmuş değil. Yavaş yavaş oluşmaya başladı; ancak daha fazla çok uluslu firmalar bu konuda dikkatli davranıyorlar ve şu anda da yurt dışı kaynaklı bu sertifikalar satın alınıyor.

UNDP Türkiye: Kimin taahhütüne ne kadar uyduğunu nasıl anlıyoruz, bu sistemde nasıl denetliyoruz?

Bahar Ubay: Aslında en kritik olan nokta da bu. Bu anlamda da gönüllü piyasaların standartlarının çok iyi ele alınarak alıcıların bilinçli bir şekilde bu sertifikaları edinmesi çok önemli. Bizim de kendilerine en çok tavsiye ettiğimiz konular bunlar. Hakikaten sertifikaların yani emisyon azaltımının doğrulanmış olması ve amacına ulaşmış olması çok önemli. Bu piyasalar o anlamda şöyle işliyor: Faaliyet gerçekleştirildikten sonra projeler ilk başta bir kayıt süreciyle başlıyor, bir takım taahhütlerde bulunuyorlar çevresel, sosyal (sorumluluklar) ve belli bir emisyon azaltım taahhüdünde bulunuyorlar. Örneğin bir rüzgar santrali açısından konuşalım, bağımsız denetçiler tarafından bir yıllık bir işletme faaliyetinin sonunda taahhüt ettiği emisyonu azalttığı, işte yeterli istihdam yarattığı, çevresel konularda dikkat etmesi gereken konuları yine dikkate aldığına geçildiği bir sürece giriyorlar. Hem kayıt aşamasında hem de sertifikasyon aşamasında bu

bağımsız denetçiler tarafından denetleniyorlar, daha sonra sertifika kuruluşuna başvuruyorlar. Sertifika kuruluşunun da değerlendirmesi sonucunda sertifikalarını edinmiş oluyorlar. Bu da aslında şunu gösteriyor: Gerçekten ölçülebilir, raporlanabilir, doğrulanabilir bir süreç sonucunda bu emisyon sertifikaları edinilmiş oluyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla, kuruluşlar gönüllü olarak ortaya çıkıp bu projeleri geliştiriyorlar ve az önce sözünü ettiniz, Türkiye’de bir talep yok ama arz var dediniz, bu arzı bu şekilde oluşturmuş oluyorlar. Oradan da az önce sözünü ettiğiniz Gold Standard’a yani sizin Türkiye Bölge Müdürlüğü’nü yaptığınız Gold Standard adlı kuruluşa gelmiş oluyoruz. Çoğu proje bu standarda göre geliştiriliyor. Peki, Gold Standard dediğimiz nedir? Türkiye’den kaç proje size başvuru yaptı?

Bahar Ubay: Aslında Gold Standard’ın Gold yani altın anlamındaki adı tamamen yüksek kaliteli sertifikalar arz etmesinden geliyor, yoksa altınla ilgili herhangi bir işimiz yok.

UNDP Türkiye: Öncelikle onun altını çizelim diyorsunuz.

Bahar Ubay: Evet. Bu hep yanlış anlaşılmaya sebep oluyor. 2003 yılında kurulmuş, İsviçre menşeli, kar amacı gütmeyen bir kuruluş.

UNDP Türkiye: Ticari faaliyet olarak görülmemesi gereken.

Bahar Ubay: Evet, vakıf niteliğinde bir kuruluş. Bu World Wide Fund dediğimiz WWF Uluslararası Doğal Hayatı Koruma Fonu’nun kurmuş olduğu bir vakıf. Daha çok sivil toplum kuruluşlarının Kyoto Protokolü kapsamındaki temiz kalkınma mekanizmasına ilişkin eleştirilerinden yola çıkılarak oluşturulmuş bir standart, çünkü sadece karbon azaltımı, emisyon azaltımı değil, sürdürülebilir kalkınmaya da hizmet etmesinin önemli olduğu noktasında bu standarta ihtiyaç duyulmuş. Pek çok sivil toplum kuruluşu tarafından geliştirildi ve şu anda dünyada da seksen üçün üzerinde STK tarafından desteklenen bir kuruluş.

UNDP Türkiye: Siz haliyle Türkiye’yi çok yakından takip ediyorsunuz. Türkiye’nin geleceği ile isterseniz noktalayalım bu sohbeti. Türkiye’de karbon piyasalarının geleceğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bahar Ubay: Türkiye her ne kadar bu süreçte gecikerek girmiş olsa da çok hızlı büyüyen bir ülke olması itibarıyla bu alanda da çok hızlı yol aldı. O anlamda halen çok önemli fırsatları yakalama noktasında olumlu görüyorum; ancak bir taraftan da çok fazla sertifikaları arz eden bir ülke olması itibarıyla önümüzdeki dönemlerde talep tarafında da aslında yavaş yavaş kendi üstüne düşeni yapma noktasında sorumlulukları olacağını düşünüyorum. Bu noktada da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı önümüzdeki günlerde olası emisyon ticaret sistemleriyle ilgili birtakım uygulamaları, projeleri hayata geçirecek. Bunların hepsi aslında doğru kurgulanırsa, doğru şekilde hayata geçirilirse Türkiye için bir fırsat. Ama yazık ki ben, tamamen bire bir gönüllü karbon piyasaları açısından çok uzun yıllar bu talebi karşılayabilecek, bu arza karşı talep yaratabilecek ortamı göremiyorum. Fakat farklı proje türleri de daha çok jeotermal, çöp gazı, rüzgar projeleri ağırlıklı olarak biyogaz, biyokütle gibi projeler de artık yavaş yavaş başvurmaya başladı. Bunların, alıcı tarafında da daha cazip projeler olacağı için çok daha fazla şansı olacağını düşünüyorum. Yine sürdürülebilir şehirler ve ormanlaştırma projeleri de Türkiye açısından önümüzdeki yıllarda önemli rol oynayacak.

UNDP Türkiye: Bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler, bizi dinleyenler #yeniufuklar etiketini kullanarak Twitter üzerinden görüşlerini iletebilirler. Ayrıca sizin İnternet sayfanız cdmgoldstandard.org, cdm’si Clean Development Mechanism’den geliyor, temiz kalkınma mekanizması. cdmgoldstandard.org yazıldığı taktirde de sizin yaptığınız işe dair daha detaylı bilgiler edinilebilir. Gold Standard Türkiye Bölge Müdürü Bahar Ubay programımıza katıldığınız için çok teşekkürler.

Bahar Ubay: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Böylelikle Türkiye’de karbon piyasalarının son durumunu konuştuk. Programımızın sonuna gelmiş oluyoruz. Yeni Ufuklar’ın bu bölümünü her zaman olduğu gibi Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle’te hazırladık. Yayınımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

66

18.02.2013

Bir Milyar Sesini Yükseltiyor

Katılımcı:

Prof. Dr. Yıldız Ecevit

ODTÜ Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi ve
ODTÜ Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı Başkanı

Bu bölümde 14 Şubat 2013'te düzenlenen "Bir Milyar Sesini Yükseltiyor" isimli küresel bir hareket hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde 14 Şubat 2013'te düzenlenen 'Bir Milyar Sesini Yükseltiyor' isimli küresel bir hareket hakkında konuşacağız. Bu sene 14 Şubat'ta tüm dünya Sevgililer Günü'nü dansla kutladı. Bütün dünyada 1 milyar kadın ve erkek kadına yönelik şiddete dikkat çekmek amacıyla 14 Şubat günü dans etti. 'Bir Milyar Sesini Yükseltiyor' hareketi, 'Artık Yeter! Kadına Yönelik Şiddet Sona Ermeli' diyerek şiddete ve şiddet karşısında sergilenen sessizliğe son vermeyi amaçlıyor. Bu kapsamda Türkiye'de düzenlenen etkinliklerden biri Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yapıldı. Birleşmiş Milletler çalışanlarının da katıldığı etkinliği

düzenleyen ODTÜ Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi ve ODTÜ Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yıldız Ecevit'e 14 Şubat'ta bir milyar insan neden sesini yükseltiyor diye sorduk.

Yıldız Ecevit: V-Day diye bir kuruluş var. 15. senesini kutlamak için böyle bir etkinliği dünya çapında düzenliyor. Bu küresel bir eylem, küresel bir ayaklanma. Kadınlara yönelik şiddetin her ülkede ve her zamanda olduğu gerçeğinden yola çıkarak bir dans performansıyla protesto etmek için hazırlanmış ve yapılmış bir etkinlik.

UNDP Türkiye: 14 Şubat 2013'te 15. yıldönümünü kutlayan V-Day hareketi Zafer (Victory), Vajina (Vagina) ve Sevgililer Günü (Valentine) kelimelerinin üçünü birden temsil ediyor. 'Bir Milyar Sesini Yükseltiyor' kampanyasını başlatan da bu hareket oldu. Bu küresel bir etkinlikti. Etkinlik birçok ülkede düzenlendi ve etkinliğe katılım da yoğundu. "1 Milyar Sesini Yükseltiyor" çağrısıyla düzenlenen etkinliklere birçok sivil toplum örgütü destek verdi. Etkinliklerden en büyüğü, son dönemde yaygın tecavüz olayları nedeniyle halkın ayaklandığı Hindistan'daydı. Etkinliğin sloganında belirtilen 1 milyar insan aslında sembolik bir sayı. İstatistiklere göre her üç kadından birinin şiddeti deneyimlediği göz önüne alındığında dünyadaki 1 milyar kadın şiddet mağduru. Bu sayıya dikkati çekmek için dünyada 1 milyar insanın dans ederek kadına şiddet sorunu konusunda farkındalık yaratmayı amaçladığı bu etkinliğin önemini Prof. Dr. Yıldız Ecevit şu sözlerle aktarıyor:

Yıldız Ecevit: Önemli çünkü aynı gün dünyanın her yerinde her şehrinde her kasabasında aklınıza gelen en küçük gruptan en büyük gruba kadar bu eylemi yapabilme imkânına sahipler. Bir mahallede bile kadınlar bir araya gelip bu müzik eşliğinde dans edebilirler. Müzik dedim, evet

seçilmiş bir müzik var. Şarkının ismi 'Break the Chain'. Hızlı bir şekilde bir arkadaşımız Türkçe'ye çevirmiş 'Zincirlerini Kır'. Sözleri de çok anlamlı. Onunla birlikte dans edebilirler. Bu sonuç olarak bir protesto gösterisi. Şunu da belirtmek isterim ki, bazı kişiler bu kadar ciddi bu kadar vahim bir konunun dansla protesto edilmesini yadırgamış olabilirler. Türkiye'de şiddetin büyük bir kısmı ölümlerle sonuçlanıyor. Bunu da dile getirdiler ama bence dans ederek protesto etmek çok önemli bir şey. Çünkü önemli olan burada farkındalık yaratmak, bilinç yaratmak, haberdar olmak. Şimdi ben bir konferans, bir panel düzenleseydim - onu da yapmıyor değiliz sık sık Kadın Çalışmaları olarak böyle etkinlikler düzenliyoruz ama katılım çok az oluyor- emin olun bu kadar insan burada ne oluyor diye sormayacaktı, oysa meydan üç kere doldu boşaldı. Dolayısıyla dans etmenin önemli ve etkili bir eylem olduğunu etkili bir protesto biçimi olduğunu düşünüyorum. Çok da başarılı oldu. Dolayısıyla bu etkinlikten ODTÜ olarak memnunuz.

UNDP Türkiye: 'Break the Chain', yani 'Zincirlerini Kır' bu etkinlik için seçilmiş şarkıydı. Bu şarkı Tena Clark tarafından yazıldı ve icra edildi. Ödüllü koreograf Debbie Allen ise 14 Şubat'ta düzenlenen bu gösteri için özel bir dans koreografisi hazırladı. Kadına yönelik şiddete karşı Sevgililer Günü'nde düzenlenen "1 Milyar Kişi Sesini Yükseltiyor" kampanyası kapsamında 160'ı aşkın ülkede on binlerce kadın ve erkek aynı şarkı eşliğinde aynı koreografide dans etti. Bu etkinliğe katılan ODTÜ öğrencisi Buse, etkinliğin amacını şöyle anlatıyor:

Buse: Dünyada her üç kadından biri hayatları boyunca şiddete, tecavüze ve tacize maruz kalıyor. En son bu Hindistan'dan başladı, biliyorsunuz o öldürülen kadınla birlikte. Örgütlü ya da örgütsüz kadınların hepsi bir şekilde bir ayaklanmaya başladı ve biz de bunun ODTÜ ayağını düzenlememiz gerektiğini, buradaki kadınların dışında bütün dünya kadınlarıyla birlikte bu şiddete karşı olduğumuzu, kadına karşı yapılan bu insanlık dışı davranışlara karşı olduğumuzu göstermek için yaptık.

UNDP Türkiye: Bu kapsamda Türkiye'de tam 20 kentte toplam 33 ayrı noktada dans etkinliği yapıldı. Ankara'da da ODTÜ dışında Kızılay'da ve TBMM'de de etkinlikler düzenlendi. Bu hareketin küreselliğine vurgu yapan Prof. Dr. Yıldız Ecevit ve ODTÜ Öğrencisi Buse, bu etkinliğin vermek istediği mesajı şöyle anlatıyor:

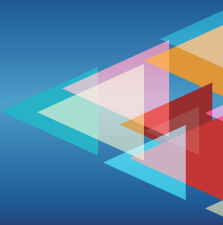
Yıldız Ecevit: Tamamen şiddetin önlenmesi çünkü dünya üzerinde her üç kadından bir tanesi hayatının belli bir döneminde mutlaka şiddete uğruyor, hatta öldürülüyor. Bu da yaklaşık bir milyar kadın yapıyor. Başka bir şey daha eklemek isterim: Nasıl olduysa hiç kimse öyle söylemediği halde, Bir Milyar Kadın Sesini Yükseltiyor veya kimse kadınlar dans edecek demediği halde, erkekler kendi kendilerini olayın dışında hissettiler. Aslında hiç öyle bir şey yok. Kadınların ve erkeklerin mutlaka dans edeceği bir eylemdi bu, yine de çok az erkek vardı. Dans edenlerin hepsi kadındı. Böyle anladılar, yanlış anlamış olabilirler. Neyse zaman içinde erkekler de bu eylemin, bu protestonun içinde kendilerine bir yer bulacaklardır diye düşünüyorum.

Buse: Kadınlar bu hayatta yalnız bırakılıyorlar, bu şiddete karşı yalnız bırakılıyorlar ve biz de: 14 Şubat'ta kırmızı güllere feda edecek bir hayatımız olmadığını, hiçbir hediyenin ve sevgi sözcüğünün kadına karşı yapılan şiddeti gizleyemeyeceğini, bu ataerkil sisteme karşı mücadele içinde olacağımızı haykırıyoruz 14 Şubat'ta ve hepimizi dans etmeye çağırıyoruz.

UNDP Türkiye: Türkiye'de kadın sorunları çok çeşitli. Bir yanda namus cinayetleri ve kadın cinayetleri; öbür yanda ise temsil problemi var. Kadının parlamentoda temsilinden yerel meclislerde temsiline; istihdamda temsilinden iş hayatındaki üst düzey temsiline kadar pek çok konu başlığı var. Çözümüne nereden başlanması gerektiği konusunda Prof. Dr. Yıldız Ecevit şunları söylüyor:

Yıldız Ecevit: Bu çok zor bir soru. Sorunları öncelik sırasına koymamı istiyorsunuz. Koyamam. Hepsini birbirinden önemli geliyor bana. Bütün kadın sorunu, bütün kadın-erkek eşitliği meselesi ciddi bir sorun ve eşitsizlik ciddi bir sorun ve önce bunu yapalım sonra ötekine geçelim gibi bir şey olmaması gerek. Ama beni çok sıkıştırırsanız, tabii ki başta şiddet derim. Kadın hayatta kalacak ki eşitlik mücadelesi versin. Onun için başta şiddet geliyor, hemen arkasından ekonomik özgürlüğü kazanmak söz konusu olduğuna göre istihdam geliyor. Ama onunla ilişkili eğitim, onunla ilişkili kadın sağlığı, hepsi bunların birbirinin içine geçiş vaziyette. Bu sorunların çözümünde hiçbirinden vazgeçmem.

UNDP Türkiye: Bu bölümde 14 Şubat 2013'te düzenlenen 'Bir Milyar Sesini Yükseltiyor' isimli küresel bir hareket hakkında konuştuk. Etkinliği

arkadaşlarımız Nazife Ece ve Gülşah Balak takip etti. Bu etkinliğe ve V-Day kuruluşuna ait bilgilere <http://www.onebillionrising.org> sitesinden ulaşabilirsiniz. Konuya ilişkin görüşlerinizi sizler de Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketini kullanarak bizlere iletebilirsiniz. Böylece BM Kalkınma Programı, UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş olduk. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki niversite radyolarından, podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın.

67

25.02.2013

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Büyüme ve İstihdam

Katılımcı:

Ozan Çakmak

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi

Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminin dokuz tematik alanından biri olan Büyüme ve İstihdam hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi istişare sürecinin dokuz tematik alanından biri olan büyüme ve istihdam hakkında konuşacağız. Ve konuştuğumuz Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Türkiye Ofisi'nden Ozan Çakmak. Hoş geldiniz.

Ozan Çakmak: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Türkiye'de devam eden bu istişare sürecinde dokuz tematik alan var. 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi ile ilgili olarak Türkiye elli ülkeden biri, daha önceki programlarımızda da bahsettik bizi dinleyenler hatırlayacaktır. Sizin de uzmanı olduğunuz büyüme ve istihdam konusu işte bu dokuz tematik alandan biri. Öncelikle süreçten bahsetmeden evvel kavramlarla başlayalım. Büyüme ve istihdamın küresel kalkınma için öneminden bahsetmek belki iyi olacak. ILO'nun kurumsal ilkelerinden bir tanesi olan kalkınma, istihdam vasıtasıyla gerçekleşir derken nasıl bir büyüme ve istihdamdan bahsediyoruz,?

Ozan Çakmak: Biliyorsunuz kalkınmanın en önemli araçlarından birini, istihdam

yoluyla insanları yoksulluktan, yani yoksulluk döngüsünden çıkarmak ve daha yaşanabilir gelirler yoluyla yaşamlarını idame ettirmelerini ve olanaklara sahip olmalarını sağlamak (olarak) değerlendirebiliriz. Binyıl Kalkınma Hedefleri, konulduğu 2000 yılından 2015 yılına kadar hedefleri içeriyor. Dünya bu süreç zarfında, birkaç yıl önce büyük bir kriz yaşadı ve bu krizin yarattığı bir kronik işsizlik söz konusu ve bu, uzun zaman sonra ilk kez sadece gelişmekte olan ülkelerin ve az gelişmekte olan ülkelerin değil, aynı zamanda gelişmiş ülkelerin de çok büyük bir problemi haline geldi. Yani işin, istihdamın küresel bir problem olduğu ve aynı zamanda ulusal düzeyde politikalarla çözülmesi gerektiği bir zamanı yaşıyoruz. Yapılan çalışmalar ve tahminler de şunu gösteriyor ki bu işsizlik baskısı bir süre daha devam edecek. Küresel ekonominin gelişmesi ancak daha kapsayıcı büyüme politikalarıyla işsizlik sorununun daha aşağıya çekilmesi, istihdam yoluyla sağlanabilecek. O yüzden şu anda 2015'i beklemeden kapsayıcı büyüme yoluyla istihdamın artırılması için acil politikaların hayata geçirilmesi gerekiyor.

UNDP Türkiye: Tabii zayıf ve çalkantılı ekonomi koşullarından bahsediyoruz. Küresel olarak bakıldığında, bugün itibarıyla istihdam yaratmak en acil küresel kalkınma öncelikleri arasında sizin, ILO'nun, 2013'ün Ocak ayında yayınladığınız Küresel İstihdam Eğilimleri 2013 Raporu'nda da benzer ifadeler var. Küresel olarak işsizliğin artmakta olduğu tespiti var. Gerçi, Türk basınında şu boyut öne çıkartıldı; Türkiye'de istihdam artıyor, dünyada azalıyor gibi. Bu tespit doğru olmakla birlikte Türkiye'deki istihdam piyasasında bunun arkasında belli kırılma noktaları da var değil mi?

Ozan Çakmak: Evet, kesinlikle. Zaten, ekonomik ve küresel krize yönelik alınan tedbirlerin çok olumlu sonuçlar yarattığı şüphesiz ki Türkiye'de var oldu ve doğru politikalarla küresel krizin yarattığı işsizlik artışına engel, set çekildi ve aynı zamanda istihdam artışı yaratıldı. Zaten ILO ile OECD'nin 1-2 yıl önce yaptığı bir çalışmada da G-20 ülkeleri arasında en fazla net istihdam artışını sağlayan Türkiye'ydi. Bu açıdan çok pozitif bir görüntü söz konusu. Ama öte yandan, istihdamın niteliği de çok önemli ve aynı zamanda istihdama kimlerin dahil olduğu, işgücü piyasasına kimlerin dahil olduğu da çok önemli. Baktığımız zaman kadın istihdamı Türkiye'de hala çok düşük. Dünyanın en büyük yirmi

ekonomisinden biri olmasına rağmen kadınların istihdamı hala çok düşük düzeylerde.

UNDP Türkiye: Gençlerin istihdamında da sorunlar var.

Ozan Çakmak: Gençlerin istihdamı da genel işsizliğin iki katına yaklaşıyor.

UNDP Türkiye: Sadece istihdamdan bahsetmiyoruz, kapsayıcı bir istihdamdan, bütün kesimleri, bütün kırılğan grupları da kapsayan bir istihdamdan ideal olarak bahsediyoruz.

Ozan Çakmak: ILO'nun vurgusu, büyümenin kapsayıcı olması ama bunun istihdam merkezli bir büyüme olarak gerçekleştirilmesi ancak yoksulluğu ve gelir adaletsizliklerini giderebilecek bir yoldur diye öneriliyor.

UNDP Türkiye: O zaman Küresel İstihdam Eğilimleri 2013 Raporu'nun nerede edinilebileceğini de vurgulayalım. ilo.org adresinden bu rapora erişmek mümkün. Bu arada 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi ile alakalı olarak da bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler #yeniufuklar veya #2015sonrasi etiketleriyle Twitter üzerinden bizlere görüşlerini iletebilirler. 2015sonrasiturkiye.org diye bir adres de var ve bütün Birleşmiş Milletler kuruluşları, Türkiye'de yerleşik bulunan BM kuruluşları, yürütülen istişare sürecine dair notlarını bu sayfa üzerinde sizlere iletiyorlar. Şimdi 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'ne biraz daha eğilmeye çalışalım. Sekiz tane binyıl kalkınma hedefi 2000 yılında saptanmıştı ve bunların arasında büyüme ve istihdam diye özel olarak açılmış bir hedef yoktu. 2000 yılından bu yana 2013'e ne değişti de 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi için çalışılırken, maddeleri saptanırken, büyüme ve istihdam diye yeni bir konsepti öne çıkartmaya başladık?

Ozan Çakmak: Tabii ki yaşananlar ve dünyadaki gelişmeler buna yol açtı. O da şu; eğer doğru politikalar hayata geçirilmiyorsa bir büyümenin yani küreselleşmenin aslında öngörüldüğü gibi adaletsizlikleri giderdiği gibi bir durum söz konusu olamayabiliyor. Yani baktığımız zaman ekonomi büyüyor ama bu istihdama dönüyor. Ekonomi büyüyor ancak gelir dağılımı düzelmüyor. Şu an konuşulandan, mesela orta gelir tuzağı gibi şeyler konuşuluyor, yoksulluktan çıkıp orta gelire gelip de o orta gelir tuzağında kalan büyük kitlelerden, milyonlarca insandan bahsediyoruz. Aynı zamanda uzun süreli işsizlik çok ciddi

bir problem haline gelmiş durumda. Mesela özellikle Avrupa ülkelerinde baktığımız zaman, ümidi kırık işsizlerde, yani iş arayıp belli bir süre bulamadıktan sonra artık işgücü piyasasından çekilip iş aramayıp, işsiz olarak hayatına devam eden ve giderek yoksullaşan gençlerde eğitime kaçıp yani en azından burada vaktimi geçireyim, bazı becerilerimi geliştireyim diye bir yaklaşım görüyoruz. Ancak her zaman iyi eğitim de iyi istihdama yol açamayabiliyor. Türkiye'deki durumlardan birisi de bu, baktığımız zaman okullaşma oranına göre üniversite mezunları işsizlik oranı diğer kesimlere göre çok daha fazla. Bu da belli ki işgücü piyasasının çok nitelikli, çok katma değerli işler yaratmakta zorlandığını gösteriyor.

UNDP Türkiye: Bu durumda 2000 yılından bu yana yaşanan bölgesel krizler ve küresel krizin etkisiyle büyüme ve istihdamın kalkınma üzerindeki etkisi çok daha net bir şekilde gözlemlendiğinden şu anda büyüme ve istihdam maddesini daha net bir şekilde konuşuyoruz. Türkiye özeline tekrar dönelim, çünkü siz Kasım ayı sonlarında, 2012 sonlarında ILO olarak Ankara'da büyüme ve istihdam konulu tematik bir toplantı düzenlemiştiniz. Bu toplantıda ne gibi gözlemlerinizi oldu, ne gibi sorunlar ön plana çıktı?

Ozan Çakmak: Bu toplantıya sendikalardan, işveren örgütlerinden, sivil toplum örgütlerinden, gençler, yine kadın örgütleri ve akademiden, kamudan çok çeşitli kesimler katıldı. Toplantıda

bizim çıkış noktamız şuydu; tüm bu kesimlerin, büyüme ve istihdamla ilgili Türkiye'yi de merkeze alarak, Türkiye'deki deneyimleri de dikkate alarak, 2015 sonrasına yönelik önerilerini almak, tavsiyelerini almak. Yani 2015 sonrasındaki oluşturulacak hedeflerde istihdam ve büyüme nasıl yer almalı, hangi faktörler dikkate alınmalı. Kısaca isterseniz bunlardan bahsedeyim. Dile getirilen konulardan biri şuydu; zaten üç başlıkta yaptık; biri "İnsana Yakışır İşler Yaratacak Kapsayıcı Büyüme Politikaları", diğeri "İstihdam Politikaları ve Herkes için Sosyal Koruma" ve üçüncüsü "Sürdürülebilir Kalkınma Yolunda Kapsayıcı İstihdam Politikaları".

UNDP Türkiye: Kapsayıcı büyümeden bahsediyorsunuz, sosyal korumadan ve kapsayıcı istihdamdan bahsediyorsunuz.

Ozan Çakmak: Bu arada şunu da gördük, sadece iş sahibi olmak da sizi yoksulluktan kurtarmıyor. 2000 yılından itibaren gözlemediğimiz şey şu; çalışan yoksulluk kavramı çok ciddi bir kavram çünkü bunun sebeplerinden birisi kayıtdışı ekonomide çalışmanın sizi sosyal koruma mekanizmalarından ve tedbirlerinden uzakta tutması. Yani sosyal güvenceniz olmadan çalışmak, tehlikeli işlerde çalışmak veya herhangi bir sağlık güvencesi olmadan çalışmak.

UNDP Türkiye: Yoksul olmak için işsiz olmak şart değil yani.

Ozan Çakmak: Şart değil, kesinlikle. Bu süreçte bu inanç da kırılmış oldu. Aslında çok önemli bir dönemi dünya 21. yüzyılın başında yaşadı. Onlardan biri de bütün ezberleri kıran bu ekonomik değişimlerdi. Ve bu bağlamda baktığımız zaman neler tartışıldı toplantıda, işte kadına iş gücü katılımını ve piyasada katılımını kolaylaştıran işlerin yaratılmasının önemli olduğunu, ancak bunu yaparken çok esnek modellerle yaptığımız zaman bu sefer kadınların daha ucuz iş gücü şeklinde değerlendirildiği daha yanlış yollara gidilmemesi gerektiğini ve toplantıdaki katılımcılardan birisinin ifade ettiği gibi "mor ekonomi", yeşil ekonominin yanı sıra sürdürülebilir kalkınma yolundaki yeşil ekonomiyeye geçişin yanı sıra mor ekonomi içinde işleri de yaratmak.

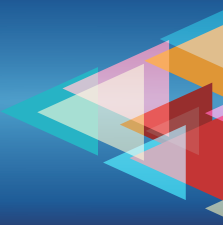
UNDP Türkiye: Ben de tam onu soracaktım, yeşil ekonomi belki bir şey çağırıyor ama mor ekonomi acaba ne anlama geliyor?

Ozan Çakmak: Mor ekonomi kadınların daha fazla istihdamını artıracak olan özellikle sosyal bakım gibi alanlarda daha çok iş olanağının yaratılması ama diğer taraftan sadece bununla kalmayıp kadının daha az yer aldığı sektörlerde de toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak tedbirler ve politikalar oluşturularak o alanlarda istihdam edilmelerini sağlamak için...

UNDP Türkiye: O zaman yeşil ekonomiyi biliyoruz, çevre ve sürdürülebilir kalkınmanın altını çiziyor. Mor ekonomi dediğimiz zaman da kadın dostu, kadını da kapsayan bir ekonomiden, istihdam piyasasından söz ediyoruz. Son bir soru: 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nde tüm bu toplantılar ve hazırladığınız raporlar doğrultusunda, ILO'nun büyüme ve istihdam temasındaki önceliği ne olacak?

Ozan Çakmak: ILO'nun zaten bütün bu danışma toplantılarında da önerdiği şu; istihdam ve insana yakışır iş dediğimiz kavramın 2015 sonrası hedeflerden biri olması, yani ana hedeflerden biri olması. Çünkü dünyada önümüzdeki 10 yıl içerisinde her yıl 40-50 milyon yeni insan iş gücü piyasasına girecek ve bunlara iş yaratmak lazım. Zaten dünyada varolan durum çok parlak değil, o yüzden istihdamın sosyal koruma tabanının genişletilerek desteklenmesinin ve bu politikaların teşvik edilmesinin önemli olduğunu yaptığımız çalışmalar gösteriyor. Ama gördüğümüz kadarıyla danışma toplantılarına katılan taraflar da büyümenin artık insan merkezli olması gerektiğini, sürdürülebilir işte çevresel, sosyal, ekonomik sürdürülebilirlik çerçevesinde bir büyüme modelinin dönüşüp insan odaklı olmasını, aynı zamanda gençlerin istihdamının önemli olduğunu söylüyor. Bir taraftan gençleri de dinledik tabii burada gençlerin söyledikleri çok önemliydi çünkü kalkınmanın aslında ana aktörlerinden biri de gençler gerçekten. Bu da toplantıda ortaya çıktı.

UNDP Türkiye: Aslında şunun altını çizmek lazım, bu devam etmekte olan bir süreç, bitmiş olan bir süreç değil. 2015sonrasiturkiye.org adresinden bu sürece katkıda bulunmak mümkün, Twitter üzerinden #2015sonrasi etiketiyle veya Instagram'da da bir yarışma var biliyorsunuz, #2015sonrasi etiketiyle tüm buralardan katkıda bulunmak mümkün. 2012'nin ikinci yarısında başlayan 2013'te devam eden bu sürecin sonunda Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ortaya çıkacak ve büyük ihtimalle ILO'nun da öncülüğünü yaptığı büyüme ve istihdam başlığını

burada göreceğiz. Ozan Çakmak katıldığınız için çok teşekkürler.

Ozan Çakmak: Ben çok teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Konuğumuz Uluslararası Çalışma Örgütü ILO Türkiye Ofisi'nden Ozan Çakmak'tı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

04.03.2013

Türkiye’de Nüfus Dinamikleri

Katılımcı:

Doç. Dr. Ahmet Sinan Türkyılmaz

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
Teknik Demografi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Bu bölümde Türkiye’deki nüfus dinamikleri hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye’deki nüfus dinamikleri hakkında konuşacağız. Ve konuşumuz da Hacettepe Üniversitesi’nden Nüfus Etütleri Enstitüsü Teknik Demografi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ahmet Sinan Türkyılmaz. Hoş geldiniz.

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: TÜİK’in son verileri geçenlerde açıklandı ve Türkiye’nin nüfusu 75 milyon 627 bin civarında çıktı. 2011 yılında %13,5 olan yıllık nüfus artış hızı da 2012’de, yani bir sene sonra %12’ye düştü. Öncelikle bu artış hızındaki düşüşün sebebi nedir diye sormak istiyorum.

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet sizin de söylediğiniz gibi artış hızı düştü, öncelikle bunu bir netleştirelim çünkü kamuoyunda yanlış anlamalar var. Nüfusumuz düşmedi, nüfusumuz artmaya devam ediyor ama gittikçe azalan bir hızla artmaya devam ediyor. %13,5’tan %12’ye düşüş de teknik olarak bu anlama geliyor. Nicel olarak baktığımızda da aslında bu çok büyük, çok dramatik, birdenbire, beklenmedik bir düşüş değil. Demograflar olarak bizim beklediğimiz düzeyde gerçekleşen bir düşüş, ama söylediğim gibi sayısal olarak 900 bine yakın bir nüfus artışından bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Örneğin nüfus artış hızı bu seviyede kalsa her sene Türkiye 900 bin kişi nüfusu artmaya devam eden bir ülke anlamına geliyor o zaman.

Ahmet Sinan Türkyılmaz: 900 bin diyemeyiz çünkü oran olarak düşündüğümüzde paydası büyüdükçe bu rakam daha da büyüyecektir. Ama yaklaşık olarak 900 bin – 1 milyon civarında, eğer bir artış olursa bu artışı gözlemleyeceğiz demektir.

UNDP Türkiye: Türkiye’nin bugünkü ve gelecekteki ekonomik ve sosyal durumu açısından bu son veriler ne anlama geliyor? Örneğin Türkiye ne zaman yaşlanmaya başlayacak?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet bir kere yaşılanıyoruz ama “eyvah yaşılanıyoruz” dememek lazım, bu “eyvah” çok tekrarlandı bugünlerde. Niye eyvah demeyelim diyoruz çünkü biz halen genç bir nüfusuz. Ne demek genç bir nüfus veya ne demek yaşlı bir nüfus; çok basit olarak yaşlı nüfusu yaşlı nüfus oranının %10’u geçtiği nüfuslar için kullanıyoruz. Ülkemizde son açıklanan rakamlara göre yaşlılar %7.5’luk bir rakam oluşturuyor. Rakamsal olarak düşünürsek bu 75 milyon 600 binin, 5 milyon 600 bin civarında bir rakamsal büyüklüğü yaşlı. %10’u bulacağımız rakam aslında cumhuriyetimizin 100. yılı diye tabir ettiğimiz, bir sürü hedefler koyduğumuz 2023 civarında gerçekleşecek. Yani 2020-2025 arası bizim yaşlı oranımız %10’u geçecek ve o dönemlerde de yaklaşık 8 milyon-8 milyon 100 binlik bir yaşlı sayısı tahmin ediyoruz.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla sosyal güvenlik, yaşlılık politikası gibi pek çok konunun gündeme daha fazla girmesi kaçınılmaz hale geliyor. Kalkınma ile çok bağlantılı elbette nüfus etütleri konusu. Gelir konusu çünkü önemli, eğitim, sağlık, altyapı, gıda güvenliği vs. hepsi devreye giriyor. Açıklanan bu verilere baktığımız zaman Türkiye nüfus yapısı açısından da bir dönüşüm içinde. Nüfus artış hızı azalırken bir yandan da yine TÜİK’in verilerine göre çalışma çağındaki nüfus bir önceki yıla göre %1,5 artmış vaziyette. 15-64 yaş grubunda çalışma çağındaki nüfusun oranı 2012 yılında %67,6 düzeyinde oldu. Çalışacak yaşta olan nüfusun artmasını biraz yorumlayalım. Bu artış size göre Türkiye’de sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için bir fırsat mıdır?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Kesinlikle bir fırsattır.

Aslında bu literatürde “demografik fırsat penceresi” diye isimlendiriliyor. Ne demek bu; belli dönemlerde doğurganlığı yüksek olan toplumlar belli kuşakları fazla sayıda üretiyorlar. Geçmişte bizim doğurganlığımız, kadın başına ortalama çocuk sayımız 5- 6'lardaydı. Yani bugün bizim özellikle 15 yaş üstü gördüğümüz 20'li 30'lu 40'lı yaşlarda gördüğümüz insanlar hep 3-4 kardeş olan insanlar ve bunlar üretmeye hazırlar. Biz nüfus olarak biraz önce söylediğim gibi halen yaşlı bir nüfus değiliz. Yani halen genç nüfus diye tanımlanabiliriz. Bunun iki boyutu var: eğer siz bu nüfusu kalkınmada üretebilen, istihdam sağlayıp daha da üretebilen bir nüfus olarak kullanabilirseniz işte bu bir fırsat ama kullanamazsanız da tam tersi. Belki tehlike kelimesini artık bunun için kullanabiliriz. Eğer bu nüfus, bu üretken çağdaki fazla sayıdaki insan doğru şekilde kaliteli olarak eğitilir ve iyi bir şekilde istihdam edilirse geleceğimizi daha garantili görebiliriz ama tersi durumu da hiç unutmamak gerekir.

UNDP Türkiye: Nüfus ve kalkınma arasındaki bağlantı gerçekten ilginç bir konu. Nüfusun artışı büyüme hızında nasıl etkilere yol açar? Dünyadan örneklere bakıldığında Türkiye nasıl bir noktada, nereye doğru ilerliyor ve kıyasladığımız ülkeler açısından bakıldığında tablo ne vaziyette?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet, aslında son dönemde biliyorsunuz büyüme hızı olarak Türkiye hep Çin'den sonra veya Çin'le beraber en yüksek ülkeler arasında isimlendiriliyor, üstüne üstlük de nüfusumuz artıyor. Yani yaklaşık 750 bin-800 bin civarında her sene istihdam edilebilecek...

UNDP Türkiye: Örneğin Çin'de nüfus artış hızı ne kadar?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Çin'de bizden daha düşük çünkü onlar uzunca bir süre bir çocuk politikası uyguladılar. Şimdi biraz esnediler ama 1 milyar 300 milyon nüfus gibi korkunç bir rakamdan bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: (Nüfus artışı) Oransal olarak düşük ama.

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet, oransal olarak düşük ama üretimde çalışabilecek nüfusu ve onların üretime katkısını düşündüğümüzde o devinimi, o müthiş kalkınmayı sağlayan çok büyük ve ucuz bir işgücü. Ülkemize dönecek olursak, ülkemizde hem ekonomik gelişme var, büyüme var hem de bir noktadan düşünürseniz aslında her sene 600-650 bin kişilik yeni istihdam edilecek nüfus katılıyor ve biz eğer işsizlik oranımızı sabit tutabilirsek o şu anlama geliyor; biz her yıl bu kadar insana iş bulabiliyoruz ve bunlarda üretime katkı sağlayabiliyor anlamına geliyor. Bu iyi bir şey olarak görülebilir ama biraz önce dediğim gibi bunu işsizlik oranını daha da düşürerek ama niteliği de artırarak yapabilirsek işte gerçek kalkınmayı ve belki de sıçramayı yapabiliyoruz demektir.

UNDP Türkiye: Dünyada büyümedeki artışı sürdürürken nüfustaki artışı da sürdürebilen ülkelerin sayısı nedir acaba?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Aslında çok ayrıntılı bildiğim bir konu değil ama tersi bir örnek verebilirim. Koreliler mesela zamanında bu büyümeyi -biliyorsunuz Asya mucizesi olarak isimlendiriliyor- sağladılar ama onlar doğurganlıkta 1,15 çocuğa kadar düştüler. Yani bize benzer yüksek doğurganlık sayıları vardı ama doğurganlıkları bizden daha dramatik düştü, daha hızlı düştü. O kalkınmayı bizden daha önce sağladılar ama şu anda da üretken çağı nüfusun niceliği ve oranı anlamında sıkıntıları bizden çok daha önce karşıyorlar ve bununla yüzleşiyorlar.

UNDP Türkiye: Bu noktada doğurganlık oranıyla

nüfus artış hızının aynı şey olmadığını herhalde altını çizmek gerekir. Ekonomik olarak çalışan nüfusa bağımlı olarak tanımlanan 65 yaş üstü nüfus oranı %7,5, biraz önce bahsettiniz. 2050'de bu oran yaklaşık %20 olacak diye bekleniyor. Bu oranlar şimdiden doğru yaşlılık politikalarına da ihtiyaç bulunduğunu gösteriyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet, önce şu tepiti yapayım, biraz önce söyledim 5 milyon 600 bin civarında yaşlı var, bu dünyadaki bir çok ülkeden çok daha büyük bir rakam. Yani biz eğer yaşlılarla ilgili önlem alacaksak, onlarla ilgili politika geliştireceksek şu anda zaten çok önemli bir miktarda sayımız var. Bu sayı da 2050 yılında 17-18 milyon gibi rakamsal olarak müthiş bir büyüklüğe ulaşacak ve giderek artacak. Özellikle sağlık koşullarındaki iyileşmeler, beklenen yaşam süresinin artması bu yaşlı sayısının çok doğal olarak giderek artmasını sağlayacak. Ama bunu oran olarak düşündüğümüzde, yani üretken çağa baktığımızda, doğurganlığın da daha azaldığını düşündüğümüzde, üreten çağa, yaşlıların oranının daha da artması anlamına gelecek. Ne demek bu; daha bağımlı bir nüfus, daha üretken olmayan bir nüfus ortaya çıkacak. Bu ekonomik bakış açısı. Bunu nicelik olarak baktığımızda da dikkat edilmesi, önlem alınması, politika geliştirilmesi gereken, bu hassas nüfus grubunun Avrupa'nın şu anda yüzleştiği problemin önümüze çıkacağını hatta çoktan çıkmaya başladığını söyleyebiliriz.

UNDP Türkiye: Siz Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'ndensiniz ve sizin enstitünüz Türkiye'de alanında tek. Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün İnternet sitesine hips.hacettepe.edu.tr adresinden ulaşılabilir ve burada pek çok yayınız var. #Yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden görüşlerinizi aktarabileceğinizi vurgulayalım. Ve son soru; 2015 sonrası kalkınma gündemi bütün dünyada tartışılıyor, Türkiye bu sürecin yaşandığı az sayıda ülkeden biri, 2015 sonrasında geçerli olarak küresel kalkınma gündemi belirlenirken Türkiye'deki istişarelerde tartışılan tematik alanlardan biri elbette sizin konunuz "nüfus dinamikleri". Bu konuda 2015 sonrası kalkınma gündemi için hangi konu başlıklarının hem Türkiye'de hem de küresel düzeyde istişare edilmesi gerekiyor?

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Evet aslında bununla ilgili çalışmalara katıldık, hatta moderasyonunu benim yaptığım bir çalışma grubu düzenlendi.

4 temel başlık özet olarak bizim sonuç raporumuzda yer buldu. Bunlardan birincisi gençler, yani gençlere yönelik politikalar ve gençlerin durumu çünkü ülkemizde gençlere yönelik netleştirilmiş bir politika yok. Özetleyerek söylüyorum, ikincisi yaşlılar. Yaşlılarla ilgili politikaların geliştirilmesi gibi biraz önce nicel anlamda biraz tartıştık. Üçüncüsü iç göç. Hep doğurganlık ölümler diyoruz ama aslında nüfusun çok önemli dinamiklerinden bir tanesi de göç ve ülkemizde göç halen sürüyor ve batı bölgelerinde, batı illerinde nüfusun artışı göçle oluyor; doğurganlıkla olmuyor. Ve dördüncü konu da yine üreme sağlığı ve cinsel sağlığa erişimdeki politikalar ve bunların evrensel hale getirilmesi. Yani bu dört ana başlık 2015 sonrası, yani Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin sonrasında, ajandamızda olacak, gündemimizde olacak dört başlık olarak karşımıza çıkıyor.

UNDP Türkiye: Siz de bir akademisyen olarak Türkiye'deki bu sürecin bir parçasısınız Sinan Bey. Programımıza katıldığınız için çok teşekkürler.

Ahmet Sinan Türkyılmaz: Ben teşekkür ediyorum.

UNDP Türkiye: Konuşumuz Hacettepe Üniversitesi'nden Nüfus Etütleri Enstitüsü Teknik Demografi Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Sinan Türkyılmaz'dı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

11.03.2013

Çocuklar İçin Adalet

Katılımcı:

Göktan Koçyıldırım

UNICEF Türkiye Çocuk Koruma Programı Sorumlusu

Bu bölümde UNICEF'in teknik desteğiyle yürütülen 'Çocuklar İçin Adalet' projesi hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde UNICEF'in teknik desteği ile yürütülen "Çocuklar İçin Adalet" başlıklı bir proje hakkında konuşacağız. Ve konuğum da bu projeden, UNICEF Türkiye, Çocuk Koruma program sorumlusu Göktan Koçyıldırım. Hoş geldiniz.

Göktan Koçyıldırım: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Şimdi birkaç rakamdan ve veriden bahsetmek istiyorum konuşmamıza geçmeden önce. 90'ların ortalarıyla 2000'li yılların ortaları arasında çocuklar aleyhine açılan dava sayısı çarpıcı bir şekilde arttı. Türkiye'de bu, yılda yaklaşık 100 bin davaya ulaştı. Bu davalarda adı geçen çocukların %90'ı erkek. 4'te 3'ü 15-17 yaş aralığında. En yaygın suçlama hırsızlık ve soygun. Bu şekilde devam eden bir listeyi karşı karşıyayız. Ve işte siz de bu tablo üzerine başlatılmış olan bir projeyi temsilen burdasınız. "Çocuklar İçin Adalet" projesi - ki çok ortaklı (bir proje), Avrupa Birliği var, Adalet Bakanlığı var, Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hakimler Savcılar Yüksel Kurulu ve Türkiye Adalet Akademisi gibi hukuka odaklı kuruluşlar ve çocuğa odaklı kuruluşlarla çalışıyorsunuz. Projenizin çıkış noktasından biraz bahsedelim. Projeniz niye önemli?

Göktan Koçyıldırım: Aslında çocuk adalet sistemi başlı başına önemli ve ateşten gömlek bir konu. Bu alanda bizim destek verdiğimiz ilk proje de

değil. Daha önce, hatta 2002'lerde başlayan yine Avrupa Birliği'nden destek alan projelerin bir yan alanıydı çocuk adalet sistemi. Fakat daha sonra geliştirilen programların, birtakım çıktılarının devamı niteliğinde bu sefer sadece adalet alanına özgü bir proje yapmaya karar verdik. Ve ilk başta proje partnerimiz sadece Adalet Bakanlığı'ydı; fakat sonra hem yasal değişiklikler hem de konunun yaygın önemi nedeniyle ortaklarımız arttı ve belirttiğiniz tüm ortaklar projeye dahil oldu. Çocuk adalet sistemi neden önemli çünkü adalet başlı başına önemli bir konu, kalkınma bakımından da oldukça önemli bir konu, çok da trend bir konu. Çocuk adalet sistemi de aslında adalet alanının en özelleşmiş konusu diyebiliriz çünkü çocuk adalet sistemi genel adalet sisteminin aksine çocuğa ya da sosyal boyuta biraz daha fazla dokunuyor. Adalet sistemi genelde olayın işleniş biçimi ve olayın kendisine ya da fiile odaklanırken, biz burada çocuğun içinde bulunduğu durumdan, sosyal koşullarından, onun çevresinden vs. bahsediyoruz. Bu da tabii çok taraflı bir çalışmayı gerektiriyor. Adalet sisteminin çok alışık olduğu bir şey değil. Bu nedenle de bu multi disiplinli yapısı özelinde çok mühim bir konu.

UNDP Türkiye: Tabii çıkış noktasına baktığımız zaman toplumun yapısından, kalkınma politikalarından bağımsız düşünemeyecek olan bir konu. Girişte bahsettim, resmi rakamlara göre 90'ların ortalarıyla 2000'lerin ortalarına kadar çocuklar aleyhine açılan dava sayısı yılda yaklaşık 100 bin davaya ulaştı. Çok çarpıcı bir artış var. Ve sizin notlarınız da yine projenize dair notlarda bir ifade var ki bu da önemli "Bu çocukların pek çoğu göçmen toplumlar dahil olmak üzere yoksul veya dışlanmış kent topluluklarından gelen çocuklar". Dolayısıyla burada çıkış noktanız daha net bir şekilde ortaya çıkıyor. Davalara dönecek olursak, bu kadar artışın temel sebebi size göre nedir?

Göktan Koçyıldırım: Aslında birden çok sebebi var diyebiliriz. Birincisi, ben kişisel olarak ona bağlıyorum, şiddet kültürünün ciddi bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Yani çocuk dediğiniz varlık aslında görür ve taklit eder. Bir şiddet ortamında çok fazla şiddet görüyorsa bunu sadece aile içi şiddetten bahsetmiyorum, yani toplum içerisinde kahraman algısı bile bugün bir şiddet barındırıyor. Dolayısıyla böyle şeyler aslında çocukları suç işlemeye iten temel neden bence. Onun dışında dediğiniz gibi bunun kalkınmayla çok yakın bir ilişkisi var. Sosyoekonomik yapı, göçmen toplumların

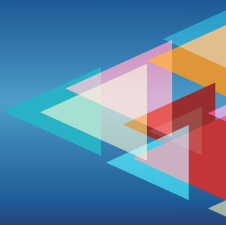

çocukları ama aslını isterseniz biz böyle bir etiketlendirmeden de biraz korkarız. Ama bir realite var ki ekonomik koşullar bilhassa ve sosyal koşullar suç işlemeye ilişkili. Bu aradaki ilişkinin yoğunluğu davalara baktığınızda göze çarpıyor. Ve bir başka neden olarak da aslında bizim riskleri önceden fark edemememizi söyleyebilirim. Genel olarak çocuk koruma politikasıyla bu alakalı elbette ki. Bazen çocuklar bazı göstergeleriyle suç işleyeceklerinin aslında sinyallerini verirler. Söz gelimi, bir çocuk eğer ciddi bir akran zorbalığı içerisindeyse vs.; fakat bunu okul fark edemiyorsa, sağlık sistemi fark edemiyorsa, toplum içindeki devlet mekanizması önceden bunu göremiyorsa kaçınılmaz olarak aslında hep beraber çocukları bazen suça itebiliyoruz. Dolayısıyla ana nedenleri bu üç başlık altında toparlayabilirim.

UNDP Türkiye: Sosyal korumadan, çocuk korumadan başlayarak çok geniş alanlara yayılan bir politikalar dizisi söz konusu. Çocuk yoksulluğu elbette çıkış noktalarından birisi siz de bahsettiniz aslında. Sizce sorunu çözmek için nasıl kalkınma politikaları uygulanmalı? Projeniz açısından bakıldığı zaman nasıl çözümler geliştirilebilir; Türkiye üzerine konuşacak olursak?

Gökten Koçyıldırım: İsterseniz bunu ikiye ayırabilirim çünkü çocuk yoksulluğu meselenin çıkış noktalarından bir tanesi, dolayısıyla az önce bahsettiğim gibi bir ön boyut olarak koruyucu önleyici hizmetlerin geliştirilmesi lazım. Örnekledebiliriz burada; çocuk, sağlık sistemiyle ve daha çok zamanını geçirdiği eğitim sistemiyle karşılaştığı zaman orada çalışan profesyonellerin aslında çocuğun içinde bulunduğu risk durumları konusunda biraz, tabiri caizse, uyanık olmalı. Nedir bu uyanıklık; çocuk sürekli olarak bir akran zorbalığı içerisindeyse, bir şiddet davranışı içerisindeyse - mutlaka suç işleyecek anlamına gelmez bu ama - çocuğun hayatında bir şeyler ters gidiyor demektir. Bu birinci boyutu, ikincisi, koruyucu ve önleyici hizmetler konusunda devletin sorumlulukları ve politikaların oluşturulması. Tabii her zaman bunu görmek, fark etmek kolay değil, bazen çocuklar sisteme suç işleyerek veya suçun mağduru olarak girerler, aslında bundan da bahsetmemiz lazım, çocukların suça sürüklenmesi kadar mağduriyeti de giderek artıyor. Dolayısıyla sisteme bir şekilde girdikten sonra sistem müdahalesinin çocuğa uygun olmasından bahsediyoruz. Nedir bu; eğer çocuk suç işlemişse yargılamanın, mağdur olmuşsa yine yargılamanın ama kendisinin içinde bulunduğu bölümün çocuğa özgü birtakım tedbirleri getirmesi gerekiyor ve çocuk eğer bir ihtiyaç içerisindeyse, bir profesyonel yardım ihtiyacı içerisindeyse ki bu sağlık tedbiri olabilir veya bakım tedbiri olabilir ya da bir danışmanlık tedbiri olabilir, bu konuda gerçekten yargı sisteminin uygun profesyonellerle çalışarak çocuğun durumunu iyi analiz edip bu tedbirleri iyi uygulaması gerekiyor. Ve şunu da söylemeliyiz aslında bu sadece çocuğa özgü değil bazen ailenin desteklenmesini de beraberinde getirir ve ailenin de çocukla beraber desteklenmesi önemlidir. Eğer her şeye rağmen çocuğu yeterince kurtaramazsak ve cezaevine düşmek zorunda kalırsa yine bu boyutta da onu kendi başına bırakmayıp ona uygun politikaları uygulamamız gerekli, bu zaten uluslararası bir gereklilik.

UNDP Türkiye: Bu durumda çocuk yoksulluğu ve sosyal koşullar muhakkak suçlu çocuk üretmek zorunda değil, koruyucu önleyici hizmetler yoluyla kısa vadede de önemli sonuçların alınabileceğinin altını çizmek lazım. cocuklariçinadalet.org adresi üzerinden projeye ilişkin bilgi alınabileceğini vurgulayalım. Tartışmaya katkıda bulunmak isterseniz #Yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden

sizler de görüşlerinizi aktarabilirsiniz. Son olarak şunu sormak istiyorum; “Çocuklar İçin Adalet” sizin projenizin başlığı ve bu proje kapsamında şu zamana kadar neler yapıldı ve ne yapmayı planlıyorsunuz?

Göktan Koçyıldırım: Aslında “Çocuklar İçin Adalet” projesi bu bahsettiğim bütün alanlara dokunmaya çalışıyor. Birinci bileşeninde hem yargı içinde hem yargı dışında hizmetlerin daha iyi koordine edilmesi için koordinasyona odaklanıyoruz. Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı buradaki ana partnerimiz, çünkü çocuğa yönelik hizmetlerden Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı sorumlu. Bunun içerisine çocuk savcılıklarının güçlendirilmesi, çocuğa ilişkin tedbirlerin iyi uygulanması, mağdur çocuklara ilişkin birtakım görüşme tekniklerinin gelişmesi vs. var. İkinci boyutu hakimlerin ve savcılarının ve diğer meslek mensuplarının profesyonelleşmesi ve onlara ilişkin eğitimler verilmesi. Üçüncü boyutu da yine bahsettiğim cezaevindeki çocuklara yönelik bireyselleşmiş hizmetlerin sunulması. Şu ana kadar projenin bir yılı doldu ve bu bahsettiğim üç konuda alan araştırmalarını neredeyse bitirdik. 2013 yılı bizim için biraz daha bu alana indiğimiz, alan araştırmaları sonucunda aktiviteleri daha çok uygulayabileceğimiz, eğitimleri vereceğimiz bir yıl olacak. Sonunda da daha iyi bir koruma sistemi, daha iyi bir yargılama sistemi ve daha iyi bir infaz sistemine ulaşmayı hedefliyoruz.

UNDP Türkiye: O arada belki vurgulamakta fayda var, UNICEF Türkiye 50’yi aşkın ülkede sürdürülmekte olan 2015 sonrası kalkınma küresel gündeminin oluşturulmasında yine bu bahsettiğimiz konu bağlamında istişareleri sürdürüyor ve çocuklar için adalet konusunun da 2015 sonrası kalkınma gündeminde kendisine bir biçimde yer bulabileceğini söyleyebiliriz zannediyorum. Göktan Bey katıldığınız için çok teşekkürler.

Göktan Koçyıldırım: Ben teşekkür ederim, sağolun.

UNDP Türkiye: Konuşumuz UNICEF Türkiye’den Çocuk Koruma Program Sorumlusu Göktan Koçyıldırım’dı. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF’te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul’da FM bandında

ve İnternette Açık Radyo’ndan, elliye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

18.03.2013

Eğitimde Kuşaklararası Hareketlilik

Katılımcı:

Bilgi Aslankurt

Araştırmacı, TEPAV Ekonomi Çalışmaları

Bu bölümde Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın hazırladığı "Eğitimde Kuşaklararası Hareketlilik - Fırsat Eşitliğinde Türkiye Nerede?" değerlendirme notu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın hazırladığı "Eğitimde Kuşaklararası Hareketlilik - Fırsat Eşitliğinde Türkiye Nerede?" raporu hakkında konuşacağız. Ve TEPAV'dan ekonomi çalışmaları grubundan araştırmacı Bilgi Aslankurt konduğumuz. Hoş geldiniz.

Bilgi Aslankurt: Hoş bulduk Faik Bey.

UNDP Türkiye: Öncelikle bu raporun ya da bu çalışma, değerlendirme notunun tepav.org.tr adresinden indirilebildiğini vurgulayalım. Ve ilk soruyla başlayalım. Raporunuzda siz, Türkiye'nin kuşaklararasıdaki sosyal hareketlilik bakımından OECD ülkeleri arasındaki yerini hem okullaşma oranını hem de eğitim kalitesini dikkate alarak incelediniz. Kuşaklararası eğitim hareketliliği ne anlama geliyor acaba?

Bilgi Aslankurt: Kuşaklararası eğitim hareketliliği bir kuşaktan diğerine ortalama eğitim durumunun nasıl değiştiğini incelerken çokça kullandığımız bir tabir.

UNDP Türkiye: Yani anneniz babanız ilköğretim mezunuysa siz de hala ilköğretim mezunu

musunuz, bir basamak öteye geçtiniz mi bu oranı dikkate alan bir kavram.

Bilgi Aslankurt: Evet, aynen öyle. Örnek vermek gerekirse eğer kuşaklararası eğitim hareketliliği eğitimde düşükse bu ne demek, anne baba neyse eğitim düzeyi bakımından çocuk da o olacak demek.

UNDP Türkiye: Diğer bir deyişle, yeni kuşakların önceki kuşaklara oranla kaç yıl eğitim aldıklarına, eğitim kalitesine yönelik rakamlara bakılarak hazırlanan bir çalışma. Öncelikle sizin açınızdan sormak istiyorum. Bu değerlendirme notunu yazmaya başlamanızdaki temel amacınız neydi acaba?

Bilgi Aslankurt: Biz TEPAV'da ekonomi etütlerinde özellikle Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi ile ilgili çok fazla çalışma yapıyoruz ve odak noktamız da Türkiye'nin rekâbet gücü nasıl geliştirilebilir. Eğitim de aslında ilk bakışta doğrudan ilgili gelmeyebilir yani ekonomi çalışmaları deyince birçok insanın aklına cari açık gelebilir, işte uluslararası ticaret dengesi gelebilir ama aslında eğitim bu ve benzeri birçok meseleyle ilgili çok önemli bir konu. Rekâbet gücü, size şöyle bir örnek vereyim, mesela Dünya Ekonomi Forumu her yıl bir rekâbet gücü endeksi oluşturuyor. Türkiye en son endekse göre 2012'de 43. sırada. Bu endeksin katmanlarına, alt basamaklarına baktığımızda eğitimle ilgili bazı değerlendirmeler de var. Mesela temel eğitim ve sağlıkla ilgili olan sıralamada Türkiye 63. sırada, yüksek öğrenimle ilgili olan sıralamada Türkiye 74. sırada ve tüm bu faktörler Türkiye'nin rekâbet gücü sıralamasını etkiliyor. Yani şöyle düşünebiliriz, eğitim ve insan kaynağıyla ilgili olan alanlarda aslında Türkiye geride ve bu rekâbet gücünü de aşağıya çekiyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla buradan yola çıkarak böyle bir değerlendirme notu yazma kararı aldınız. Türkiye'de genel kanı aslında ebeveynlerinin çocuklarının kendilerinden daha iyi okullarda okuması için her şeyi yaptığı, her türlü fedakarlığı yaptığı yönünde ama elimizdeki veriler galiba bunun böyle olmadığını ve kuşaktan kuşağa bir eğitim düzeyinin, kaç yılsa o eğitim ortalaması, aktarıldığını gösteriyor ve bu açıdan da bakıldığında diğer ülkelerle, diğer OECD ülkeleriyle kıyaslandığında raporda durum nasıl?

Bilgi Aslankurt: Kendi anne babalarımızdan bunu böyle biliriz yani herkes çocuğunun daha

iyi eğitim alması için kendisinden daha iyi eğitim olanaklarına kavuşması için elinden geleni yapar. Türkiye’de çok iyi okullar var, çok iyi eğitilmiş birçok insan var. Ancak durum acaba herkes için böyle mi? Evet, biz de bunu merak ettik ve bunun için de Türkiye’de olmasa da uluslararası bazı istatistik kurumlarının yapmış olduğu bulguları kullandık. Bir tanesi her yıl yapılan Avrupa iş gücü anketinin sonuçları. 2009 yılında bu ankette kuşaklararası eğitim hareketliliğiyle ilgili bir odak noktası vardı. Benzer şekilde yetişkin okur-yazarlık araştırması da Avrupa dışındaki ülkelerde, yani Japonya, Amerika, Kanada gibi ülkelerde yapılan bir araştırma. Bu iki araştırmanın bulgularını birleştirerek şöyle sonuçlara vardık: Bizce Türkiye için en önemli sonuç, en önemli ve en kritik nokta bu çalışmada kuşaklararası hareketliliğin çok az olması. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülke için bu çok düşündürücü bir şey. OECD ortalaması %50 iken, yani bir kuşaktan diğerine eğitim seviyesinin değişmediği ailelerin oranı OECD’de %50 iken, Türkiye’de %66.

UNDP Türkiye: %66. Şimdi baktığımız zaman sizin yaptığınız çalışmada da altı çizilmiş, eğitim düzeyi bir kuşak öncekiyle aynı olan gençlerin toplam içindeki payı %66 ile Türkiye OECD ülkeleri arasında en yüksek ikinci sırada ve birinci olan da Slovakya. Yalnız burada şöyle bir soru gündeme geliyor: Kuşaktan kuşağa eğitim süresinin aktarılmasıyla ilgili olan bir çalışma bu başta bahsetmiştik, Türkiye’de acaba ortalama olarak kaç yıllık bir eğitim miras olarak bırakılıyor? Slovakya’da kaç yıllık bir eğitim miras olarak bırakılıyor? Zannediyorum bu açıdan da bakmak lazım.

Bilgi Aslankurt: Çok doğru söylüyorsunuz. Türkiye’deki ortalama eğitim süresi ya da ülkelerdeki ortalama eğitim süresiyle beraber ele alındığında kuşaklararası hareketlilik aslında çok daha belirleyici bir resim çiziyor. Mesela Türkiye’de ortalama eğitim süresi yedi yıl, yani ne demek bu...

UNDP Türkiye: Eski tabirle orta iki.

Bilgi Aslankurt: Evet, orta iki. Yani Türkiye’de orta ikiden terk diye tabir edilen bir ortalama eğitim süresi söz konusu. Ama Slovakya’da bu on bir yıl.

UNDP Türkiye: Slovakya ortalamada on bir yıllık bir eğitimi miras olarak bırakırken, Türkiye de orta ikiyi miras olarak bırakıyor. Peki tam tersinden

ortalama alındığında yani en düşük eğitimi miras bırakanlar sıralandığında acaba durum nasıl?

Bilgi Aslankurt: Şu açıdan bakarsak belki daha faydalı olur. Şimdi bu kuşaklararası hareketliliğin değişmediği, yani kuşaklararası eğitim düzeyinin değişmediği gruba bakıp bunların ülkeler içindeki eğitim kompozisyonuna baktığımızda işte orada da Türkiye’nin aslında çok önemli ölçüde geride olduğunu görüyoruz. Şöyle ki, eğitimin bir kuşaktan diğerine değişmediği ailelerde %91 gibi bir oran Türkiye’de ilköğretimi bile tamamlamamış.

UNDP Türkiye: Yani sekiz yıllık eğitimi tamamlamamış oluyor.

Bilgi Aslankurt: Evet, sekiz yıllık eğitimi bile tamamlamamış. Slovakya dedik, başka bir örnek verelim, çok gelişmiş bir ülke Amerika Birleşik Devletlerinde de aslında kuşaklararası hareketlilik çok az görünüyor, %60 seviyesinde. Ama onlarda tam tersi, bu hareketliliğin olmadığı, bir nesilden diğerine eğitim seviyesinin değişmediği bireylerde, ailelerde eğitim seviyesi oldukça yüksek. %85’i en azından lise mezunu. Bizde de tam tersi %91’i ilköğretimi bile bitirmemiş.

UNDP Türkiye: Miras bırakılan eğitim düzeyine göre bakıldığında Amerika tam ortada yer alıyor, sizin de örnek aldığınız OECD ülkeleri arasında. Ve düşük eğitimi miras bırakanlar arasında bakıldığında da galiba Türkiye bir numaraya çıkıyor. Slovakya az önceki listelemede bir numara iken Türkiye en düşük eğitimi miras bırakan ülkeler listesinde bir numara, ardından Portekiz ve İspanya geliyor. Oysa ki, diğer listede Slovakya demiştik galiba bir numarada, Türkiye iki numara ve Amerika Birleşik Devletleri üç numarada yer almaktaydı. Burada Türkiye'nin özel bir durumunun ortaya çıktığını söyleyebilir miyiz?.

Bilgi Aslankurt: Evet, yani hem çok geriden geliyoruz hem de hiç ama hiç ya da hiç olmasa da çok yavaş bir şekilde hareket ediyoruz. Yani gelişmiş ülkelere eğitim süresi bakımından yakınsama sürecimiz oldukça vasat diyebiliriz.

UNDP Türkiye: Şimdi siz bu çalışmanızda sadece okullaşma oranını değil alınan eğitimin kalitesini de incelemek istediniz. Bu anlamda ciddi bir fırsat eşitsizliği olduğunu belirttiniz. Değerlendirme notunuza göre eğitimin kalitesiyle ebeveynlerin gelir düzeyi arasındaki ilişki bakımından diğer ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'deki eğitim sistemi düşük kalite, yüksek eşitsizlik başlığı altında tanımlandı. Düşük eğitimin miras bırakılması çıkmazından kurtulması gereken ülkeler arasında, sizin ele aldığınız örneklem bakımından belki Türkiye OECD ülkeleri arasında ilk başta geliyor.

Bilgi Aslankurt: Evet, aynen öyle.

UNDP Türkiye: Bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyen dinleyicilerimi #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden görüşlerini bizlere iletebilirler. TEPAV'dan Bilgi Aslankurt'la konuşuyoruz. Son bir soru; siz Türkiye'de bu sorunların çözümü için nasıl adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Bilgi Aslankurt: Tabii ki en önemlisi eğitimde fırsat eşitsizliğinin giderilmesi. Sosyoekonomik statüsü, gelir seviyesi ne olursa olsun bütün bireylerin kaliteli eğitime erişiminin sağlanması gerekiyor. Okullaşma oranının artırılmasına dair, siz de biliyorsunuz yakınlarda zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılmasına dair bir yasa kabul edildi. Bu oldukça olumlu bir gelişme ancak kesinlikle yeterli değil. Çünkü bu noktada bahsettiğimiz gibi Türkiye'deki okulların kalitesine

bakıldığında, kaliteli eğitime erişimin kolaylığına bakıldığında bir okuldan diğerine çok ciddi bir farklılaşma görüyoruz. İşte bu yüzden sadece belirli okullarda iyi eğitim değil, bütün okullarda iyi eğitim olması lazım. Daha doğrusu bir yandan ortalama eğitim süresini artırırken bu okullarda okuyan öğrencilerimizin hepsinin sosyoekonomik statüden bağımsız olarak iyi eğitime erişebilmesini sağlamak gerekiyor. Ben burada şöyle bir tehdit görüyorum. Bir yandan daha fazla okul, daha fazla öğrenci, daha fazla öğretmen olması bekleniyor ortalama eğitim süresinin on iki yıla çıkmasıyla ama kaynaklar gerektiği ölçüde artmazsa bu birçok ülkede de yaşandığı gibi bundan sonra eğitim politikaları tasarlanırken kalitenin aynı şekilde okullaşma oranı kadar öne çıkması gerektiğini düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Bu sayede düşük eğitim ortalamasına sahip ailelerin miras olarak kendi çocuklarına ve sonraki kuşaklara yine düşük eğitimi değil, daha yüksek eğitimi miras bırakmalarının da yolu açılabilir diyorsunuz. Bilgi Aslankurt çok teşekkürler katıldığınız için.

Bilgi Aslankurt: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu bölümde Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın yani TEPAV'ın hazırladığı "Eğitimde Kuşaklararası Hareketlilik – Fırsat Eşitliğinde Türkiye Nerede?" başlıklı değerlendirme notu üzerine konuştuk ve konuşumuz da TEPAV'dan ekonomi çalışmaları grubundan araştırmacı Bilgi Aslankurt'tu. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

25.03.2013

İklim Finansmanı

Katılımcı:

Gürcan Seçgel

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
İklim Değişikliği Daire Başkanlığı
Politika ve Strateji Geliştirme Şube Müdürü

Bu bölümde iklim değişikliği ile mücadelede kritik öneme sahip olan iklim finansmanı hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde iklim değişikliği ile mücadelede kritik öneme sahip olan iklim finansmanı hakkında konuşacağız ve iklim finansmanı nedir diye soracağız. Konuğum ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan İklim Değişikliği Daire Başkanlığı Politika ve Strateji Geliştirme Şube Müdürü Sayın Gürcan Seçgel. Hoş geldiniz.

Gürcan Seçgel: Hoş bulduk Faik Bey.

UNDP Türkiye: Girişte bahsettiğim soru ile başlamak istiyorum. İklim finansmanı diye kısaca ifade ediyoruz ama belki belli çağrışımları da olan bir kavram bu, ne anlama geliyor iklim finansmanı?

Gürcan Seçgel: Biliyorsunuz iklim değişikliği ile mücadele sadece idari ve teknik bir husus değil. Bu hususun dile getirilmesinde gelişmekte olan ülkeler ve diğer ülkelerin birlikte, işbirliği içerisinde çalışması gerekiyor. İşte bu çalışma platformunu oluşturan beş tane eksen var: bunlardan bir tanesi ortak işbirliği, ortak vizyon diyoruz biz buna, daha sonra finansman, teknoloji, kapasite geliştirme gibi alanlar. Bu alanlarda en önemlisi şu anda, gelişmekte olan ülkeler için söylüyorum, teknoloji geliştirme ve finansman. Finansmanı şu şekilde biraz daha somutlaştırmaya çalışırsak, iklim değişikliğiyle

mücadelede gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin sorumluluğu aynı değil. Bu çalışmaların ortak, dengeli, düzenli, adil, eşit ve ölçülebilir yapılabilmesini teminen gelişmiş ülkeler gelişmekte olan ülkelere birtakım finansal destekler ve teknolojik destekler sağlamakla mükelleftir.

UNDP Türkiye: O zaman bizim burada iklim finansmanı derken kastettiğimiz ülkelere, özellikle de gelişme seviyesinin alt basamaklarında olan ülkelere iklim değişikliğiyle mücadeledeki finansman konusundaki destekten söz ediyoruz.

Gürcan Seçgel: Tabii ki, yani burada para konuşuyor şu anda, çünkü iklim değişikliği dışarıdan bakan bir insan açısından "ya bu bir çevre konusu paranın ne işi olabilir ki?" gibi gelebilir. Ama iş muzakere boyutuna geldiğinde görüyoruz ki tüm dünyada neredeyse iklim değişikliği dediğinizde konu sadece paraya döndü şu anda.

UNDP Türkiye: Tamam, herkes hem fikir iklim değişikliğiyle mücadele konusunda ama bunu biz nasıl finanse edeceğiz çünkü iklim değişikliğiyle mücadele başlı başına son derece yoğun maliyet gerektiren bir konu bildiğimiz kadarıyla. Genel olarak böyle tarif ettikten sonra sizin biraz uzmanlık alanınıza yani Türkiye'de dönelim. İklim finansmanı araçlarından Türkiye acaba ne kadar yararlanıyor, bu konuda bilgi verir misiniz?

Gürcan Seçgel: Geçmişte çok fazla yararlandığımızı söyleyemeyiz çünkü iklim değişikliğiyle mücadelede Türkiye en az gelişmekte olan ülkeler gibi bir kategoride yer almıyor çünkü kendisi Avrupa Birliği ülkeleri kadar yüksek derecede milli gelire sahip olmasa da bir Avrupa ülkesi ve OECD üyesi. Böyle bir ülkeden, üyeden bu gibi yardımları kolayca alabilmesini açıkçası hemen bekleyemeyiz. Ama şöyle bir durum da var, biz Avrupa Birliği ve OECD ülkeleri arasında kişi başı sera gazı emisyonları açısından çok çok düşük bir seviyedeyiz.

UNDP Türkiye: Bu güzel bir haber aslında.

Gürcan Seçgel: Evet, bizim sorumluluğumuz, tarihi sorumluluk diyoruz biz buna, yüz yıl ötesine götürürseniz ve sera gazı emisyonlarının bütçesine bakarsanız Türkiye (sera gazı salınımı) şu anda binde 4 diye bir rakam telafüz ediliyor. %1 şeklinde bir tarihi sera gazı emisyonuna sahip bir ülke. İşte bu iki denklemi biz Birleşmiş

Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryası'na götürüyoruz ve diyoruz ki bizim (tarihsel) sorumluluğumuz az, bizim kişi başı (sera gazı) emisyonumuz düşük, dünyadaki bu toplam bütçe içerisindeki günahımız az ama biz bu işin içerisinde durmak istiyoruz, yapacaklarımız var, bunlar için bir finansman çıkarın bize. Bu karşılıklı görüşmelerde “siz ne yapacaksınız bu parayı, verdiğimiz finansmanı ne şekilde kullanmayı düşünüyorsunuz” şeklinde bir soruyla muhatap oluyoruz. İşte burada da yeni projeler üretmek bizim görevimiz, Türkiye'nin de görevi bu şu anda. Finansmana ulaşmak istiyorsak, o finansmanı nerede ve nasıl kullanacağımıza yönelik bir yol haritası belirlememiz gerekiyor.

UNDP Türkiye: Türkiye şu anda o aşamada, sorumluluğu az olanlar kumbaraya daha az mı para atıyorlar yoksa kumbaradan daha az mı para alıyorlar? O konuda biraz bilgi verir misiniz?

Gürcan Seçgel: Bakarsanız Gana mesela, bir Güney Afrika ülkesi ve bu ülkenin neredeyse sorumluluğu çok düşük. Ortak çalışma platformunda bu Ek II ülkeleri arasında yer almıyor. Ek II ülkelerini belirleyen OECD, Avrupa Birliği ülkeleri gibi zengin ülkeler ve sorumluluğu olan ülkeler, bu işin aslında finansörü olması gereken, hakkaniyette bu şekilde yer alması gereken ülkeler. Çünkü siz de bilirsiniz niçin iklim değişikliğiyle mücadele ediyoruz, sera gazlarını azaltmak için. Şimdi ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından sonra gelişen dünyanın geliştigi alan Avrupa, yani Asya ve Güney Afrika bundan mesul tutulamaz. İlk önce bunların bıraktığı bir sorumluluk var.

UNDP Türkiye: Geriye dönük tarihi bir sorumluluktan bahsediyorsunuz.

Gürcan Seçgel: Evet, geriye dönük o sorumluluğun yerine getirilmesi için günümüzde geçmişle günümüzü entegre ederek bir yol haritası, bir çalışma planı oluşturulmaya çalışılıyor. Dediğim gibi bu ülkeler en az gelişmekte olan ülkeler, kesinlikle finansman sorumluluğuna sahip değil, Türkiye de değil. Türkiye de şu anda Güney Afrika'ya iklim değişikliği hususunda yardım etmek için görevli, sorumlu ülke değil. Biz 2001 yılında Marakeş'te politik ve teknik bir çalışmayla o bulunduğumuz ek 2 listesinden çıkarılmışız. Aslında öyle bir sorumluluğumuz varmış, en baştaki listeler oluştururken böyle bir sorumluluk koymuşlar ancak sonraki yıllarda, 2001 yılında Türkiye ek 1 listesinde kaldı.

UNDP Türkiye: Türkiye'nin durumu ortada anladığımız kadarıyla bunun altını çizelim. Türkiye bu durumda iklim finansmanı hak eden ülkeler arasında yer aldı ancak anladığımız kadarıyla iklim finansmanının biçimi ve araçları henüz saptanmış değil.

Gürcan Seçgel: Belki Doha'dandan bahsetmek lazım, biliyorsunuz 18. Taraflar Toplantısı Doha'da gerçekleşti.

UNDP Türkiye: İklim değişikliği konusunda tarafların bir araya geldiği ve 18. kez buluştukları Doha'daki toplantı 2012 yılı Kasım ayının sonlarındaydı.

Gürcan Seçgel: Evet, genelde yıl sonlarında, Kasım ayı sonu ve Aralık başı gibi dönemlere denk gelir. Orada Türkiye somut adımlar atmak için harekete geçti. Bizim buradaki amacımız bu finansmanı artık istiyoruz şeklinde değil de daha somut hedeflerle bunun için istiyoruz şeklinde direk Sekreterliğe çıkartma yaptık diyebiliriz. Ulaştırma Bakanlığımız olsun, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız olsun, Kalkınma Bakanlığımız, Hazine Müsteşarlığımız ve diğer bütün bakanlıklarımız, Tarım Bakanlığımızla birlikte bir istişare yaparak çalışmaya yön verecek, yönerge olacak bir karar çıkarttık. Doha'da Türkiye üç maddeden oluşan karara vardı...

UNDP Türkiye: Yani Türkiye Doha'ya bir eylem planıyla gitti.

Gürcan Seçgel: Evet, onu hazırladık ve orada Genel Kurul'da da kabul ettirdik. Neyi kabul ettirdik; şu anda Sekreteryaya bizimle “evet sizi kabul ediyoruz, görüşmeye hazırız” şeklinde bir anlaşma imzalamış gibi. Şimdi bir yıllık süre içerisinde bir teknik kağıt hazırlayacağız, Sekreteryaya bize diyecek ki şunları istiyorum, biz onları doldurup Sekreteryaya götürüreceğiz. Sekreteryaya kendi teknik yardımcı organları tarafından bu kağıtları dolduracak, inceleyecek ve bizimle bu müzakereler devam edecek. Bir yıla yakın devam etmesi ön görülüyor. Gelecek sene 19. Taraflar Toplantısı yanılmıyorsa Polonya'da yapılacak, oradaki taraflar konferansı gerçekleşirken Türkiye adına yeni bir karar çıkacak. Bir yıl çalışıldı, Türkiye adına şu şekilde bir teknik kağıt oluşturuldu, son şekli budur, kabul ediliyor mu diye.

UNDP Türkiye: 2013'ün sonlarında bunu da görmüş olacağız. Bizi dinleyenler, bu tartışmaya

katkıda bulunmak isteyenler #iklimfinansmanı veya #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden katkıda bulunabilirler. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın konuyla ilgili bir sayfası var iklim.csb.gov.tr, buradan bilgi alınabilir dedikten sonra Doha'yı hatırlatalım. Konferansın sonucunda Kyoto Protokolü'nün mühleti 2012 yılına kadar uzatıldı ki bu senenin sonunda dolacaktı normalde bu Protokol'ün süresi. Hemen sormak istiyorum, Doha'dan sonra geldiğimiz aşamada Türkiye'nin ne kadarlık bir maliyete katlanması gerektiği veya ne kadarlık bir finansman ihtiyacı olduğu netleşti mi?

Gürcan Seçgel: Maliyeti ve finansman ihtiyacımızı şu anda belirlemeye çalışıyoruz. Türkiye'nin şu anda takip ettiği stratejisi İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP). 2011 yılında biz bunu onayladık, 2023 yılında kadar devam edecek uzun soluklu bir yol haritası. Baktığınız zaman İDEP'in içerisinde ulaştırmadan sanayiye, tarımdan enerjiye, binalardan atığa, ormancılığa kadar birçok sektörel hedef belirlenmiş.

UNDP Türkiye: İDEP, İklim Değişikliği Eylem Planı (anlamına geliyor).

Gürcan Seçgel: Evet, İklim Değişikliği Eylem Planı kısa adı İDEP diyoruz biz kendi aramızda. 541 tane eylem var bunun içinde. Türkiye'nin şu anda hazırlamış olduğu en detaylı çalışma. Her sektöre

özgü eylemler mevcut olduğu için, bu eylemlerin karşılığında, gerçekleştirmeleri durumdaki maliyetlerin de çalışılması gerekiyor. İşte bu noktadayız, şu anda aslında sizin sorduğunuz yerdeyiz.

UNDP Türkiye: O zaman 19. İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nın ardından muhtemelen Polonya'daki 2013 sonundaki Konferans'ın ardından bu soruya yanıt bulmuş olacağız. Son bir soru; iklim finansmanının geleceğini küresel anlamda nasıl değerlendiriyorsunuz çünkü iklim değişikliği denildiğinde hep karşımıza anlaşmazlıklarla dolu konferanslar geliyor gibi bir görüntü var.

Gürcan Seçgel: Haklısınız, çok haklısınız. Bunun sebebi şudur, ortak işbirliği diye bir şey var dünyada, bunu kabul etmediğiniz zaman konsensus sağlayamazsınız. Yani hep ben istiyorum size hiçbir şey vermiyorum ya da sizi sorumsuz görüyorum hep benim yapmam bekleniyor. İşte bu anda kaos çıkar, bu da çözülemez. Bu daha önceden de halledilebilirdi, 2020 yılında kadar öngörülen şartlar daha önceden oluşturulmuş olsaydı bu şu anda bitmişti. Türkiye olarak biz ne diyoruz bu konuda; adil olalım, ortak işbirliği yapalım, eşitliğe dikkat edelim ama bu şeyi kaçırmayalım; sorumlu ve sorumsuz kavramları üzerinde de çok dikkatli davranalım. Amerika'dan istediğimizi Afrika'dan isteyemezsiniz.

UNDP Türkiye: Peki kısa vadede bu gelişmiş ülkelerin veya sorumluluğu iklim değişikliğinde daha fazla olan ülkelerin daha fazla finansmana katkıda bulunabileceklerini ihtimalini görüyor musunuz?

Gürcan Seçgel: Şu anda şöyle bir durum var aslında, uzun dönemli bir finans enstrümanı harekete geçmiş durumda, Doha'da alınan kararlardan bir tanesi. Daha öncesinde de çok defa zikredildi. Burada şu anda yüz milyar doları bulması beklenen bir finans kaynağı var. Yıllık yüz milyar dolar, gelişmiş ülkeler geliştirmekte olan ülkelere katkı verecek. Ama bu katkıyı nasıl veriyor? Dediğim gibi proje getirirse veriyor, çalışırsa veriyor. Böyle bir finans kaynağı var. Türkiye olarak bizim hazırlayacağımız raporla da bu yüz milyar dolara talip olduğumuzu şu anda açıkça söyleyebilirim.

UNDP Türkiye: Gürcan Bey katıldığınız için çok teşekkürler.

Gürcan Seçgel: Rica ederim, ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu bölümde iklim değişikliğiyle mücadelede kritik öneme sahip olan iklim finansmanı hakkında konuştuk ve konuşumuz Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan İklim Değişikliği Daire Başkanlığı Politika ve Strateji Geliştirme Şube Müdürü Sayın Gürcan Seçgel'di. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

01.04.2013

Tarım ve Kırsal Kalkınma

Katılımcı:

Prof. Dr. Bülent Gülçubuk

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi

Bu bölümde tarım ve kırsal kalkınma hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye'de tarım ve kırsal kalkınmanın bağlantısı hakkında konuşacağız ve konuşumuz Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Tarım Ekonomisi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Bülent Gülçubuk. Hoş geldiniz.

Bülent Gülçubuk: Hoş bulduk, teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Siz aynı zamanda Ankara Üniversitesi'nde yine Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin müdürsünüz. Merkezin ismini AKÇAM diye de kısaltabiliyoruz. Bülent Bey küresel olarak dünya yoksul nüfusunun %75'ini de kapsayan 3 milyar kişi kırsal bölgelerde yaşıyor. Türkiye'ye baktığımızda da her dört kişiden biri kırsal kesimde yaşıyor ve bu kesimin de elbette en önemli geçim kaynağı tarım. Bu anlamda tarım ve kırsal kalkınma arasındaki ilişkiyi açıklar mısınız?

Bülent Gülçubuk: Tabii. Sizin de vurguladığınız gibi kırsal alandakiler dünya genelinde sadece tarıma bağlı bir yaşam sürdürmek zorunda kalıyor. Aslında bizim amacımız kırsal alanda tarım dışı istihdam alanları da yaratabilmek ama bu anlamda dünyada pek de başarılı olmuş proje veya ülke yok. Dünyada sizin de vurguladığınız gibi nüfusun %75'i, yoksul olanların %75'i kırsal alanlarda yaşıyor. Bu şöyle bir kavram ortaya çıkarıyor: dünyada yoksulluğunun kırsallaşması.

Burada aslında dramatik bir de sonuç var. O da nedir: kırsalda yaşayıp ürettiğini tüketemeyen bir yapı var. Kırsaldakilerin geçim kaynağı tarım; fakat kendi ürettiklerini tüketemeyen bir yapı var. O da neyle sonuçlanıyor: yoksulluk ve açlıkla. Dünyada şu anda yaklaşık 1,2 milyar nüfus açlıkla pençeleşiyor. Bu 1,2 milyar nüfusun da 1 milyarı kırsalda yaşıyor ve tarımla uğraşıyor. Bu bize paradigma olarak ters bir yapı ortaya koyuyor. Türkiye açısından baktığımız zaman da Türkiye'de de nüfusun, vurguladığınız gibi, yaklaşık %25'i idari statü anlamında kırsal alanda yaşıyor; fakat Türkiye'deki yoksulların da yaklaşık %75'i yine kırsalda maalesef. Kentsel alanlarda yoksulluk %8 – 9'larda ama kırsala gittiğiniz zaman %35 – 36'larda. Kırsaldakiler neyle geçinmeye çalışıyor, tarımla. Demek ki Türkiye'de ve dünyada kırsal alanda tarım tek başına bir geçim kaynağı olmaktan uzak. Yapacağımız nedir; kırsal alanda tarıma dayalı sanayiye geliştireceğiz, kırsal sanayiye geliştireceğiz ve tarım dışında bu insanlara istihdam alanları yaratacağız.

UNDP Türkiye: Rakamlara baktığımız zaman kırsal kesimde yaşamak ve yoksulluk arasındaki bağlantının veya algının bu şekilde olmasını güzelce açıklamış olduk. Sektörel bazda bakıldığında da en yüksek yoksulluk oranı %40'la ortalama kırsalda yaşayıp tarım sektöründe yaşayan fertlerdi, siz de vurguladınız. Ayrıca tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı da çok yüksek. Size göre en yüksek yoksulluğun ve yoksulluk oranının tarım sektöründeki fertlerde olmasının sebebi nedir?

Bülent Gülçubuk: Şu anda Türkiye'deki yoksul nüfusun %75'i tarımda yaşıyor ama bu biraz da milli gelirle ilgili bir olay. Nedir milli gelirle ilgisi, Türkiye'de kişi başına yaklaşık 11 bin dolar milli gelir düşüyor. Kırsal alana gittiğiniz zaman bu 3.500 dolara düşüyor. 3.500 dolar da ortalama bir rakam. Türkiye'deki tarım işletmelerinin yaklaşık %90'ının küçük işletme olduğunu düşünürseniz bu %90'lık küçük işletme için milli gelir 2.000 doların da altına düşüyor. Peki neden? Cevabı aslında az önceki kavramın içinde saklı. Küçük işletmecilik Türkiye'de yaygın. Nedir o: işletme başına 100 dekarın altında olan işletme sayımız %90'dan daha fazla ve bunlar küçük üretici, gerekli girdileri elde edemiyorlar, pazara yönelik üretimde bulunamıyorlar, tasarruflarını üretim anlamında değerlendiremiyorlar. İşletme büyümediği için de kronik bir yoksulluğa mahkum kalıyorlar. Aslında son zamanlarda şöyle bir

kavram üzerinde de duruyoruz, kırsal alanda yoksulluk %35 bandına oturdu. Birçok politikalara rağmen bir türlü de azaltamıyoruz. Neden? Bir, kırsalda nüfus yaşlanması var. Yaşlanan nüfus üretim araçlarını yeterince kullanamıyor. Bir de küçük işletmecilik yeteri kadar girdi kullanımında etkili olamıyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla yoksulluk döngüsü içinde yaşam sürüyor.

Bülent Gülçubuk: Aslında yoksulluk kendini yeniden üretiyor bir anlamda.

UNDP Türkiye: Aslında kırsal kalkınma veya kalkınma dediğimizde işin içine sağlık girer, eğitim girer, altyapı girer ama burada elbette tarım faktörü öne çıkıyor gibi görünüyor. Tarım ve kalkınma arasındaki bağlantının dolayısıyla bu programın konusu olmasını da bu şekilde açıklayabiliriz. Bu programa katkıda bulunmak isteyenler, bizi dinleyenler #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden görüşlerini aktarabilirler. Bu arada AKÇAM'ın yani Ankara Üniversitesi Kalkınma Çalışmaları Araştırma Merkezi'nin İnternet sitesine de akcam.ankara.edu.tr üzerinden ulaşılabilir. Bunu da vurgulayarak bir sonraki soruya geçelim.

Bülent Gülçubuk: Ama bir noktayı izin verirseniz vurgulamak istiyorum. Sosyal güvenlikle ilgili bir noktayı geçmememiz gerekiyor.

UNDP Türkiye: Tabii, buyrun.

Bülent Gülçubuk: Türkiye'de kayıt dışı çalışan nüfus oranı istihdamda yaklaşık %45 – 46. Bunlar TÜİK'in resmi rakamları. Fakat şu anda kırsal alanda tarımda kayıt dışı çalışma oranı yaklaşık %90. Kadınlar açısından bakıyoruz bu %98,5'e çıkıyor, yani tarımda çalışan kadınların %98,5'i kayıt dışı çalışıyor. Kayıtdışı da sosyal güvenlik sisteminin içine dahil olmamak demektir. Öbür taraftan erkeklere bakıyorsunuz. Bunların da yaklaşık %84'ü kayıt dışı ve sosyal güvenlik sisteminin içerisinde değil. Yani kırsaldaki yoksulluğu vurguladığınız zaman aslında ortaya çıkan bir çıktı da bireyin geleceğini güvence altına almadan, garanti

altına almadan yaşamını sürdürmesi demektir. Bu da biraz bizim Birleşmiş Milletler'de Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde üzerinde durduğumuz "insana yakışır iş, insana yakışır ortam" anlamında pek de iyi olmayan bir ortam olarak karşımıza çıkıyor.

UNDP Türkiye: Siz Birleşmiş Milletler'in Türkiye'deki projelerinde danışmanlık yapmış birsiniz, bunun da altını çizelim. Kırsal nüfusun karşılaştığı en büyük güçlüklerden biri de erken yaşlarda tarım piyasasına giren çocukların eğitimlerini tamamlayamamasıydı ve bu yüzden yeterli iş becerilerine elbette sahip olamamaları. Tarım ve kırsal kalkınma ilişkisinde siz bu durumu, eğitim konusunu ve kendini geliştirme konusunu nereye koyuyorsunuz?

Bülent Gülçubuk: Aslında bizler eğitimi sadece 8 yıllık veya 4+4 yıllık bir eğitimi tamamlamak olarak görmüyoruz. Eğer eğitim bireyin hayatında kendisine yeni kapılar açmıyorsa, mesleki donanımına katkıda bulunmuyorsa, kendisini yarına hazırlayamıyorsa o eğitim sadece nicel olarak kağıt üzerinde okuma yazmadan ibaret kalıyor. Ben size tek bir rakam vereyim. Programın başlangıcında dediniz ki her dört kişiden biri kırsal kesimde ve bunların yaklaşık %35'i de yoksul. Dünyadakilerin %75'i yoksul. Türkiye'de nüfusun %25'i kırsal alanda, köylerde

yaşıyor; fakat üniversitelerde okuyan çocukların sadece %1'i şu anda köy çocuğu. Nasıl bir yapı ortaya çıkıyor: Türkiye'de mavi yakalılar kırsaldan çıkıyor beyaz yakalılar kentlerden çıkıyor. Bu duruma da gelecek için aslında önemli bir sorun olarak bakıyoruz. Şimdi kendisini geliştirmek isteyen, tarım dışında iş bulmak isteyen eğer yeterli eğitim almadıysa yaşam boyu eğitime yine mahkum oluyor. Sosyal hareketlilik açısından da yine zayıf kalıyor. Tabii başka noktalar, kırdan kente göç aynı zamanda kentteki iş gücü açısından da bir tehdit oluşturuyor. Neden; kırdan gelen kişi en ucuz ve en kalifiye olmayan işlerde çalışmaya hazır kesim. Bu sefer de kentteki diyor ki sen benim iş gücünde aldığım ücret miktarını düşürüyorsun. Bu sefer çatışma ortamı başlıyor. Buna da emek çatışması diyoruz.

UNDP Türkiye: Bu tabii sadece Türkiye'nin değil, benzer ölçekteki pek çok ülkenin problemi.

Bülent Gülçubuk: Önlemini alamayan her ülke açısından bir sorun.

UNDP Türkiye: Bu kısır döngü kırılmadan da gerçek insani gelişmenin sağlanamayacağını vurgulanması gerekir. Türkiye'de kırsal kesimde tarımın ve kalkınmanın önündeki en büyük engeller nedir diye soracağım ama bir kısmını zaten tarif ettiniz. Nasıl bir tarımsal büyüme kırsal kalkınmayı sağlayabilir?

Bülent Gülçubuk: Aslında Türkiye'nin tarımsal büyüme açısından bir sorunu yok. Bizde kamu otoriteleri de çıkıyor, karar vericiler dünyanın altıncı büyük tarım ekonomisiyiz, Avrupa Birliği'nin birinci büyük tarım ekonomisiyiz diyor. Ama büyüme ülke genelinde hem de kırsal alanda kalkınma açısından bir sonuç doğurmuyor. Az önce de söyledik, dünyanın altıncı büyük tarım ekonomisi ama kırsaldakilerin aldığı ortalama milli gelir ülke ortalamasının üçte biri bile değil. Demek ki biz kalkınmayı tabana yayamıyoruz. Kalkınmayı tabana yaymamız için ne lazım; bir bireyin hayatında gerekli olan, aslında biraz da ihtiyaçlar hiyerarşisine baktığımız zaman eğitimi götürüleceğiz, sağlığı götürüleceğiz, altyapıyı götürüleceğiz, yaşanabilir çevreyi götürüleceğiz, örgütlenmeyi götürüleceğiz ki bu büyüme aynı zamanda kalkınma olarak karşımıza çıksın. Ülkenin sorunu eğer büyümeden ibaret olsaydı Türkiye son on yılda dünya ortalamasının üzerinde bir büyüme elde ediyor; fakat sizin de içinde yer aldığınız kurumun İnsani Gelişme Endeksleri'ne göre 90 – 92. sıralarda yer alıyor.

UNDP Türkiye: 92, evet.

Bülent Gülçubuk: Demek ki büyüme kalkınmaya yansımıyor. O zaman ne yapacağız; kırsal alanda küçük üretici için girdileri destekleyecek mekanizmalar, onun orada yaşamını kolaylaştıracak sosyal faaliyetler, özellikle eğitim ve sağlık anlamında, daha sonra gençlik ve kadın programlarını uygulayarak bunları mesleki becerilerle donanmış birer birey haline dönüştürmemiz lazım ki büyüme kalkınmaya dönüşebilsin.

UNDP Türkiye: Sizin aynı zamanda 10. Kalkınma Planı'nın Türkiye'deki Kırsal Kalkınma İhtisas Komisyonu başkanlığını da yürüttüğünüzün altını çizmek gerekir. Son bir soru, gıda güvencesi meselesi önemli. Gıda güvencesi sorunu ve kaynakların yetersizliği, özellikle tarımda çalışan kesim için hayati bir önem taşıyor ve bu 2015 sonrası kalkınma gündeminin de parçası olacakmış gibi görünüyor. Siz bu durumu özellikle Türkiye için nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bülent Gülçubuk: Dünyada daha çok gıda güvenliği kavramı tartışılıyor ama gıda güvenliği biraz daha üst bir kavram. Nedir o; sağlıklı, standartlara uygun, kaliteli tüketim için gıdaya erişim. Ama Türkiye gibi ülkelerde yoksulun özellikle kırsal alanda çok olduğu yerde öncelikle gıda güvencesi ortaya çıkıyor. Nedir o; birinin karnını doyuracak kadar da olsa gıdaya erişebilmek koşulu demektir. Türkiye bu açıdan bakıldığında dünyada hem şanslı hem şanssız. Şanslı çünkü Türkiye'de açlık sınırında yaşayan bireylerin oranı giderek azalıyor. Şanssız çünkü 12 milyon bireyimiz sağlıklı gıdaya erişebilme açısından zorluk çekiyor. Bu 12 milyonun da büyük çoğunluğu maalesef kırsal alanlarda yaşıyor. Yine TÜİK'in rakamları var. Orada da diyor ki; yaklaşık 23 milyon nüfusumuz yoksulluk tehditi altında. Yoksul veya yoksulluk tehditi altında. İşte bunlar için gıda güvencesi kavramı daha fazla ön plana çıkıyor. Az önce de vurguladık, dünyanın altıncı büyük tarım ekonomisiyiz, Avrupa Birliği'nin birinci büyük tarım ekonomisinde bunların konuşulmaması gerekiyor. Demek ki bizdeki tarımsal büyüme kalkınmaya yansımadığı sürece biz gıda güvencesini, açlığı, yoksulluğu, dışlanmışlığı, kadın açısından sosyal güvencesizliği konuşmaya devam edeceğiz.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler Bülent Gülçubuk. Konuşumuz Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Prof. Dr. Bülent Gülçubuk'tu. Ve

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan ve yayın ağıımızdaki üniversite radyoları ile undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

73

08.04.2013

Türkiye'deki Ulusal İstişareler

Katılımcılar:

Shahid Najam

Birleşmiş Milletler Türkiye Eski Mukim Koordinatörü ve UNDP Türkiye Eski Mukim Temsilcisi

Kadir Topbaş

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve Üst Düzey Panel Üyesi

Doç. Dr. Sibel Kalaycıoğlu

Ulusal İstişareler Raportörü ve Birleşmiş Milletler Örgütleri Temsilcisi

Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündemi için Türkiye'de devam eden ulusal istişarelerdeki son durumu konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündemi için Türkiye'de devam eden ulusal istişarelerdeki son durumu sizlerle paylaşacağız. 2012'nin son çeyreğinde başlayan Türkiye'deki ulusal istişareler sürecinin artık son aşamasına gelindi. Nihai raporun ilk taslağı hazırlandı ve 2013 Mart ayı başlarında taslağın sunulduğu bir bilgilendirme toplantısı yapıldı. Toplantıya 2015 sonrası kalkınma gündeminin saptanması için Genel Sekreter Ban Ki-moon tarafından kurulan üst düzey panelde Türkiye'yi temsil eden Kadir Topbaş ve UNDP yani Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın Türkiye Mukim Temsilcisi Shahid Najam da katıldı. Ayrıca Türkiye'de yerleşik diğer Birleşmiş Milletler temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve akademisyenler de bu toplantıdaydı. Katılımın yüksek olduğu toplantıda halen süren ulusal istişare sürecinde öne çıkan öneriler konuşuldu ve 2015 sonrasında nasıl bir küresel kalkınma gündemi olması gerektiği tartışıldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan UNDP Mukim Temsilcisi

Shahid Najam Türkiye'deki ulusal istişare sürecini şöyle anlatıyordu:

Shahid Najam: Türkiye'deki ulusal istişareler kapsayıcı olması ve bütün paydaşlar tarafından sahiplenilmesi nedeniyle dünyada örnek gösterilen bir süreç. Ulusal istişare sürecinde çevrim içi tartışmalar ve sosyal medyayla pek çok insana ulaşıldı ve bu insanlar Genel Sekreter tarafından başlatılan "İstedığımız Gelecek" kampanyası doğrultusunda savunuculuk hareketinin bir parçası oldular. Hükümet temsilcilerinin, sivil toplum örgütlerinin, özel sektörün ve yerel örgütlerin dahil olduğu on bir tematik toplantı ve dört bölgesel toplantı düzenlendi. Beş üniversiteyi kapsayan bir üniversite turu yapıldı ve gençlerin, öğrencilerin ve akademisyenlerin konuyla ilgili görüşleri alındı. Instagram'da düzenlenen fotoğraf yarışmasıyla amatör ve profesyonel sanatçıların geleceğe dair yaratıcı vizyonları "İstedığımız Gelecek" tartışmalarına dahil edildi. Son olarak sokak röportajlarıyla yoksulların, ötekileştirilmiş insanların, kadınların ve erkeklerin sesleri duyuruldu.

UNDP Türkiye: Türkiye 2015 sonrası kalkınma gündeminin saptanmasında önemli bir yere sahip olan ulusal istişarelerin yapıldığı altmışı aşkın ülkeden biri. Türkiye'de pek çok kesimden bireylerin ve grupların katılımının sağlandığı bu istişare süreci sonucunda dokuz tematik alanda çıkan önerilerin toplandığı bir nihai rapor hazırlanacak ve 2015 sonrası kalkınma gündeminin saptanmasında kullanılmak üzere Birleşmiş Milletler'e gönderilecek. Rapor şu anda tamamlanma aşamasında. Shahid Najam Türkiye'nin 2015 sonrası küresel kalkınma gündemine yapacağı katkısı şu sözlerle değerlendiriyordu:

Shahid Najam: Biz inanıyoruz ki Türkiye 2015 sonrası küresel kalkınma gündemine çok önemli bir katkıda bulunacak. Bugüne kadar Türkiye'de dört bin insan ulusal istişare sürecine katıldı ve bu bahsettiğim sayı sadece fiziksel olarak tartışmalarda bulunanlar. Bu insanlar daha iyi bir gelecek için fikirlerini beyan ettiler ve üstesinden gelmemiz gereken zorluklara dikkat çektiler. Türkiye'nin nihai raporunda öne çıkan öneriler Birleşmiş Milletler Kalkınma Grubu tarafından koordine edilen küresel nihai rapora dahil edilecek. Bu ulusal istişarelerle herkese açık ve güvenilir platformlar oluşturuldu. Farklı çıkarların aynı ortamda sunulması ve katılımın

yüksek olması gelecek nesiller ve yeryüzümüz için hepimizin paylaştığı endişeyi, özeni, tutkuyu ve bağlılığı gösteriyor. Şimdi yapmamız gereken bu tutkuyu ve bağlılığı 2015 sonrası dünyası için somut bir kalkınma çerçevesine dönüştürmek.

UNDP Türkiye: 2015 sonrası kalkınma gündemi binyıl kalkınma hedeflerinden sonraki küresel kalkınma gündemi olacak. 2015 sonrası küresel kalkınma gündemi nasıl bir gelecek istediğimiz doğrultusunda teorik olarak tüm dünya insanları tarafından belirleniyor. Ulusal istişarelerin yanı sıra İstanbul Belediye Başkanı, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı Başkanı, Birleşmiş Milletler Yerel Yönetimler Danışma Komitesi Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı Kadir Topbaş'ın da üyesi olduğu üst düzey panelin yürüttüğü küresel toplantılar halen devam ediyor. İngiltere Başbakan'ı David Cameron ve Ürdün Kraliçesi Raina'nın da üyesi olduğu üst düzey panel şimdiye kadar Londra'da, Liberya'da ve Endonezya'da üç ayrı toplantı yaptı. Kadir Topbaş bu panel toplantılarındaki gözlemlerini şöyle anlatıyor:

Kadir Topbaş: Ben özellikle sayın Genel Sekreter Ban Ki-moon'a teşekkür ediyorum. Bizleri de dünyanın değişik yerlerinden çok değerli insanları da 2015 sonrası kalkınma gündemi panelisti olarak davet ettiler. Ve bizler gittiğimiz bölgelerde yaptığımız toplantılarda başta yoksulluk olmak üzere ana tema olarak bu sıkıntılardan insanoğlunu nasıl kurtarabiliriz, bilgi ve deneyimlerimiz nedir, sizlerin ve katkısı olan herkesin ortaya koymuş olduğu istişareler sonucunda çıkan sonuçların yansımaları olarak bunları gündeme taşımak suretiyle hangi adımlar

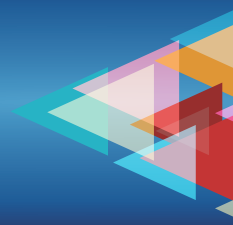
atıldığı zaman dünyada sıkıntıları minimize edebiliriz veya gelecek hakkında umutla bakabiliriz, hep bunları tartışmaktayız.

UNDP Türkiye: İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş, Türkiye'deki ulusal istişare süreci dokuz tematik alanda yürütülüyor. Bu dokuz tematik alan Türkiye'nin kendine özgü kalkınma sorunlarından yola çıkılarak seçildi ve dokuz tematik alanın her biri için geniş katılımlı toplantılar düzenlendi. Tematik alanları ülke istişareleri raportörü Doç. Dr. Sibel Kalaycıoğlu şöyle anlatıyor:

Sibel Kalaycıoğlu: Eşitsizlikler, sağlık, eğitim, büyüme ve istihdam, çevresel sürdürülebilirlik, gıda güvencesi ve beslenme, yönetim, çatışma ve kırılganlık, nüfus dinamikleri. Toplantılar sonucunda başlıklar bu anlamda gelişmiş ve 2015 sonrası gelecek için başlıkların bunlar olduğu, bu başlıklara geldiği ve bunlar çerçevesinde tartışılması gerektiğine karar verilmiş. Burda görmediğiniz ama ortaya çıkan yeni bir konu bizim temalarımız içinde değildi ama bir şekilde gelecek, rapora entegre olacak. İstanbul'da yapılan UNICEF'in koordine ettiği erken çocukluk gelişimi veya çocuk gelişimi teması da var. Aslında bu da ortaya çıkan yeni bir tema. Biz bunları çalışırken de bu istişare toplantılarına giderken de şöyle bir şey gördük; bu temaların tabii hiçbiri kendi başına bağımsız değil, çok da iç içe.

UNDP Türkiye: Peki yapılan istişare toplantılarının sonucunda öne çıkan temalar nelerdi? 2015 sonrası kalkınma gündeminde olmazsa olmaz hangi temalar yer alacak? Bir kez daha Sibel Kalaycıoğlu:

Sibel Kalaycıoğlu: Bir tanesi toplumsal cinsiyet eşitliği, bir tanesi gençlik ve engelliler, yaşlılar gibi toplumsal kesimler var ama toplumsal cinsiyet eşitliği yine ana eksen olmuş durumda, bütün temalarda ve hepsini kesen bir eksen olarak geliyor. Çok önemli bir başka konu eğitim. Ne zaman gitseniz Türkiye’de herkes eğitim çok önemli der. Bütün çalıştaylarda her şey eğitimden konuşmaya başladı. Ama eğitim nedir dediğimiz zaman eğitimde nicelik değil de daha çok nitelik. Bir kalite, iki fırsat eşitliğinin geliştirilmesi konusu çok öne çıkıyor. Bu anlamda sürdürülebilir kalkınmanın üç boyutu toplumsal, ekonomik ve çevresel birarada alınarak bunların birbirleriyle olan bağlantıları göz önünde tutulmalı.

UNDP Türkiye: Bizi dinleyenler, bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler #2015sonrası veya #yeniufuklar etiketleriyle Twitter üzerinden katkıda bulunabilirler. Toplantıda yer alan ve dokuz tematik alanda istişarelere öncülük eden Birleşmiş Milletler temsilcileri sürecin sonundaki deneyimlerini ve çıkarımlarını anlattılar. Öncelikle UNICEF Türkiye temsilcisi Dr. Ayman Abulaban.

Ayman Abulaban: Bizler kız çocuklarının eğitimine, kadınların istihdam olanaklarına, engellilerin sağlık, eğitim ve istihdamla hak temelli olarak sosyal yardımlara erişimi konusunda daha fazla önem verildiğini görmek istiyoruz. Ayrıca eşitsizliklerin öznesi olan çocukların görüşlerinin de daha çok alınması gerekiyor.

UNDP Türkiye: Dünya Sağlık Örgütü Türkiye temsilcisi Dr. Maria Cristina Profili ise şunları söylüyor:

Maria Cristina Profili: Sağlık ya da sağlıklı insanlar olmadan sürdürülebilir kalkınma olamaz ve sağlık kalkınmanın faydalanıcısı olduğu kadar bir göstergesidir de. Bana göre bu süreçte sunulan tüm önerilerin özündeki konu yaşam kalitesini ve sağlıklı bir hayat beklentisini artırmak için herkesi kapsayan bir sağlık güvencesine ihtiyaç duyduğumuzdur.

UNDP Türkiye: Toplantıda Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’yu temsil eden Ozan Çakmak ise mor iş kavramına vurgu yapıyordu.

Ozan Çakmak: En önemli vurgulardan biri, dediğiniz gibi, mor işlerdi. Yani kadınların lehine yapılan, bunu sadece ana akımlaştırmakla kalmayıp toplumsal cinsiyet eşitliğini, işgücü piyasalarında kadınların lehine düzenlenen

politikaların hayata geçirilmesi üzerinde durulan noktalardan bir tanesiydi. Gençlik yine çok önemliydi

UNDP Türkiye: Toplantıya Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP adına katılan Dr. Katalin Zaim:

Katalin Zaim: Çevre tematik alanında ekonomik, finansal ve göstergelere dayalı izleme ve değerlendirmenin özellikle üzerinde duruldu. Nihai raporda bütün tematik alanların birbiriyle ilişkilendirilmesinin önemli olduğunu ve bunun Birleşmiş Milletler’e önerilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü sadece bir sektör üzerine yoğunlaşıldığı takdirde sürdürülebilirlik başaramayacaktır. Bu nedenle daha bütüncül ve makro seviyede belirlenen öneriler rapordan çıkmalıdır.

UNDP Türkiye: UNFPA yani Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu açısından 2015 sonrası küresel kalkınma gündemine dair bakış açısını da UNFPA Türkiye temsilcisi Dr. Zahidul Huque özetliyor:

Zahidul Huque: Tematik gruplar arasında pek çok sinerji ve bağlantı olduğunu görüyoruz. Bu nedenle nihai rapor tamamlandığında bütün tematik alanların birbiriyle ilişkilendirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Fakat bu ilişkilendirme çok dikkatli yapılmalı ki raporda kendini tekrar eden ifadelerden kaçınılsın ve bütünlük arz eden bir rapor olsun.

UNDP Türkiye: Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündemi için Türkiye’de düzenlenen ulusal istişarelerdeki son durumu sizlerle paylaştık. 2015 sonrası kalkınma gündemine dair son gelişmeleri 2015sonrasiturkiye.org adresinden takip edebilirsiniz. Konuya ilişkin görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar veya #2015sonrası etiketlerini kullanarak bizlere aktarabilirsiniz. Böylece Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye’nin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF’te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

74

15.04.2013

2015 Sonrası Kalkınma Gündemi: İklim Değişikliği

Katılımcı:

Dr. Nuran Talu

Küresel Denge Derneği Başkanı

Bu bölümde iklim değişikliği ile mücadelenin 2015 sonrası kalkınma gündemindeki yerini ele alıyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 sonrası küresel kalkınma gündemine dair küresel istişarelerdeki son durumu ve iklim değişikliği ile mücadelenin 2015 sonrası kalkınma gündemindeki yerini ele alacağız. Konuğumuz Küresel Denge Derneği Başkanı Dr. Nuran Talu. Tüm dünyada 2015 yılından sonra Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerine geçecek olan küresel kalkınma gündemi saptanıyor şu anda. Türkiye de dahil olmak üzere altmış aşkın ülkede ulusal istişareler devam ediyor. Peki 2015 sonrası kalkınma gündemi acaba hangi temel paradigmalara üzerine konumlandırılmalı? Küresel Denge Derneği Başkanı Dr. Nuran Talu:

Nuran Talu: Birleşmiş Milletler'in 2015 sonrası kalkınma gündemiyle ilgili dokuz noktada tanımladığı hemen bütün konular benim yıllardır, 30-35 yıldır, ilgi alanım içinde çünkü çevre meseleleri tamamıyla çapraz kesen meseleler. Eğer biz gıdayı, kirliliği konuşuyorsak buradan iklim değişikliğine bağlanır, biz yine çevreyi konuşmaya başlayabiliriz. Eşitsizlik keza, sosyal dinamikleri etkileyen doğal kaynakların yok olmasıyla bağlantılı bir konudur. Sağlık, eğitim bunların hepsinin doğa haklarıyla ilişkisi var. Dünyada da Türkiye'de de bunlar birbirinin iz düşümü olarak yansıyor. 2015 sonrası kalkınma

gündeminin işaret ettiği konular aslında toplantıları Türkiye adına üst düzeyde takip eden karar vericilerimizin, siyasetçilerimizin de söylediği gibi bir endişeyi de dile getirerek başlatıyor. Bu ekolojik kıyamet.

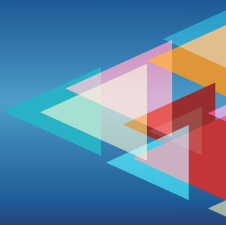
UNDP Türkiye: Nuran Talu, 2015 sonrası kalkınma gündeminde tartışılan tüm tematik alanların birbiriyle ilişkili ve birbirini etkileyen şeyler olduğunu söylüyor. Özellikle bu anlamda kötü etkileri gittikçe artan iklim değişikliği konusu yer alıyor. Peki ekolojik kıyamet dediğimiz ne anlama geliyor? Ekolojik kıyametle 2015 sonrasında nasıl mücadele edilmeli?

Nuran Talu: Ekolojik kıyamet aslında sadece doğal kaynakların, tabiatın ya da biyolojik çeşitliliğin yok olmasıyla ilgili bir şey değil, ekonomi politikalarıyla da ilgili bir şey. Eğer siz ekonomi siyasanızı 2015 yılındaki kalkınma gündeminize bir ülke olarak, bölgesel teşkilatlar olarak ya da uluslararası örgütler olarak oturtamazsanız hoş bir tabir değil ama sermayenizi yok ediyorsunuz, yani büyüyemezsiniz, yani kalkınamazsınız. Üstelik illaki harcamanız gereken bir şeyden bahsetmiyoruz. Doğa hakları yani bir nehirin öylesine, aynı çağlayan sesiyle akma hakkından da bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Diğer bir deyişle özellikle iklim değişikliğiyle mücadele 2015 sonrası kalkınma gündeminde en önemli başlıklardan biri. Peki neden?

Nuran Talu: Çünkü artık iklim değişikliği denilen olgu yıllardır söyleye geldiğimiz bir çevre sorunu değil, ona çevre sorunu dediğimiz zaman küçültüyoruz bile. Konu sosyal ve ekonomik siyasanın içerisinde bir sorun. Türkiye'de bunun örnekleri çok var, detaylara girmek manalı mı bilmiyorum ama iklim değişikliği ile azaltım yöntemleriyle yani sera gazı emisyonları yöntemleriyle boğuşmak başka ama etkilerine karşı adapte olmak, uyum sağlamak daha da önemli, özellikle bizim gibi biyolojik çeşitliliği, tabiat değerleri çok yüksek olan ülkelerde. Bizim bunları korumamız için, insan kaynaklı iklim değişikliğine karşı korumamız için çok daha fazla gard almamız lazım.

UNDP Türkiye: 2015 sonrası kalkınma gündeminin belirlenmesi çerçevesinde yapılan ulusal istişarelerden biri de Türkiye'de sürüyor. Acaba Nuran Talu istişare toplantılarına katıldı mı

ve gözlemleri neler oldu? Öne çıkan konular ona göre nelerdi?

Nuran Talu: 2015 yılı kalkınma gündemi konuşulurken ben daha çok Ankara toplantılarında yer aldım, değerlendirme toplantısı dahil. Önemli konulardan bir tanesi de yerel yönetimleri çünkü artık global şeyler konuşuluyor. Hep Rio anılarımı hatırlıyorum ama Rio+20 değil, gerçek anılarımı, Rio 1992, çünkü o dönemler devlet bürokrati olarak önemli bir görevle oradaydım. Aslında ben süreci tamamen izleyen bir modelim. Orada “global düşün yerel uygula” diye sloganlar bugün hala hakkını koruyor hatta daha fazla koruyor çünkü yerel yönetimler ya da kentlerde yaşayan insanların nüfusunun çokluğu dünya karasında, giderek büyüme riski bize şehirlerin sürdürülebilir kalkınmasının önemini bir kez daha altını çiziyor diye düşünüyorum. Teknolojik şehirler, yani akıllı dediğimiz şehirler 2015’te karşımıza çıkacak ama akıllı olmak demek her zaman ekolojik olmak demek değil. Bunu da aklımızdan çıkarmamız lazım.

UNDP Türkiye: 2015 sonrası kalkınma gündeminin saptanması için yapılan ulusal ve küresel istişareler devam ediyor ve bu istişarelerde şimdiye kadar çok yol katedildi. Peki Nuran Talu bu süreci acaba nasıl değerlendiriyor?

Nuran Talu: 2015 yılında dünya ölçeğinde, bölge ölçeğinde yani uluslarda ya da onların da yerellerinde konuştuysak bir sürü insan, bir sürü konudan çıkan ve bize ışık tutacak önemli mesajlar oldu. Evet bu mesajları aldık tamam, bu mesajlar da iyiydi zaten, söylediklerimizi de bir şekilde deklare ediyordu diyerek bırakmaktansa yoğun ve hummalı bir çalışma gerçekleştirdik. Bu çalışmaya uluslararası memurlar, Ankara’nın UNDP ofisleri katıldılar, hepimiz bir şekilde gönüllü katkılar verdik. Önemli olan, 2015 kalkınma gündemi anlamında ülkeler bazında çıkan raporları siyasilerin ve karar vericilerin önerilerine alarak, evet bunlar katılımlı bir süreçte halkımızın ya da kamuoyunun beklediği konular, eğer 2015 kalkınmasını dizayn edeceksek bu konuları ülkemizde ele alıp uygulamalara, politikalara, gerekirse kanunlara yansıtmanız gerekir diye düşünmeye başlamaları lazım.

UNDP Türkiye: Peki kalkınma sorunlarının çözümünde 2015 sonrası kalkınma gündeminin olumlu yönde bir fırsat olduğunu düşünebilir miyiz?

Nuran Talu: Bu tip süreçleri yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz. Rio 1992 ile başlayan da böyle bir süreçti. Yirmi yıl içerisinde olumlu ne değişti diye tartışmaya başladığımız zaman, bir şeylerin değişmesi için orada bir sürü kararlar aldık. Rio+20’de yirmi yıl öncemizi sorguladık. Bunun gibi bir süreçten geçiyoruz. Dünya bu kadar ehemmiyetli konuları, önemli konuları, akşamdan sabaha çözemez, bu net. Nüfusun büyümesi, eğitim sıkıntıları, kıtalar arasındaki dengesizlikler, yoksulluk adına olan dengesizlikler ya da doğa kaybı olan dengesizlikler ama bunların hepsi bir işarettir. Ben bu süreçlerin hep yapıcı ve olumlu olduğunu düşünürüm, yalnız ağır işlediğini. Bu ağır işleme nedeniyle ülkelere, hele Türkiye gibi bu süreçte seçilmiş, kendine bir rol biçilmiş bir ülkede böyle bir fırsat düşmüş elimize. 2015 kalkınma gündemini hem karar verici hem önemli insanlarımızla tartışmışız dünyada hem de Türkiye’de de ayrı bir şeyler yapmışız. Bir kere bu bir fırsat. İki şey söyleyeceğim, iki şeyi aşamazsak dünya da başaramaz, bir şekilde Türkiye’de başaramaz diye düşünüyorum. Siyasi kaygılardan uzak olmamız lazım, birincisi bu.

İkincisi de, zihin değişikliği, yani sadece tüketim alışkanlıklarını konu etsek ve buradaki bir zihin değişikliği, kullanım paternlerinin yani kalıplarının değişmesiyle ilgili topyekün harekete geçilse bu hedeflere daha çabuk ulaşılır.

UNDP Türkiye: Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündemine ilişkin istişarelerdeki son durumu ve iklim değişikliği ile mücadelenin 2015 sonrası kalkınma gündemindeki yerini ele aldık. Konuğumuz da Küresel Denge Derneği Başkanı Dr. Nuran Talu'ydu. 2015 sonrası kalkınma gündemine ilişkin son gelişmeleri 2015sonrasiturkiye.org adresinden takip edebilirsiniz. Konuya ilişkin görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar ve #2015sonrasi etiketlerini kullanarak bizlere aktarabilirsiniz. Böylece Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İleF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

75

22.04.2013

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Gençlik

Katılımcı:

Elif Kalan

Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği
Uluslararası Genç Liderler Akademisi Proje Koordinatörü

Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminde gençlik konusunu ele alıyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminde gençlik konusunu ele alıyoruz. 2015 yılından sonra Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerine geçecek Küresel Kalkınma Gündemi tüm dünyada şu anda süren istişarelerle saptanıyor. Küresel ve bölgesel istişarelerin yanı sıra Türkiye de dahil olmak üzere altmış aşkın ülkede ulusal istişareler yönetiliyor. Peki acaba gençler bu süreçlere ne kadar dahil oluyor? Gençlik sorunları 2015 sonrası kalkınma gündeminde kendine nasıl ve ne kadar bir yer bulacak? Bu soruları konumuz Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'nden Elif Kalan ile konuşacağız. Öncelikle Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'nden bizlere bahsetmesini istedik. Bu dernek neler yapıyor? 2015 sonrası kalkınma gündemine katkıda bulunmak için nasıl çalışmaları oldu? Elif Kalan'dan dinleyelim:

Elif Kalan: Habitat olarak biz zaten uzun yıllardır hem Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı hem de Birleşmiş Milletler'in diğer örgütleriyle birlikte çalışıyoruz. Özellikle Türkiye'de gençlerin karar alma süreçlerine katılımı, gençlere yönelik çeşitli konularda bilgisayar okuryazarlığı, finansal okuryazarlık veya kapasitelerinin geliştirilmesi konusunda projelerin, programların ve en sonunda da politikaların geliştirilmesi için Kalkınma Bakanlığı ve özel sektör ortaklığında

projeler yapıyoruz. Son dönemde de hem küresel çapta giden bu süreç hem de Türkiye'deki bu süreci desteklemek amacıyla Ankara'da 2012'nin Aralık ayında bir Gençlik Çalıştayı yaptık. Bu iki günlük bir Gençlik Çalıştayı'ydı. Çalıştayda 2015 sonrası kalkınma gündemi gençler için nasıl olmalı diye biraz bunu tartıştık. Aynı zamanda Kalkınma Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı'yla alakalı olarak Türkiye'deki iki politika gündemine de katkı sağlamaya çalıştık. Özellikle 2015 sürecindeki çalışmalarımıza 43 kurumdan 82 gençlik temsilcisi katıldı. Bunlar gençlik STK'ları, gençlik meclisleri; kamunun gençlik merkezlerinden de katılanlar oldu.

UNDP Türkiye: Türkiye'deki ulusal istişare sürecinin ve küresel kalkınma gündeminin belirlenmesi sürecinin gençlik sorunları için önemi acaba nedir? Bir kez daha Elif Kalan:

Elif Kalan: Bu bizim için çok önemli bir süreç çünkü katılımdan bahsediyoruz. Hem ülkesel hem de küresel çapta böyle bir çalışma yapılırken buna sessiz kalmamız bizim için kabul edilemez bir şeydi ve bu süreç de katılımın açık olduğu bir süreçti. Bu yüzden böyle bir ortaklık geliştirdik ve hem Birleşmiş Milletler hem Habitat ayağında çok güzel bir iletişim süreci oldu.

UNDP Türkiye: Peki acaba bu toplantıda neler tartışıldı?

Elif Kalan: Belirlenen bu dokuz tematik alanda masalar oluşturduk. Aynı anda üç masanın paralel gittiği, konuyla ilgili bir Birleşmiş Milletler uzmanının, bir de Habitat'tan kolaylaştırıcının birlikteliğinde küçük workshoplar yürüttük. Burada Birleşmiş Milletler Örgütü'nden gelen kişi süreçle ilgili bilgi verdi bir de genel olarak bilgilendirme yaptı; neleri içeriyor bu tematik alan (gençlik). Ve sonra da Türkiye gençlik perspektifinden biz bu sorunları ve çözüm önerilerini biraz tartıştık. Tek tek hepsiyle ilgili bir öneri listemiz var. Şunu fark ettik: gençlik özelinde, gençler özelinde bu konuda farklı bir pencere de açılabilir ama özellikle gençlik diğer gruplarla birlikte de ele alınabilir. Mesela işsizlik bir sorun, genç işsizliği de bir sorun ama aynı zamanda kadın işsizliği veya diğer gençlik gruplarının, gençler içinde de farklı gruplar var, onların işsizliği de aslında ayrı ayrı sorunlar. Bunların hepsinin kapsayıcı bir şekilde ele alınmasını gerektiğini anladık. Eğitim, sağlık, erişim alanlarında eşitsizliklerle karşılaşıldığını gördük.

UNDP Türkiye: Yani gençler düzenlenen bu zirvede en önemli sorunun özellikle istihdam alanında gençlere yönelik eşitsizlik olduğunu gördüler.

Elif Kalan: İstihdam konusunda gençlerin daha da dezavantajlı olması konusu ortaya çıktı. Burada da girişimcilikle ilgili süreçlerin desteklenmesi gerekiyor. Gençler evet işe giriyorlar ama kriz dönemlerinde ilk başta işten çıkartılanlar yine gençler oluyor. Belki buna alternatif değil ama bu alanda yapılabilecek çalışmaların bir tanesi de gençlerin kendi işlerini kurma süreçlerinin, girişimcilik süreçlerinin hem sosyal hem de finansal anlamda desteklenmesine yönelik de öneriler geldi.

UNDP Türkiye: Peki toplantıda eğitim konusuna, özellikle de eğitimin niteliği, kalitesi konusuna değinildi mi?

Elif Kalan: Eğitim sistemi gençlerin istihdamına yönelik olarak şekillenmiyor, çok daha yüzeysel kalabiliyor. Gençlerin kendi alanlarını fark edip o alanlara yönelmesine dair bir sistem yok, bu çıktı. Özellikle genç öğretmenlere yönelik, onların

kapasitelerini geliştirmeye yönelik bir şey çıktı. Yaygın öğretim metodlarından formel eğitim metodlarının mutlaka eğitim sistemi içerisinde yer alması ve böylelikle aslında katılımcılığın artırılması, kalitenin artırılmasına yönelik birkaç önerimiz var.

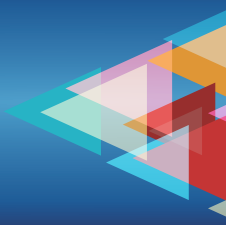
UNDP Türkiye: Bu önerilerden birkaçını Elif Kalan şöyle anlatıyor:

Elif Kalan: Özellikle kapasite geliştirici ve kişisel gelişim süreçlerine sadece bir müfredat değil de o süreci yaşayarak öğrenmesine yönelik bir şey çıktı. Eğitimle birlikte özellikle orta öğretimden başlayarak gencin herhangi bir kapasitesinin veya ilgisinin olduğu alanda çalışabilme olanaklarının geliştirilmesi. Aslında bir nevi okurken staj gibi ama bunun danışmanlık servisleri desteğiyle yapılması gibi bir öneri çıktı.

UNDP Türkiye: Elif Kalan'ın da bir parçası olduğu derneğin ismi Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği ve 2015 sonrası kalkınma gündeminde yönetim ayrı bir tematik alan olarak tartışılıyor. Gençler ve gençlik için 2015 sonrası kalkınma gündeminde acaba yönetişimin önemi nedir?

Elif Kalan: Bütün bu çalışmalarda bizim katılımımızı sağlayan en temel prensiplerden bir tanesi aslında yönetim. Türkiye'de bu alanda, gençlik alanında hiçbir şey yapılmıyor değil. Birçok çalışma yapılıyor. Şu anda Türkiye'de gençler hiç olmadığı kadar örgütlü ve gönüllü aslında ama bu çok fazla bilinmiyor. Belki buna yönelik medyada daha fazla görünürlüğü ve duyulmasına yönelik bir çalışma yapılabilir çünkü Türkiye'nin her kentinden gençler üniversitelerde de örgütleniyor. Kendi derneklerini de kuruyorlar. Kent konseyi bünyesindeki Gençlik Meclislerinde de bu örgütlenmeler devam ediyor. Biz bu mekanizmaları sağlamlaştırırsak, o zaman gerçekten bu süreçlere etkin bir katılım sağlayabiliriz diye düşünüyoruz. Ve bu şekilde de hayatımıza etki edecek 2015 sonrası kalkınma gündemi gibi gündemlere etki edebiliriz. Bu anlamda biz iki süreci destekleyen bir çalışma yapıyoruz.

UNDP Türkiye: Bizi dinleyenler, bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler #2015sonrasi veya #yeniufuklar etiketleriyle Twitter üzerinden katkıda bulunabilirler. 2015 sonrası kalkınma gündeminde gençlik sorunlarına yeterince yer verilebileceğini düşünüyor mu acaba Elif Kalan?

Elif Kalan: Gençler özelinde evet, düşünüyoruz. Yani şu anda bu adimin tuğlaları belki oluşturuluyor yani bu duvarın tuğlaları oluşturuluyor. Bu duvar oluştuğunda böyle birbiriyle ilişkili olarak birçok yerde gençlik tuğlasını görebileceğiz. Çünkü gençlik bütün alanları kesiyor. Bir de şöyle bir istatistik var: 2030 yılında şehirlerde yaşayan nüfusun %60'ının 18 yaşından küçük olacağı öngörülüyor. Türkiye gibi bir ülkede, Türkiye'de gençlik nüfusu düşüyor ama dezavantajlı kesimlerde ya da dezavantajlı olarak nitelendirilen genç nüfusu artıyor aslında. Türkiye'de sonuçta bu ülkelerden bir tanesi olacak ve bu anlamda birçok ülke şu anda bir şeyler yapmaya başladı.

UNDP Türkiye: Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminde gençlik konusunu ele aldık. Ve konduğumuz da Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'nden Elif Kalan oldu. 2015 sonrası kalkınma gündemiyle ilgili son gelişmeleri 2015sonrasikalkinmagundemi.org adresinden izleyebilirsiniz. Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'ne de habitatkalkinma.org adresinden ulaşılabilir. Konuya ilişkin görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar ve #2015sonrasi etiketleriyle bizlere aktarabilirsiniz. Böylece Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İLEF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

29.04.2013

Asya ve Pasifik Bölgesinde Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Kalkınma

Katılımcı:

Doç. Dr. Selin Sayek

Bilkent Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı

Bu bölümde Asya ve Pasifik bölgesinde kapsayıcı ve sürdürülebilir kalkınmayı konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu'nun yani ESCAP'ın hazırladığı '2013 Asya ve Pasifik Ekonomik Toplumsal Araştırmalar' raporunu ve raporun Türkiye üzerine notlarını konuşacağız ve konuşum da Bilkent Üniversitesi'nden Ekonomi Bölümü Başkanı Doç. Dr. Selin Sayek. Hoş geldiniz.

Selin Sayek: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: 18 Nisan'da aralarında Ankara'nın da bulunduğu pek çok merkezde dünya çapında rapor açıklandı ve siz de Türkiye'deki bu toplantı sırasında rapora dair notlarınızı aktarmıştınız. Rapora dair bir iki bilgiyle başlamak istiyorum,, İlk kez duyanlar olabilir. Birleşmiş Milletler'in Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu, kısa adı ESCAP, her sene bir rapor hazırlıyor: 'Asya ve Pasifik Ekonomik Toplumsal Araştırmalar' raporu. Bu seneki başlık da 'Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Bir Kalkınma için Geleceğe Dönük Makro Ekonomik Politikalar' şeklindeydi. Türkiye'nin de dahil olduğu bir bölge olduğunu söylemek lazım değil mi? Aslında bu biraz şaşırtıcı, Türkiye'nin içinde olması açısından Asya Pasifik Bölgesi duymaya alışık olmadığımız bir bölge. Bu bölge

dünya genelinde yoksulların üçte ikisini ve güvenilir geçim kaynağı olmayan 1 milyardan fazla nüfusu barındırıyor. Çin, Hindistan gibi pek çok ülke olmasına rağmen önemli ekonomik büyümeleri olan bu ülkelerin yanında, rapor ekonomik büyümenin kapsayıcı ve sürdürülebilir bir kalkınmaya dönüşmediğine dikkat çekiyor. Çok hızlı bir özet bu. Rapora göre, bu durumun temel sebebi ne? Acaba neden ekonomik büyüme kapsayıcı ve sürdürülebilir bir modele dönüşemiyor?

Selin Sayek: Geçmiş on yıllara baktığınız zaman bütün dünyadaki genel hedef, pastayı büyütme üzerine kuruluydu. Hiçbir zaman dağılım üzerinden giden hedefler konmuyordu makro ekonomik olarak. Her ne kadar biz bunları akademik ortamlarda tartışıyor olsak da politikalar genelde toplam büyüklükleri büyütme üzerineydi. Bunun dağılımına yönelik politikalar aktif bir şekilde uygulanmıyordu. Bu rapor ve rapordan daha önce son bir iki sene içinde Birleşmiş Milletler'in de liderliğini yaptığı bir takım gelişme hedefleri, kalkınma hedefleri içerisine nihayet biz çevre, sağlık, eğitim, kapsayıcılık gibi daha sosyal bilimlere has ve esasında programlarda olması gereken şeyleri konuşmaya başladık. Bu açıdan rapor esasında çok önemli bir rapor. Nihayet şunu söylüyor bize: Sadece pastayı büyütmeyelim, pastayı paylaşmaya yönelik de bir şeyler yapalım. Bunu yaparken de proaktif hükümet politikaları uygulayalım. Yani olacak diye düşünmeyelim, olması için hükümet ve devletin aktif bir rol oynadığı bir ortam sergileyelim.

UNDP Türkiye: Pasta büyürken aynı zamanda bunu doğru bir şekilde dağıtalım ve doğru bir şekilde kanalize edelim diyor rapor. Raporda 2012'ye dayalı 2013 tahminleri de var. 2012'de %5,6 imiş bu bölgede büyüme oranı. 2013'te %6 olabilir diye bir öngörüsü var. Bu durum bölgede normal olarak kabul görebilir yani bu düşük oranlı büyüme artık yeni bir normale doğru gelişebilir ve 2017 yılının sonuna kadar 1,3 trilyon dolar değerinde ekonomik üretim kaybına sebep olabilir diye bazı uyarıları da var raporun. Bu açıdan baktığınızda raporun bu öngörülerini siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Selin Sayek: Ben bu öngörülerle hem fikirim esasında. Bu öngörülerin temelinde yatan varsayım bu küresel krizden kaynaklı, özellikle gelişmiş ülkelerin dünya ekonomisine katkısının sınırlı olacağı varsayımı. Bu varsayım gittikçe

gerçeğe daha yakın bir tablo sergiliyor. Avrupa Birliği'ndeki sorunlar, Amerika'nın beklediğimizden yavaş toparlanıyor ama toparlanıyor olması. Bütün bunlar esasında bu bölgenin açılacağı pazarlarda sıkıntı anlamına geliyor. Dolayısıyla rapor da şunu çok doğru bir şekilde ortaya koyuyor: Eğer açılabilirliğimiz gelişmiş ülke pazarları sınırlanıyorsa bu yeni normu kabul etmek yerine kendi içerimizde, bu bölge içerisinde, birtakım birlikler, ortaklıkları artırarak biz büyümeyi bu normdan daha yükseğe çekelim. Çünkü %6 yüksek gözükmeyle birlikte biraz önce sizin de söylediğiniz gibi fakir oranı çok yüksek bir bölgede %6'lık büyüme yetersiz bir büyüme.

UNDP Türkiye: Normal ve iyi bir büyüme olarak görülmemesi gereken bir rakam olduğunu söylüyor rapor.

Selin Sayek: Görülmemesi gerekir.

UNDP Türkiye: Diğer bir deyişle, Asya Pasifik ülkelerinin ekonomik büyümesini yavaşlatan faktörlere, karşı karşıya olduğu belirsizliklere, kalkınma ve altyapıdaki büyük uçurumlara, iklim değişikliği ile ilişkin risklere de tabii dikkat

çekiyor rapor. Bu anlamda şimdi Türkiye'ye dönelim. Bu parantezi tekrar açalım, aslında bu raporun Türkiye'yi de Asya ve Pasifik Bölgesi içinde gördüğünü vurgulayalım. Türkiye bölgeyle aynı kaderi paylaşıyor mu acaba, o açıdan baktığınızda, Türkiye'ye ilişkin notları ne?

Selin Sayek: Türkiye'deki büyüme oranının önümüzdeki yıl %6'dan çok daha düşük olması öngörülüyor esasında. Raporda da öyle, bizlerin düşüncesi de bu yönde. Şimdi bu raporu şöyle değerlendirmek gerek: Türkiye coğrafi olarak, esasında yapısal olarak da, bu ülke gruplarından farklılık gösteren bir ülke. Türkiye daha ziyade Orta Avrupa ülkelerine yakın iktisadi bir yapı sergiliyor. Ama şöyle ortak sorunları var. Bu raporda da değinilen birtakım yapısal sorunlar var: Eğitim eşitliği, sağlık eşitliği, çevre bilinçsizliği... Bunlar Türkiye için de söyleyebileceğimiz sorunsallar. Ama biraz önce söylediğiniz yüksek orandaki fakirlik Türkiye'de aynı oranda yok. Türkiye'de bu gelir dağılımı eşitsizliği olmakla birlikte Asya Pasifik ülkelerinin genelinden çok daha iyi. Ama bence tekrar vurgulamakta fayda var: Büyüme oranı Türkiye'de %6 olursa mutlu oluruz. %6 değil, %4'ler civarı öngörülüyor. Bunun da temelinde bizim Avrupa Birliği ile bağlantımızın çok daha derin olması yatıyor. Yani Asya Pasifik, Avrupa'daki krizden küresel bir kriz olarak etkileniyor ama Türkiye bütün ekonomik bağlantıları en derin ülke olarak etkileniyor. Yapısal sorunlarımız da bunun üstüne binince, bölgeyle ortak paylaştığımız yapısal sorunlar ve AB ile daha derin ilişkiler beraberinde %6'dan daha düşük bir büyüme Türkiye için öngörülüyor.

UNDP Türkiye: Raporda az önce bahsettiğiniz bölgenin kendi içindeki ortaklıklar ve kalkınma dayanışmalarının geliştirilmesi bir formül olarak sunulmuş. Bu Türkiye için de bir çıkış olabilir mi?

Selin Sayek: Tabii ki olabilir. Zaten hükümetin programında sıkça söylenen bir şey bu. Türkiye'nin bu bölgeyle ticari bağı daha derinleşebilecek, potansiyeli yüksek bir bağ olarak gözüküyor. Her ne kadar son yıllar içerisinde artmış olsa da hem ticaret hem de yabancı yatırımlar anlamında Türkiye'nin Asya Pasifik'te güçlenebilecek bağları olduğu ortada. Bu yönde birtakım yatırımlar yapmakta fayda olduğunu düşünüyorum. Ama bunu yaparken var olan Avrupa Birliği bağlarının yerine bunu düşünmek değil, onunla birlikte düşünmekte fayda olduğunu da düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Tabii rapordan gidecek olursak sadece ekonominizi büyütün diyip bırakmıyor. Bunu sürdürülebilir kılın, kapsayıcı yapın ve dolayısıyla sosyal sektörlerinize yatırım yaparak bunu bütün vatandaşlarınızın paylaşacağı bir refaha dönüştürün diye bir tavsiyeleri var ve altı maddelik bir politika paketi de var raporun içinde. Bunun içinde sosyal koruma paketi, sürdürülebilir kalkınma için gereken yatırımlar ile ilgili öneriler var. Dahası yine bu rapora göre Türkiye politika paketinin gerektirdiği harcamaları kendi öz kaynaklarıyla karşılayabilecek durumda. Bu yatırımların hayata geçmesi makro ekonomik açıdan da herhangi bir olumsuzluk yaratmaz şeklinde öngörüler var. Siz nasıl görüyorsunuz? Türkiye için bu politika paketi nasıl değerlendirilmeli ve bunu uygulamak için neler yapılmalı?

Selin Sayek: Bu politika paketinin temel prensibi kapsayıcılık, sosyal güvenliğin artırılması, çevre bilincinin de bu kararlara dahil edilmesi. Bu açıdan bence çok uygun bir paket. Fakat şunu söylemekte fayda var: Burda kaynak ihtiyacı, işte Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasılasının %6'sı gibi bir rakam olarak söyleniyor ve bu ulaşılamaz bir rakam değil deniyor. Ama şunu unutmamalıyız: Türkiye zaten çok yüksek cari açıklar veren bir ülke. Dolayısıyla Türkiye şu anda yaptığı işleri yurt dışından borçlanarak yapan bir ülke. Eğer siz %6 daha kaynak ihtiyacımız var diyorsanız ya bunu yerel kaynaklardan oluşturmak üzere bu paketi destekleyecek ek paketler yapmanız gerekiyor ya da yurt dışından borçlanmanın daha uzun soluklu olacağını göz önüne almanız gerekiyor. Dolayısıyla bu paket bence güzel bir paket çünkü eğitim, sağlık, çevre gibi sosyal olarak çok önemli iktisadi olgulara vurgu yapıyor. Türkiye bu paketi yapabilir ama bu paketin yanına Türkiye'nin o zaman bir de tasarrufları artırmaya yönelik politikalarını eklemesi gerekir.

UNDP Türkiye: Sözünü ettiğimiz rapor Asya Pasifik Bölgesi Ekonomik ve Sosyal Komisyonu'nun hazırladığı '2013 Asya Pasifik Ekonomik Toplumsal Araştırmalar' raporu. undp.org.tr adresinden indirilebilir ve aynı zaman Türkçe özetini de bu adres üzerinde bulabilirsiniz. Bu tartışmaya katkıda bulunmak isterseniz Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlere görüşlerinizi iletebilirsiniz. 18 Nisan'da açıklandı aralarında Ankara'nın da bulunduğu pek çok yerde ve Türkiye'deki bu açılış toplantısında Bilkent Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı

Doç. Dr. Sayın Sayek de vardı. Kendisiyle raporu ele aldık. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Selin Sayek: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

06.05.2013

Haydi Yapalım Türkiye!

Katılımcı:

Can Yalvaç
Gönüllü

Bu bölümde tek bir günde büyük bir temizlik yapmak amacıyla tüm dünyada ve Türkiye’de her yıl düzenlenen “Haydi Yapalım” (Let’s Do It) kampanyası hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde tek bir günde büyük bir temizlik yapmak amacıyla tüm dünyada ve Türkiye’de her yıl düzenlenen ‘Haydi Yapalım’ (Let’s Do It) kampanyası hakkında konuşacağız. Konuşum da bir gönüllü, Can Yalvaç. Hoş geldiniz.

Can Yalvaç: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Siz ‘Haydi Yapalım Türkiye’ grubundansınız ve aynı zamanda bir Birleşmiş Milletler gönüllüsünüz, yani UNV Birleşmiş Milletler Gönüllüleri kuruluşunun da bir üyesi olarak bu kampanyanın içinde yer alıyorsunuz. Şimdi bu kampanyadan biraz bahsedelim. ‘Haydi Yapalım’ (Let’s Do It) kampanyası, Türkçe’ye bu şekilde çevrilmiş. Tahminlere göre dünyada toplanmayı ve ayrıştırılmayı bekleyen 100 milyon ton katı atık var ve bu kampanya 2008’den beri düzenleniyor. Biraz bundan bahsedelim: Nasıl başlamıştı, nerede başlamıştı? Kampanya ile amaçlanan neydi?

Can Yalvaç: Tabii ki. Kampanya öncelikle 2008 senesinde Estonya’da başlıyor. Yaklaşık yirmi gönüllünün başlattığı bu kampanya çok kısa sürede 50 bin kişiye ulaşıp beş saat içerisinde bütün ülkeyi temizleme üzerine yoğunlaştı.

UNDP Türkiye: Yaklaşık yirmi gönüllüyle başladı ve toplamda 50 bin gönüllüye ulaştı. Her sene 11 Mayıs’ta mı düzenleniyor acaba kampanya?

Can Yalvaç: Her sene her ülke tabii ki farklı tarihlere göre düzenliyor bu kampanyayı. 2008’den beri yaklaşık 96 ülkeye ulaştı ve 96 ülkeden 115 etkinlik ve yaklaşık 7 milyon gönüllü toplanmış bulunuyor.

UNDP Türkiye: İlk olarak 2008 Estonya diye vurgulayalım. Aslında çok fazla bir zaman geçmemiş, beş yıl geçmiş. Şimdi dünyanın pek çok ülkesinde düzenleniyor ve milyonlarca kişiye ulaşılmış vaziyette. Peki bu etkinlikler kapsamında nasıl sonuçlar elde edildi?

Can Yalvaç: 22,5 milyon Euro ve üç buçuk sene alacak bir çalışmayı Estonya beş saat içerisinde yaklaşık 50 bin Euro’ya kapatmış bulunuyor.

UNDP Türkiye: 50 bin gönüllünün katılımıyla...

Can Yalvaç: Evet, maliyeti sadece 50 bin Euro’ya.

UNDP Türkiye: 50 bin Euro’ya.

Can Yalvaç: Evet. Ve aynı şekilde bu çöpün toplanmasından sonra üretilen enerji, akıllı tarım yöntemleri ve daha birçok alternatif gelişme unsurlarını sunabilecek bir kampanya olduğu açıkça ortada.

UNDP Türkiye: Şimdi ‘Haydi Yapalım’ kampanyası 2008 yılında Estonya’da başladı tekrar altını çizelim. 3 Mart 2008 tarihinde 50 bin kişi bir araya geldi. 50 bin Euro dediniz, yani bu aslında normalde 22,5 milyona mal olması gereken bir iş.

Can Yalvaç: Ve üç buçuk sene.

UNDP Türkiye: Üç buçuk sene sürmesi gereken bir iş. 50 bin gönüllüyle 50 bin Euro’ya halledildi.

Can Yalvaç: Bir günde.

UNDP Türkiye: Ve binlerce ton çöp birkaç saat içinde toplandı. Herhalde buradan biraz resim çekmiş oluyoruz bu kampanyanın hedefi konusunda. Tamamen gönüllülük esasına dayalı, birlikte yapılan birkaç saatlik bir etkinlikte nasıl bir toplumsal ve çevresel fark yaratılabileceğini göstermeyi amaçlayan bir kampanya. Türkiye’ye dönelim. Türkiye nasıl dahil oldu bu kampanyaya?

Can Yalvaç: Türkiye geçen sene 2012'de İstanbul'da yine küçük bir gönüllü grubuyla, yaklaşık 1,500 gönüllüye ulaşarak beş farklı noktadan bu projeye ayağını sokmuş bulundu. Bununla birlikte on üç ton atık toplandı ve bir tonu bunun geri dönüşebilir atık olarak kullanılıyor. Onun dışında bu sene 1,500 gönüllüden, 5 noktadan, 1 ilçeden 16 ile yayılmış durumda. Yani bu sene 16 farklı il katılacak kampanyaya ve her geçen gün bu rakam artmakta, gönüllüler artmakta, farklı STK'lar, farklı şirketler ve aynı şekilde belediyeler destek olmakta.

UNDP Türkiye: Beş noktadan bir sene içinde 16 noktaya geldi. Gönüllü sayısında ciddi bir artış olduğunu söyleyebiliriz. Ve bu noktada şunu da belki vurgulamakta fayda var: Türkiye'de Birleşmiş Milletler Gönüllüleri de bu seneden itibaren kampanyanın destekçilerinden biri haline geldi, değil mi?

Can Yalvaç: Evet. Bu sene kampanyanın Ankara ayağı Birleşmiş Milletler Gönüllüleri tarafından düzenlenmekte ve Büyükşehir Belediyesi ve ITC firması toplanan çöplerin geri dönüşümünün yapılması konusunda etkinliğe her türlü desteği vereceklerini belirttiler.

UNDP Türkiye: 11 Mayıs tarihinde ki Cumartesi'ye denk geliyor. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle Birleşmiş Milletler

Gönüllüleri tarafından düzenleniyor. Tabii gönüllüler 'Haydi Yapalım Türkiye' (Let's Do It Turkey) grubu tarafından da organize edilecek. Ankara'daki etkinlikle ilgili biraz detay verelim isterseniz. O gün sabahtan akşama kadar neler olacak?

Can Yalvaç: Tabii ki. Ankara'da toplanan gönüllülerin ve aynı şekilde farklı firmalar, farklı STK'lar ve belediyenin yönlendirmesiyle 11 Mayıs'ta Mühye köyünde genel bir temizleme etkinliği düzenlenecek. Tabii eş zamanda Ankara'nın her yerinde düzenlenmesi bekleniyor bu projenin ama genel temizlik projesi Mühye köyünde olacak. Saat 11.00'de olacak bu etkinlik için saat 10.00'da Büyükşehir Belediyesi'nin önünden araçlar kalkacaktır. Bütün gün istediğiniz kadar sürecek bir aktivite, belli bir saati yok. Bir saat de gelebilirsiniz, bütün gün de kalabilirsiniz. Amaç çöpleri toplayıp ondan sonra belediyenin desteğiyle gerekli yerlere bu çöpleri aktarmak.

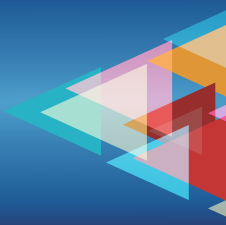
UNDP Türkiye: Evet. Sadece bir gün toplanalım ve çöpleri toplayalım diyerek etrafı temizleyelim kampanyası değil. Gönüllülüğün gücünü de ortaya koymayı hedefleyen kampanyalar bunlar. Yılda bir kez düzenleniyor. Ankara'nın dışında da, şimdi notlara baktığım zaman, İstanbul'da Üsküdar ve Adalar ilçelerinde var. Burdur'da Mudurnu'da, yani Bolu Mudurnu ilçesinde, Amasya'da, toplam beş noktada temizlikler yapılıyor. 1.300 kişi katılıyor. Bir tonu geri dönüştürülmüş olmak üzere on üç ton atık toplanıyor. Bunlar geçen yılki rakamlar. Tamamen gönüllü bir ekip, 2013 temizliğinin hazırlıklarına devam ediyor. Bu sene yeni katılan yerler nereler?

Can Yalvaç: Bu sene Yunanistan, Moğolistan, Bulgaristan ve Ukrayna'da bu kampanyaya katılacak. Söylediğim gibi 96 ülke zaten bu kampanyayı hala sürdürmekte. Bu eklenen yeni beş ülke kadar, toplamı kadar, ülkemizin potansiyeli olduğunu düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Yeter ki organize edilebilsin, gönüllüler bu çalışmalara kanalize edilebilsin.

Can Yalvaç: Aynen öyle.

UNDP Türkiye: 'Haydi Yapalım Türkiye' kampanyasına katılmak ve detaylı bilgi almak için letsdoitturkiye.org adresi var. Oradan bakılabilir veya bu kampanya Facebook'tan [facebook.com/letsdoitturkiye](https://www.facebook.com/letsdoitturkiye) adresinden de takip edilebiliyor. Bizi dinleyenler, tartışmaya

katkıda bulunmak isteyenler de #haydiyapalım veya #yeniufuklar etiketleriyle Twitter üzerinden de katkıda bulunabilecekler. İsterseniz size bu noktada soralım bu kampanyaya katılmak veya bu kampanya kapsamında kendi bölgelerinde aynı etkinliği düzenlemek isteyenler ne yapmalı? Size nasıl ulaşmalı?

Can Yalvaç: Yöntemi çok basit. Eğer, sizin de söylediğiniz gibi, www.letsdoitturkiye.org'a girerseniz orada karşınıza hemen üç tane şık çıkacaktır. Bir tanesi 'gönüllü ol', oraya kaydolabilirsiniz. O bizim için çok büyük bir destek, hepimiz için büyük bir destek. Aynı şekilde çöpün yerini belirtme kısmı var. Oraya girerseniz çöpün nerelerde olduğunu, sizin gördüğünüz bizim kaçırdığımız göremediğimiz yerlerdeki çöpleri belirleyebilirsiniz.

UNDP Türkiye: Çöpün nerede olduğunu dediniz. Bir not daha: Dünyada yaklaşık 100 milyon ton katı atık bulunduğu düşünülüyormuş ve bu sadece estetik bir sorun değil aynı zamanda sağlık, doğal hayat, dayanışma ve sorumlulukla alakalı bir durum olarak görülmeli. Bu atıklara aynı zamanda değerlendirilmemiş kaynaklar gözüyle de bakılmalı. Bu açıdan da sürdürülebilir kalkınmayla bağlantı kurmak da çok rahatlıkla mümkün. Bu sene Türkiye'den katılan yeni yerler nereler acaba kampanyaya?

Can Yalvaç: Farklı illerimizde var. İzmir, Trabzon, Ankara, İstanbul, Edirne ve Bursa.

UNDP Türkiye: Evet bunlar bu sene ilk defa katılacak illerden ve bölgelerden bazıları. Kampanya 11 Mayıs Cumartesi günü 'Haydi Yapalım Türkiye' (Let's do it Türkiye) tarafından düzenleniyor. Katılmak isteyenler letsdoitturkiye.org adresinden bilgi alabilirler veya facebook sayfasına girerek bu grup hakkında Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV)'nin de desteklediği bu gün hakkında daha fazla bilgiye ulaşabilirler. Bugün programımızı bu kampanyaya ayırdık ve konuşumuz da bir gönüllüydü, Can Yalvaç'tı, 'Haydi Yapalım Türkiye' grubundan ve Birleşmiş Milletler gönüllüsü. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Can Yalvaç: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi

İletişim Fakültesi radyosu Radyo İleF'te hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, elliye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın!

78

13.05.2013

Bir Başarı Hikayesi: Argande

Katılımcılar:

Şükran Altun

Yeşeren Düşler Şirketi Yöneticisi

Fatma Şimşek

Argande Atölyesi Çalışanı

Gamze Saraçoğlu

Tasarımcı

Bu bölümde GAP Bölge Kalkınma İdaresi, UNDP Türkiye ve İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı işbirliğinde yürütülen “Güneydoğu Anadolu’da Kadının Güçlendirilmesinde Yenilikler” projesinin başarı hikayesini anlatacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde GAP Bölge Kalkınma İdaresi, UNDP Türkiye ve İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı işbirliğinde yürütülen “Güneydoğu Anadolu’da Kadının Güçlendirilmesinde Yenilikler” projesinin başarı hikayesini anlatacağız. Birinci aşamasını tamamlayan proje, ikinci aşamasına Temmuz 2012’de geçti. Proje altında yaratılan “Argande” markası ile bölgedeki pek çok kadının hayatı değişti. (Müzik) Şimdiye kadar İstanbul Moda Haftalarında boy gösteren Argande markası Mayıs ayı içinde doğduğu bölgede Şanlıurfa’da ilk defilesini düzenledi. Müziklerini dinlemekte olduğumuz bu defileye birazdan döneceğiz. Argande’de üretime katılan kadınların gelir elde etmesini sağlandı ve kadınlar toplum içinde sosyal olarak daha da güçlendi. 2008’den 2012’ye proje tarafından desteklenen aktivitelerle 3.700 kadının gelir elde etmesini sağlandı. Bölgesel bir hazır giyim markası olan Argande’nin

kurulmasıyla toplam 40 kadına istihdam, 150’den fazla kadına ise parça bazında gelir elde etme imkanı sağlanmış oldu. Proje ile 44 Çok Amaçlı Toplum Merkezi’ne, diğer bir deyişle ÇATOM’a ve 10 yerel girişime kapasite geliştirme, pazar bağlantısı oluşturma, ekipman ve hammadde alımı gibi konularda destek sağlandı. Argande’nin koleksiyonlarını Türkiye’nin önde gelen modacıları tasarladı. Argande’nin üretimini yapan Yeşeren Düşler şirketi yöneticisi Şükran Altun, proje ile Batman’da yaşanan değişimi şöyle anlatıyor:

Şükran Altun: Önceden ben ÇATOM Merkezi’nde çalışmaya başladım. 2009’da da Argande şirketi ve Argande atölyesini kurduk ve Argande atölyesine ilk başladığımızda 50 tane kızımızla önce eğitim bantlarını kurduk. Eğitim bantlarından sonra onları yetiştirip atölye bölümüne aldık. Atölye bölümünde de çok güzel üretim yapmaya başladılar. Üretimden sonra biz birara çok boş kalmıştık. Biz fason iş de alalım dedik. Onunla ilgili İstanbul’dan Gönül Hanım’ın desteğiyle bir tane yatırımcı Batman’a geldi. İlk fabrikayı yatırımcıyla beraber böyle kurduk. Şimdi atölyede, ÇATOM’da yetişen kızlarımızı fabrikaya yerleştirdik.

UNDP Türkiye: Batman’daki Argande atölyesinde kadınlar şu sıralar durmaksızın ünlü tasarımcıların 2013-2014 Sonbahar/Kış koleksiyonlarını üretiyor. Peki bu atölyede kaç kişi istihdam edildi? Bölge ekonomisine katkısı ne oldu? Yine Şükran Altun:

Şükran Altun: Argande atölyesinin %99’u kadınlara istihdam alanları yaratılсын diye kuruldu. Bu atölye vesilesiyle 5.000 kişi şu anda iş sahibi oldu, kadın-erkek fark etmez çünkü eğitimimize erkekler de katıldı, yani sadece kadınlar değil. Ağır işlerde ya da ütüde vs. erkekleri de aldık. Kadınlar, kızlarımız ezilmesin diye biraz erkeklerle yüklendik. 5.000 çok büyük bir rakam, az bir rakam değil 5.000 kişinin iş sahibi olması. İlk atölyeyi kurduğumuzda (Batman’da) tekstil dalında hiçbir atölye, hiç bir şey yoktu. Şu anda yaklaşık on sekiz tane tekstil fabrikası açıldı. Elli altı, altmışa yakın da tekstil atölyesi kuruldu ve hep bizden eleman talebinde bulunuyorlar ve biz de grup grup hep eleman alıp üç ay, altı ay eğitimden sonra bunları yetiştirip onlara gönderiyoruz. Aynı zamanda Argande markamızı daha çok geliştirip daha çok kadına istihdam alanı yaratılmasını daha çok duyurduk.

UNDP Türkiye: Argande atölyeleri özellikle bölge kadınları için gelir kazandıkları bir yer anlamına

gelmiyor. Projeye bölge kadınlarının hayatlarında çok şey değişti ve pek çok kadın toplumda sosyal olarak güçlendi, hayallerini gerçekleştirdi. Eşinden ayrıldıktan sonra çocuklarıyla İstanbul'dan memleketi Batman'a giden Fatma Şimşek Argande ile hayatının değiştiğini ve artık kendi hayatına yön verebildiğini söylüyor:

Fatma Şimşek: Argande olmadan önce ve Argande'yle, Argande'den sonrası çok şeyler değişti benim hayatımda. Her şeyden önce çocuklarımı okutuyorum. Evimi ayırdım. Hani Doğu'da öyle boşanıp da çocuklarına bakan, hani ayaklarının üzerinde duran çok az kadın bulunur ya. Ben o anda bunların hepsini başaracağıma inandım. Yapacağım, başaracağım, ayaklarımın üstünde duracağım ve bunu hepsi desteklediler tabii ki de. Desteklerle insanın özgüveni oluyor. Başarma gücü oluyor. Ben bunların hepsini başardım. Çocuklarımı okutuyorum şu an, ayrı evdeyim.

UNDP Türkiye: Batman ÇATOM'un ve Yeşeren Düşler Şirketi'nin yöneticisi Şükran Altun Argande ile hayatı değişen başka bir kadının hikayesini ise şöyle anlatıyor:

Şükran Altun: Bir kız vardı çok içine kapanık, annesi babası onu hiç dışarı çıkartmıyor, hep

onu ezip evde üçüncü planda tutuyorlardı. İlk geldiğinde içine o kadar kapanıktı ki ben onu okuma yazma kursuna kaydettirdim ve tabii okuma yazma kursunu görünce bir ay katıldı. Ondandan sonra tekstili gördü, herkesin para kazandığını ve kendi ayakları üzerinde durduğunu. Tekstile girebilir miyim diye sordu, tabii dedim gel tekstile. Onu tekstile aldım. Tabii bir ay eğitim verdikten sonra o da para kazanmaya başladı, eve gitti. Aldığı maaşı babasına verdi. Babası ona ilk olarak bir dolap aldı, evlerinde dolapları yokmuş giysi koyacağı bir dolap. Ondandan sonra televizyonları yoktu, siyah beyaz çok eski bir televizyon ve renkli televizyon aldı o parayla. Sonra geldi hocam dedi size ne kadar teşekkür etsem, elinizi öpmek istiyorum. Hayır dedim estağfurullah niye elimi öpmek istiyorsun. Senin sayende dedi, ben parayı eve getirdim, babam bana artık bir şey danışıyor kızım bunu nasıl yapsak diye. Beni adam yerine koymayan babam, beni üçüncü planda tutan babam şimdi bana değer veriyor ve erkek çocuklarının üstünde tutmaya başladı. Benim hayatım ne kadar değişti dedi. Ve aile içindeki o değişiklikleri görüyoruz, iletişimleri konusunda olsun, ailedeki kızlara değer verilmesi konusunda olsun. Zaten bana gelen çoğu kızlar atölyede çalışanlar, ya şiddet görmüş ya eşinden boşanmış ya da evde rolü olmayanlar. Kızlar gelip

burada çok güzel kendi ayakları üzerinde duruyor, özgüvenleri artıyor ve para kazanmaya başlıyor.

UNDP Türkiye: Batman ÇATOM'dan Şükran Altun'u dinliyorduk. Argande projesi hakkında daha fazla bilgi öğrenmek ve proje ile ilgili son gelişmeleri takip etmek için <http://www.argande.com/> sitesine bakabilirsiniz. Peki, proje ile hayatı değişen kadınlar toplumda nasıl karşılanıyor? Fatma Şimşek anlatıyor:

Fatma Şimşek: Erkekler hani "hanım ne olmuş sana, hanım söz hakkı arıyorsun" derler. Eskiden yoktu hanım işte

konuşuyor en azından, cevap verebiliyor. Eşine ya da babasına, ağabeyine, ailesine cevap verebilme hakkı oluyor, hakkı olduğuna inanıyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla “Güneydoğu Anadolu’da Kadının Güçlendirilmesinde Yenilikler” projesi ile desteklenen girişimler ve Argande kadınları yaşama bağlıyor. Şükran Altun bu gibi projelerin bölge kadını üzerindeki etkisini anlatan önemli bir bilgiyi bizimle paylaşıyor:

Şükran Altun: 1997-1998 yıllarında Batman’ı hatırlarsınız intihar vakaları çok yaşıyordu ve bizim merkezimiz, her bir ÇATOM merkezimiz dokuz mahalleye hitap ediyordu. Hiç birinde intihar olayı yaşanmadı çünkü intihara girişen ya da depresyona giren ya da kendine güveni olmayan kadınlar bize geldiler. Biz onları bu intihardan vazgeçirip kendi ekonomik özgürlükleri, onların sosyalleşmeleri için çok büyük destekler verdik.

UNDP Türkiye: Batmanlı kadınların hazırladığı Argande ürünlerinin tasarımını gönüllü olarak İstanbul’dan çalışan ünlü tasarımcılar yapıyor. Bu tasarımcılar arasında Hatice Gökçe, Özgür Masur, Gamze Saraçoğlu, Mehtap Elaidi, Gül Ağış ve Nihan Peker de var. 2013-2014 Sonbahar/Kış koleksiyonu defilesini Mercedes-Benz İstanbul Moda Haftası kapsamında sergileyen Argande, son defilesini Mayıs ayının başında Şanlıurfa’da yaptı.

(Defile Müziği)

UNDP Türkiye: Argande’nin Şanlıurfa’da yapılan son defilesinden bir kesit dinlediniz. Argande ürünleri Mudo ve Markafoni aracılığıyla satılıyor bu arada. Projeye gönüllü destek veren tasarımcılardan Gamze Saraçoğlu da Argande’nin Şanlıurfa defilesine katılanlar arasındaydı. Gamze Saraçoğlu Argande ürünlerinin tasarım sürecini şöyle anlatıyor:

Gamze Saraçoğlu: Tabii burada önemli olan, bir şekilde buradaki kadınlara da destek olması açısından satan bir ürün yapmak, çünkü ürün satmalı, repete almalı, devam etmeli ve burada iş gücü sağlamalı diye düşünüyorum. O yüzden ben kendi koleksiyonlarımdaki satış raporlarında en çok satan ürünleri daha rahat kumaşla, daha satabilecek kumaşla tasarlamayı tercih ediyorum çünkü risk alarak, çok tasarım gücünü

ortaya çıkararak orada kendimi ispatlamak yerine, burada gerçekte amaç satan bir ürün yapmak ki buradaki kadınlara bir gelir olsun diye düşünüyorum. O yüzden burada benim için önemli olan satan, kumaşı uygun, rahat satabilecek ama tasarım gücü de olan ve buradaki insanlara kolay imkan sağlayabilecek ürün sağlamak. O yüzden raporlara bakarak, kendi koleksiyonlarımda satan ürünlerden, öne çıkan ürünlerden seçerek koleksiyon hazırlıyorum.

UNDP Türkiye: Modacı Gamze Saraçoğlu’nun bu sözleriyle Yeni Ufuklar’ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde Güneydoğu Anadolu bölgesindeki kadınlara yalnızca gelir sağlamakla kalmayıp toplumsal hayatta da kadınları güçlendiren Argande projesinden bahsettik. Proje hakkında daha fazla bilgiye erişmek için <http://www.argande.com/> sitesini takip edebilirsiniz. Projeyi ‘argande’ kullanıcı adıyla Twitter’den da izlemek mümkün. Konuya ilişkin görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar veya #argande etiketlerini kullanarak bizlere iletebilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

20.05.2013

2013 İnsani Gelişme Raporu

Katılımcı:

Berna Bayazıt

UNDP Türkiye Program Yöneticisi

Bu bölümde 14 Mart 2013'te Meksika'da açıklanan UNDP'nin hazırladığı 2013 İnsani Gelişme Raporu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde 14 Mart 2013'te Meksika'da açıklanan UNDP'nin hazırladığı 2013 İnsani Gelişme Raporu hakkında konuşacağız. Konuğum da UNDP Türkiye Program Yöneticisi Berna Bayazıt. Hoş geldiniz.

Berna Bayazıt: Hoş bulduk. Merhabalar.

UNDP Türkiye: İnsani Gelişme Raporu her sene yayınlanıyor, 14 Mart'ta Meksika'da açıklandı. 2013 Raporu'nun kapağında 'Güney'in Yükselişi: Farklılıklar Dünyasında İnsani Gelişme' başlığını görüyoruz. Bu yılki rapor insani gelişme açısından önemli ilerlemeler sağlayan ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan kırktan fazla ülkenin, diğer bir deyişle Güney'in, son on yıl içinde kat ettiği yolu gözler önüne seriyor. Böyle bir giriş yapalım. Raporun baş yazarı Khalid Malik "Sanayi devrimi yüz milyon kişiyi etkilemişti. Bizim anlattığımız ise milyarlarca insanın hikayesi" diyor. Buradan yola çıkarak, raporda anlatılan bu küresel değişim nedir acaba?

Berna Bayazıt: Raporda aslında gerçekten çok değişik güç dengelerinin değişmesine işaret ediyor bir şekilde. Bildiğimiz kuzey ülkeleri vardır, gelişmiş ülkeler. Bunlar Nordik ülkeleri, İskandinav ülkeleri, Avrupa, Amerika, Kanada ve bunun yanında da diğer gelişmekte olan ülkeler

veya az gelişmiş olarak bildiğimiz ülkeler. Hep geleneksel yaklaşım böyleydi. Ama bu rapora baktığımızda son on yıllık bir trend diyebiliriz, 2000 ile 2012 arasını karşılaştırmış. Genel olarak İnsani Gelişme Endeksine bakıldığında her ülke, bu listeye konan her ülke, gelişme gösterirken, daha yüksek insani gelişme endeksine ulaşırken, bir grup ülke diğerlerinden daha ciddi bir sıçramaya ulaşmış. Yine bakıldığında, kriz döneminde bu finansal kriz son 2008'lerin krizi döneminde de gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri aslında diğerlerinden daha az etkilenmiş bir şekilde. Bu, acaba bu gelişmekte olan ülkelere ne oluyor gibi bir soruya yol açıyor ve geri dönüp ne gibi uygulamalar yapılmış, rakamlarda ne gibi değişiklikler olmuş, rapor bir şekilde buna bakıyor. Aslında rakamlarla verecek olursak örneğin hem insani gelişme, yaşam beklentisi, eğitim standartları gibi konularda ama bir yandan da ekonomik, iktisadi boyutlarda örneğin ticaret hacimleri gibi konularda ciddi ilerlemeler kaydedilmiş. Mesela rapor bir rakam veriyor, küresel ticarete güney ülkelerinin payı 1980'den 2010'a kadar %25'ten %47'ye çıkmış. Yine güney ülkelerinin kendi içindeki ticaret hacmi de %8,1'den %26,7'ye çıkmış. Bu ciddi, ticaret hacmindeki artışı işaret ediyor. Yine aynı şekilde bir projeksiyona göre de 2020'ye kadar Brezilya, Çin ve Hindistan'ın toplam ekonomik üretiminin, altı ülke, bildiğimiz en büyük ülkeleri aşacağı beklentisi var. Bu ülkeler Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere ve Amerika. Gerçekten çok ciddi bir değişim gözleniyor.

UNDP Türkiye: Ciddi bir paradigma değişiminden bahsediyoruz.

Berna Bayazıt: Paradigma değişimi, aynen öyle.

UNDP Türkiye: Gelişmekte olan ülkelerin ya da Güney'in, yeni ifadeyle, yükselişinden söz ediyoruz. Şimdi rapordan birkaç not daha aktarayım. Rapora göre Güney'in büyük bir bölümünde yaşam koşulları iyileşiyor. Dünya çapında aşırı yoksulluk altında yaşayanların oranı 1990'da %43 iken 2008'de %22'ye gerilemiş vaziyette. Sadece Çin'de 500 milyondan fazla kişi yoksulluktan kurtulmuş vaziyette. Güney'deki bu değişim aynı zamanda insani gelişmede ve yoksullukla mücadelede önemli bir itici güç durumuna gelmiş vaziyette. Şimdi az önce biraz bahsettiniz rakamlardaki değişimden yani Güney'in yükselişinin hayata nasıl etkileri olduğundan ama biraz daha somutlaştıralım. 'Güney'in Yükselişi' olarak tanımlanan bu

değişimin insani gelişmeye etkisi nasıl oldu?

Berna Bayazıt: Dediğimiz gibi yani insani gelişme endeksine baktığımızda aslında belli bileşenleri var bu endeksin. Gelir bunların sadece biri, eğitim ve sağlık, yaşam beklentisi gibi belli bazı gelişim noktaları ya da bileşenleri var. Bu bileşenlere baktığımızda insani gelişme endeksinin yükselmesi demek bu ülkelerde yaşayan vatandaşların doğumda yaşam beklentisinin artması yani doğumda rastlanan ölümlerin azalması veya işte eğitim süresinin, okullaşma oranının, okula devam etme süresinin, kız ve erkek çocuklar arasındaki okullaşma oranlarındaki farklılığın azalması gibi şeylere işaret ediyor olması...

UNDP Türkiye: Ve aynı zamanda kişi başına düşen gelir...

Berna Bayazıt: Kişi başına düşen gelir. Hem gelir hem de gelire bağlı olmayan göstergelerde bir ilerlemeye işaret ediyor bu ve hayatın her alanına da değişiyor diye düşünebiliriz.

UNDP Türkiye: Diğer taraftan da güney ülkeleri sanayileşmiş kuzey ülkelerinin de paylaştığı bazı uzun vadeli sorunlarla karşı karşıya. Bu sorunların arasında nüfusun yaşlanması var, çevresel baskılar, eşitsizlikler, sosyal eşitsizlikler, eğitim, iş fırsatları arasında uyumsuzluk ve anlamlı sivil katılıma olan ihtiyaç yer alıyor. Raporda bu sorunlara karşı nasıl çözümler bulunması öneriliyor acaba?

Berna Bayazıt: Aslında bu ülkelerin yani aynı kuzey ülkelerinin taşımakta olduğu sorunları yaşadığı belli. Rapor bir şekilde bu güney ülkelerinin deneyimine baktığında öncelikle hükümetlerin kalkınmayı önceliklendirdiğini görüyor. Bunun mutlaka devam ediyor olması gerekiyor öncelikle bu sürecin devam ediyor olması için küresel pazarların aktif olarak kullanıldığı, ticaretin çok yoğun olarak işlediği görülüyor. Aynı şekilde bu, bu ülkelerin gelişmesi için bir artı olarak görülüyor ve sosyal politika ve sosyal politikadaki yenilikçi yaklaşımların yine aynı şekilde bu ülkelerde diğerlerinden farklı bir artı nokta olarak görüyoruz. Ama bu kalkınmadaki gelişmenin devamı için de bir şekilde belli bazı şeylerin de sağlanması gerekiyor. Örneğin bu ülkelerde hala eşitsizlik söz konusu yani eşitsizliğin bir şekilde özellikle de toplumsal cinsiyet eşitliğinin korunuyor olması ve sağlanması olması bu artı pozitif gelişimin sağlanması,

sürdürülmesi için bir ön koşul. Yine vatandaşların katılımı; siyasi katılım olsun, topluma her şekilde katılımının daha artması bir şekilde bir yine koşul olarak görülüyor bu durumun daha sürdürülebilir olması için. Çevresel faktörler, çevresel sürdürülebilirliğin devamı çok şart ve özellikle bu yaşlanma gibi konularda işte bu demografik değişimlerin bir şekilde yönetilmesi gerekiyor. Bunlar da önümüzdeki dönemde Güney ülkelerinin mutlaka göz önünde bulundurması gereken bazı unsurlar.

UNDP Türkiye: UNDP Türkiye'den Berna Bayazıt'la 2013 İnsani Gelişme Raporu'nu konuşuyoruz. Raporun metnine undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Geniş bir Türkçe özeti de İnternet sitemizde yer alıyor. hdr.undp.org adresinden de rapora dair göstergelere ulaşmanız ve kendi kendinize yeni değişkenlerle yeni endeksler oluşturmanız mümkün. Bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler #yeniufuklar veya #insanigelişme etiketlerini kullanarak Twitter üzerinden de bizlere görüşlerini iletebilirler. Türkiye'ye dönelelim isterseniz. Türkiye'de raporu incelediğimiz zaman, raporun incelediği gelişmekte olan Güney ülkelerinden biri Türkiye. Türkiye'ye acaba raporda nasıl yer veriliyor?

Berna Bayazıt: Türkiye aslında bu bahsi geçen kırk güney ülkesi arasında en ön plana çıkanlar arasında. Yani hep Çin, Hindistan, Brezilya'dan bahsedilirken ya da Meksika'dan, Türkiye'de raporda ilk beş ülke arasında hep geçiyor. Özellikle ticaret hacminin büyümesi, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme sağlanması ön plana çıkıyor. Hatta raporda Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz adına hazırlanan ayrı bir katkı var. Burada da daha çok Türkiye'nin yoksulluk rakamlarının düşmesinde sosyal politika önlemlerinden bahsediliyor, sosyal güvenlik sisteminin nasıl daha iyileştirildiğinden, sosyal yardımlardan, istihdam politikalarından bahsediliyor ve ayrıca da sağlık sistemindeki dönüşüm. Evrensel sağlık sistemine erişim uygulamalarıyla ilgili biraz daha bilgi veriliyor. Burada da Türkiye örnek ülkeler arasında gösteriliyor.

UNDP Türkiye: Şimdi birkaç not da ben ileteyim. Rapora göre 1980-2012 yılları arasında Türkiye'de ortalama yaşam süresi beklentisi 18 yıla yakın bir süre artmış vaziyette. Öğrenim görme süresi ortalama 3,6 yıl yükseldi. Öğrenim görme süresi beklentisi ise 5 buçuk yıl artmış vaziyette. Türkiye'nin kişi başına düşen gayri

safi yurt içi hasılası yine 1980-2012 arasında %133 arttı. Fakat raporda verilen İnsani Gelişme Endeksi'nde 187 ülke ve bölge arasında Türkiye hala 90. sırada yer alıyor. Bu sıralamayla Türkiye Avrupa Birliği üye ülkelerinin ve OECD ülkelerinin tümünün gerisinde yer alıyor. Ekonomik olarak Türkiye dünyanın ilk 20 ülkesinde ama İnsani Gelişme Raporu'nda 90. Bu konu nasıl yorumlanmalı?

Berna Bayazit: Bununla ilgili de belli bazı analizler var. Her ülkede böyle analizler yapılıyor. Biraz önce belirttiğim gibi insani gelişme endeksi oluşturulurken gelir bileşeni var, sağlık bileşeni var, eğitim bileşeni var. Yani daha çok sosyal hayata katılımı ilgili bileşenler var. Türkiye gelir bileşeninde ciddi anlamda bir gelişme kaydetmiş durumda. Sağlık göstergelerinde de oldukça olumlu. Doğumda yaşam beklentisi, sağlık hizmetlerine erişim. Bu konularda da yine nispeten biraz daha geriye çekmekle beraber gelirden elde edilen endeks kazanımını diyeyim sağlıkta da yine durumumuz oldukça iyi görünüyor. Asıl bu gerilemeyi 90. sıraya iten unsurlardan biri eğitim. Eğitimde eşitliğin sağlanması veya daha uzun süreli okullaşma, okula devam süreleri, kız ve erkeklerin okullaşmasındaki farklılıklar gibi konular, 2. ve 3. derece eğitim kurumlarında yine kadın erkek eşitliği gibi konular burada 90. sıraya düşmesine neden oluyor.

UNDP Türkiye: O zaman eğitim ve eğitim süresi meselesi.

Berna Bayazit: Eğitim ve eğitim süresi diyebiliriz ve hem kalitesi bir yandan da toplumsal cinsiyet eşitliği de yine 90. sıraya düşmesinde bir etken çünkü toplumsal cinsiyet de insani gelişmede önemli bir unsur.

UNDP Türkiye: Tam bu noktaya gelmişken son bir soru: İnsani Gelişme Endeksinin dışında raporda yer alan başka endeksler de var. Toplumsal cinsiyet eşitliği endeksi de bunlardan biri. Bu endekste Türkiye 148 ülke ve bölge arasında 68. sırada. Toplumsal cinsiyet eşitliği endeksi hangi verilere bakıyor ve Türkiye için verilen bu sıralamayı nasıl yorumlamamız gerekiyor?

Berna Bayazit: Bu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi de beş civarında unsura bakıyor. Türkiye'de bizim asıl sorun yaşadığımız konular özellikle siyasi katılım, mecliste kadının temsili, yine eğitimde özellikle 2. ve 3. eğitim kurumlarında yani lise ve üniversitelerde kadının katılımı ve özellikle de iş hayatına katılımı yani iş piyasasına katılımları konusunda Türkiye oldukça geride gözüküyor. Gerçekten de bizim toplumsal cinsiyet eşitliği endeksinde yerimizi oldukça aşağı çekiyor. Bu zaten Türkiye'nin yıllardır kalkınmayla ilgili hazırlanan raporlarında ön plana çıkarılan bir şey ve bu rapor da yine onu doğruluyor. Gelişmeler ufak tefek olsa bile toplumsal cinsiyet eşitliği bizim gerçekten önümüzü tıkayan bir unsur olarak görülüyor.

UNDP Türkiye: Gidilecek bir yol olduğu anlaşılıyor. Berna Beyazit çok teşekkürler. UNDP Türkiye Program Yöneticisi Berna Hanım'la UNDP'nin 2013 İnsani Gelişme Raporu'nu konuştuk. Raporun tam metnine ve yönetici özetine ayrıca geniş bir Türkçe özetine undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

27.05.2013

Göç ve Kalkınma

Katılımcı:

Yasemin Akis

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
Araştırma Görevlisi ve Doktora Öğrencisi

Bu bölümde göç alan ülkeler konumuna gelen gelişmekte olan ülkelerde göçün kalkınma politikalarına etkisini konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde ülkelerarası göçün giderek arttığı bir dönemde göç alan ülkeler konumuna gelen gelişmekte olan ülkelerde göçün kalkınma politikalarına etkisini konuşacağız. Ve konuşumuz da Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi ve doktora öğrencisi Yasemin Akis. Hoş geldiniz.

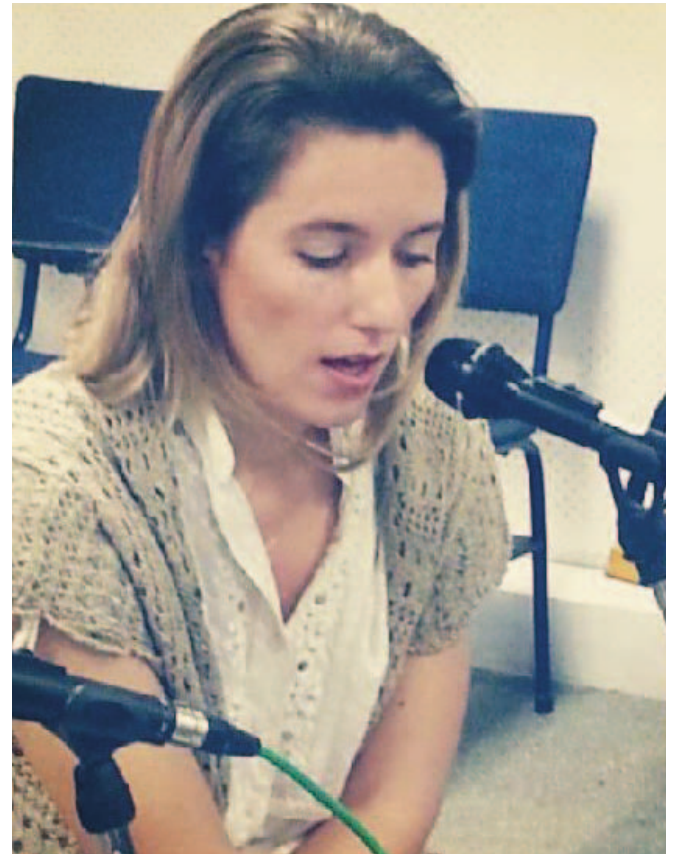
Yasemin Akis: Hoş bulduk.

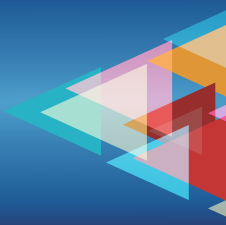
UNDP Türkiye: Siz bu konu hakkında çalışıyorsunuz. Hatta yakın bir zamanda konu ile ilgili bir araştırmanızı da yayınlamış olacaksınız. Dolayısıyla göç konusuyla ilgili olarak sizinle konuşmayı tercih ettik. Kırk sene önce dünyada 70 milyon kişi göç etmekteydi. 2012 yılında bu sayı 200 milyona yükseldi. Küresel olarak ülkelerin bağıllığının, birbirine olan bağıllığının ve bağımlılığının teknoloji ve İnternetle sınırlı kalmadığını da gösteriyor aslında bu veriler. Dahası artık göçün yapısı da değişiyor. Gelişmekte olan ülkelerin, diğer bir deyişle Güney'in, ekonomik ve sosyal olarak kalkınmasıyla beraber Güney ülkeleri de artık göç alıyor ki Türkiye'de bu ülkelerin arasında. Şimdi şu anki küresel durumu bize özetleyebilir misiniz? Göç eden insanların sayısı giderek artıyor ama özellikle son yıllarda ne değişti?

Yasemin Akis: Daha önce aslında küreselleşme deyince aklımıza ilk olarak hızlı bilgi ve sermaye akışı geliyordu. Fakat durum artık bundan ibaret değil. Özellikle son yıllarda, sizin de dediğiniz gibi, Güney ülkelerinin ekonomik ve sosyal yapısı oldukça değişti ve küreselleşme bağlamında önceden bu kadar vurgulamadığımız birçok yeni durumu ortaya çıkardı. Birkaç istatistik verecek olursak, aslında gelişmekte olan ülkeler 90'lı yıllarda dünyanın toplam ekonomik üretim miktarında %25 gibi bir paya sahipken, bu rakam 2010 yılında %47'ye ulaştı. Yani son yirmi yılda payını neredeyse ikiye katladı. Bir başka ifade ile söyleyecek olursak, üretimin Güney ülkelerine kaymasından, burada belli bölgelerde merkezileşmesinden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Bir paradigma değişikliği var.

Yasemin Akis: Aynen. Bu değişim kuşkusuz ki dünya üzerindeki insan hareketini ve bu hareketin yönünü de etkilemiş durumda. Gelişmekte olan ülke vatandaşları kendi ülkelerinde işsizlik veya yoksulluk durumundan kurtulmak için artık sadece gelişmiş kabul ettiğimiz Kuzey ülkelerini değil aynı zamanda gelişmekte olan komşu ülkelerini de hedef almaya başladılar. Bu sayede risk ve mesafenin azalması söz konusu olduğu gibi göçün çeşitliliği de yönü de değişmiş oldu.

UNDP Türkiye: Gelişmekte olan ülkelerin kendi arasındaki göç 'Güney-Güney göçü'nden bahsediyorsunuz.

Yasemin Akis: Evet. Bu aşamada aslında sizin dediğiniz son elli yıllık artışın sonuçları bunlar. Ama bu küreselleşmenin etkilerinden bahsederken sadece olumlu yönlerinden bahsetmek doğru olmaz. Aynı zamanda işsizliğin arttığı ülkeler gibi küreselleşmenin negatif olarak vurduğu ülkeler de var. Mesela 90'larda işsizlik oranı 70'lere çıkan eski sosyalist ülkeler gibi ülkeler bunlara örnek verilebilir.

UNDP Türkiye: Şimdi UNDP tarafından Mart ayında açıklanan İnsani Gelişme Raporu'na göre gelişmekte olan ülkeler arasındaki göç yakın dönemde Güney'den Kuzey'e yönelen net göçü aşmış vaziyette. Az önce bahsettiniz, biraz değindiniz. Bunun gelişmekte olan ülkelerin kalkınma politikasına etkisi nedir ve ne olacaktır size göre?

Yasemin Akis: Son verilere göre göçmen aileler tarafından gelişmekte olan ülkelere gönderilen havalelerin yarısı artık diğer Güney ülkelerinden yapılıyor. Bu da uluslararası göçün artık Güney ülkelerinde ekonomik büyümeye çok daha büyük bir etkisi olduğunu söylüyor.

UNDP Türkiye: Havaleler aslında çok önemli bir gösterge değil mi bu göçü ölçmek için.

Yasemin Akis: Kesinlikle çok önemli bir gösterge.

UNDP Türkiye: Göçün etkilerini.

Yasemin Akis: Kesinlikle. Ekonomik büyümenin aslında en büyük göstergelerinden bir tanesi. Ama burada atlanan çok önemli biri nokta var: Ekonomik büyüme deyince genellikle sadece aktarılan paralar aklımıza geliyor. Fakat ekonomik büyüme insan odaklı olmadığı takdirde yani iş, eğitim veya sağlık gibi yapısal sıkıntıları çözmek üzere kullanılmadığı takdirde bunun geçici bir etkisi olacaktır, ülkeler üzerinde kalkınma açısından kalıcı bir etkisi olmayacaktır.

UNDP Türkiye: Türkiye'de gelişmekte olan bir ülke. Bu anlamda küresel olarak Güney'in yükselişinden kaynaklanan göç modellerindeki değişimi de gözlemleyebileceğimiz bir ülke. Aynı zamanda Türkiye hem göç alan hem göç veren hem de göçmenler için transit bir ülke konumunda. Türkiye'den göçmenlerin evlerine,

Türkiye'de yaşayan göçmenlerin evlerine yolladığı para da 2011 yılında rakamlara baktığımızda 205 milyon dolar olmuş. Türkiye ne zaman göç alan bir ülke olmaya başladı ve hangi ülkelerden göç alıyor?

Yasemin Akis: Türkiye'yi göç üzerinden düşündüğümüzde hepimizin aklına ilk olarak Almanya'ya yapılan işçi göçü gelir. Fakat Türkiye aslında sadece göç veren bir ülke değil, eski yıllardan beri göç alan bir ülke konumunda. Osmanlı'nın son yıllarında Türkçe konuşan Müslümanlar göçmen olarak kabul edildiği gibi Türk aidiyeti olan kişiler de Cumhuriyet tarihi boyunca ülkeye göçmen olarak geldiler. Ancak sizin sorunuz muhtemelen Türk kökeni olmayan göçmenler bağlamında. Bu açıdan bakacak olursak, 90'lar sonrasında küreselleşmenin etkisiyle iyice artmaya başlayan bir yükseliş görüyoruz. Yani Türkiye sizin de dediğiniz gibi artık sadece göç veren bir ülke değil aynı zaman da transit ve göç alan bir ülke haline geldi.

UNDP Türkiye: Son yirmi küsür senedeki ekonomik büyümeyle aslında bağlantılı bir gelişme.

Yasemin Akis: Evet ve küreselleşmenin etkisiyle. Bu bağlamda aslında Türkiye İran, Irak, Suriye, Bangladeş, Hindistan gibi Yakın ve Orta Doğu ülkelerinden göç aldığı gibi, kuzey komşularımızdan Karadeniz ülkeleriyle eski Sovyet ülkelerinden, güneyde ise çeşitli Afrika ülkelerinden göç almakta. Tabii bunların tamamının düzenli göçmenler oluşturmuyor. Geçici olarak ülkede kalma izni olan düzensiz göçmenleri de bu grupta saymak lazım. Bir de son olarak emekli olmuş hani Avrupa Birliği'nden profesyonel iş sahibi ama emekli olmuş vatandaşları da Türkiye'ye gelen göçmen grubuna eklemek gerekiyor.

UNDP Türkiye: Bu bölümde gelişmekte olan ülkelerde göçün kalkınma politikasına etkisini konuşuyoruz. Konuşumuz Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden Yasemin Akis. Bize katılmak isterseniz #yeniufuklar etiketiyle soru, görüş veya yorumlarınızı Twitter üzerinden bizlere aktarmanız mümkün, diyelim. Hemen bir sonraki soruya geçmek istiyorum Yasemin Hanım. Güney ülkeleri için göçmenlerin ailelerine yolladığı paralar hala büyük bir önem taşıyor. Mesela 2010 senesinde 25 Güney ülkesi göçmenlerden gelen havalelerin Gayri Safi Milli Hasıla'larının %10'unu aştığını belirtmişlerdi. 2011'de yine gelişmekte olan

ülkelere gönderilen toplam para 372 milyar dolar seviyesinde. Türkiye'ye gönderilen havalelerde 2011'de yaklaşık 1 milyar dolar seviyesinde. Şimdi boyut ve ölçek bakımından bakıldığında Türkiye'den göçen kişilerin ailelerine yolladığı miktarların ülke ekonomisinde ve kalkınmasındaki yeri nedir?

Yasemin Akis: Verdiğiniz rakamlar kesinlikle çok yüksek ve bunun ülke ekonomisine büyük bir masraf getirmediğini düşünürsek hiç kimsenin uluslararası havalelerden vazgeçmek isteyeceğini sanmıyorum. Öte yandan göz önüne almamız gereken şöyle bir durum var, birçok yerde belirtiliyor bu aynı zamanda: Uluslararası havaleleri ülkelerin kalkınması için temel bir dayanak olarak görmek çok büyük bir yanlış. Çünkü başka ülkede çalışmak üzere yaşayan ve çeşitli araçlarla kendi ailesine ve ülkesine para gönderen göçmenlerin durumları sürekli olmayabiliyor. Ülkede yaşanan herhangi bir ekonomik kriz bu akışı ciddi biçimde etkileyecektir. Ayrıca gönderilen bu havalelerin kalkınmaya etkisi olması için ülkede yatırıma dönüştürülmesi gerekir. Türkiye üzerine yapılan bir çalışmaya göre yurt dışında yaşayan Türk mühendislerin %70'i Türkiye'de yatırım yapmamış durumda. %16'sı ise sadece gayrimenkul sahibi. Yani aynı mühendis grubu para gönderdikleri aileleri rahatlatırsa da gönderilen havale ülke kalkınmasına doğrudan destek sağlamadığı için uzun vadeli etkiler yaratmamış durumda.

UNDP Türkiye: 2013 İnsani Gelişme Raporu'na baktığımızda, uluslararası toplumun çözüm bulması gereken ticaret ve iklim değişikliği gibi küresel konuların yanında göç konusu da var. Raporla göç konusunun özellikle çok taraflı işbirliği modelleri ile değerlendirilmesi gerektiği belirtiliyor. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yasemin Akis: Bu bahsettiğiniz model aslında uluslararası düzeyde devlet ve kurumların işbirliğine dayalı anlaşmaları kapsıyor. Mesela göçmenlerin yurt dışında iş bulmalarını kolaylaştırmak, uluslararası havalelerin masraflarını azaltmak, yaşadıkları ülkede yatırım imkanlarını çoğaltmak veya aynı şekilde kendi ülkelerine yatırım yapmalarına teşvik sağlamak gibi. Bunlar kesinlikle göçmenin kendisinin olduğu kadar göç edilen ve göç eden ülke açısından da ekonomik büyümeye destek olan modeller. Ancak özellikle vurgulamak gerekiyor ki yine, ekonomik olduğu kadar genellikle daha az bahsedilen bir de sosyal ve kültürel boyutlar

var. Tüm bu safhalar gerçekleşirken göçmenlerin yaşadığı ülkede sosyal yaşama katılımından tutun da bir sonraki kuşağın göç etme fikriyle büyümemesi için kendi ülkesindeki koşulların geliştirilmesi kadar birçok alanın planlama aşamasında göz önünde tutulması gerekiyor. Aksi takdirde yapılan tüm çalışmalar göçün ülkelere sağladığı kısa dönemli ekonomik katkı olmasının ötesine geçemeyecek. Bunun sağlanması için de ülkeyle beraber ülkeler arası ve kuruluşlar arası doğru politik siyaset gütmek öncelikle önemli.

UNDP Türkiye: Aslında pek çok sektörü kesen bir göç politikasına, politikasının hazırlığına ülkelere gerek olduğunu söylüyorsunuz.

Yasemin Akis: Evet.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler Yasemin Hanım katıldığınız için.

Yasemin Akis: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Gelişmekte olan ülkelerdeki göçün kalkınma politikalarına etkisini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Yasemin Akis'le konuştuk. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

03.06.2013

“Eşitlik İçin Buluşuyoruz”

Katılımcı:

İdil Soyseçkin

Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği

Bu bölümde “Eşitlik için Buluşuyoruz” diyerek Haziran’da yapılacak olan 3. Ulusal Kadın Çalışmaları Yapan Sivil Toplum Kuruluşları Forumu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde ‘Eşitlik için Buluşuyoruz’ diyerek Haziran’da toplanacak olan 3. Ulusal Kadın Çalışmaları Yapan Sivil Toplum Kuruluşları Forumu hakkında konuşacağız. Ve konuşumuz da Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği’nden İdil Soyseçkin. Hoş geldiniz.

İdil Soyseçkin: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: 3. Ulusal Kadın Çalışmaları Yapan Sivil Toplum Kuruluşları Forumu Haziran ayının sonunda Ankara’da yapılıyor. ‘Eşitlik için Buluşuyoruz’ sloganıyla yola çıkıldı ve 81 ilden yüzlerce kadın bu buluşmaya katılacak. Öncelikle isterseniz bununla başlayalım. Bu kadar çok kadını nasıl bir araya getirdiniz?

İdil Soyseçkin: Henüz bir araya getirmediğimiz. Ancak hedefimiz 600’e yakın kadının katılması. Türkiye çapında 81 ilde kadın çalışması yapan kadın derneklerine ulaşmaya çalışıyoruz. Birçok liste vardı elimizde ama hepsi yeterli derecede güncel değildi. Dolayısıyla o listeleri karşılaştırma yaparak ya da İnternet üzerinden arama yaparak yaklaşık 1098 olan dernek sayısını 450 civarına düşürdük. Bu demek değildir ki 1098’in kalan kısmı çalışmıyor ya da güncel değil. Ancak bir kısmı da bizim çalışmayla alakalı olmayan

dernekler. Dolayısıyla biz 450-458 derneği aramaya başladık ve onlardan da katılım formu, davet mektubu ya da toplantıya dair bilgilendirme yaptıktan sonra katılıp katılmayacaklarını öğrenmeye çalıştık. Dolayısıyla öncelikle bir kişi olarak yola çıktık, her dernekten bir kişi. Eğer iki kişi katılmak istenirse bunu da kabul ediyoruz. Dolayısıyla sayımız belki 600’ü de geçebilir. Bir de Ankara’dan biraz daha fazla katılıma izin veriyoruz. Dolayısıyla bu şekilde telefonlarla, İnternet üzerinden ulaşmaya çalışarak bir havuz oluşturmaya çalıştık diyebilirim.

UNDP Türkiye: Ciddi bir koordinasyon meselesi.

İdil Soyseçkin: Evet.

UNDP Türkiye: 81 ilden 100’lerce kadın örgütünden tarama yaparak bu kadar sayıda kadına ulaştınız, ulaşıyorsunuz hala. Toplantı ‘Türkiye’de Cinsiyet Eşitliği için Elverişli Ortamın Oluşturulması’ Ortak Programı kapsamında yapılıyor. Bunu vurgulayalım.

İdil Soyseçkin: Evet.

UNDP Türkiye: Bu arada toplantıyı Almanya Büyükelçiliği ve İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı finansal olarak destekliyor. UNDP yürütücü kuruluş. Uçan Süpürge sekreteryalığını yapıyor.

İdil Soyseçkin: Aslında bir de Yürütme Kurulu var hazırlık çalışmalarını yapan. Uçan Süpürge onlardan biri. Benim içinde bulunduğum Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği’nin de bağlı olduğu Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi (KEİG) başka bir bileşen. KA-DER, Türk Kadınlar Birliği, Başkent Kadın Platformu, Türk Kadın Dernekleri Federasyonu, bunlardan birer ikiye temsilci de bu Yürütme Kurulu’nun içinde. Dolayısıyla biz böyle tek başımıza değil aslında. Aynı zamanda oradan da temsilciler katılıyor. Böyle yedi sekiz kişinin on beş günde bir buluşarak koordine etmeye çalıştığı bir toplantı aslında bu.

UNDP Türkiye: Arkasında ciddi bir organizasyon var. Forumun bu sene üçüncüsü yapılıyor. Forumun temel amacı nedir? Şimdi artık ona gelmemiz lazım, biraz arka planını anlattık. Ne konuşulacak?

İdil Soyseçkin: Başta eşitlik için buluşuyoruz ama temelde istediğimiz şey birbirimizi tanımak. Çok fazla kadın derneği var, çok fazla bu alanda

çalışan insan var ama hepimiz de aslında kendi yöremizde bir şeyler yapıyoruz. Çoğu zaman birbirimizden haberdar olamayabiliyoruz. Özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlerin dışında kalan şehirlerde yapılan çalışmalardan çok haberdar olamayabiliyoruz. Dolayısıyla aslında temel amaç bir araya gelmek ve birbirimizi tanımak. Kadınlar kendi buldukları alanda ne gibi çalışmalar yapıyorlar, ne gibi sorunlar yaşıyorlar, bu sorunlara ne gibi çözümler üretiyorlar, birbirimizden neler alabiliriz... Yani bir nevi deneyim paylaşımı, bir nevi o birlikte olma hali. Bu kadar kadın bir arada, bu kadar kişi kadın mevzusunda çalışıyor. Hani bu güçlü hissetme halini biraz başarabilmek, görebilmek. Tabii onun dışında da birçok atölye çalışması olacak. Şiddet üzerine, kadının siyasete katılımı üzerine, medya üzerine, istihdam üzerine, çocuk bakımı ki biliyorsunuz bu aralar istihdamla tartışılan ve aslında tartışılması gereken bir konu. Böyle beş altı başlık ve onun altında tabii küçük küçük başlıklar olacak. Henüz bunlar netleşmedi ama aslında çok geniş bir alanı kapsayan bir forum olacak. Zaten üç gün de süreceği için dolayısıyla bunların hepsini konuşabilme, bunlardan birbirimize deneyim aktarabilmeyi başarabilme mümkün olacak.

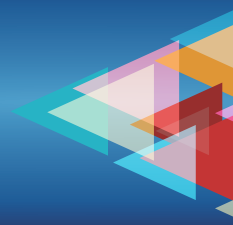
UNDP Türkiye: Şimdi Türkiye'deki bütün kadın çalışması yapan kurumları siz yeni tanıdığınız için şunu sormak istiyorum: Az önce söylediniz, forum özellikle kadın çalışmaları yapan sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirip o gücü hissetmeyi de hedefliyor bir yandan. 81 ilin her birinden aktif ve kadın konusunda çalışan gruplara ulaşmak zor olmadı mı?

İdil Soyseçkin: Zor oldu çünkü, bunu belirtmekte fayda var, kadın derneklerinin yaşaması çok kolay değil. Kadın çalışması yapan ya da yapmayan bütün derneklerin aslında yaşaması çok kolay değil. Özellikle kadın derneklerinin yaşaması biraz daha zor oluyor. Çoğunlukla dernekler biliyorsunuz projelerle uğraşıyorlar. Dolayısıyla projeler bittiğinde sürdürülebilirliği de yoksa o derneklerin devamı çok kolay olmuyor. Dolayısıyla bu listelerde aslında birçok güncel olmayan, bir iki sene yaşamış ve kapanmış veya belki beş altı sene uzun çalışmalar yapmış ama artık soluğu bir yerde tükenmiş derneklere rastladık. Dolayısıyla böyle eleyerek, arayarak, sürekli birilerinden de referans alarak, belki o ilden birilerine ulaşıyoruz ve diyoruz ki böyle böyle dernekler var tanıyor musunuz, bir şey yapıyorlar mı. Onlardan da doğru bilgi alarak böyle bir elemeye bu sayıya ulaştık. Derneklerin hayatta kalması hakikaten sıkıntılı.

UNDP Türkiye: Şimdi bu seneki forumda kadınların karar alma ve uygulama süreçlerine eşit erişiminin ve tam katılımının sağlanması için çalışmalar yapılması amaçlanıyor. Siz de söylediniz, eşitlik teması altında buluşuldu ama pek çok alt başlık da var. Pek çok çalıştay, ufak ufak gruplar, çalışma grupları oluşturulacak anladığımız kadarıyla. Ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizması stratejisinin oluşturulması ve gözden geçirilmesinden, toplumsal farkındalık yaratma faaliyetlerine kadar pek çok konu başlığı ele alınacak. Elbette sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelip o güç birliğinin tadılması, anlaşılması yan amacının yanısıra. Bize temalar bağlamında forumda yapılacak bu çalışmalardan da biraz bahseder misiniz?

İdil Soyseçkin: Aslında bir de güçlenmenin de dışında yan çalışma olarak değil ama temelini oluşturan şeylerden biri olarak böyle bir örgütlenme de mümkün olabilir mi? Yani bir ağ içinde...

UNDP Türkiye: Yeni ortaklıklar...

İdil Soyseçkin: Bu toplantı sonrasında da birbirimizden haberdar olmaya devam etmek mümkün olabilir mi? Tabii yeni ortaklıklar da. Böyle Türkiye genelinde büyük bir örgütlülük tabii ki çok mümkün olamayabilir ama en azında bölgesel düzeyde aynı alanda çalışma yapan derneklerin bir araya gelmesi ve çalışma yapması.

UNDP Türkiye: Tematik düzeyde...

İdil Soyseçkin: En azından birbirinden haberdar olması bile o kadar önemli bir amaç ki bence bu olduktan sonra gerisi gelebilir. Birbirlerine gerçekten yardım edebilirler. Birinin tek başına yapamadığını birkaç dernek birlikte koterabilir diye düşünüyorum. Dolayısıyla bu da aslında forumun temel amaçlarından biri. Onun dışında forumun ilk günü birbirimizi tanıma - çok kadın olacağı için hepimizin teker teker çıkıp 5'er 10'ar dakika konuşması mümkün değil - bu çok zaman alacak bir şey. Dolayısıyla bir kaç dakikalık birbirimizi tanıyabileceğimiz ufacık sunumlarla birbirine bir temas etmek ve ertesi gün de bu atölyelere ayrılmak. Dediğim gibi atölyeler henüz netleşmedi. Dolayısıyla birtakım üst başlıklar var şiddet gibi, medya gibi, istihdam gibi, aslında geleceğimizi hayal edelim de başlıklardan birisi olacak çünkü öyle bir sıkıntımız da var. Kadınlar ve belki de hepimiz bir 10 sene sonrasına dair ev almak, araba almak, vs. dışında pek bir hayal kuramıyoruz. Bu anlamda, 10 yıl sonrasında Türkiye'yi ya da kendi yaşamımızı nasıl tarif ediyoruz da öğrenmek adına böyle bir atölye de olacak.

UNDP Türkiye: Toplantı 21-23 Haziran tarihleri arasında Ankara'da düzenleniyor. Uçan Süpürge Derneği'nin İnternet sitesinden veya undp.org.tr adresinden daha detaylı bilgi alınabileceğini vurgulayalım. Bu İnternet sitelerinden özellikle toplantıya yakın tarihlerde bu bilgilere daha fazla erişme imkanınız olacak. Konuyu Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği'nden İdil Soyseçkin'le konuşuyoruz. Az önce temalardan biraz bahsettiniz. Şiddet teması var, sosyal ve siyasal katılım teması var. Pek çok tema ele alınacak bu bağlamda. Şiddet ve diğer konu başlıkları, katılım meselesi ve diğerleri elbette bu toplantıda detaylı olarak ele alınacak. Son bir soru, çok kısa bir cevap rica ediyorum: Sonuç olarak neyi umuyorsunuz? Bu toplantının sonucunda bir sonuç bildirgesi veya bir belge düşünüyor musunuz?

İdil Soyseçkin: Kesinlikle bir belge olacak. Bu 2. günde yapılacak atölyeler sonucunda, bu atölyelerin hepsinin birer çıktısı olacak, bu çıktılar birleştirilecek ve böylece bir rapor şeklinde ertesi gün sunulacak. E-mail'lerle de belki gerekli yerlere gönderilecek, katılımcılara ve üzerinde tartışıldıktan sonra bütünsel bir metin çıkacak illaki.

UNDP Türkiye: Bu yapılacak olan toplantıya katkıda bulunmak isteyenler size [Uçan Süpürge Derneği](#) aracılığıyla, [Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği](#) aracılığıyla veya UNDP aracılığıyla ulaşabilirler bunu bir kez daha vurgulayalım. Bu çalıştay veya forum 21-23 Haziran tarihleri arasında Ankara'da yapılacak 'Türkiye'de Cinsiyet Eşitliği için Elverişli Ortamın Oluşturulması' Ortak Programı kapsamında diyelim. İdil Soyseçkin programımıza katıldığınız için çok teşekkürler.

İdil Soyseçkin: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün de sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza podcast formatında iTunes üzerinden, İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

28.10.2013

Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul Buluşması

Katılımcılar:

**Sosyal Fayda Zirvesi
Panelistleri ve Moderatörleri**

Bu bölümde sosyal medyanın ve gençliğin sosyal faydaya etkisi ve katkısının konuşulduğu, 24 Eylül'de düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul buluşmasından bazı bölümleri sizlere sunuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Uzun bir yaz tatilinden sonra, 82. kez sizlerle yine beraberiz. Bu bölümde 24 Eylül'de düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul buluşmasından bazı bölümleri sizlere sunacağız. Sosyal Fayda Zirvesi, her yıl Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun toplandığı BM Haftası sırasında düzenlenen küresel bir etkinlik. Sosyal Fayda Zirvesi, dünyanın her yerinden insanları tek bir ana fikir etrafında toplamayı amaçlıyor. Bu ana fikir de sosyal medyanın, yeniliğin ve teknolojinin dünyanın karşılaştığı önemli kalkınma sorunlarının çözümündeki gücünden yararlanmak olarak tanımlanıyor. Bu sene 21-24 Eylül tarihleri arasında düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi'nin teması, #2030Şimdi olarak belirlendi. Sosyal medyada kullanılan bu etiketle dünyanın dört bir yanından Zirve'ye katılanların '2030'da nasıl bir dünya istiyoruz?' sorusuna cevap araması istendi. 60 ülkede düzenlenen Zirve kapsamındaki etkinliklerin İstanbul ayağı, UNDP Türkiye, Ericsson, Google, Kadir Has Üniversitesi, Webrazzi ve Birleşmiş Milletler Gönüllüleri işbirliği ile 24 Eylül'de düzenlendi. Buluşmanın açılış konuşmasını UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Ofisi Bilgi ve

İnovasyon Grup Lideri Giulio Quaggiotto yaptı. Quaggiotto, sosyal medya ve yeni teknolojilerle kurulan yeni bir geleceğe dikkat çekerken sosyal medya ve teknolojinin kalkınma sorunlarının çözümüne yenilikçi ve basit çözüm yolları ürettiği yeni bir dünyadan ve bu yeni dünyada 'akıllı vatandaşların' öneminden söz ediyordu.

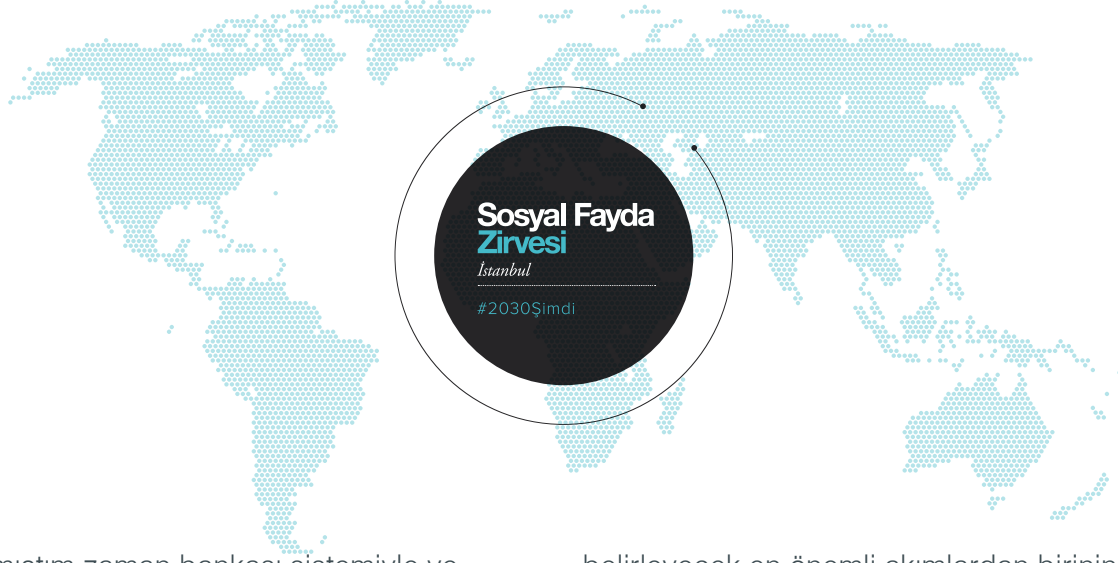
Giulio Quaggiotto: Bu yeni dünyada, Birleşmiş Milletler çalışanları olarak ofislerimizde sorunların ne olduğunu anlamaya ve sorunları tanımlamaya çalıştığımız dönem artık sona eriyor. Bu beni çok heyecanlandırıyor çünkü bu noktada sizlerin görevi başlıyor. Diğer bir deyişle, karmaşık sorunlara olası pek çok çözümü artık sizler, yani akıllı vatandaşlar bulacak çünkü bugün karşılaştığımız sorunlar çok karmaşık ve çok zor. Artık tek bir insanın bu sorunlara, örneğin iklim değişikliğine çözüm bulmasını beklemek çok güç. İşte burada, sosyal medya tüm bunları mümkün kılan sihirli bir değnek çünkü sosyal medya sizin gibi bireylerin bu çözümleri bulmasını, deneyimlemesini sağlıyor. Yani, sizler evinizin bahçesinde çalışırken enerji tasarrufu ile ilgili çok zekice bir çözüm bulabilirsiniz ve bunu öğrenen bizler artık sizinle çalışabiliriz. Bu daha önce mümkün olmayan bir şeydi.

UNDP Türkiye: Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul buluşması iki panelle devam etti. İlk panelde sosyal medyanın sosyal faydaya katkısı konuşuldu. Panel moderatörü Bilgi Üniversitesi'nden Doç. Dr. Esra Arsan, yenilikçi fikirlerin, sosyal platformların ve sosyal medyanın, karşılaştığımız sorunların çözümünde bireylerin aktif katılımını sağlayacak araçlar olduğunu belirtti ve panelde cevap aranan soruları şöyle özetledi:

Esra Arsan: Haritalama, data toplama, insanları bir alana yönlendirme, aksiyon alanı yaratma açısından sosyal medya gerçekten büyük bir rol oynama potansiyeline sahip. Fakat biz bu mobilizasyonu, bu aksiyon alanını acaba ne kadar harekete geçirebiliyoruz? Çünkü bütün meselemiz bu.

UNDP Türkiye: Bir zaman bankası ve sosyal paylaşım sitesi olan Zumbara.com'dan Ayşegül Güzel, insanları bir araya getiren ve harekete geçiren sosyal platformlardan birinin de zaman bankaları olduğunu söyledi.

Ayşegül Güzel: Zaman bankası denilen sistem alternatif ekonomilerden sadece biri ve dünyada 36 ülkede kullanılıyor. Ben ilk kez İspanya'da

karşılaşmışım zaman bankası sistemiyle ve değerlerinden çok etkilendiğim bu sistemi Türkiye’de de başlatmaya ilham veren fikirlerden birisi de “Bu sosyal bir network ile birleşse nasıl olurdu?”nun bana çok çekici gelmesiydi.

UNDP Türkiye: Change.org’dan Uygur Özemesi de çok önemli olsalar bile bu platformların sadece birer araç olduğunun unutulmaması gerektiğini söylerken arka planda hala önemli olanın insan faktörü ve insan sorumluluğu olduğunu vurguluyordu.

Uygur Özemesi: Sosyal medya sosyal ağlar üzerinde çalışan araçlardan farklı. Platformlardan farklı bir kavram. Çok daha geniş bir kavram. Hâlbuki bizim burada bahsettiğimiz şeyler sosyal ağlar, İnternet üzerinde çalışan bir takım platformlar, araçlar. Zumbara çok önemli bir araç. Bir yazılım. Bu yazılım İnternet üzerinden çalışıyor. Esasen o açıdan bir makineden çok bir farkı yok. O makine ile insanlar etkileşiyor. Onun için de offline online ayrımı yok. Çünkü o makine ile etkileşiyorlar ama o makinenin arkasında gerçek bir insan var ve o etkileşimler sonucunda gerçek sonuçlar ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, bunu ayırt etmek lazım. Bu bir araç ve o araçları iyi de kullanabilirsin, kötüye de kullanabilirsin. Bu bizim yükümüz, sırtımızdaki iyi ile kötüyü ayırt etme yükünden bizi mahrum bırakmıyor. Mecburuz. Biz hala kendimiz iyi ve kötü arasındaki ayrımı yaparak, ona göre hayatımızı online’da da, çevrimiçinde de devam ettirmek durumundayız.

UNDP Türkiye: Utopic Farm Yeni Medya Ajansı Başkanı Yiğit Kalafatoğlu, panelde başka bir konuya dikkat çekti. Artık iletişimin sadece kişiler arasında değil, makineler arasında da olacağını söyleyen Kalafatoğlu, 2030 yılındaki dünyayı

belirleyecek en önemli akımlardan birinin bu durum olacağını vurguladı.

Yiğit Kalafatoğlu: Bildiğimiz tek şey var, iletişimin artık sadece kişiler ya da kitleler arası değil, cihazlar arasında da olduğu. Eğitim, sağlık, barınma, güvenlik, enerji, birçok konuda biz artık işi kendimizden de bırakıp makinelere vereceğiz ve bu aslında makinelerin bizim ulaşmak istediğimiz şeye bizi götürmesinde bir araç değil. Bizim yerimize karar verme ve hayatımızı organize etme noktasında haberleştiği bir dünyaya gidiyoruz.

UNDP Türkiye: Ericsson’dan Erhun Baş, makineler arası bu iletişim nedeniyle de 2020 yılında 50 milyar bağlantı öngördüklerini belirtti.

Erhun Baş: Burada 2030 konuşuyoruz. Bir 10 sene daha öne çektüğümüzde, 2020 için Ericsson’un öngördüğü vizyon çok ana hatlarıyla 50 milyar bağlantı. Bu çok ciddi bir sayı. Yani 50 milyar kişiden değil, 50 milyar bağlantıdan söz ediyoruz. Bunun nedeni de artık o dönemde iletişimin sadece kişiler arasında değil, makineler arasında da iletişim olması.

UNDP Türkiye: Sosyal medya ve sosyal platformlar sayesinde meydana gelen kişiler arası ve makineler arası yeni iletişim yolları, yeni davranış şekillerini doğuruyor ve bu durumda 2030 yılında nasıl bir dünyada yaşayacağımızın sinyallerini veriyor. Yiğit Kalafatoğlu, İstanbul buluşmasında işte bu yeni düzeni şöyle özetliyordu:

Yiğit Kalafatoğlu: Kitlelerin beklentilerinin çok farklı olduğu bir düzende, artık sadece haberdar olmak, ya da kurum açısından yalnızca doğaya,

topluma katkıda bulunmak yeterli değil. Birlikte bir şeylerin nasıl değiştirilebileceğini planlamak gerekiyor.

UNDP Türkiye: İlk panelden sonra Gençlik+Sosyal Fayda paneline geçildi. Bu panelde, 2030 yılındaki geleceğin şekillendirilmesinde gençlerin 'aktif' rolü tartışıldı. Panelin moderatörü Sosyal İnovasyon Merkezi kurucularından Suat Özçağdaş, her şeyden önce gençlerin artık sosyal faydadan yararlananlar olarak değil sosyal faydanın aktif yaratıcıları olarak görülmesi gerektiğini belirtti:

Suat Özçağdaş: Yapmamız gereken şey paradigmamızı değiştirmek üzerine. Toplumsal yenileşmenin temel rasyoneli de bu. Gençleri gelecekte bundan faydalanacak pasif katılımcılar olarak görmememiz lazım. Yani aslında o geleceği aktif olarak oluşturan bireyler olarak görmemiz lazım. Bizim bir temel hatamız gençleri sürekli kullanıcı olarak görüyoruz. Onları aktör olarak değil, sürekli hizmet alan olarak görüyoruz. Bence temel sorunlardan bir tanesi bu. Dolayısıyla sosyal fayda diye bir şeyden bahsediyorsak aslında gençlerin aktör olarak yer aldığı bir süreçten bahsetmemiz lazım.

UNDP Türkiye: Gençlik alanında pek çok çalışmalar yapan Ali Ercan Özgür, bu paradigma değişikliği ile birlikte, yapılan işlerde de bakış açısının değiştirilmesinin önemli olduğunu ve bunun gençlere ve onların fikirlerine daha çok güvenmekle başlayacağını belirtiyordu.

Ali Ercan Özgür: Bizim yaptığımız işlerde bakış açısını değiştirebilmek çok önemli. Fikirler önemli. O fikirlerin yaratıcı ve somut önerilere dönüşmesi önemli. Sosyal medya etkili veya bu forumların etkileşimi önemli. Ve girişimci yani hakikaten. İşte ben kendimden örnek veriyorum bugüne kadar atıldım. Deli dediler, şu dediler ve hakikaten sonuç doğurdu ve çok güzel sonuçlar elde ettik.

UNDP Türkiye: Bir Birleşmiş Milletler Gönüllüsü olan Cem Arslan ise gençlerin sosyal fayda için aktif olarak çalıştıklarında yeni deneyimler kazanacağını ve böylece empati yeteneği gelişmiş bir toplum doğacağını söyledi.

Cem Arslan: Şimdi aslında gençliğin sosyal faydanın yanına gelmesi ve #2030şimdi hashtagi ile yayınlanması aslında gençliğin bu noktada ne kadar önemli olduğu ortaya koyuyor bence.

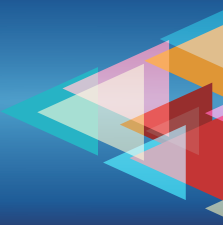
Çünkü teknoloji dediğiniz zaman aslında, en önemli kullanıcısı teknolojinin gençler. Ve hani yeni bir şey olduğu zaman en çabuk öğrenen kesim gençler ve o yüzden sosyal faydayı da teknolojinin etrafında gençleri kullanarak nasıl kurgulayacağımıza değinmek istiyorum ben birazcık. Ve bu 2030'da benim aslında gençlerle ilgili hayalim ve dünya ile ilgili hayalim daha empati yeteneği gelişmiş, empati yetisi gelişmiş bir neslin olması. Bunu da sağlamanın en güzel yolu aslında deneyimlemek.

UNDP Türkiye: Cisco Networking Academy'den Evin Taş, gençlerle yapılan bu çalışmalarda edinilen deneyimlerle toplumda değişimin nasıl yaşandığını ve empatinin nasıl oluştuğunu Kenya'dan bir örnekle anlattı.

Evin Taş: Kenya'da işitme engellilerin böyle bir halk tarafından, genel olarak toplumsal olarak hor görüldüğü, lanetlenmiş olarak bakıldığı ve o yüzden toplumsal hayata katılmadıkları bir durum var. Deaf Aid işte varoşlardan bu gençleri topluyor, öncelikle işaret dili oluşturuyor, network eğitimi veriyor, bunları işe yerleştiriyor. Şöyle bir oluyor. İş verenler görüyorlar ki hayır bu kişilerle ilgili böyle bir sorun yok, bir lanet yok, bir şey yok. Bunlar da gerçekten çalışabiliyorlar. Aile görüyor ki evet bizim ekonomimize bir katkısı var, bize bir katkısı var. Birdenbire başka bir şeyler oluştu ve toplumdaki genel işitme engellilerle ilgili algı ile bir değişiklik yapıyor.

UNDP Türkiye: Google Türkiye'den Pelin Kuzey ise gençlerin denemekten vazgeçmemesi gerektiğini, başarısız olsalar da yollarına devam ederek bu başarısızlıkları avantaja çevirirlerse sosyal fayda yaratmak da başarılı olabileceklerini vurguladı.

Pelin Kuzey: Şimdi 3 yanlışın bir doğruyu bir ortamda sürekli size aman "hata yapma, aman başarısız olma" ya da işte şunu da çok duyabilirsiniz belki bir çocuk çalışmıyordu, başarısız oluyordu, ama öğretmen takmıştır, ya da o başarısızlığın sorumluluğunu üstlenmeme. Aslında başarılı olan da bizim başarısız olan da. Ama o başarıya giden yolun başarısızlıktan geçtiğini, kimi zaman denediğimizi, çok uğraştığımızı ama yapamamak da bunun aslında bir süre sonra bizim asıl istediğimiz hedefe ulaşacağımız konusunda çok büyük bir gösterge olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkartmamamız lazım.

UNDP Türkiye: Google Türkiye'den Pelin Kuzey'in bu sözleriyle Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde 24 Eylül'de düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul buluşmasından bazı bölümleri sizlere sunduk. Sosyal Fayda Zirvesi buluşmasında konuşulan konularla ilgili görüşlerinizi Twitter üzerinden #2030Şimdi ya da #yeniufuklar etiketleriyle bizlere aktarabilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu - Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

11.11.2013

Türkiye’de Enerji Verimli Ürünlerin Piyasa Dönüşümü

Katılımcı:

Birce Albayrak Coşkun
Proje Asistanı

Bu bölümde günlük yaşantımızın her safhasında kullandığımız, hayatımızı kolaylaştıran elektrikli ev aletlerinin çevreye daha duyarlı ve daha enerji verimli olmasını amaçlayan bir projeden ve bu projenin desteklediği hibe programından bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde günlük yaşantının her safhasında kullandığımız, hayatımızı kolaylaştıran elektrikli ev aletlerinin çevreye daha duyarlı, daha enerji verimli olmasını amaçlayan bir projeden ve bu projenin desteklediği önemli bir hibe programından bahsedeceğiz. Önemli çünkü bu hibe programı üniversitelerde bu konunun daha fazla ele alınmasını hedefliyor. Konuğum da EVUDP Projesi’nden - açık adı Türkiye’de Enerji Verimli Ürünlerin Piyasa Dönüşümü Projesi - proje asistanı Sayın Birce Albayrak Coşkun. Hoş geldiniz.

Birce Albayrak Coşkun: Hoş bulduk. Merhaba.

UNDP Türkiye: Birce Hanım şimdi Küresel Çevre Fonu’nun yani GEF’in finansal desteği ile bu proje Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından UNDP ile birlikte yürütülüyor. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ile birlikte, 2010 yılında başlamış olan bir proje ve projede daha az

enerji tüketen elektrikli ev aletlerini teşvik etmek için Türkiye’deki konutlardaki elektrik enerjisi tüketimini ve bu tüketimden kaynaklanan sera gazı salımlarını azaltmak hedefleniyor. Ev aletlerimizin, daha enerji verimli olması niye önemli ve enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümü ile biz aslında neyi kastediyoruz?

Birce Albayrak Coşkun: Öncelikle teşekkür ederiz bize bu zamanı ayırdınız. Bildiğiniz gibi iklim değişikliği zamanımızın en önemli sıkıntılarında bir tanesi. Elektrik tüketimi ve enerji verimliliği iklim değişikliğini sebebiyet veren yolda çok önemli bir pay arz ediyor. Elektrikli ev aletleri ise bu payın içerisinde yine çok büyük bir orana sahip. Mesela projenin uygulama süresince yaklaşık olarak tahmini hesaplanan 30 milyon civarında bir yeni elektrikli ev aletinin Türkiye’de kullanıma girmesi söz konusu. Proje bittiğinde ise yaklaşık 10 yıl onun akabinde 10 yıl sonrasında ise içinde 110 milyon civarında yine elektrikli ev aleti eklenmesi tahmin ediliyor ki bu çok büyük bir rakam. Elektrik tüketimi ayrıca Türkiye’deki tabii ki artan nüfusla, ekonominin büyümesiyle yine aynı şekilde çok artıyor. Bu da ne demek? Türkiye’deki sera gazı salımının aynı şekilde artması demek. Bizim nihaiyi hedefimiz elektrikli ev aletlerinde daha enerji verimli ürünlerin üretilmesi, piyasaya sunulması ve tercih edilmesi. Bu yöndeki talebin ve arzın artırılmasına yönelik faaliyetlerle enerji verimliliğine katkı sağlamak ve dolayısıyla da bunun neticesinde ortaya çıkan sera gazı salımlarını buna bağlı olarak azaltmak.

UNDP Türkiye: Azaltmak.

Birce Albayrak Coşkun: Proje, yürütücü kuruluş olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği, Arçelik ve sizin de belirttiğiniz Küresel Çevre Fonu destekli olarak BM Kalkınma Programı ile birlikte yürütülmektedir.

UNDP Türkiye: Piyasa dönüşümünden kastettiğimiz, zaman içinde daha enerji verimli ürünlerle eski ürünlerin yer değiştirmesi anlamına geliyor.

Birce Albayrak Coşkun: Evet. Yer değiştirmesi.

UNDP Türkiye: Hem evlerde hem de piyasanın genelinde.

Birce Albayrak Coşkun: Evet, doğrudur. Bir de

projemizin aslında iki boyutu var. Bir kurumsal kapasite geliştirilmesi bir de bilinçlendirme. Bu piyasa dönüşümü de bunlarla bağlantılı. Yani biz ne yapıyoruz? Kurumsal kapasiteyi, kamu kurum ve kuruluşlarında, enerji verimliliği, elektrikli ev aletlerinde enerji verimliliğine yönelik politikaların geliştirilmesi, denetimin artırılması ile ilgili politikaların aynı şekilde geliştirilmesine yönelik faaliyetler...

UNDP Türkiye: O işin arka plan kısmı oluyor birazcık. Tüketicilere ulaşıncaya kadar olan kısmı.

Birce Albayrak Coşkun: Evet. Diğer bir boyutu da bilinçlendirme. Tüketici boyutu önemli çünkü alan kişilerin de enerji etiketleri, enerji verimliliği, iklim değişikliği hatta bu bağlantıların kurulması ile ilgili konularda bilinç düzeyinin yükselmesi gerekiyor ki tercih etsinler.

UNDP Türkiye: Ev aletinden neyi kastediyoruz?

Birce Albayrak Coşkun: Ev aletlerinde bizim projemizin kapsadığı altı ürünümüz var. Buzdolabı, derin dondurucu, çamaşır makineleri, bulaşık makineleri, televizyonlar, fırınlar ve klimalar. Biz çalışmalarımızı bu 6 ürün grubunda yürüttük, buna istinaden ilgili AB mevzuatlarını uyumlaştırdık. Toplamda 11 tane tebliğ çıkarıldı ve resmi gazetede yayınlandı. Bunun akabinde yine Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde denetçi eğitimimiz oldu. TSI'nin içerisinde enerji verimliliği testlerinin ölçümlerine yönelik test personeli eğitimimiz oldu. Diğer bir ayak satış personeli eğitimi. Çünkü tüketicilere ulaşan, birebir iletişim kuran satış personeli. O yüzden onlara yönelik bir eğitimimiz oldu ve yaklaşık 70 satış personeli eğitildi. Bu gibi faaliyetlerle biraz önce de bahsettiğim gibi kurumsal kapasite geliştirilmesi ve bilinçlendirme faaliyetleriyle projemizi yürütüyoruz.

UNDP Türkiye: Aslında 3 yıldır devam eden bir projede nelerin yapıldığını çok kısaca özetlemiş olduk. Nasıl sonuçların elde edildiğine dair de - tabii devam eden bir süreç olmakla birlikte - ilk sonuçlarını da siz özetlemiş oldunuz. 6 ürün grubundan bahsedildi. Bunlar en çok elektrik harcayan ev aletleri olsa gerek değil mi? Seçilmesinin nedeni de bu.

Birce Albayrak Coşkun: Evet, özellikle buzdolabı hayatımızın vazgeçilmezi olmak üzere, 6 ürün grubu en çok enerji tüketen küçük ev aletleri.

UNDP Türkiye: Sohbetimize katkıda bulunmak isteyen bizi dinleyen dinleyicilerimiz, #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere soru ve görüşlerini iletebilirler. Bunu vurgulayalım. Yeni Ufuklar Programı'nda bu her bölümümüz için geçerli olan bir çağrı aslında. Elektrikli ev aletlerinin akılcı ve verimli kullanımı, hem tüketicinin hem de üreticinin bilinçli olmasını gerektiren bir konu. Bu amaçla EVUDP diye kısaltmıştık sizin projenizi - Enerji Verimli Ürünlerin Piyasa Dönüşümü Projesi. EVUDP diye bir logo var ve bazı elektrikli aletlerin belki ilanlarında da dinleyenlerin dikkatini çekmiş olabilir - işte o projeden bahsediyoruz bu programda. Şimdi Birce Hanım, yakın bir zamanda proje kapsamında bir hibe çağrısında bulundunuz. Karşılıksız bir para, bir fon sağlayacaksınız. Ev cihazlarında enerji verimliliğinin üniversitelerde ele alınmasını destekleyen bir hibe programı bu. Programın en başında bahsettik. Hibe programından biraz söz eder misiniz? Kimler başvurabiliyor programa ve nasıl projeleri destekleyeceksiniz?

Birce Albayrak Coşkun: Öncelikle biraz amacından bahsetmek istiyorum. Tabii ki bu

projelerin Türkiye’de enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümü projesinin amacına odaklanması gerekiyor ve amaç Türkiye genelinde enerji verimliliği konusunda üniversitelerde yapılan akademik çalışmaların artmasına katkı sağlamak.

UNDP Türkiye: Yani bu bir tez olabilir, bir ders olabilir, bir kürsü açılması olabilir. Bir kısıtlama var mı bu konuda?

Birce Albayrak Coşkun: Kısıtlamamız temel olarak konumuzla alakası olması. Sizin dediğiniz gibi özellikle lisans veya lisansüstü düzeyde zorunlu, seçmeli veya yaz okulunda bir ders açılması özellikle bizim arzu ettiğimiz bir sonuç ve desteklediğimiz bir sonuç. Mevcut müfredatta yer alan ders programlarında yine enerji verimliliği, özellikle de elektrikli ev aletlerinde enerji verimliliğini konu alan, belki konuların dâhil edilmesi ve mevcut müfredatın geliştirilmesine yönelik projeler de olabilir. Kapsamda ise öncelikli konular, mühendislik ve AR-GE projelerinin yanı sıra sosyo-ekonomik projeler de olacak. Kullanım alışkanlıklarına yönelik veya satışta tüketicilerin tüketim alışkanlıklarına yönelik.

UNDP Türkiye: Tüketim davranışları. Yani sadece mühendislik, teknik bölümler değil sosyal bilimler alanında da aslında projelerle size gelinebilir ve hibe alınması mümkün. Ne kadar olacak acaba projelere verilecek hibe miktarları?

Birce Albayrak Coşkun: Proje başvurusu üniversiteler tarafından yapılıyor.

UNDP Türkiye: Kurumsal başvuru olması gerekiyor.

Birce Albayrak Coşkun: Kurumsal başvuru olması gerekiyor. Üniversitelerin başvurusunda her bir üniversite 140.000 dolara kadar bu hibeden faydalanabiliyor. Birden fazla proje ile başvuruda bulunabiliyorlar. Bu arada başvuruyu kimler yapabilir demiştiniz. Biraz daha tamamlamak gerekirse. YÖK bünyesinde faaliyet gösteren, daha doğrusu YÖK tarafından tanınmış üniversiteler, teknik okullar, meslek yüksek okulları bunlara dâhil. Yani üniversite diyoruz ama üniversitenin alt birimlerini de kastediyoruz.

UNDP Türkiye: Ama Türkiye’de, Türkiye genelinde olması lazım.

Birce Albayrak Coşkun: Evet, bizim bu hibe programında hibeyi vereceğimiz kişiler tüzel

kişiler, üniversiteler olarak gözüküyor bu anlamda.

UNDP Türkiye: Hibe programı ile ilgili olarak daha detaylı bilgiye projenin de İnternet sitesi olan evudp.net üzerinden ulaşılabilir. Bunu vurgulayalım. Son başvuru tarihinden söz edelim ve hibe programları ile ilgili olarak son notlarınızı da alalım.

Birce Albayrak Coşkun: Dikkat çekmek istediğim bir konu vardı, özellikle proje ortakları ile ilgili. Az önce bahsettik kimler başvurabilir dedik, üniversiteler ama oldukça kalabalık bir proje ortak listesi de olabilir. Biz bu anlamda bunu da teşvik ediyoruz.

UNDP Türkiye: Üniversiteler ortaklarla birlikte başvurabilir.

Birce Albayrak Coşkun: Evet, bunlar kim olabilir? Yine bir başka üniversite veya araştırma merkezi olabilir. Bir teknokent veya teknopark olabilir. Herhangi bir sivil toplum kuruluşu olabilir, tabii ki konu ile ilgili olacak muhakkak.

UNDP Türkiye: Ama işin içinde bir üniversite muhakkak olacak.

Birce Albayrak Coşkun: İşin içinde üniversite olacak.

UNDP Türkiye: Bir üniversite 10 proje ile başvurursa bile, 140.000 dolarlık bir limitiniz söz konusu.

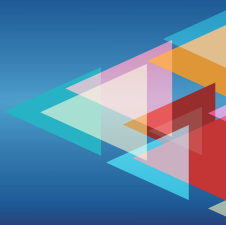
Birce Albayrak Coşkun: 140.000 dolarlık bir limitimiz var.

UNDP Türkiye: O zaman kaç üniversiteye kadar hibe verilebilecek?

Birce Albayrak Coşkun: Gelecek projelerin başarı sayısı bizim açımızdan önemli. Tabii ki teknik değerlendirmeye tabi tutulacaklar. Bu anlamda kesin bir sayı söyleyemiyoruz. Ama başvuranın alabileceği en yüksek limit 140.000 dolar olarak belirlendi. Bu arada belki süreden bahsetmekte de fayda var.

UNDP Türkiye: Lütfen.

Birce Albayrak Coşkun: Proje süresinin en az 3 ay olması, en fazla da 10 ay olması gerekiyor. 10 ayın sonunda proje neticesinin, çıktılarının bize ulaşmış olması gerekiyor.

UNDP Türkiye: 15 Kasım 2013?

Birce Albayrak Coşkun: Evet, bizim son başvuru tarihimiz. Sorulara veya daha detaylı bilgiye, rehberine yine bizim proje sayfamızdan sizin de belirttiğiniz evudp.net adresinden ulaşılabilir.

UNDP Türkiye: Ya da undp.org.tr adresinden diyeyim ben.

Birce Albayrak Coşkun: Evet, bir de elbette projeyi birlikte yürüttüğümüz Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün aynı şekilde resmi İnternet sitesinden, linklerden ulaşabilirler.

UNDP Türkiye: Birce Albayrak Coşkun, konu ile ilgili verdiğiniz bilgiler ve programımıza katıldığınız için çok teşekkürler. Sağ olun.

Birce Albayrak Coşkun: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: EVUDP projesinin proje asistanı Sayın Coşkun'du konuğumuz ve BM Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu bölümünün sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, podcast formatında iTunes üzerinden ayrıca undp.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

84

18.11.2013

Bölgesel Farklılıklar ve İkili Tuzak

Katılımcılar:

Ertuğrul Apakan

Büyükelçi

Prof. Dr. Erinç Yeldan

Yaşar Üniversitesi

Bu bölümde Türkiye gibi orta gelirli ülkelerin kalkınma süreçlerinde çok büyük bir önem arz eden “orta gelir tuzağı” ve “ikili tuzak” kavramlarından bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye gibi orta gelirli ülkelerin kalkınma süreçlerinde çok büyük bir önem arz eden “orta gelir tuzağı” ve “ikili tuzak” kavramlarından söz edeceğiz. Büyükelçi Ertuğrul Apakan ve Yaşar Üniversitesi'nden Prof. Dr. Erinç Yeldan ile 6-8 Kasım tarihlerinde İstanbul'da yapılan 2015 sonrası kalkınma gündemi Bölgesel İstişare Toplantısı'nda buluştuk ve ikinci cildi geçtiğimiz günlerde İstanbul'da açıklanan “Orta Gelir Tuzağı” raporu hakkında konuştuk. Raporun ikinci cildi, “Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?: Bölgesel Kalkınma ve İkili Tuzaktan Çıkış Stratejileri” başlığını taşıyor. Rapor, zengin ve yoksul olmak üzere iki farklı Türkiye'den söz ediyor. Raporda yüksek gelire ulaşma yolunda olan ve orta gelir tuzağından çıkışı hedefleyen “orta ya da yüksek gelirli Türkiye”nin yanında, yoksulluk tuzağından çıkış ve ivmelenme arayışı içinde bulunan “Yoksul bir Türkiye”nin de olduğuna, yani iki farklı Türkiye'nin bulunduğu, dikkat çekiliyor. Raporun bu ikinci cildinde, orta gelir tuzağından çıkarak yüksek gelir seviyesine ulaşmak isteyen Türkiye'nin önündeki en büyük engellerden birinin, bu bölgesel gelir farklılığı

olduğu savunuluyor. Raporu hazırlayan akademik kadronun içinde yer alan Prof. Dr. Erinç Yeldan, raporun ilk ve ikinci cildinde, çıkış noktası olarak ele alınan ‘orta gelir tuzağı’ kavramını şöyle açıklıyor:

Erinç Yeldan: Ülkeler büyümenin, gelişmenin, sanayileşmenin ilk evrelerini göreceli olarak daha hızlı, daha kolay bir şekilde geçiyorlar. Kırdan kente ucuz iş gücü transferi oluyor. Ham madde kaynakları tüketiliyor. Dışarıdan yabancı sermaye girişi daha rahat oluyor. Bilginin yaratılması, üretilmesi veya kurumların yeniden yaratılması yerine doğrudan doğruya var olan teknolojiyi, var olan hammaddeyi, var olan insan kaynağını harekete geçirmek, kolay değil ama göreceli olarak sürdürülebilir bir olgu. Yalnız ülkeler kabaca fert başına gelirleri 15.000 - 16.000 \$ civarına geldikleri noktada veya başka bir kıstasa göre toplam milli gelir üretim içinde sanayinin payı kabaca %28 -%30 civarına denk geldiği zaman, iktisatçılar fark ettiler ki bu bir regülarite olarak büyüme hızlarında bir yavaşlama, bir tökezleme başlıyor. Çünkü bu noktadan sonra artık büyümenin kaynakları araştırmadan, bilgiden, inovasyondan, kurumlardan; yeni kurumlar, yeni teknolojiler, yeni üretim tekniklerinden geçiyor ve bunlar da kolay değil. Daha zorlu, kolay kolay ticareti de yapılmıyor. Yani fikirler, mallar gibi bir ülkeden bir ülkeye çok rahat aktarılamıyor.

UNDP Türkiye: Prof. Dr. Erinç Yeldan'ın da belirttiği gibi orta gelir tuzağı, bir sürdürülebilir kalkınma sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Kısaca özetlemek gerekirse, kişi başına düşen gayri safi milli gelir bakımından orta gelir seviyesine gelmiş ülkelerin belirli bir gelir bandında sıkışıp kalması, yani üst gelir düzeyine geçememesi ‘orta gelir tuzağı’ olarak tanımlanıyor. Peki, orta gelir tuzağının yansımalarını nasıl görüyoruz? Yeniden Erinç Yeldan:

Erinç Yeldan: Orta gelir tuzağı kavramının aslında birden fazla tezahür olduğunu görüyoruz. Bunlardan bir tanesi mal bazında gözüküyor. Çok kullanılan bir metafordur: bilgisayar çipi mi üreteceksiniz, patates cipsi mi üreteceksiniz? Hangi malı üreteceğiniz de önemli. Hangi mallarda yoğunlaşıp, hangi mallarda ihracat pazarlarına yöneleceğiniz de önemli. Bu uluslararası iş bölümü içerisinde teknoloji merdivenini tırmanan, sanayileşmenin ileri aşamalarını sürekli olarak aşabilen ülkeler, orta gelir tuzağını aşabilen ülkeler olarak görülüyorlar. Ve bunlar da şu anın gelişmiş, batılı sanayileşmiş

ülkeleri dışında tutarsak topu topu 12 tane ülke. Arasında Kore var, Singapur var, İspanya var. Fakat birçok ülke de, Türkiye'nin de arasında bulunduğu bir dizi ülke de patinaj yapıyor.

UNDP Türkiye: "Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?" raporunun ilk ve ikinci cildi **TURKONFED**'in İnternet sitesinden indirilebiliyor. Bu raporların bilimsel çalışması, Prof. Dr. Erinç Yeldan, Kamil Taşçı, Doç. Dr. Ebru Voyvoda ve Mehmet Emin Özsan tarafından yapıldı. Doç. Dr. Ebru Voyvoda'yı raporun birinci cildiyle ilgili olarak daha önce hazırladığımız özel bölümde Yeni Ufuklar'a konuk etmiştik. Raporun ikinci cildi "Bölgesel Kalkınma ve İkili Tuzaktan Çıkış Stratejileri" alt başlığı ile yayımlandı. İkili tuzağın ne olduğunu ve ikili tuzak tartışmasının 'Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış' çalışmasına nasıl dâhil edildiğini Erinç Yeldan şöyle anlatıyor:

Erinç Yeldan: Aramızdaki tartışmada şöyle bir konu gündeme geldi ki bunun cevabının orta gelir tuzağı kavramı ile mücadelenin dışına çıkılması gerektiğini, bir başka tuzak, bir başka olgu olduğunu fark ettik. O da şu: Türkiye'nin öyle bölgeleri, öyle illeri, öyle coğrafyası var ki orta gelirli olayım, yani tanımladığımız anlamda sanayinin payı %30'a çıkmış, 15.000- 16.000 dolarlık bir fert başına geliri olmuş, ben bundan sonra bu tuzakta kalmaya razıyım, üzerime bir de toprak serin, ilelebet yeter ki bir 15,000 dolarlık

geliri göreyim. Yani içinde bulunduğu yoksulluk tuzağından o sıçramayı yapamamış, sadece iktisadi büyüklük anlamında değil, ham madde kaynakları, bilgiye erişim, kaliteli eğitim, kaliteli işler, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün tanımladığı anlamıyla insan onuruna yakışır işe sahip olma. Sermaye yok, beşeri sermaye yok. Ulaşım ağları son derece zayıf. Örneğin; bölgede Diyarbakır ile Adıyaman arasındaki ticaret İstanbul üzerinden tasarlanıyor, örgütleniyor. Ulaşım ağları kopuk.

UNDP Türkiye: 'İkili tuzak' kavramı, bölgesel farklılıklarının sürdürülebilir kalkınmayı engelleyen bir etken olduğunu bizlere anlatıyor. Rapora göre, Türkiye'de zengin ve yoksul bölge gelirleri arasında 4,3 kat fark var. Orta gelir tuzağı, Türkiye'nin bir kısmı için geçerliken ülkenin diğer bölgeleri başka bir risk ile 'yoksulluk tuzağı' riski ile karşı karşıya. Erinç Yeldan, sözlerine şöyle devam ediyor:

Erinç Yeldan: İstanbul, Kocaeli, Bursa, Eskişehir gibi sanayi hattı kabaca İzmir'e kadar uzanan bir hat içerisinde bir coğrafya hemen kendini belli ediyor. Bu bölgeler toplamı kabaca 400 milyar dolarlık, Türkiye'nin toplam mili geliri kabaca 750-800 milyar dolar. Yani Türkiye ekonomisinin 3'te biri ile yarısına yakın bir katma değer üreten ve bunu yurt dışına aktaran, yurt dışından teknoloji, bilgi ve mallar ithal eden yüksek gelirli olma yolunda bir Türkiye var. Bunun yanında

geleneksel anlamda anladığımız orta gelirli olup, orta gelir tuzağı içinde kalma riski yaşayan Kayseri'si, Afyon'u, Antep'i, Denizli'si gibi bir orta gelirli, orta gelir tuzağı riski taşıyan bir Türkiye var. Bir de bunların yanına dahi yaklaşamayan yoksulluk içinde yoksulluk üreten, eğitim süresi olarak daha henüz ilkokul mezunu aşamasına gelmiş, 3,5 senelik bir ortalama eğitim süresine tedahül olan, Türkiye ortalaması 6,5 yıldır bu arada, ortaokuldan terk bir Türkiye de denir. Bu yoksul Türkiye'nin üretildiğini düşünüyoruz. Yani yüksek gelirli Türkiye, yoksul gelirli Türkiye'den kaynak ithal ediyor, insan gücü, ucuz iş gücü alıyor. Oraya sattığı mallar, oradaki çarpık tüketim anlayışını destekliyor.

UNDP Türkiye: Bu haftaki programımız ile ilgili görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlere aktarabilirsiniz. Raporun başyazarı Erinç Yeldan'ı dinliyorduk. Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği görevini yeni tamamlayan Büyükelçi Ertuğrul Apakan, kurulmasına destek olduğu Yaşar Üniversitesi Akdeniz Araştırmaları ve Gözlemevi Merkezi ile 'Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış' çalışmasına dâhil oldu. Büyükelçi Apakan, orta gelirli ülkelerin, orta gelir tuzağını ve ikili tuzağı nasıl aşabilecekleri sorusuna şu cevabı veriyor:

Ertuğrul Apakan: Bunun nasıl aşılacağı sorusunun cevabı aynı zamanda 2015'ten sonra belirlenecek Binyıl Kalkınma Planı Hedefleri'yle Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında yer almakta. Dolayısıyla ikisi arasında doğrudan bir bağlantı var. Netice itibarıyla, eğer orta gelir tuzağı ile karşı karşıya olan ülkeler bunu tartışılar, daha derinlemesine bu meseleleri ele alırlar, Türkiye üzerine ve diğer ülkeler üzerine yaptığı araştırmalardan çıkan neticeleri tartışılar, kendi aralarında paylaşırlarsa, geleceğe dönük olarak daha verimli, daha sağlıklı bir zemin üzerinden hareket ederler, diye düşünüyorum. Bu nedenle, Orta Gelir, Middle Income Country'lerinin zaman zaman bir araya gelerek bu tür çalışmaları hem desteklemeleri hem tartışmaları gerektiğine inanıyorum. Birleşmiş Milletler açısından da özellikle, bulunduğumuz coğrafyaya bakıldığında birçok ülkenin benzer sorunlarla karşı karşıya olduğunu düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Büyükelçi Ertuğrul Apakan. "Orta Gelir Tuzağı: Hangi Türkiye?" raporunun ikinci cildinin yazımı sırasında pek çok bölgede çalıştaylar yapıldı. Bu çalıştaylar ile bölge insanları ve bölgelerdeki çeşitli kurumlar ile

istişareler yapıldı. Bu istişareler ve bilimsel çalışmalar sonucunda raporda pek çok yenilikçi çözüm önerileri getirildi. Erinç Yeldan, kapsayıcılık ve sürdürülebilirliğe vurgu yapan bu çözüm önerilerini şöyle anlatıyor:

Erinç Yeldan: Kapsayıcı, sosyal olarak içerici bir eğitim, kadın iş gücünün iş gücüne katılımını sağlayıcı, azınlık durumundaki çeşitli sosyal grupların, sosyal katmanları birleştirici bir topyekûn sosyal ve iktisadi kalkınma paketine ihtiyaç duyuluyor. Bunda devlete de çok önemli roller düşüyor. Özel sektöre de çok önemli roller düşüyor. Ben Türkiye'nin bu yoksullukla mücadelede doğrudan doğruya bölge insanını hedef alan bir stratejisinin bütün Türkiye'nin kalkınmasında ve orta gelir tuzağının ilerisine Türkiye'yi taşımasında çok önemli bir unsur olarak görüyorum.

UNDP Türkiye: Yaşar Üniversitesi'nden Prof. Dr. Erinç Yeldan'ın bu sözleriyle Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde, Türkiye gibi orta gelirli ülkelerin kalkınma süreçlerinde önem arz eden "orta gelir tuzağı" ve "ikili tuzak" kavramlarından söz ettik. Bu bölümde konuştuğumuz "Orta Gelir Tuzağı'ndan Çıkış: Hangi Türkiye?" raporunun ikinci cildine <http://www.turkonfed.org> İnternet sitesinden ulaşabilirsiniz. Bu bölümle ilgili görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlere aktarabilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef stüdyosunda hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

85

25.11.2013

Orta Asya ve Avrupa Bölgesi Nasıl Bir Kalkınma Gündemi İstiyor?

Katılımcı:

Cihan Sultanoğlu

UNDP Başkan Yardımcısı ve Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Direktörü

Bu bölümde Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinin nasıl bir 2015 sonrası kalkınma gündemi istediğini, Türkiye'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri'ndeki son durumunu ve UNDP'nin Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölge merkezinin İstanbul'a taşınması kararını UNDP Başkan Yardımcısı Cihan Sultanoğlu ile konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye'nin de içinde yer aldığı Avrupa ve Orta Asya bölgesinin, nasıl bir 2015 sonrası kalkınma gündemi istediğinden ve Türkiye'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri'ndeki son durumundan söz edeceğiz. Konuğumuz, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Başkan Yardımcısı ve Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Direktörü Cihan Sultanoğlu. Kasım ayının başlarında Avrupa ve Orta Asya ülkeleri, 2015 sonrası kalkınma gündemini tartışmak üzere İstanbul'da buluştu. Bu bölgesel istişare toplantısı; Kalkınma Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu işbirliğinde düzenlendi. UNDP başkan yardımcısı Cihan Sultanoğlu, yeni küresel kalkınma gündeminin saptanması

kapsamında düzenlenen bu istişarelerin ne anlama geldiğini şöyle özetliyor:

Cihan Sultanoğlu: İstanbul'da yaptığımız istişare bizim için çok önemli. Bildiğiniz gibi Binyıl Kalkınma Hedefleri 2015'te sonra erecek. Geçtiğimiz 15 yıllık zaman sürecinde çok güzel sonuçlar elde edildi. Yoksulluk yarı yarıya azaltıldı. Kadın ve çocuk ölümleri azaltıldı. Tarihte ilk defa olarak kız ve erkek çocukları eşit sayıda okula gidiyor. Fakat daha yapacağımız çok şeyler var. Bizim bulunduğumuz ülkeler, bildiğiniz gibi, genel olarak orta ve yüksek gelirli ülkeler. Onun için pek çok kalkınma hedeflerine zaten erişilmiş durumda. Fakat bugünkü dünyada ülkeler arasındaki eşitsizlikler azalmasına rağmen, ülkelerin kendi içinde eşitsizliklerin çoğaldığını görüyoruz. Bizim yeni hedeflerde en çok istediğimiz, daha kapsayıcı, daha bütünleştirici, daha eşitlikçi bir kalkınma programının dikkate alınması. Bu da ortasında insanı odaklamak zorunda.

UNDP Türkiye: İstanbul'da düzenlenen bölgesel istişare toplantısında sürdürülebilir kalkınma gündeminin önemine dikkat çekiliyordu. Yapılan istişarelerde; hesap verebilirlik, istihdam, sağlık, eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çevre konularının da dâhil olduğu bir dizi alanda eşitsizliğin artarak devam ettiği belirtildi. Bu nedenle, Cihan Sultanoğlu'nun da belirttiği gibi kapsayıcılık ve eşitliğin, sürdürülebilir kalkınmanın merkezinde yer alması gerektiği vurgulandı. Peki, sürdürülebilir kalkınma nasıl sağlanabilir? Tekrar Cihan Sultanoğlu:

Cihan Sultanoğlu: Biz nasıl bir sürdürülebilir insani kalkınma hedeflemek istiyoruz? Bütün yapmak istediğimiz bu. Bunu konuşurken de hem ekonomik büyüme, hem sosyal gelişme, hem de çevresel sürdürülebilirlik, bir bütünlük içinde ele alınmak zorunda. Aynı zamanda da ülkelerin hepsinde çok güzel bir deneyim birikimi oldu. Bilgiler var, uzmanlıklar var. Aynı zamanda biz bu bilgileri, uzmanlıkları, deneyimleri başka ülkelere nasıl taşıyabiliriz? Geçtiğimiz 10-15 yıl içinde çok şeyler öğrenildi. Öğrenilecek de daha. Bunları nasıl aynı zamanda yeni hedefler belirlenirken tekrar göz önüne alabiliriz?

UNDP Türkiye: İstanbul'da üç gün boyunca devam eden toplantılara, 40'in üzerinde ülkeden 350'den fazla hükümet, sivil toplum, özel sektör, üniversite ve Birleşmiş Milletler temsilcisi katıldı. Temsilciler, 21. yüzyılın en aciliyet arz eden

sorunlarını tartıştı ve gezegenin ekolojik sınırlarına saygı duyan, sosyal kapsayıcılığı artıran yollar ile, insanların yoksulluktan kurtarılmasını sağlayacak çözüm önerilerini sundu. Bölgesel İstisareler boyunca Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde yakalanan başarı ivmesinin önemi vurgulandı ve bu ivmenin devam ettirilmesi istendi. 2015 sonrası küresel kalkınma gündeminin de en az Binyıl Kalkınma Hedefleri kadar ülkeler ve toplumlar için ilham verici olması istendi. Avrupa ve Orta Asya Bölgesi ülkelerinden biri olan Türkiye de Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde bu başarı ivmesini yakalayan ülkelerden biri. Cihan Sultanoğlu, Türkiye'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri'ndeki son durumunu şöyle değerlendiriyor:

Cihan Sultanoğlu: Türkiye yoksullukla mücadele konusunda çok başarılı oldu. Anne ve çocuk ölümleri ile mücadele konusunda da çok başarılı oldu. Bu sayılar çok azaldı. Türkiye şimdi OECD ortalamasına erişti. Bütün bunlar çok güzel şeyler. Tabii çevre ve enerji konularının daha çok üzerinde durulması gerekiyor. Aynı zamanda daha ileri düzeyde gelişmelere bakarsak, önem verilecek konular toplumdaki daha kapsayıcı yaklaşımların ele alınması olacak. Mesela hala kırsal alanlarda yoksulluk daha fazla.

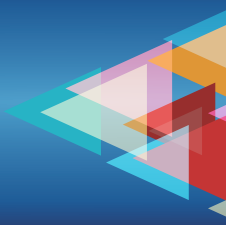

Kırsal alanlar ve şehirler arasındaki dengenin sağlanması, cinsiyet eşitliğinin sağlanması, gençlerin istedikleri, daha kaliteli eğitim, daha güzel iş imkânlarının yaratılması. Bunlar, Türkiye için önümüzdeki süreçte bizce önemli konular.

UNDP Türkiye: Avrupa ve Orta Asya bölgesi ülkelerinin delegelerini bir araya getiren Bölgesel İstisare Toplantısı'nda vurgulanan bir diğer konu da kadınların ve gençlerin, istihdama ve karar alma mekanizmalarına daha çok dâhil edilmesiydi. Cihan Sultanoğlu, kadınların istihdama katılmasının bir ülkenin kalkınması için neden önemli olduğunu şöyle anlatıyor:

Cihan Sultanoğlu: Kadının istihdama katılması çok önemli. Biliyoruz ki bilimsel çalışmalardan kadınların tam olarak iş gücüne katıldığı ülkelerde kalkınma hızı bir iki nokta kadar, bir iki sayı kadar artabiliyor. Yani kadınlar tam olarak istihdamda olmadığı müddetçe, iş hayatına katılmadıkları müddetçe aslında ülke potansiyelini tam olarak kullanamıyor. Sonuç, ülkenin kalkınmasına kadınların da etkilerinin tam olarak kullanılabilmesi isteğimiz. Şimdi Türkiye'de özellikle politik alanda maalesef kadınlarımız çok az temsil ediliyor. Bu konuda bence çok daha önemli rol modellerine ihtiyacımız var. Parlamentoda, mecliste şu anda en çok oranda kadın milletvekilimiz var. 14,4 yanılmıyorsam. Fakat bu her şeye rağmen az bir sayı. Demek ki bizim bu konularda kendimizi daha çok eğitmemiz gerekiyor. Ben yerel yönetimlere de çok önem veren bir kişiyim. Belediye başkanlarımız kadın olarak çok az. %1 kadar. Bunun ilerletilmesi gerekiyor. Fakat özellikle iş hayatında maalesef %31,6 kadınların katılımı için çok küçük bir sayı. Aynı zamanda da kadınlar iş hayatına katıldıklarında hem fazla yüksek eğitim gereken konularda hem de daha az düzeyli eğitim gereken konularda daha az ücret alıyorlar. Bu da belki motivasyonu azaltıyor. Önemli olan, hakikaten kadınların iş hayatına katılmalarını destekleyen yapısal sorunları araştırıp bu sorunlara nasıl cevap vereceğimiz. Çünkü ekonominin yapısında demek ki kadınlar katılmadığı için bir takım eksiklikler var. Bunların aynı zamanda kadınların etkinliğini artıracak programlarla da ele alınması gerekir.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Ofisi'nin İstanbul'da açılmasına dair mutabakat zaptı da Eylül ayının sonlarında New York'ta imzalanmıştı. Cihan Sultanoğlu, UNDP'nin Avrupa ve Bağımsız Devletler

Topluluğu bölge merkezi için İstanbul'un neden tercih edildiğini şöyle anlatıyor:

Cihan Sultanoğlu: Özellikle bizim bölge için İstanbul tam merkezde oluyor. İstanbul sadece coğrafi bir merkez değil, aynı zamanda da çok önemli sayıda uluslararası kuruluşların ve şirketlerin olduğu bir yer. Bizim kendi Birleşmiş Milletler Kalkınma Programımız Türk hükümetiyle ortak olarak İstanbul'da bundan birkaç yıl önce küresel bir politika merkezi açtı, özel sektör ile kalkınma konusunda işbirliği açısından.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Başkan Yardımcısı ve Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölge Ofisi Direktörü Cihan Sultanoğlu'nun bu sözleriyle Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde Türkiye'nin de içinde yer aldığı Avrupa ve Orta Asya bölgesinin, nasıl bir 2015 sonrası küresel kalkınma gündemi istediğinden ve Türkiye'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri'ndeki son durumundan bahsettik. Bu bölümde konuştuğumuz Bölgesel İstişare Toplantısı'nın çıktılarına <http://www.worldwewant2015.org/EuropeCentralAsia> İnternet sitesinden ulaşabilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

02.12.2013

Kadının İnsan Hakları

Katılımcı:

Feyhan Evitan Canbay

Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Geliştirilmesi Ortak Programı Koordinatörü

Bu bölümde kadının insan hakları için çalışan yerel kurumları destekleyen bir Birleşmiş Milletler Ortak Programı'ndan bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın hazırladığı Yeni Ufuklar Programıyla karşınızdayız. Ben Faik Uyanık. Bu bölümde kadının insan hakları için çalışan yerel kurumları destekleyen bir Birleşmiş Milletler Ortak Programı'ndan bahsedeceğiz; konumuz da Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Hakları Geliştirilmesi Ortak Programı koordinatörü Sayın Feyhan Evitan Canbay. Hoş geldiniz.

Feyhan Evitan Canbay: Hoş bulduk teşekkürler.

UNDP Türkiye: Biz teşekkür ederiz. Öncelikle kadınların insan hakları kavramından ne anladığımızı konuşarak başlamak istiyorum, daha sonra da sizin insan hakları için çalışan yerel kurumları destekleme ile ilgili hedeflerinizden konuşacağız. Kadınların insan hakları nedir?

Feyhan Evitan Canbay: Öncelikle beni buraya çağırdığınız, bu imkânı bize tanıdığınız için teşekkür ederim. İnsan hakları, biliyorsunuz insanca yaşamamanın olmazsa olmaz koşuludur. Ancak insan hakları ifadesi, genel olarak erkeklerin yaşam deneyimlerini ve önceliklerini temel alan bir yapıya sahiptir. Biliyorsunuz 80'lerden sonraki dönemde kadın hakları diye başlamış olan bir eğilim var. Bu eğilimle birlikte daha dezavantajlı olan kadınların da diğer haklara, eğitim hakkı, sağlık hakkı, seçme ve seçilme hakkı gibi haklara erişebilmesi için yapılmış çalışmalar var ama biz son dönemde

artık insan hakları kavramının daha doğru olduğunu düşünüyoruz, zira kadınların insan oldukları için sahip oldukları, ancak kadın oldukları için ihlale daha açık olan ve ihlal riski daha açık olan hakları kapsadığını düşünüyoruz.

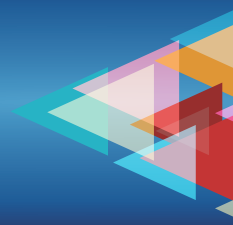
UNDP Türkiye: İnsan hakları dediğimiz şeyin ayrı bir şey olmadığını, kadının insan haklarını vurgulamak amacıyla bunu kullanıyorsunuz.

Feyhan Evitan Canbay: Aynen, ki bunlar da ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel bütün hakları kapsıyor.

UNDP Türkiye: Türkiye'de kadının insan hakları ile ilgili çalışmalar yürüten yerel kurumları desteklediğinizi girişte belirttik. Birleşmiş Milletler kadınların insan haklarının geliştirilmesi ortak Programı'nı UNDP BM kadın örgütü ve Sabancı kuruluşuyla yapıyorsunuz. Bu kuruluşları bir anlamda koordine ediyorsunuz. Bu programda ne amaçlanıyor acaba?

Feyhan Evitan Canbay: Sabancı Vakfı bizim donör kuruluşumuz. Biz bu programı 4 kurum olarak yönetiyoruz. Sabancı Vakfı, BM Kalkınma Programı, BM Kadın Birimi ve Sabancı Üniversitesi. Ancak bir de bunun yanı sıra işbirliği içerisinde olduğumuz kurumlar var: İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği. Dolayısıyla yürütücü kurumların yanı sıra aynı zamanda devletin de önemli kurumlarının, bakanlıklarının yanımızda olduğu bir program bu. Neyi amaçlıyoruz? Aslında biz bu çalışmayla yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği taahhütlerinin hızlandırılmasını, kadın haklarının güçlendirilmesine katkıda bulunmak için, yerel yönetimlerin ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışan kurumların, (ki bunlar kamu kurumu ya da sivil toplum kuruluşları olabilir) kapasitesinin güçlenmesini hedefliyoruz.

UNDP Türkiye: 25 Kasım'da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kutlandı ya da idrak edildi demek daha doğru olabilir. Türk basınında da epeyce yankılandığı söylenebilir. Bugün vesilesiyle BM, kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali olduğunu vurguladı. Genel Sekreter Ban Ki-moon, 25 Kasım'dan 10 Aralık'a kadar, insan hakları gününe kadar sürecek küresel bir kampanya başlattı ve bu kampanya da kadına yönelik şiddet ve kadının insan hakları temasına vurgu yapıyor. Kadının insan haklarından neyi anlamalıyız dedik.

Ortak program kapsamında bir de hibe programı başlatıldı. Bir süre önce bu programın ilk teknik çağırısı sonuçlandı. Desteklenecek projeler de belli oldu. Şimdi aradaki bağlantıyı sizden rica edeceğiz.

Feyhan Evitan Canbay: Biz aslında 3 bileşen bazında faaliyet gösteren programız. Bir tanesi, onu sonra konuşuruz, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bir tanesi mor sertifika, sonuncusu, şu anda üzerine konuşacağımız, Sabancı Vakfı Hibe Programı. Bu 3 bileşenin hepsi kadının insan haklarının yerel düzeyde daha çok geliştirilmesi, özellikle bunun alt başlığı olarak kadına yönelik şiddetle mücadele için çalışmalar yapılıyor. Sabancı Vakfı Hibe Projesi kapsamında biz 9 projeye hibe verdik. Bu projelerden 2'si Kahramanmaraş'taki gibi ataerkil yapının çok yaygın olduğu bir ilde. Şu anda verdiğimiz hibeyle 2 tane projemiz yürüyor. Bunlardan bir tanesi, "eğitim şiddeti yener"; öğretmenlerin aile içi şiddet ve kadına karşı şiddet çerçevesinde eğitilmesi ve toplumsal cinsiyet duyarlılığı geliştirilmesi, diğeri de Başkent Kadın Platformu'nun Diva-Sen ile yürüttüğü proje, "öznesi erkek". Bu projeyi de çok önemsiyoruz

çünkü erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve özellikle aile içi şiddet konusunda eğitilmesine yönelik bir proje. Bunun yanı sıra Edirne'de bir projemiz var. Kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar yapılacak, Kocaeli'deki projemiz öyle. 9 projemizin hemen hepsi şiddet kavramını ele alıyor.

UNDP Türkiye: Bu 9 projeniz toplam kaç ilde oluyor acaba?

Feyhan Evitan Canbay: Şu anda 8 ilde yürüyor ama bizim programımız 10 ilde yürüyor. İlk teklif çağırısında iki ilimizden nitelikli başvuru alamadık.

UNDP Türkiye: 3 bileşen olduğundan bahsettiniz. Nasıl projelere destek verdiğiniz konusunda fikir verdiniz. Program kapsamında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışması da yapılıyor. Bu biraz anlaşılması güç olabilir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ne anlama geliyor? Bu konuda siz ne yapıyorsunuz?

Feyhan Evitan Canbay: Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme aslında çok yeni bir kavram. Türkiye'de de yeni bir kavram. Ama Türkiye'de yani bir kavram olmasına rağmen, ilgi çekici bir şekilde 10. kalkınma planında hedef olarak konmuş bir kavram, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanması. Biz de bunun yerel düzeyde uygulanabilmesi için, özellikle pilot illerimizdeki belediyeler tarafından ve sivil toplum kuruluşları tarafından uygulanması için eğitim çalışmaları yürütüyoruz. Projenin bu bileşenini BM Kadın birimi uyguluyor ve esas olarak yapmaya çalıştığımız şey, kadınların, erkeklerin ya da toplumun her kesiminin verilen hizmetlere ulaşabilmesi için ayrılacak olan bütçelerden eşit olarak yararlanmasını sağlamak.

UNDP Türkiye: Daha çok kamu kuruluşlarının bütçeleme çalışmasını hedef alıyorsunuz herhalde?

Feyhan Evitan Canbay: Elbette, ama şu anda yerel düzeyde belediyeler daha ön plana çıkıyor.

UNDP Türkiye: Herkesin eşit erişiminin olması özellikle kadınların toplumsal hizmetlere erişiminin kolaylaştırılması konusunda bütçede neler yapılmalı buna bakıyorsunuz. Mor sertifikadan bahsettiniz. Bu çok duyduğumuz ama anlamını bilmediğimiz bir kavram. Çalışmalarınızın içinde Mor sertifika da var. Ne anlama geliyor ve bu çalışma kapsamında neler yapıldı acaba?

Feyhan Evitan Canbay: Mor sertifika, Sabancı Üniversitesi tarafından geliştirilmiş bir eğitim programı. Benim çok önemseydiğim bir program, çünkü lise öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik eğitim teknikleri kullanmasını sağlayan, hedefleyen bir eğitim programı. Bu program da şu anda Sabancı Üniversitesi tarafından bizim programımız kapsamında 11 ilde yürütülüyor. Lise öğretmenlerine ulaşılmaya çalışılıyor. Bunun da alt birimlerinden biri kadına şiddet, çünkü mor sertifika programında çağrılan lise öğretmenlerinden birer proje hazırlanması isteniyor ve bu projelerin bazıları şiddet kavramını ele alıyor.

UNDP Türkiye: Eğitim sisteminde kadının ele alınma biçimini düzenleyen bir sertifika programı diye aklımızda kalması yeterli.

Feyhan Evitan Canbay: Toplumsal cinsiyet eşitliği diyelim.

UNDP Türkiye: Bu haftaki programla ilgili görüşlerinizi twitter üzerinden yeni ufuklar etiketiyle bize aktarabilirsiniz diyelim ve son soruya geçelim. Ortak programın sizin koordinasyonunuzda Eylül 2015'e kadar sürmesi bekleniyor. Bu programda elde etmeyi amaçladığınız sonuçlar ne? Eylül 2015'te bu çalışmalar sonucunda ne görmeyi hedefliyoruz?

Feyhan Evitan Canbay: Bir kere yerel düzeyde önemli bir kapasite geliştirilmesini hedefliyoruz. Yani hem sivil toplum kuruluşlarının hem belediyelerin, hem öğretmenlerin, yani farklı farklı kamu kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının, toplumsal cinsiyete duyarlı teknikler konusunda kapasitelerinin gelişmesini hedefliyoruz. En büyük hedefimiz bu. Bunun yanı sıra bizim hibe programımız kapsamında kadın STK'ları özellikle destekliyoruz. Kadın STK'ların yani sivil oluşumun yerel düzeyde güçlenmesi, geliştirilmesi, hedeflediğimiz unsurlardan bir tanesi. Tabii ki toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bu çok yeni kavramın da pilot illerimizden bazılarında kullanılabilir hale gelmesi bizim için önemli bir hedef olacaktır.

UNDP Türkiye: BM kadın haklarının geliştirilmesi ortak programına dair ayrıntılara tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Program koordinatörü Feyhan Evitan Canbay, çok teşekkürler. UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı yeni ufuklar programının sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo

İleF'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

09.12.2013

Türkiye'yi Kadınlar Büyütebilir mi?

Katılımcı:

Güneş A. Aşık

Araştırmacı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Ekonomik Etütleri

Bu bölümde ekonomik büyüme ve kalkınma için kadınların iş gücüne katılımının neden önemli olduğu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde ekonomik büyüme ve kalkınma için kadınların iş gücüne katılımının neden önemli olduğunu konuşacağız ve Türkiye'yi kadınlar büyütebilir mi diye soracağız. Konuğum da Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı yani TEPAV'dan Ekonomi Çalışmaları bölümünden Araştırmacı Güneş Aşık. Hoş geldiniz.

Güneş Aşık: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Siz 2013'ün başlarında bir çalışma yayınladınız. Şubat 2013'te yayınlandı ve bu değerlendirme raporunuz Türkiye'yi kadınlar büyütebilir mi başlığını taşıyordu. Notunuzda Türkiye'nin en büyük ve yeterince kullanılmayan potansiyelinin kadınlar olduğunu söylüyorsunuz. Öncelikle şunu soralım, kadınların iş gücüne katılımı, sürdürülebilir kalkınma için neden önem taşıyor?

Güneş Aşık: Şu nedenle önemli çünkü ülkenin insan kaynağını yeterli kullanmadığınız zaman büyümenin de bir üst sınırı olacağı muhtemel. Sadece erkek iş gücüyle büyümeyi sürdürebilmek mümkün değil. Çünkü erkeklerin Türkiye'de katılım oranları %70'in üzerinde. Dolayısıyla 100'de 100'e ulaşsa bile, ki bu

teknik olarak mümkün değil, erkeklerin hepsi çalışsa bile, bu şekilde ülkeyi devamlı bir şekilde büyütebilmek mümkün değil. Mutlaka insan kaynakları gerekiyor, ama bu sadece insanın miktarını artırmak değil, aynı zamanda insanların niteliklerini de artırıp katma değeri yüksek işlerde çalıştırabilmek de önemli. dolayısıyla iki boyutu var. Birincisi çalışan insan miktarını arttırmak, ikincisi de çalışan insanların niteliğini de artırabilmek.

UNDP Türkiye: Türkiye'nin aynı ligde yer almak istediği ülkelerle aynı seviyeye gelebilmesi için kadınların iş gücüne katılımının artırılması şart diyorsunuz ve bu işin sürdürülebilir olması için de kadınların daha fazla iş dünyasında yer alması gerekiyor. Türkiye'yi kadınlar büyütebilir mi? diye İnternette arattığınızda tepav.org.tr adresinden bu notun indirilebildiğini vurgulayalım. OECD ülkelerinde kadınların iş gücüne katılım oranı ortalama %62 civarında. Türkiye'de ise bu oran, şu anda %31 civarında. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılımını engelleyen en önemli etkenler nedir? Ve sizin bu engeller için değerlendirme notunuzda nasıl çözümler önerdiğinizizi belki burada anlatmanız yararlı olabilir.

Güneş Aşık: Biz bir bakana sorunumuzu 5 dakikada anlatabilecek olsaydık, bunun nitelik sorunu olduğunu söyledik. Kadınların Türkiyede nitelikleri maalesef çok düşük. TÜİK'in istatistiklerine baktığımız zaman, kadınların %70'i sadece 8 yıllık eğitim almış durumda.

UNDP Türkiye: Orta 3 ve altı.

Güneş Aşık: Aynen. Dolayısıyla düşük nitelikli kadınlar çalışmak istedikleri zaman büyük ihtimalle kayıt dışı çalışmak durumunda kalıyorlar. Kazanacakları ücretler oldukça düşük oluyor. Bunun yanı sıra çocuk bakımını dışarıdan temin edemedikleri için çalışmak, astarından daha fazlaya geliyor, çocuk bakımını düşündükleri zaman maliyetini karşılayamıyor. Nitelikli kadınların katılım oranlarına baktığımız zaman, üniversite mezunu kadınların iş gücüne katılım oranı %70 civarında.

UNDP Türkiye: Aradaki fark çok büyük.

Güneş Aşık: Arada çok ciddi bir fark var ve aynı zamanda şöyle de düşünüyoruz, nitelikli kadınlar çok fazla atıl kalmayı istemiyorlar. Çocuk sayısı da önemli, çocuk bakım hizmetleri de önemli, ama genellikle belli bir süre çocuk için ara verseler bile

niteliği yüksek olan kadınlar çoğunlukla çalışma hayatına geri dönüyor. Arada kalmış, nitelikleri çok yüksek olmayan, eğitimleri yüksek olmayan kadınlar maalesef kendilerine iş hayatında bir yer bulamıyorlar. Dolayısıyla Türkiye'deki sorun nitelik sorunu.

UNDP Türkiye: Çıkış noktası o. Herhalde Türkiye'de kadınlar üniversite seviyesinde eğitim almaya teşvik edilebilse, istihdamda kadının oranı da yükselecektir.

Güneş Aşık: Bir şey eklemek istiyorum, biz rakamlara baktık, örneğin 1996'da üniversiteden mezun olan kadın sayısı yaklaşık 60.000 civarındayken, 2013 itibarıyla üniversiteden 285 bin kadın mezun olmuş. Dolayısıyla son zamanlardaki kadınların iş gücündeki artışına baktığınız zaman, büyük bir bölümünün üniversiteden mezun olan kadınların daha fazla katılmasından kaynaklanıyor.

UNDP Türkiye: Aslında 4-5 kat bir artış var, en azından son 14 yılda. Tabii burada eğitimin niteliği ve kalitesi sorunu gündeme geliyor veya iş piyasasında yeterince iş olanağı geliştirme sorunu da gündeme geliyor. Siz tabii bu problemin çıkış noktasından bahsediyorsunuz. Bu programla ilgili soru ve görüşlerinizi twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle paylaşabilirsiniz. Siz değerlendirme notunuzda kadın iş gücüne ilişkin en önemli sorunlardan birinin düşük nitelik sorunu olduğunu söylüyorsunuz zaten. Kadın istihdamı sorununun iş imkanları sorununu da beraberinde getirmesi gerekiyor. Yine sizin araştırmaya göre kalkınma planında kadınların katılımının 2018'de %38'e çıkacağı veya çıkması hedeflendiği yazıyor. Erkeklerin katılımının %68'de sabit kalacağı da varsayılıyor. Ulaşılmaması gereken yeni istihdam miktarı bu durumda 8 milyon civarında. Size göre bu yaratılabilir mi? Hangi yollarla oluşturulabilir?

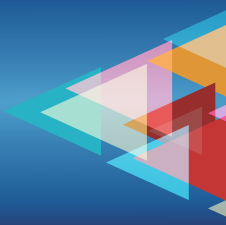
Güneş Aşık: Bu çok zor bir soru. Yaratılabilir mi, çok emin değilim. Çünkü son yıllara baktığımız zaman 2004-2007 arasında yüksek büyüme kaydettiğimiz dönem olmasına rağmen yaratılan iş imkanı 6 milyon. 10 yılda yaratmamız gereken iş imkanı en az 8 buçuk milyon. İddialı bir sayı, bu nedenle belki stratejik sektörler seçmek gerekiyor. Katma değeri yüksek sektörler seçmek gerekiyor, ciddi bir plan olması gerekiyor ama bu oranda bir iş imkanı yaratamazsak o zaman önümüzdeki dönemde işsizlik sorunu daha büyük bir hale gelecek.

UNDP Türkiye: Girişimciliğin desteklenmesi fikrinin ne kadar önemli olduğunu anlıyoruz, özellikle kadın girişimciliğin teşviki ve üzerine sizin söylediğiniz gibi katma değeri fazla olan sektörlerle yatırımlar - daha fazla istihdam yaratacak yatırımlar - Türkiye açısından önümüzdeki dönemde önem taşıyor. En azından az önce bahsettiğimiz 2023 hedefinin tutturulması için ve Türkiye'nin aynı ligde yer almak istediği ülkelerle benzer bir pozisyona gelmesi için. Bu değerlendirme notunu 2013 Şubat ayında yayınladınız. Bir başka notu da, bunu devamı niteliğindeki notu, Ağustos ayında yayınladınız. Az önce sizinle konuştuk. Bu değerlendirme notunda, 10. kalkınma planını kadın istihdamı açısından da değerlendirdiniz. Bu 10. Kalkınma Planı, 2013'ün ortalarında yayınlandı, çok yeni bir belge. Bu değerlendirmenizin sonucu nedir?

Güneş Aşık: Biz şunu gördük. 5 yıllık kalkınma planına baktığımız zaman, kadınların iş gücüne katılımının artması, kadınların sosyal statüsünün artırılması, kadın erkek eşitliğinin sağlanması yönünde çeşitli maddeler var. Buna bir bölüm atfedilmiş olması çok güzel ama diğer taraftan biz çok ayrıntılı bir plan göremedik. Kadınların katılımına dair ayrıntılı bir plan göremedik. Örneğin kreş yardımları son zamanda gündemde ama bununla ilgili detaylar yok, detaylara ulaşmak mümkün değil. Biz biliyoruz ki aslında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bu konuya çok önem veriyor. Çeşitli projeleri ve programları var. Bu çok olumlu, bunları destekliyoruz yalnız bunların daha şeffaf bir biçimde tartışılması gerekiyor. Daha açık bir şekilde nelerin planlandığının belirtilmesi gerekiyor. Biz bu açıdan, ilk tepkimiz olumlu olmasına rağmen kalkınma planında yer alan maddeleri yeterli bulmadık. Daha detaylandırılması gerektiğini düşünüyoruz.

UNDP Türkiye: Küresel koşullara bakıldığında zaman son soru olarak şunu soralım, gidişata bakıldığında, ucuz dış finansmana dayalı büyüme imkanı artık zorlaştı. Gelişen ülkelere bakıldığında da bu geçerli. Özellikle bu tür ülkeler büyüebilmek için yeni kaynaklar bulmaya çalışacaklar. Kadınlar tek şans diyebilir misiniz?

Güneş Aşık: En önemli şanslardan biri diyebiliriz. Bu sadece Türkiye için geçerli değil. Yurt dışı yayınları takip ederseniz, dünya bankasının, IMF'nin, akademik camianın yayınlarını takip ederseniz son zamanlarda kadınlara verilen, kadın istihdamına ayrılan literatürün çok daha artmaya başladığını göreceksiniz. Uluslararası

Güneş Aşık: Davet ettiğiniz için ben teşekkür ediyorum.

UNDP Türkiye: UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı yeni ufuklar programının sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İleF'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

kuruluşlar da kadınların daha fazla çalışması gerektiğini ön plana çıkaran çalışmalar yayınlıyorlar. Bundan 5-10 yıl önce Dünya Bankası veya IMF'nin dökümanlarında böyle maddeleri görmüyorduk. Artık onlar bile bu yönde çalışmalar yapıyor. Son zamanlarda, "Kadınların katılımının %50'ye yükselmesi durumunda Ortadoğu ve Kuzey Asya bölgesindeki kadınların toplamını düşündüğünüzde daha fazla kadının çalışması 10 yıl içinde 1 trilyon dolarlık gayrisafi milli hasılanın yaratılmasını sağlayacaktır" diye bir argüman geliştiren çalışmalar gördüm. Yani bu sadece Türkiye için değil, dünyadaki tüm ülkeler için de git gide daha çok önem kazanan bir konu olmaya başladı.

UNDP Türkiye: Türkiye'nin 100. yılı için 25 bin USD kişi başı gelir hedefi var. Erkeklerin tümü çalışsa bile yani erkeklerin oranı yüzde yüze ulaşsa bile, kadınların oranı artmadan buna ulaşmak mümkün değil. Bu mesajın da altını çizelim.

Güneş Aşık: Evet, biz bir model vasıtasıyla bunu hesapladık ve kadınların katılımı artmadığı sürece bu rakamın tutturulabileceğini düşünmüyoruz.

UNDP Türkiye: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı yani TEPAV'dan araştırmacı Güneş Aşık konuşmuştu. Çok teşekkür ediyoruz.

16.12.2013

Güneydoğu Anadolu'da Organik Tarım Sektörü Rekâbet Edebilir mi?

Katılımcı:

Bülent Açıkgöz

Organik Tarım Küme Projesi Proje Yöneticisi

Bu bölümde sosyal eşitliği ve sürdürülebilir kalkınmayı gözeterek Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde organik tarım sektörünün rekâbet gücünü artırmayı amaçlayan bir proje hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. Bu bölümde sosyal eşitliği ve sürdürülebilir kalkınmayı gözeterek Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde organik tarım sektörünün rekâbet gücünü artırmayı amaçlayan bir proje hakkında konuşacağız. Konuşum da bu projenin, yani Organik Tarım Küme Projesi'nin Proje Yöneticisi Sayın Bülent Açıkgöz. Hoş geldiniz.

Bülent Açıkgöz: Hoş bulduk, teşekkürler.

UNDP Türkiye: Öncelikle teknik bir soruyla başlamak istiyorum. Sosyal eşitlik ve sürdürülebilir kalkınmayı gözeterek, bir sektörün rekâbet gücü nasıl artırılır?

Bülent Açıkgöz: Gelişmekte olan birçok ülkede salt ekonomik kalkınma hedeflenmemekte, elde edilecek gelişmenin kuşaklar arası bir eşitliği de garanti altına alınması beklenmekte. Dolayısıyla kalkınmanın ve gelişmenin temel aktörü olan kamunun ve özel sektörün, hem planlama süreçlerinde hem uygulama süreçlerinde sosyal, ekonomik ve tabii ki çevresel değerleri de dengeli bir biçimde ele alması öngörülmekte.

Rekâbet gücü, bugün baktığımızda bir sektörün, bir bölgenin veya bir ülkenin verimlilik düzeyini belirleyen faktörlerin, politikaların ve kurumların bütüncül etkisi olarak da ele alınabilmekte. Rekâbet gücünü etkileyen çok çeşitli faktör bulunmakta. Bunların bence başında yer alan faktör, özellikle kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmış olması. Kaynaklar, sürdürülebilir bir şekilde kullanıldığı ölçüde ve ölçü artırıldığı müddetçe, kalkınma ve rekâbet gücü de paralel bir şekilde sürdürülebilir bir noktada artırılmakta. Artık bölgeler ve ülkeler, yeşil büyüme, yeşil ekonomi, yeşil iş gücü gibi çeşitli yaklaşımları kendi kalkınma gündemine entegre etmekte ve daha büyük bir oranla rekâbetçilik ve kalkınma politikalarına bu tür kavramlar entegre edilmeye başlanmakta.

UNDP Türkiye: Kısacası bu mümkün. Hem sosyal eşitliği hem de sürdürülebilir kalkınmayı gözeterek bir sektörde rekâbet gücünü artırmamız çok mümkün ve aslında çok da zor değil.

Bülent Açıkgöz: Kesinlikle.

UNDP Türkiye: Sosyal ve ekonomik açıdan Türkiye'nin en yoksul bölgelerinden biri, Güneydoğu Anadolu Bölgesi. Ekonomik hâsılanın önemli bir kısmı tarım ve ticaretten sağlanıyor. Doğa şartları açısından aslında uygun koşullara sahip olsa da bu bölge, imalat faaliyetleri katma değeri az olan alanlara yoğunlaşmış durumda. Organik tarıma baktığımız zaman katma değeri yüksek olan bir alandan bahsediyoruz. Çünkü organik gıdalar özellikle, giderek yükselen bir sektöre dönüşmüş vaziyette. Bölge için organik tarım neden katma değeri yüksek alanlardan biri olarak görülüyor? Neden organik tarım sektörü bu projede özel olarak sizin odak alanınız olarak seçildi?

Bülent Açıkgöz: Belirttiğiniz üzere organik tarım bölgede özellikle katma değer bağlamında veya bir "niş ürün" olma bağlamında çok fazla potansiyel taşımakta. Fakat geçmişine baktığımızda, yine UNDP'nin teknik destek verdiği olduğu Rekâbet Gündemi çalışması 2007 yılında yapıldı. Bu çalışmada yine GAP Bölge Kalkınma İdaresi, UNDP ile beraber ortaya bir kalkınma gündemi koydular. Bu gündem aslında yine GAP'ın ve UNDP'nin de sahip olduğu vizyona paralel bir şekilde sürdürülebilir kalkınmayı hedeflemekteydi. Rekâbetçilik de aslında bu perspektifte olmazsa olmaz bileşenlerden bir tanesi.

UNDP Türkiye: Bu bölgenin rekâbet avantajı olan konu başlıkları neler?

Bülent Açıkgöz: Bu çalışmanın da amacı aynen belirttiğiniz şekilde bizim bölgemizin sunabileceği değerler ne olabilir ve geleneksel kalkınma modellerinden farklı olarak, yani altyapı, daha çok sanayi yapılanması gibi klasik devlet müdahalelerinden farklı olarak, biraz daha yeni sektörlerin, niş sektörlerin desteklenmesine dönük bir gündemin ortaya konulmasıydı. Bu çerçevede organik tarım, bu rekâbet gündemi kapsamında öne çıkan sektörlerden bir tanesi oldu. Diğerleri zaten ekolojik tarım, ekolojik turizm yanı sıra enerji ve enerji verimliliği konuları da bu kapsamda gündeme gelen konu başlıkları.

UNDP Türkiye: Geniş bir arazide modern tarım yöntemlerini, zirai ilaçlamayı ve diğer, belki bizim bilmediğimiz yöntemleri kullanarak çok verimli, çok fazla, bol bol ürün elde etmek varken, riskli bir tarım yöntemi olan organik tarım yöntemi neden bölge için bir avantaj olarak görülüyor, bunu biraz açıklamakta fayda var diye düşünüyorum.

Bülent Açıkgöz: Organik tarım ve organik ürün de dünya genelinde giderek talebin daha çok arttığı, bir şekilde yeni talep ve tüketici gruplarının oluştuğu, bunların şekillendiği ve talebin arzı belirlediği bir prosedür. Bir politika alanı. Dünyaya baktığımızda aslında organik ürünlere olan talep son 25-30 yılda giderek artmakta. Organik ürünler özellikle batıdan, Avrupa, Amerika gibi ülkelerin ve kıtaların giderek yoğun talepte bulunduğu ürün gamı. Bölgeye baktığımızda, bölgenin çok verimli geniş tarım alanları, bunun yanı sıra, GAP projesi ile beraber özellikle sulama alanlarındaki yeni yatırımlar ve yeni alanların sulamayla beraber tarıma açılmış olması. Malumunuz bölge özellikle tarımsal üretim noktasında çok fazla pestisit ve ilaçlama kullanımı olmayan bir bölge. Bakir toprakları çok fazla olan bir bölge. Organik tarımda bu geçiş süreçleri, konvansiyonel tarımdan organik tarıma geçişte belli aşamalar söz konusu. Birkaç yıl süren bir geçiş söz konusu.

UNDP Türkiye: Toprağın yenilenmesi belki.

Bülent Açıkgöz: Toprağın yenilenmesi, kalıntılardan arınması, toprağın organik özelliğini yeniden kazanması bağlamında. Bölgenin de özellikle bu verimli ve bakir alanları göz önünde bulundurulduğunda hızlı bir şekilde organik tarıma geçebiliyor olması da aslında bölgenin

avantajlarından bir tanesi. O yüzden niş bir sektör olarak aslında kalkınma gündemine eklenmiş oldu. Bir diğer konu da malumunuz organik ürünler, ilaç kullanılmadığından daha hızlı bozulma, çürüme gibi koşullar gündeme gelebiliyor. O yüzden bölgede uluslararası bir kargo havalimanının olması, bölgeden çok hızlı bir şekilde tedarik ağlarına erişebiliyor olmamız gerekir.

UNDP Türkiye: Neresi bu havaalanı?

Bülent Açıkgöz: Urfa'da bulunan Urfa Kargo Havalimanı. GAP Havalimanı olarak adlandırılıyor. Bu havalimanının yanı sıra mevcut örgütlenme modelleri de önemli. Çünkü organik tarım beraberinde örgütlenme de gerektiren bir durum. Küçük arazilerde yapılıncaya çok fazla ölçek ekonomisine yaklaşamıyorsunuz. O yüzden arazilerin büyük olması, birden fazla çiftçinin örgütlenmiş olması ve büyük alanlarda organik tarım yapılıyor olması önemli.

UNDP Türkiye: Bir avantaj...

Bülent Açıkgöz: Kesinlikle.

UNDP Türkiye: Aslında altyapı müsait. Altyapı, ulaşım gibi sektörler de müsait. Bir yandan da

toprak müsait ve katma değeri yüksek bir alan seçilmiş. Dolayısıyla bu bize, neden bu alana yoğunlaşıldığını anlatıyor. Dinleyicilerimize seslenelim. Programla ilgili görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bize aktarabilirsiniz. Kalkınma Bakanlığı GAP Bölge Kalkınma İdaresi ile UNDP'nin beraber yürüttüğü bir proje bu. Organik tarımın bölgede yapılmasını ve dahası rekâbet edebilen bir konumda olması amaçlanıyor. Burada bahsedilen hem ülke içinde, hem de bölge ülkeleri ve küreselde bir rekâbet. Projenin tam adı da Organik Tarım Küme Projesi. Başta da belirttik. Burada küme kavramıyla kastedilen nedir? Biraz giriş yaptınız ama onu açalım.

Bülent Açıkgöz: Geleneksel ekonomik kalkınma modellerinde özellikle veya bu modellerdeki lokomotif aslında devletin doğrudan ya politika kararları veya teşvikler ya da büyük altyapı yatırımları gibi doğrudan müdahalesini gerektiren yaklaşımlardı. Fakat günümüze geldiğimizde aslında yeni ekonomik düzende veya kalkınma modellerinde bu klasik altyapı odaklı veya devletin eliyle yapılan kalkınma modelleri, yerini biraz daha katılımcı, özel sektörün işin içinde olduğu veya devlet kurumu olacaksa bile farklı devlet kurumlarının bir arada çalışmasını gerektiren, sivil toplumun, üniversitenin, akademinin beraber ortak bir vizyon çalışmasını gerektiren bir süreç haline dönüştürdü. Şimdi kümelenme de aslında doğrudan yeni kalkınma paradigmasıyla paralel bir şekilde, özellikle farklı aktörleri bir araya getiren, farklı ortak ve kabul edilebilir, erişilebilir bir vizyonu koyan, demin bahsettiğim tüm bu aktörlerin, kamu kurumları, özel sektör, akademi sivil toplum, beraber bu ortak vizyona ulaşmak için çaba gösterdiği, beraber taşın altına elini koyduğu bir kalkınma modeli.

UNDP Türkiye: Bu projeye 2009'da başladınız. Bu kapsamda organik tarımın rekâbet gücünün artırılması için pek çok çalışma yapıldı. Biraz bahsettiniz ama, organik pamuk odağınız var. Organik pamuk bölümüne biraz büyüteç tutunuz. Son zamanda onunla ilgili olarak çalışıyorsunuz. Organik pamuk üretilebilir mi? Üretilebilirse bize faydası ne olur ve neden siz bu konuya odaklandınız?

Bülent Açıkgöz: Pamuk, dünyada en fazla zirai ilacın kullanıldığı ve özellikle en fazla kalıntının bulunduğu tarımsal ürün. Birçok ürünün hammaddesinde pamuğu görmekteyiz. Örneğin

tekstilde kullanılıyor, kimyada kullanılıyor, yer yer gıdada kullanıldığını görüyoruz ufak meblağlarda da olsa. Bütüne baktığımızda konvansiyonel olarak ele alındığında, belirttiğim gibi çok fazla kimyevi maddelerin, zirai ilaçların kullanıldığı bir ürün. Ve özellikle son dönemde, daha önce bahsettiğim tüketici profilinin beklenti yönü, bu kadar fazla kalıntı taşıyan bu ürünün artık kendi kullanımlarından çıkarmak.

UNDP Türkiye: Organik olmayan, konvansiyonel üretilen pamuk bize giysi olarak ulaştığında da zirai kalıntılar hala üzerinde kalmış oluyor mu?

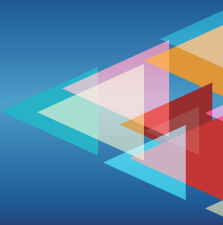
Bülent Açıkgöz: Tabii ki. Kalmış oluyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla bir giysinin üzerinde organik giysi yazdığında ne anlama gelmiş olduğu ortaya çıktı.

Bülent Açıkgöz: Kesinlikle. Organik olmasındaki avantajımız da şu, kalıntı bulunmaması ve özellikle bunun üretiliş biçimi de çok kritik. Çünkü bu kimyevi maddeler sadece ürüne geçmiyor, aynı zamanda toprağı zehirliyor ve yer altı sularından başka ürünlerin bünyesine de dâhil olmuş oluyor.

UNDP Türkiye: O zaman iki tane odak nokta var burada. Bir yandan organik ürünler üreterek çok talep edilen sektörlerle hitap etmiş oluyorsunuz. Gıda olsun veya tekstil ürünü olsun. Özellikle şimdi bebekler ve çocuk giysilerinde organik giysi kavramı çok önem kazanmaya başladı. İkincisi sürdürülebilir bir çevre bulmuş oluyorsunuz ve son olarak da oradaki rekâbet avantajını yükseltmiş oluyorsunuz.

Bülent Açıkgöz: Son olarak, belki belirtmemde fayda var, projemiz için sürdürülebilirlik çok kritik bir nokta. Proje bittiğinde öncelikle yerelde çeşitli yapıların ve mekanizmaların kurulmuş olmasını öngörmekteyiz. Küme yönetim yapısı bunlardan bir tanesi. Fakat bir yapımız var ki bu çok kritik, organik tarım danışmanlık ve yayın merkezi. Yine bu proje kapsamında Kalkınma Bakanlığının ve GAP İdaresi'nin desteklemiş olduğu bir girişim. Burada özellikle değer zincirindeki ilgili aktörlere iş geliştirme hizmetleri verecek olan, yani danışmanlık, bilgilendirme, eğitim. Finansa erişim olabilir, teknik alanlarda danışmanlıklar olabilir. Bu alanlarda yönetme ve danışmanlık verecek olan bir merkez bu. Bunun yanı sıra, tıpkı bizim projemizde olduğu gibi, kümelenme alanında, organik tarım sektöründe yeni girişimlerin hayata

geçirilmesini hedefleyen bir merkez olacak. Bu merkez de kuvvetle muhtemel 2014'ün ilk çeyreğinde kurulmuş olacak. Hedefimiz bu.

UNDP Türkiye: Çok güzel. Bir yandan da Türkiye'de organik pamuk konusunda yapılan en önemli projelerden bir tanesini yeni tamamladınız. Buna da bizi dinleyenlerin veya konuyla ilgilenenlerin 2014'ün başında erişme şansı olacak. Çok teşekkürler Bülent Açıkgöz, programımıza katıldığınız için.

Bülent Açıkgöz: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Organik Tarım Küme Projesi Proje Yöneticisi Bülent Açıkgöz konuğumuzdu. UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programının sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlel'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

23.12.2013

Türkiye'nin Geleceğine UNDP'nin Katkısı

Katılımcı:

Kamal Malhotra

UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi

Bu bölümde UNDP ve Türkiye'nin stratejik ortaklığı, UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'a taşınması ve hazırlanması planlanan ulusal insani gelişme raporu hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar Programı ile karşınızdayız. Bu bölümde UNDP ve Türkiye'nin stratejik ortaklığı, UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'a taşınması ve hazırlanması planlanan ulusal insani gelişme raporu hakkında konuşacağız. Konuşumumuz da UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Kamal Malhotra, Eylül ayının sonlarında New York'ta toplanan Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun üst düzey bölümü sırasında bir araya gelen UNDP Başkanı Helen Clark ve Türkiye Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, UNDP'nin Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'da açılmasına dair bir mutabakat zaptına imza atmıştı. UNDP Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'a taşınmasının nedenlerini ve UNDP için önemini Kamal Malhotra şöyle açıklıyor:

Kamal Malhotra: UNDP Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'a taşınmasının iki önemli sebebi var. Bu kararın alınmasının birinci nedeni, İstanbul'un stratejik konumu. UNDP'nin bu bölgesel merkezi, Avrupa ve Orta Asya ülkelerini kapsıyor. UNDP olarak Orta Asya ülkeleri ile de pek çok çalışmalar yapıyoruz. İstanbul, bu ülkelere çok daha yakın bir şehir. Bölgesel Merkezin İstanbul'a taşınmasının ikinci nedeni de, Birleşmiş Milletler

reformuna göre daha fazla BM kuruluşunun eş konumlu olması gereği. Bazı BM kuruluşları zaten İstanbul'da ya da İstanbul'a taşınmayı düşünüyor. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun Bölgesel Ofisi İstanbul'da. Birleşmiş Milletler Kadın Örgütü de Bölgesel Ofisi'ni İstanbul'a kurmak istiyor. UNDP de taşınma kararını verdi. Gördüğümüz gibi birçok BM kuruluşu eş konumlu olacak. Bu durum, ortak çalışmalarımızdaki etkinliği artıracak ve sinerji sağlayacak. BM reform süreci gereğince yerine getirmemiz için yetkilendirildiğimiz ilkelerden biri bu.

UNDP Türkiye: Bölgesel Merkez, Ocak/Şubat 2014'ten itibaren aşamalı olarak çalışmalarına başlıyor. Kamal Malhotra, Bölge Ofisi'nin İstanbul'a taşınması sürecindeki son durumdan şöyle söz ediyor:

Kamal Malhotra: UNDP olarak Temmuz 2014'ten itibaren çalışmalarımıza tam kapasitede başlamış olmayı umut ediyoruz.

UNDP Türkiye: Bu haftaki programımızla ilgili soru ve görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle paylaşabilirsiniz. UNDP'nin Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesel Hizmet Merkezi, bölgedeki ulusal ve uluslararası ortaklar ile çalışarak, ayrıca bireyleri bilgi kaynakları ile buluşturarak, bölgede yer alan hükümetler ve kalkınma ortaklarına, teknik destek ve politika tavsiyesi temin ediyor. Kamal Malhotra, bölgesel merkezin İstanbul'a taşınmasının UNDP'nin Türkiye'deki çalışmalarına getireceği faydaları şöyle değerlendiriyor:

Kamal Malhotra: UNDP'nin Bölgesel Merkezi'nin Türkiye'ye taşınması, Türkiye'deki çalışmalarımıza yardımcı olacak çünkü bölgesel merkezimiz ülke ofisimize daha yakın olacak. Ülke ofisimiz Ankara'da konumlu olmaya devam edecek ve bölgesel merkezimiz Ankara'ya çok yakın olacak. Bu nedenle teorik olarak bu durum, bölgesel merkezden daha iyi ve daha güçlü bir destek alacağız anlamına geliyor. Ama İstanbul'a taşınacak bu ofis bölgesel bir ofis ve bu nedenle sadece Türkiye'ye odaklanmayacak. Türkiye bölge ülkelerinden sadece biri.

UNDP Türkiye: UNDP düzenli olarak küresel ve ulusal insani gelişme raporları hazırlıyor. En son küresel insani gelişme raporu Mart 2013'te açıklanmıştı. Türkiye'deki en son İnsani Gelişme Raporu 2008 yılında ve "Türkiye'de Gençlik" başlığı ile hazırlanmıştı. Bu günlerde UNDP

Türkiye, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile birlikte yeni bir ulusal insani gelişme raporu hazırlığı içinde. Kamal Malhotra, yeni ulusal insani gelişme raporu için düşünülen konuyu ve süreci anlatıyor:

Kamal Malhotra: Kapsayıcı büyüme konusunda hazırlanacak Ulusal İnsani Gelişme Raporu konusunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile görüşmeler yapıyoruz. Türkiye'nin son 10 yılına baktığımızda kapsayıcı büyüme ile ilgili ilginç dersler çıkıyor. Biz bunları incelemek istiyoruz. Nasıl politika dersleri çıkartılabilir, bunları görmek istiyoruz. Şu anda rapor ile ilgili kavramsal not üzerine görüşmelerimizi devam ettiriyoruz. Umuyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile bu konuda bir an önce anlaşırız. Bunun bağımsız bir rapor olacağını altını çizmek istiyorum. UNDP'nin ulusal veya küresel tüm İnsani Gelişme Raporları bağımsızdır. Hükümetten bağımsızdır. UNDP'den de bağımsızdır. Biz, bağımsız uzmanlar ve akademisyenlerden oluşan bir grup kuracağız. UNDP'nin desteği ve finansal yardımıyla raporu bu grup yazacak. Danışma Kurulu gibi çeşitli mekanizmalar kuracağız ve Hükümet de bunun bir parçası olacak. Fakat rapor ve ortaya konulan çözüm önerileri bağımsız olacak.

UNDP Türkiye: UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Kamal Malhotra, Türkiye'nin kapsayıcı büyüme ile ilgili durumunu şöyle değerlendiriyor:

Kamal Malhotra: Ben sadece 7 aydır buradayım. O nedenle Türkiye'nin durumu ile ilgili öğreneceğim daha çok şey var. Ama duyduğum şu ki, son 10 yılda Türkiye'nin kalkınma geçmişi birçok ögeyi kapsıyor. Özellikle sağlık hizmetlerine erişim konusunda. Son 10 yılda halk sağlığı hizmetlerine erişim daha kapsayıcı bir hale geldi. Önceden dışlanmış gruplar şimdi kalkınma sürecine dâhil edilmiş durumda. Sonuçta bu raporun temel amacı, verileri doğrulamak ve durumu verilere dayalı olarak açıklamak. Ama bildiğim kadarıyla, son 10-11 yıl kapsayıcı büyüme açısından Türkiye'de olumlu geçti. Raporda bu hipotezi test edeceğiz.

UNDP Türkiye: Mart 2011'de Türkiye ile UNDP arasında imzalanan stratejik ortaklık anlaşması, küresel kalkınma ortağı olarak Türkiye'nin rolüne odaklanan, Türkiye'nin UNDP ile olan ilişkisinin gelecek safhalarına dikkat çeken önemli bir başarıydı. Kamal Malhotra stratejik ortaklık anlaşmasının önemli öğelerine şöyle değiniyor:

Kamal Malhotra: UNDP'nin Türkiye ile stratejik ortaklık anlaşması var. Stratejik Ortaklık Anlaşması 2011'de imzalandı. Ortaklık Anlaşması ile ilgili değerlendirmeler yaptığımız yıllık toplantılarımızı da gerçekleştiriyoruz. Ortaklığın çeşitli öğeleri bulunuyor. Öğelerden biri, İstanbul Uluslararası Özel Sektör ve Kalkınma Merkezi'nin kurulması

ve desteklenmesi. Bu süreç devam ediyor. Türkiye'nin kalkınma işbirliği programının TİKA üzerinden desteklenmesi için çalışmalar yapılması, ortaklık anlaşmasının bir diğer ögesi. Bunlar, ortaklık anlaşmasının ögelerinden bir kaçı. Hepsi bence oldukça önemli konular. Şu ana kadar Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile ilişkilerimiz bence çok iyi gidiyor.

UNDP Türkiye: UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Kamal Malhotra ile Kasım ayının başlarında yapılan bu röportajla Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde UNDP Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesel Merkezi'nin İstanbul'a taşınması, UNDP ve Türkiye'nin stratejik ortaklığı ve hazırlanması planlanan ulusal insani gelişme raporu hakkında konuştuk. Bu programla ilgili soru ve görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle paylaşabilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlel'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

06.01.2014

2015 Sonrası Kalkınma Gündeminde Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Katılımcı:

Helen Clark
UNDP Başkanı

Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminin oluşturulması sürecindeki son durumdan ve bu süreçte bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolünden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. 2014'ün ilk programı bu ve 90. kez Yeni Ufuklar'da sizlerle birlikteyiz. Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminin oluşturulması sürecindeki son durumdan ve bu süreçte bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolünden bahsedeceğiz. Konuğumuz da UNDP Başkanı Helen Clark. 2012 yılının ortalarında başlayan 2015 sonrası kalkınma gündeminin belirlenme süreci devam ediyor. Bu süreç, dünyanın dört bir yanındaki bireylerin katkılarıyla yeni küresel kalkınma gündeminin önceliklerini saptamayı amaçlıyor. UNDP Başkanı Helen Clark, geçtiğimiz aylarda verdiği bir röportajda 2015 sonrası kalkınma gündeminin oluşturulmasına ilişkin istişare sürecindeki son durumu şöyle değerlendiriyordu:

Helen Clark: Bu çok büyük bir deneyimdi çünkü sizin de hatırlayacağınız üzere, Binyıl Kalkınma Hedefleri böyle bir istişare süreci sonunda hazırlanmamıştı. Yine de Binyıl Kalkınma Hedefleri büyük bir ilgi gördü. Hedefler ile ilgili raporlar hazırlandı, ülkeler hedefleri gerçekleştirmeye çalıştı ve kalkınma ortakları

Binyıl Kalkınma Hedeflerini destekledi. Fakat Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin süresinin dolduğu 2015 yılına yaklaşıyoruz. Buradaki önemli soru şu: Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin oluşturulduğu 2000 yılına geri dönüp hedefleri önceki gibi mi belirleyeceğiz, yoksa bireyleri bir amaç etrafında bir araya getirecek ve birleştirecek yeni bir küresel kalkınma gündemi mi oluşturacağız? Bireylere fikirlerini sorduğumuz çevrimiçi anketler yaptık. Bunun yanında ulusal istişareler yapıldı. Eşitsizlik, sağlık, eğitim, çatışma, barış ve kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik gibi tematik alanlarda istişareler yaptık. Dünyanın dört bir yanından geniş bir katılım ile yapılan bu istişarelerle, daha önce hiçbir BM faaliyetinde görülmeyen benzersiz bir sürece tanık olduk.

UNDP Türkiye: Şu ana kadar ulusal istişareler ve gıda güvenliği, temiz suya erişim ve yönetim gibi 11 tematik alanda yapılan küresel istişare toplantıları ile 2015 sonrası kalkınma gündemi sürecine, 88 ülkeden 300 binden fazla birey dâhil oldu. Helen Clark, daha çok bireyin sesinin duyulması için yapılan bu istişarelere kaç kişinin yer almasını hedeflediklerini şöyle anlatıyor:

Helen Clark: Ulusal istişare toplantıları düzenledik, hükümetler ulusal istişare toplantılarını düzenleme hususunda oldukça hevesliydi. Yaklaşık 100 ülkede bu toplantıları yaptık. İstişare toplantılarında hükümet yetkilileri de vardı, sivil toplum temsilcileri de. Bazıları "1 milyon kişiye ulaşabilir miyiz?" sorusuna "Belki ulaşamayız" diyorlar ama bence ulaşacağız.

UNDP Türkiye: Bu haftaki programımızla ilgili soru ve görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlerle paylaşabilirsiniz. 2015 sonrası kalkınma gündeminin saptanması sürecinin en önemli aracı bilgi ve iletişim teknolojileri oldu. Konusunda uzman kişileri bir araya getiren "İstedığımız Gelecek 2015" İnternet platformu üzerinden çevrimiçi tartışmalar yapıldı. Ayrıca, yaklaşık 1 milyon kişi, çeşitli dijital araçlar, telefon mesajı ve 700'den fazla sivil toplum ortağı ağı yoluyla çevrimiçi ankete katıldı. Siz de 2015 sonrası kalkınma gündemi için önceliklerinizi belirtebilirsiniz ve çevrimiçi ankete katılmak için www.myworld2015.org İnternet sitesini ziyaret edebilirsiniz. Helen Clark, bilgi ve iletişim teknolojilerinin bu süreçte oynadığı rolden şöyle bahsediyor:

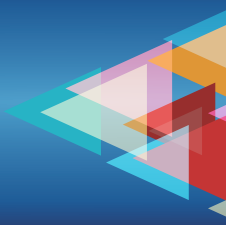
Helen Clark: Öncelikle, şunu söylemeliyim: Kâğıt ve kalem de bu anketin doldurulmasında

çok önemliydi. İnternete erişimi olmayan bireylerden toplanacak veri, kâğıt ve kalemle toplandı ve böylece onların da sesi, küresel istişarelerin bir parçası oldu. Ayrıca 2015 sonrası kalkınma gündemi istişarelerinde bilgi ve iletişim teknolojileri çok önemli bir rol oynadı. Belki bir telefon ya da bir sesli mesaj ile dünyanın dört bir yanından pek çok birey ankete katıldı. İnternete erişimi olmayanlar için sadece bir cep telefonu mesajı da yeterli oldu. Her şeye rağmen, sesinizi duyuracak ve diğer insanlara ulaşacak pek çok araç bulabilirsiniz.

UNDP Türkiye: www.myworld2015.org İnternet sitesinde çevrimiçi hazırlanan dünya haritası üzerinde anketin sonuçları görülebiliyor ve anket sonuçları ülke, bölge, cinsiyet, eğitim seviyesi veya yaş bazında harita üzerinde sınıflandırılabilir. Büyük bir kısmı tamamlanan 2015 sonrası kalkınma gündemi sürecinde bundan sonra atılacak adımları UNDP Başkanı şöyle özetliyor:

Helen Clark: Daha çok bireyin sesinin duyurulması için çevrimiçi platform açık tutulacak. Aynı zamanda ulusal istişareler ve diğer istişareler yapılmaya devam edilecek. Fakat sürecin önemli bir aşaması tamamlandı. BM Genel Sekreteri'nin oluşturduğu Üst Düzey Panel de raporunu sundu. Şimdiye kadar yapılanlar tüm bu sürecin ilk aşaması olarak görülebilir çünkü şimdi süreç Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na taşındı. Haziran 2012'de yapılan Rio+20 Zirvesi'nde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun sürdürülebilir kalkınma hedefleri üzerine çalışacak bir Çalışma Grubu kurması istenmişti. Çalışma Grubu kuruldu ve çalışmalarına başladı. Birçok üye ülke bu grupta temsil ediliyor. Çalışma Grubu, Eylül 2014'te raporunu sunacak. Raporun sunulmasıyla birlikte, Birleşmiş Milletler'in 193 üye ülkesi yeni hedeflerin belirlenmesi için müzakerelere başlayacak. Tüm bu sürecin sonunda üye ülkeler yeni kalkınma gündemini müzakere edecek. Bu nedenle Birleşik Krallık hükümeti, vatandaşlarının

yeni kalkınma gündemi hakkındaki düşüncelerini öğrenmeli; Benin, Nijerya hükümetleri ve Brezilya hükümeti, vatandaşlarının yeni kalkınma gündemi hakkındaki düşüncelerini öğrenmeli. Hükümetinizin bu müzakerelerde neler söylemesini istiyorsunuz? Bu nedenle yapılan bu istişareler çok önemli.

UNDP Türkiye: Peki, yapılan bu kapsamlı ve geniş katılımlı küresel istişarelerden çıkan veriler nasıl kullanılabilir? Bireylerin istişarelerde belirttiği ve kendileri için önem arz eden kalkınma konuları ile ilgili daha çok çalışma yapılması için bu istişareler nasıl bir fayda sağlayabilir? Yeniden, Helen Clark...

Helen Clark: Bu istişarelerde elde edilen tüm verilere çevrimiçi yollarla erişilebilir. Bireyler bu verileri kullanabilir ve analiz edebilirler. Bu nedenle savunu gruplarının istedikleri veriyi bulabilmeleri ve kullanabilmeleri mümkün. Bu verilerle bir ülkede kaç kişinin bir konuda ya da başka bir konuda neler söylediği görülebilir. Özetlemek gerekirse, bu istişarelerin şaşırtıcı tarafı şu: Çevrimiçi anketin "dürüst ve açık bir hükümet" maddesi en çok işaretlenen üçüncü madde oldu. Bu madde bireyler için gerçekten çok önemli. Yönetişimin rolü, daha demokratik, hesap sorulabilir, sorumlu, şeffaf ve dürüst hükümet konusunu geleneksel yollarla spesifik kalkınma belgeleri üzerinden müzakere etmek biraz zordu. Ama bireyler bu konunun önemine dikkat çekiyorlar. Ben bunun kolayca kenara atılabilir bir şey olduğunu düşünmüyorum. Bir ülkede kalkınmanın devam edebilmesi için yönetişimin kalitesi çok önemli. Eşitlikçi mi, adil mi, bir gruba ayrıcalık tanırken diğerlerini marjinalleştiriyor mu? Bu yüzden bu seslerin duyulması, rapor edilmesi, bilginin senin, benim, onun ülkesine ulaşması sadece iyi yönde kullanılabilir. Bu da her konuda hükümetleri teşvik edici nitelik taşır.

UNDP Türkiye: UNDP Başkanı Helen Clark'ın, geçtiğimiz aylarda İngiliz the Guardian gazetesine verdiği röportajındaki bu sözleriyle Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde 2015 sonrası kalkınma gündeminin oluşturulması sürecindeki son durumdan ve bu süreçte bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolünden bahsettik. Bu programla ilgili soru ve görüşlerinizi Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlerle paylaşabilirsiniz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'fte hazırladık. Programımıza

İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle hoşçakalın!

Kaynak: Helen Clark Röportajı, 25 Temmuz 2013, the Guardian Global Development Professionals Network

Seslendirmeler için Nihan Cabbaroğlu'na ve Halil R. Güven'e teşekkür ederiz.

91

13.01.2014

Deniz ve Kıyı Koruma Alanlarına Neden İhtiyacımız Var?

Katılımcı:

Gülden Atkın Gençoğlu

"Türkiye'nin Korunan Alanlar Sisteminin Güçlendirilmesi: Deniz ve Kıyı Koruma Alanlarının Sürdürülebilirliğinin Kolaylaştırılması Projesi" Sorumlusu

Bu bölümde, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında çok önemli bir rol oynayan deniz ve kıyı koruma alanları hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında çok önemli bir rol oynayan deniz ve kıyı koruma alanları hakkında konuşacağız ve konuşum da "Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sistemlerinin Güçlendirilmesi" projesinin sorumlusu sayın Gülden Atkın Gençoğlu. Hoş geldiniz.

Gülden Atkın Gençoğlu: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Bu projenin detaylarına döneceğiz ama ilk olarak şunu sormak istiyorum, deniz ve kıyı koruma alanı ne anlama geliyor?

Gülden Atkın Gençoğlu: Deniz ve kıyı koruma alanı en basit ve kısa tabiriyle doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin korunduğu deniz ve kıyı koruma alanlarıdır. Bu koruma, yasalar çerçevesinde yöre halkının ve paydaşların katılımı ve desteğiyle yapılır. Burada Türkiye'deki yasal durum ile ilgili bir parantez açmak istiyorum. Türkiye'de mevzuatta tanımlanmış farklı koruma statüleri var. En aşına olduklarımız özel çevre

koruma bölgeleri ve milli parklar. Ancak buna rağmen, deniz ve kıyı koruma alanları mevzuatta tanımlanmamış. Bu nedenle uygulamada, deniz ve kıyı alanı içeren tüm koruma alanlarını deniz ve kıyı koruma alanları olarak görüyoruz.

UNDP Türkiye: Deniz ve kıyı varsa ve korunan alan ise deniz kıyı koruma alanı olarak kabul ediyoruz. Türkiye'de farklı isimler veya statüler altında, farklı bakanlıklarca yönetilen 31 adet deniz ve kıyı koruma alanı var. Aslında bu şu anlama geliyor, Türkiye kıyılarının %4'ü korunuyor değil mi?

Gülden Atkın Gençoğlu: Evet.

UNDP Türkiye: "Türkiye'nin deniz ve kıyı koruma alanları sitemlerinin güçlendirilmesi" ismini taşıyor sizin projeniz ve bu proje kapsamında Fethiye ve Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi, Köyceğiz-Dalyan, Datça- Bozburun, Gökova, Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi ve Ayvalık Adaları Tabiat Parkı'nda çalışıyorsunuz. Peki deniz ve kıyı koruma alanlarına niye ihtiyaç duyuyorsunuz? Gerçekten bir fayda sağlıyor mu bu uygulama? Deniz kıyı koruma alanlarının faydası neler? Bunlardan biraz bahsedelim.

Gülden Atkın Gençoğlu: Aslında iyi tasarlanan ve iyi yönetilen deniz ve kıyı koruma alanlarına ihtiyacımız var çünkü bu alanlar barındırdıkları doğal kaynakları ile yöre halkının sosyal, kültürel, ekonomik refahına katkı sağlıyor.

UNDP Türkiye: Sadece denizin veya kıyının kendisine değil, oradaki yaşama da katkı sağlıyor.

Gülden Atkın Gençoğlu: Kesinlikle. Ve sizin bahsetmiş olduğunuz gibi, deniz ve kıyı koruma alanları Türkiye kıyılarının %4'ünü temsil ediyor. Bu temsiliyet yeterli olmasa da Türkiye kıyılarında 27 ilimizde yaşayan 30 milyon kişiyi düşündüğümüz zaman aslında bu alanların ne kadar değerli olduğunu görüyoruz.

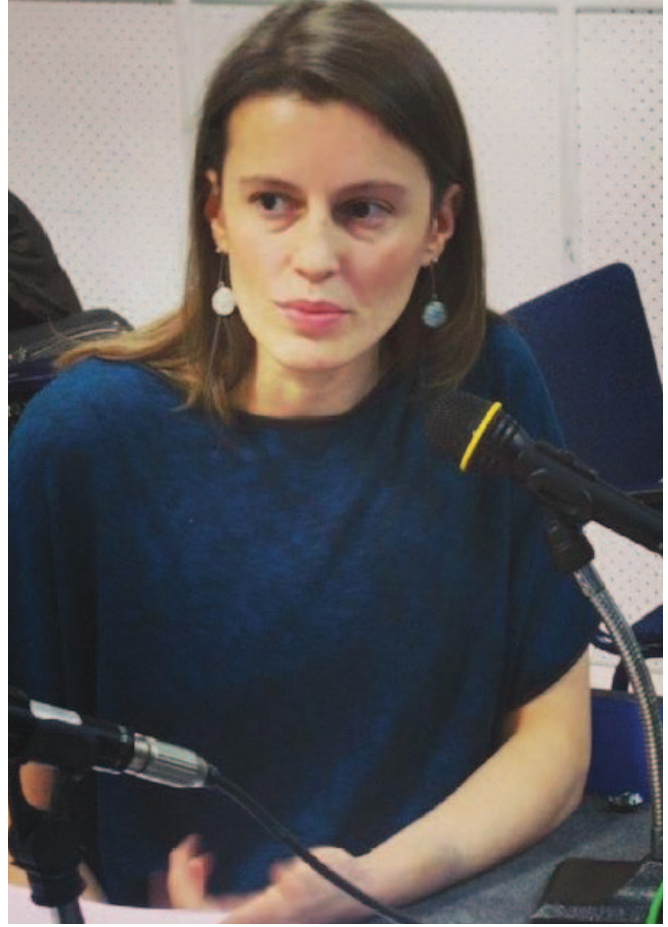
UNDP Türkiye: Aslında gayet kalabalık olan bir yerden bahsediyoruz. Türkiye'nin kıyılarında yaklaşık 30 milyon insanın bulunduğu göz önüne alınırsa, oradaki örneğin daha sonra ölçeklendirilip büyütülmesi, başka bir yerde uygulanması açısından önem taşıyor olabilir. Az önce şundan bahsettik, sosyal ve kültürel anlamda da etkileri var ama aslında en önemlisi ekosistem hizmeti konusu. Yani ilk öne çıkan nokta, deniz ve kıyı koruma alanları sayesinde

oradaki canlılara, oranın habitatına sağlanan katkı değil mi?

Gülden Atkın Gençoğlu: Kesinlikle. Bunu aslında örneklerle anlatabilirim. En iyi deniz ve kıyı koruma alanları, deniz canlılarını koruyor. Örneğin Deniz Çayırıları, Kum Köpekbalığı, Deniz Kaplumbağası, Orfoz, Tepeli Karabatak, Yunus ve Akdeniz Foku gibi küresel öneme sahip canlıların neslinin devamını sağlıyor. Aslında bu, aynı zamanda bu alanların sağlıklı kalması ve sağladıkları hizmetle de sizin bahsetmiş olduğunuz gibi ekosistemin devamı demek. Ayrıca Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi için Akdeniz Foku, Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi için Deniz Kaplumbağası çok büyük öneme sahip. Bu canlılar bu alanların tanınır olmasını sağlamak için en önemli etken.

UNDP Türkiye: Aslında Yeni Ufuklar programını doksan küsur haftadır yapıyoruz ve ilk programda da sizin projeniz yeni bir projeydi ve yine sizin projenizi konuşmuştuk. O zaman Kum Köpekbalıkları hakkında konuşmuştuk. Arşivden bakmam mümkün. Adresi verelim; tr.undp.org adresinden veya yeniufuklar.info adresinden podcast arşivimize ulaşılabilir. Bu bölümde konuştuğumuz konuya katkıda bulunmak isteyenler, Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle görüşlerini ve düşüncelerini bizlerle paylaşabilirler. Hemen bir not da ben aktarayım, doğanın hiçbir ücret talep etmeden sağladığı hizmetlere ekosistem hizmeti diyoruz. Az önce bahsetmişsiniz ve genellikle "Doğada bunu korumak bizim ne işimize yarıyor ki?" sorusuna yanıt vermemizi sağlayan güzel bir hizmet bu. Ama elbette sadece bununla sınırlı kalmıyor, bu alanların sosyal, kültürel, ekonomik refaha katkıları da var değil mi?

Gülden Atkın Gençoğlu: Tabii ki. İklim değişikliğiyle mücadele, erozyonun kontrolü, doğal arıtma sağlamanın aksine, deniz koruma alanlarının ekonomik faydaları var. Bunlar geçim kaynağı, en önemli faydası geçim kaynağı sağlması. Bu alanlarda yaşayan insanların çoğu balıkçılık ile geçiniyor. Aynı zamanda stoklarını koruyarak sağlıklı ve güvenli gıdaya ulaşmamızı sağlıyor. Deniz ve turizm rekreasyon faaliyetleri yöre halkı için en önemli ve en büyük gelir kaynağı. Bu alanlar ziyaretçi akınlarına uğruyor. Bunun en önemli nedeni ise deniz kıyılarının temiz, sessiz olması ve kitle turizmi olmaması. Yine doğal, tarihi ve kültürel özellikleriyle farklı turizm seçenekleri sunuyor. Bunların hepsi

aslında deniz kıyı koruma alanlarının sağladığı ekosistem hizmetleri ve bunlarla sınırlı değil. Biz proje kapsamında altı proje alanımızda bu hizmetlerin ekonomik değerini hesapladık ve sonuç olarak aslında bu alanların bu ekosistem hizmetleri ile yıllık 800 milyon TL yöre ekonomisine katkı sağladığı sonucuna ulaştık.

UNDP Türkiye: Bu etkiler elbette dolaylı olarak insana katkı sağlıyor ama algıya ne kadar yansıdı? Yani bölgedeki insanlar yapılan bu çalışmaların kendi hayatları ile bağlantılı olduğuna dair bir algıya sahipler mi? Bu konuda bir çalışma yaptınız mı?

Gülden Atkın Gençoğlu: Evet, bu konuda bir çalışma yaptık. 2013 yılında Foça, Gökova, Köyceğiz, Dalyan özel çevre koruma bölgelerinde, burada yaşayan yöre halkı, balıkçılar ve turizmciler olmak üzere 300 kişiyle anket çalışması yaptık. Bu anketin sonuçlarına göre en başta bahsettiğimiz üzere insanların korunan kavramından haberdar olduğu ama korunan alanlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını gördük. Bu aslında beklediğimiz bir sonuçtu.

UNDP Türkiye: Korunan alan statüleri hakkında.

Gülden Atkın Gençoğlu: Evet. Ayrıca sizin bahsetmiş olduğunuz gibi bu alanların canlılar için önemli bir yaşam alanı, bir sığınak olduğunun farkındalar. Aslında bu en çok kabul gören ifadeydi. Ancak deniz kıyı koruma alanlarının sağladığı faydalar ve iş olanakları konusunda yeterli algıya sahip olmadıklarını gördük.

UNDP Türkiye: Sizin projeniz 2009 yılında başlamıştı ve 2014'ün ortalarında son bulacak. Deniz ve Kıyı Koruma Alanlarının Güçlendirilmesi Projesi. Kısa bir süre kaldığı söylenebilir. Hedeflerin ne kadarına ulaşıldı? Bundan sonrasında ne olacak yani proje bittiğinde, herhalde kıyı koruma çabaları son bulmayacak. Nasıl bir noktada bırakacaksınız?

Gülden Atkın Gençoğlu: Aslında dediğiniz gibi projenin hedeflerine şu ana kadar ulaşılmış bulunuyoruz. Ancak bunu başlangıç olarak görüyoruz, sonrasında da bir takım hedeflerimiz var. Biz proje kapsamında çok ciddi bir kapasite geliştirme çalışması yaptık. Deniz ve kıyı koruma alanlarının etkin yönetimi için kurumlarda ve bireylerde kapasite artırımı sağladık. Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde Akyaka beldesinde Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Eğitim ve Uygulama Merkezi kuruldu. Bu merkezin, gelecekte bu alanda çalışan ve herkes için eğitim ve uygulama olanağı sunan bir merkez olmasını bekliyoruz.

UNDP Türkiye: İhtisaslaşmış eğitim merkezi...

Gülden Atkın Gençoğlu: Kesinlikle. Kurumsal. Şu an için yasal bir yapıya kavuşmuş değil ama bunu hedefliyoruz. Daha önce bahsettiğim gibi, proje başında Türkiye'nin Deniz Ve Kıyı Koruma Alanları Türkiye kıyılarının %2,8'ini temsil ediyordu, biz bunu %4'e çıkardık. Yeni alanların ilanı ve mevcut alanların genişletilmesi ile. Bu da aslında çeşitlilik sözleşmesinin hedeflerinden biri. %10'a çıkartılması gibi bir hedef var. Bunun haricinde yerelde özellikle koordinasyonu geliştirmek için yerel çalışma grupları oluşturuldu bunların devam etmesini umuyoruz.

UNDP Türkiye: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından sahiplenilen bir proje. Sadece UNDP tarafında değil, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafında da sahiplenilen bir proje. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından, şimdi notlardan

aktarıyorum, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı - Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ortaklığında UNDP ve GEF'in desteğiyle yürütülüyor. Biri mali, diğeri uygulama desteği veriyor. Çok taraflı bu ortaklık yapısında sahip. UNDP'nin proje süresi dolmuş olsa bile, zaten bunun sahiplenilmeye devam edeceği çok açık bir şekilde ortaya çıkmış oluyor.

Gülden Atkın Gençoğlu: Bir şey daha eklemekte fayda var. Proje kapsamındaki en büyük başarılarından biri deniz ve kıyı koruma alanlarının sürdürülebilirliğini sağlamak için ulusal bir strateji eylem planı hazırlandı. Bu projenin devamında da eylem planı uygulamaya geçecek.

UNDP Türkiye: Gülden Atkın Gençoğlu, programımıza katıldığınız için çok teşekkürler. Bugün Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sistemlerinin Güçlendirilmesi Projesi sorumlusu sayın Gençoğlu'nu ağırladık. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle'fte hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

20.01.2014

2013 Dünya Nüfusunun Durumu Raporu ve Ergen Gebeliği

Katılımcı:

Gökhan Yıldırımka

UNFPA Türkiye Üreme Sağlığı Program Koordinatörü

Bu bölümde, yoksulluğun azaltılmasının ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önündeki en büyük küresel engellerden biri olan ergen gebeliği hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programı ile karşınızdayız. Bu bölümde yoksulluğun azaltılmasının ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önündeki en büyük küresel engellerden biri olan ergen gebeliği hakkında konuşacağız. Konuğum da Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye ofisinden Üreme Sağlığı Program Koordinatörü Sayın Gökhan Yıldırımka. Hoş geldiniz.

Gökhan Yıldırımka: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Ekim 2013'te kuruluşunuz tarafından son derece önemli bir rapor yayınlandı. 2013 Dünya Nüfusunun Durumu Raporu ve bu ergen gebeliğinin tüm dünyadaki durumunu inceleyen bir rapordur. İçinde çarpıcı veriler var. Bir iki not aktarayım. Her gün gelişmekte olan ülkelerde 18 yaşın altında 20 bin kız çocuğu doğum yapıyor ve rapora göre şu anki eğilim sürerse 2030'da 15 yaş altı kız çocuklarının doğum sayısı yılda 3 milyona ulaşabilir. Öncelikle ergen gebeliğini nasıl tanımlıyoruz, onunla başlayalım isterseniz.

Gökhan Yıldırımka: Aslında ergen gebeliği... Evrensel tanımıyla, 18 yaşın altındaki herkes

çocuk. O nedenle 18 yaşın altındaki her gebeliği biz ergen veya çocuk gebeliği, ergen veya çocuk anneliği olarak adlandırıyoruz. Aslında bu dünyanın her yerinde evrensel bir tanım olarak kabul ediliyor. Bazı hukuk tanımlarında artılar, eksiler olsa bile biyolojik ve etik tanımı bu çerçevede.

UNDP Türkiye: Ergen gebeliğinin dünyadaki son durumunu özetleyebilir misiniz ve bu sorunun bu kadar yaygın olmasının nedeni nedir?

Gökhan Yıldırımka: Gerçekten sorun çok yaygın. Şöyle bir örnekle vurgulayayım: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun 2013 yılında iki önemli günü var. Birincisi Dünya Nüfus Günü, 11 Temmuz'da. Diğeri de az önce sizin vurguladığınız gibi, Dünya Nüfusunun Durumu Raporu'nun açıklanması, 30 Ekim. İkisinin de konusu aslında: erken evlilikler ve erken gebelikler.

UNDP Türkiye: Aynı zamanda iki yıldır idrak edilmekte olan Kız Çocukları Günü de Ekim ayına denk geliyor.

Gökhan Yıldırımka: Evet. Işıkların, spotların üzerine tutulduğu. Demek ki dünya bu konuya bu kadar önem veriyorsa ve küresel kalkınma kuruluşları bu kadar sık gündeme getiriyorlarsa dünyada bu konuda bir sorun olduğu aşikâr. Şöyle vurgulayayım: Dünyada her gün 800 kadın gebeliğe bağlı nedenlerle hayatını kaybediyor. Son 20 yılda bu oran yarı yarıya azalmasına rağmen sayısal olarak ergen gebelikleri hala artıyor. Bu çok önemli. Oransal azalma bize iyi hissettiriyor ama sayısal olarak artış var. Yani şöyle söyleyeceğim, dünyada 7,3 milyon gebelik hala ergen ya da çocuk gebeliği olarak vurgulanıyor. İşin bir de başka boyutu var. Her gün 200 çocuk annelikten dolayı hayatlarını kaybediyorlar. Yaşama can katmak isterken kendi canlarını veriyorlar.

UNDP Türkiye: Dünyanın bir yerinde onlarca yüzlerce çocuk her gün bu nedenle hayatını kaybediyor. Peki, bu sorun coğrafya olarak nerelerde daha yaygın?

Gökhan Yıldırımka: Diğer sorunlarda olduğu gibi %95'i gelişmekte olan ülkelerde. Özellikle Afrika ve Asya, hatta şu anda içinde bulunduğumuz Orta Asya'da da yaygın görülüyor çünkü kültürel, etnik veya dinsel nedenlerle erken evlilikler arasında çok yakın ilişki var. O nedenle

biraz tarım toplumlarında, Afrika'da ve Asya'da daha yaygın.

UNDP Türkiye: Evet bu az önce bahsettiğimiz rapora bizi dinleyenler www.unfpa.org.tr adresinden yani sizin kurmuş olduğunuz İnternet sayfasından ulaşabilirler. Bu programa katkıda bulunmak isterseniz görüş ve önerilerinizle #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlerle görüşlerinizi paylaşabilirsiniz. Şimdi az önce bahsettiniz. Her yıl aramıza katılan toplamda 7,3 milyon yeni ergen anne var. Başta söylediğim rakamla da uyuyor. 18 yaşın altında 20 bin kız çocuğu her gün doğum yapıyor. Rakamların her ikisi de ürkütücü. 2 milyonu 15 yaşın altındaki kız çocukları. 15 yaşın altındaki kız çocuklarının özel kırılma noktaları var. Ve bu grup kendi özel durumlarını anlayabilen stratejik yaklaşımlara ihtiyaç duyuyor. Bu yaklaşımlar neler acaba?

Gökhan Yıldırımka: Özellikle bu konu ele alınırken kız çocuklarının özel ihtiyaçları çok net bir şekilde vurgulanmalı. Çünkü gözden kaçırdığımız bir olay var. 200 ölüm diyoruz, yalnız bunların 20 katı da sakat veya sınırlı kalıyor. Yaşam boyunca kronik hastalıklara maruz kalıyor. 4 bin genç kadın da sağlık hizmetlerine erişemediği için veya sağlıklı koşullarda bu hizmeti alamadığı için, bilgiye ulaşamadığı için, hizmete ulaşamadığı için tamamen sınırlı yaşıyor. Özel ihtiyaçlarına baktığımızda da bilgi ve sağlık hizmeti, ve özellikle en önemli ihtiyaçlarından biri de iyi korunma ve beslenme.

UNDP Türkiye: Türkiye'ye döndüğümüz zaman da 25-49 yaşları arasındaki kadınların %25'i 18 yaşına kadar, %5'i de 16 yaşından önce evlenmiş oluyor, Türkiye'deki veriler bunu gösteriyor. Dünya Nüfusunun Durumu raporuna göre de Türkiye 199 ülke arasında ergen doğurganlık hızına göre büyükten küçüğe yapılan sıralamada 113. sırada. Yani iyiler arasında değil, kötülere daha yakın bir sıralama bu. Öyle söyleyelim. İyiler en üstte, giderek ülkelerin durumu kötüleşiyor. 199'da 113, dolayısıyla çok iç açıcı bir sıralama olmasa gerek. Ergen gebeliği sorununda 2014 yılı itibarıyla Türkiye'deki durum nasıl?

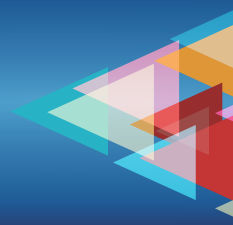
Gökhan Yıldırımka: Avrupa Bölgesi'ne bakarsak, Avrupa Bölgesi'nde de erken evlilikler yönünden hala en sondayız. Bu bence çok önemli. Türkiye'de aslında durum şu: TÜİK'in rakamlarıyla bile yaklaşık 100 bin 18 yaş altında anne ile karşılaşıyoruz. Hatta bunlardan 2 binden fazlası 15 yaş ve altında. Türkiye'de dediğim

gibi oransal olarak %10'a karşılık gelebilir ama sayısal olarak çok büyük çünkü 1 milyon 250 bin doğum yapılan bir ülkede - canlı doğum - bu rakamlar çok önemli. Bir de bu insanlarda anne ve bebek ölümünün üç ya da beş kat daha fazla olduğunu bildiğimiz için şöyle diyebiliriz: Türkiye bugün 2013 hedeflerinde ya da Binyıl Kalkınma Hedefleri olarak 2014'te veya yakın tarihte anne ve bebek ölümlerini tek basamaklı hale getirecekse ergen evlilikleri veya gebelikleri önlemeden bunun önüne geçemez çünkü oradan çok ciddi bir pay alıyor. Örneğin ergen gebeliklerde, etkili gebeliği önleyici yöntem kullanma oranı %17 gibi inanılmaz düşük bir oranda. Asıl kaygı da şu; özellikle Türk Ceza Kanunu'nda sağlık personeline ihbar zorunluluğu olduğu için kayıtlara girmeden, doğum öncesi veya sonrası bakım almayan ve doğumu evde yapan bir sürü vaka aslında bu yaş grubunda görülüyor. Biz bir programımız nedeniyle kırsalda çalışıyoruz. Ayrı bir program nedeniyle. Kırsalda tarım işçileri arasında özellikle gezici olanlarda %90'ı kadınların 19-18 yaşın altında evleniyor. Hemen hemen tamamı ve bunların yarısı ya tarlada ya evde doğum yapıyor. Yani kayıtlara girmiyor. Bir takım suçlamalardan veya bir takım risklerden özellikle 16 yaş ve altı gruplarda etkilenmemek için bu tip yollara başvuruyorlar. Bu da hizmete ve bilgiye erişimi çok kısıtlıyor. O nedenle Türkiye'deki durum bence iyileşiyor, düzeliyor ama hala çok mesafe alınması gerekir çünkü bölgeler arası uçurum çok fazla.

UNDP Türkiye: İşin kültürel bir arka planı var. Bölgeler arası eşitsizlik konusu var ve elbette çok çeşitli sosyal faktörlerin de etkisi var.

Gökhan Yıldırımka: Çok haklısınız. Tarımsal üretim biçimiyle ve eğitim biçimiyle, coğrafi uzaklıkla.

UNDP Türkiye: 2000 yılında kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında anne ve çocuk sağlığı bağlamında bu konu da ele alınmıştı. 2015 yılının sonuna kadar geçerli olan hedefler dizisi bunlar. Devam eden istişare sürecinden 2015 sonrası küresel kalkınma gündeminin içinde de bu konuya daha özel bir yer ayrılacağını anlıyoruz. Dolayısıyla günbegün daha fazla gündeme gelmesi de aslında biraz bunu gösteriyor. Ergen gebeliği ve erken evlilikler konusu küresel kalkınma gündeminin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Üstesinden gelmek için neler yapmak gerekiyor? Son soru da bu olsun.

Gökhan Yıldırımka: Çok önemli burası. Birincisi aslında bu konuda politik kararlılık gerekiyor. Üst düzey yöneticilerin kararlılığı gerekiyor ve 2010 yılında özellikle TBMM’nde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bu konuda bir alt komisyon kurdu. Erken yaşta evlilikler hakkında. Bu güzeldi, raporu da gerçekten paylaşıldı. Çok özel bir çalışmaydı. Fakat bundan sonraki aşamada şu var. Kanıtlanmış ki eğer kız çocuğu eğitime erişirse, evlilik ve doğurganlığı erteleniyor. Çocuk gelin olmuyor. O yüzden çocukların eğitime devamlılıkta - kesintisiz ve yerinden değil de yüz yüze eğitime devamlılıkta - en az 12-13 yılın eğitimde tutulması zaten bu sorunu kendiliğinden ortadan kaldıracak. Dinsel faktörler var, dini liderlerin toplumsal liderlerin doğru ve güzel mesajları taşımaları gerekiyor. Bunun dışında toplum liderlerinin bu konuda sözcülük yapması gerekiyor. Ama en önemlisi kadının kız çocuklarının toplumda statüsünün yükselmesi. Bu olmadan bunun önüne geçilmesi olası değil. Gerçekten erken evleniyorlar. Ayrıca Türkiye hala üreme sağlığı veya normal ergen sağlığı, cinsel sağlığı bilgisi okullarında –müfredatında – olmayan, dünyada parmakla sayılacak kadar ülkeden biri. Doğumuza, batımıza, kuzeyimize, güneyimize bakarsanız İran’dan Yunanistan’a Rusya’dan kuzeydeki ülkelere güneydeki ülkelere kadar her yerde bu eğitim verilirken Türkiye 21. yüzyılda hala kendi gelişmişliğine

çok uyumlu olmayacak bir şekilde bu konuda geride kalıyor. Ayak diriyor ve bu nedenle hem okul döneminde hem okul dönemi sonrası hem de evlilikte gençlerimiz bilgi eksikliklerinden dolayı çok risk alıyorlar. Doğru zamanda doğru kararı veremiyorlar. Güvenli adımları atamıyorlar ve riskli davranışlarda bulunuyorlar. Aslında çocukları okulda tutmak ve bu bilgileri yaşa uygun bir şekilde okuldayken vermek, askerliğe kadar erkek katılımını da sağlamak bu konunun aşısı. Çok ucuz ve çok önemli bir aşısı.

UNDP Türkiye: Pek çok sosyal göstergede olduğu gibi bugünden yarına bir çözüme ulaşmak kolay olmasa da sözünü ettiğiniz çözüm önerilerini bir an önce hayata geçirmek yoluyla bu sorunun giderilmesi yolunda önemli adımlar atılabileceğini düşünüyoruz. Gökhan Yıldırımka, çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Gökhan Yıldırımka: Ben teşekkür ederim böyle anlamlı bir konuya yer verdiğiniz için. Başarılar dilerim.

UNDP Türkiye: Konuğumuz UNFPA’dan Gökhan Yıldırımka idi ve Nüfus Fonu’nun yayınladığı 2013 Dünya Nüfusunun Durumu Raporu hakkında konuştuk. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın da bu haftalık sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef’te hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs’ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes ve Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

27.01.2014

Türkiye'nin Eğitim Sisteminin Bir Değerlendirmesi: PISA 2012

Katılımcı:

Ali Sökmen

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)
Ekonomik Çalışmaları

Bu bölümde, OECD'nin 65 ülkedeki öğrenci performanslarını değerlendirdiği PISA eğitim raporunun sonucusu ve raporun Türkiye değerlendirmeleri hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde OECD'nin 65 ülkedeki öğrenci performanslarını değerlendirdiği PISA Eğitim Raporu'nun onucusu ve raporun Türkiye değerlendirmeleri hakkında konuşacağız ve konuşum da Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırmaları Vakfı TEPAV'ın ekonomi çalışmaları bölümünden araştırmacı Ali Sökmen. Hoş geldiniz.

Ali Sökmen: Hoş bulduk, sağ olun.

UNDP Türkiye: Aralık ayı başında OECD yani Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü 15 yaşındaki öğrencilerin becerilerinin, bilgilerinin test edilmesi yoluyla dünya genelindeki eğitim sistemlerinin değerlendirildiği 3 yılda bir yapılan PISA testinin 2012 sonuçlarını açıkladı. Bu arada PISA'nın açılımı da uluslararası öğrenci değerlendirme programıdır. PISA'ya başta OECD ülkeleri olmak üzere Dünya ekonomisinin %80'ini temsil eden 65 ülkeden 15 yaşındaki öğrenciler katılıyor. Bunlar hep haberlerde okuduğumuz boyutu. PISA testi niye önemli ve PISA testinin

bize temsil ettiği şey ne, bunu da size soralım.

Ali Sökmen: PISA testinin önemli olmasının birinci sebebi kendi alanında uluslararası karşılaştırma testlerinden, çok az sayıdaki testlerden bir olması. Bu test, ülkeleri aynı sistematığe göre karşılaştıran bir çalışma. Burada 65 ülke var tabi.

UNDP Türkiye: Hepsi OECD üyesi değil tabi.

Ali Sökmen: Hepsi OECD ülkesi değil. Böyle çok az karşılaştırmalı test var. Bir TIMS diye bir test var, o sadece matematik ve bilimi ölçüyor. PISA daha kapsamlı tabii çünkü PISA'nın diğer testlerden farklı olmasının sebebi, sadece performansı değil, performansı belirleyen faktörleri, demografik faktörleri, okul, öğrenci, öğretmen, aile, eğitim sistemi gibi farklı faktörleri de dikkate alan bir anket içermesi ve bir de 3 senede bir, sistematüğini ve metodolojisini aynı tutarak devam etmesi ve böylece bir benchmark fırsatı doğurması.

UNDP Türkiye: 2003 yılından bu yana Türkiye bu testlerde yer alıyor ve giderek de sonuçların daha fazla tartışılmaya başladığını görüyoruz. Türkiye açısından bakacak olursak bir kaç tane not aktarayım, OECD PISA değerlendirmesine katılan ülkelerde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için ihtiyaç duyulan insan profili için bir karşılaştırmalı analiz yapıyor, kendi ifadesiyle. Türkiye PISA 2012'de 65 ülke arasında genel ortalama da 45'inci sırada. Matematikte 44'üncü, okuma anlama becerilerinde 42'nci, fen bilgisinde 43'üncü sırada yer aldı. Türkiye'deki öğrencilerin %5,9'u en yüksek performans gösteren gruptayken, OECD ortalaması %12,6. Bu manzara, Türkiye hakkında, Türkiye'deki eğitim kalitesi hakkında ne anlatıyor?

Ali Sökmen: Tabii şu anda bulunduğumuz konum itibarıyla gerek OECD ortalaması gerek de katılan ülkeler arasında gerideyiz. Bulduğumuz konum mutlu olunacak bir konum değil. Geriye baktığımız zaman 2003 yılından beri bir puan iyileşmesi var. Yani şöyle söyleyelim, matematikte her sene yaklaşık olarak 3,2 puanlık bir artış var. Tabii sıralamamıza baktığımız zaman da 2003'ten beri aynı sıradayız. Bizimle birlikte etrafımızdaki ülkeler de kendini iyileştiriyor. Bizim için önemli olan şey, PISA testini iyi inceleyerek bu sosyo-ekonomik faktörler olsun, eğitim sistemi faktörleri olsun, hangi alanlarda diğer ülkelere nazaran daha zayıf olduğumuzu veya iyileştirilecek alanların olduğunu tespit ederek, bu açığımızı

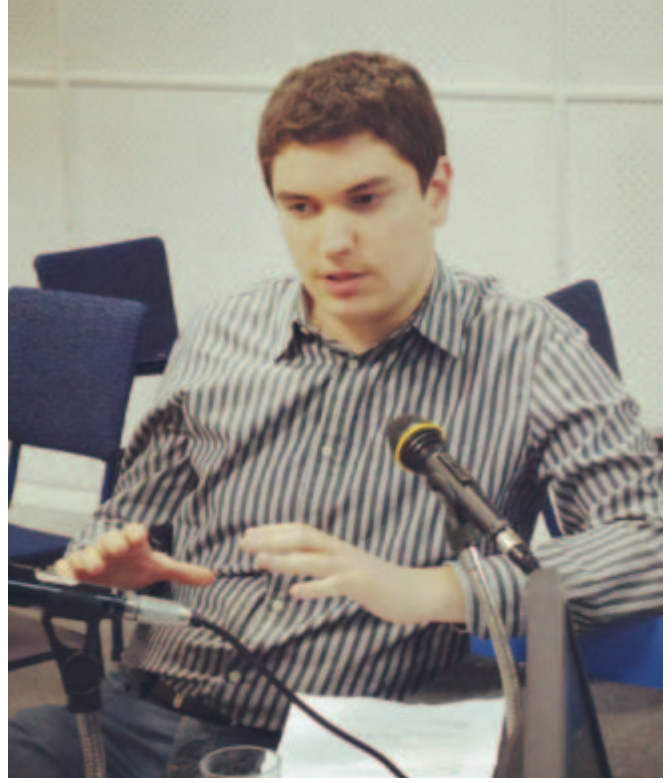
kapatmamızı sağlayacak veriler sunması.

UNDP Türkiye: Peki Türkiye'deki uygulamaya baktığımız zaman seçilen örneklem grubu ne derece kıyaslanabilir oluyor? Gerçekten yıldan yıla kıyaslanabilir bir veri üretiliyor mu, yoksa örneklem grubu içinde de belli oynamalar olduğundan kıyaslanamaz bir veri setiyle mi karşı karşıyayız?

Ali Sökmen: PISA testi 2003'ten beri her zaman aynı bölgelerde -bu NUTS-2 bölgeleri vardı- yapılıyor ve karşılaştırılabilir bir örneklem var. Tabii her zaman aynı öğrencilerle, aynı okullarda yapılmıyor, okuldan okula farklılık gösteriyor olabilir. Fakat yine de baktığımız zaman bölgesel anlamda, coğrafi anlamda, sosyo-ekonomik anlamda karşılaştırılabilir bir örnekleme var.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla az önce bahsettiğiniz bu yıllık ortalamaların yıllık %3 oranında artıyor olması aslında Türkiye'de eğitim kalitesindeki, belki istenen seviyede olmasa da artışı ifade ettiğini söyleyebiliriz. Bu bölümde konuştuğumuz PISA raporuna OECD'nin İnternet sayfasından ulaşabilirsiniz. Türkiye'ye ilişkin değerlendirmelere TEPAV'ın İnternet sayfası üzerinden ulaşmak mümkün. tepav.org.tr. Bize görüş ve önerilerinizi aktarmak isterseniz Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle ulaşmanız mümkün. Tekrar TEPAV'a baktığımızda genel ortalama listesinin 1. sırasında Şangay bölgesi yer alıyor. Matematikte ilk on şöyle; Şanghay, Singapur, Hong Kong, Tayvan, Güney Kore, Çin'in Makao bölgesi, Japonya, Lihtenştayn, İsviçre ve Hollanda. PISA'da şimdi en üst düzey performans gösteren ülkelerin genelde inovasyon ekonomileri olduğunu görüyoruz. Bu anlamda PISA sonuçlarının iyileştirilmesi için Türkiye özelinde nasıl bir eğitim politikasına ihtiyaç var?

Ali Sökmen: PISA testi çok detaylı faktörleri inceleyen bir test ve bunlar, aslında PISA, istatistikçiler için bir cennet, içine dalıp çıkamayacağınız bir havuz. Ben kendi ilgilendiğim alanlara baktığım zaman, bu ülkelerle, yani en başarılı ülkelerde sistem nasıl bizde nasıl diye kıyasladığım zaman iki önemli faktör görüyorum. Bunlardan birincisi eğitime ayrılan kaynak, ikincisi de okullara sağlanan özerklik. Kaynak açısından bakıldığı zaman bir ülkede öğrenci başına harcamanın arttığı ölçüde PISA skorlarının da arttığını görüyoruz. Bu yüksek gelirli ülkelerde daha az etkili ama bizim gelir seviyemizdeki ülkelerde çok önemli.

UNDP Türkiye: Gelir seviyesi Türkiye gibi olanlarda bire bir etkili aslında. Eğitim bütçesi bu durumda önemli.

Ali Sökmen: Çok önemli. Baktığınız zaman 10 senede öğrenci başına düşen öğretmen sayısını veya okulların fiziki koşullarını artırmayı başarmışız. Fakat hala, mesela okulların fiziki olanakları açısından baktığımızda, 2003 yılında tüm ülkeler arasında sonuncuyduk, şimdi sondan 8.'ciyiz. Buradaki iyileşme tabii yeterli değil ve bunun belki de çok hızlı bir şekilde yükselmesi gerek, bu birinci faktör. İkinci faktör de okul özerkliği. PISA ile okulların kendi bütçelerini belirleme, kendi finansmanlarını sağlama, bu bütçeyi harcama konusunda ve müfredat belirleme, öğrenci performansı ölçme konusundaki hususları bir özerklik skalasına göre değerlendiriyor. Baktığımız zaman bu iki düzlemde de Türkiye'nin yine katılan ülkeler arasında 65 ülke içinde sondan ikinci olduğunu görüyoruz ve bakıldığı zaman, başka faktörleri de hesaba kattıktan sonra daha özerk okulların daha yüksek puan aldığı da gözlemleniyor. Yani bu reformların hem kısa vadede hem de uzun vadede de farkını bence görebiliriz, bir politika dersi olarak kullanılabilir.

UNDP Türkiye: O zaman bütçe ve okul özerkliği meselesinin altını çiziyoruz. Bir değerlendirme de aslında Türkiye ve benzeri ülkelerde sınav

sonuçlarının giderek daha fazla tartışılıyor olması. Bu çok güzel. Bir yorumu aktarıyorum şu anda: “Bizim öğrencilerimizin neredeyse yarısına yakını ancak temel matematiksel kavramları kolayca kullanabildikleri sorularda başarılı; ancak daha karmaşık ilişkiler kurmaları gereken yani daha üst düzey sorgulama, analiz, yorum gerektiren sorularda öğrencilerin sadece 5,9’u başarılı.” demiş bir eğitim uzmanı. Sinem Vatanartıran’ın bir alıntısıydı bu. Türkiye’de böyle bir eğitim sorununun varlığına siz katılıyor musunuz?

Ali Sökmen: Sorun aslında şunu işaret ediyor, bizde iyi ve kötü öğrenciler arasında çok büyük bir farklılık var ve PISA 2009’da OECD ülkeleri arasında iyi ve kötü öğrenciler arasındaki farkın en geniş olduğu ülkelerden biriydik. Bu biraz kapanmış durumda ama hala OECD ortalamasının biraz üstünde. Burada eğitimde fırsat eşitliği devreye giriyor. Bununla beraber Türkiye’deki eğitim kalitesinin de etkisi var. Bizim için öğrencilerin ancak %6’sının en iyi grupta olması çok şaşırtılacak bir durum değil çünkü kendi puan seviyemizdeki ülkelerde de durum böyle. Fakat bizim için önemli olan, öğrencilerin yaklaşık %42’lik kısmı, yarıya yakın kısmı temel matematik becerilerinin ötesinde becerisini geliştiremeyen öğrenciler. Bizim esasen bu kitleyi daraltmamız gerekiyor ve benzer puan seviyesindeki ülkelere baktığımız zaman da Türkiye’de bu kitlenin daha küçük olması gerekiyor.

UNDP Türkiye: Burada sadece bölgesel eşitsizlikten söz etmiyoruz değil mi? Aynı zamanda sosyo-ekonomik eşitsizlikler ve diğer eşitsizlikler de rol oynuyor.

Ali Sökmen: Tabii bölgesel eşitsizlik boyutu ve sosyo-ekonomik eşitsizlikler.

UNDP Türkiye: Son bir sorum var PISA kapsamında öğrenci, öğretmen, idareci ve velilerin algı ve davranışlarını ölçmeye yönelik anketler de yapılıyor. Yani PISA ile sınav performansının yanında bir tutum ölçümü de yapılıyor. Bu ölçümlerle PISA 2012’de Türkiye’nin durumu nasıl çıktı?

Ali Sökmen: Bakıldığı zaman PISA’da bir ESCS endeksi var. Yani bu ekonomik kültürel ve sosyo-ekonomik endeks gibi bir endeks, bir puanlama. Burada öğrencinin evindeki kitap sayısından tutun, ailenin eğitim seviyesine, gelir seviyesine kadar faktörler değerlendiriliyor. Türkiye bu

puanlama siteminde aslında bütün OECD ülkeleri arasında en geride olan ülke.

UNDP Türkiye: Bu ne anlama geliyor?

Ali Sökmen: Yani PISA’ya Türkiye’den giren öğrencilerimizin durumu, en azından OECD ülkelerinin tamamına nazaran sosyo-ekonomik açıdan en dezavantajlı durumda. Tabii bunun eğitim performansına çok önemli bir etkisi var. Türkiye’de özellikle sosyo-ekonomik açıdan daha dezavantajlı bir konumda olmak, PISA sonuçlarına da negatif biçimde yansıyor.

UNDP Türkiye: Ali Sökmen, programımıza katıldığınız için çok teşekkür ediyoruz. Bu bölümde PISA eğitim raporunun sonuncusu ve raporun Türkiye değerlendirmesi hakkında konuştuk ve konuşumuz da Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırmaları Vakfı TEPAV’ın Ekonomi Çalışmaları Bölümü’nden araştırmacı Ali Sökmen idi. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programının sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs’ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

03.02.2014

Yaşam Kaynağı Su İçin Yenilikçi Fikirler

Katılımcı:

Ceyda Alpay

Her Damla Değer Katar Projesi, Proje Sorumlusu

Bu bölümde, yaşam kaynağı suyun sürdürülebilir yönetimini ve herkes için temiz suya erişimi sağlamayı amaçlayan Her Damla Değer Katar projesinin çalışmalarından ve doktora ve yüksek lisans öğrencileri için açılan Su Ödülleri yarışmasından bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde yaşam kaynağı suyun sürdürülebilir yönetimini ve herkes için temiz suya erişimi sağlamayı amaçlayan “Her Damla Değer Katar” projesinin çalışmaları ve doktora, yüksek lisans öğrencileri için açılan su ödülleri konusunda konuşacağız ve konuşum da “Her Damla Değer Katar” projesinden proje sorumlusu Ceyda Alpay. Hoşgeldiniz.

Ceyda Alpay: Merhabalar.

UNDP Türkiye: Uzun süredir yürüyen bir proje bu. Daha önceki programlarımızda bir kez bu konuyu işlemiştik ama o zamandan bu zaman epey yol kat etti. En başa dönmem gerekirse, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin altına imza atan 180'den fazla ülke temiz içme suyuna erişemeyen insanların sayısını yarıya indirmek ve su kaynaklarının sorumsuzca kullanılmasını durdurmak için 2000 yılında bir söz vermişti. Aradan 13-14 sene geçti. Bu doğrultuda Her Damla Değer Katar projesi 2006 yılında

başlatılmıştı, bölgesel bir su ortaklığı projesi olarak ve Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölgesini kapsıyor ama daha ötesine de gitmeye başladı. Öncelikle projede amaçladığımız neydi hatırlatalım ve bu anlamda bölgesel ve küresel bir işbirliği yapmak neden önemliydi?

Ceyda Alpay: Bizim bu projeye amacımız sizin dediğiniz gibi Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden yola çıkarak bu proje ortaya çıktı. Hedefimiz temiz ve içme suyuna erişimi olmayan yerlerde insanlara temiz içme suyu sağlamak aynı zamanda iklim değişikliği adaptasyonu çerçevesinde suyun bilinçli bir şekilde kullanılmasını desteklemektir. Bunun için 2006 yılında bu ortaklığı başlattık. Bölgesel olarak başlattık çünkü hem bizim çalışma alanımızdaki ülkeleri kapsasın aynı zamanda Coca-Cola şirketinin de çalıştığı bölgede projeler yapmaya başladık. Ancak projenin, mütevazı olamayacağım bu konuda, başarısından da yola çıkarak biraz daha büyütme kararı verdik hedef alanı.

UNDP Türkiye: Şimdi ilk başladığı bölgeden biraz bahsedelim hangi ülkeler vardı ve nereye doğru genişliyor proje?

Ceyda Alpay: Avrupa ve Balkanlar olarak başladı ondan sonra Asya-Pasifik, Arap ülkeleri, ilk baştaki hedefimiz olan Avrupa ve Balkanlar devam ediyor. Yani Asya-Pasifik ve Arap ülkelerini katmış olduk.

UNDP Türkiye: Peki Türkiye bu anlamda öncü rol üstlendi mi Türkiye'deki proje yönetimi?

Ceyda Alpay: Tabii zaten 2006 yılında başladığında proje Türkiye'den yönetiliyordu. Öncülük şöyle üstlendi, bütün bu projelerin ilk baştaki başarısı, Türkiye'den yönetilen kısmıyla ortaya çıktı. Daha sonra ise projenin yönetilen kısmı İsveç'e alındı. Oradaki su enstitüsüne. Yalnız Türkiye'den de hala yönetimeye devam ediyor. Yani iki taraflı yönetiliyor aslında şu anda bu proje.

UNDP Türkiye: Şimdi başarısından söz ediyoruz ama bu başarı nedir, hayatlara nasıl dokundu ve proje temel olarak ne yapıyor aslında? Ondan biraz bahsetmek iyi olabilir.

Ceyda Alpay: Proje temel olarak, aslında biz genelde suya erişimi, asıl yerde yaşamayan, ücre yerlerde yaşayan, suya erişimi olmayan insanlara su götürmek en büyük amacımızı.

Binyıl Kalkınma Hedeflerinde, asıl yola çıkma hedefimiz buydu. Daha sonra, bununla beraber suyla ilgili bilinci artırma, iklim değişikliğine adaptasyon bunun yanındaki aslında eklentilerdi. Fakat projemizin yani daha doğrusu Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşıldıktan sonra suyla ilgili hedeflere ulaşıldı. Ancak biz çalışmaya devam ettik ve bunun yanında, temiz içme suyuna erişimin yanında iklim değişikliği, adaptasyon, bilinçlendirme gibi projelere de destek vermek zorunda kaldık. Projelerimizden biraz bahsedeyim mi?

UNDP Türkiye: Çok iyi olur. Bir de suyu koruma, yağmur suyundan içme suyu elde etme gibi çalışmalarınız da var biraz da bundan bahsetmemiz iyi olabilir.

Ceyda Alpay: Evet yağmur suyundan su elde etme gibi çalışmalarımız aslında ilk projemiz, bununla ilgili ilk projemiz Türkiye’de yapıldı, Ankara’da Beypazarı’nda. Yağmur suyu hasadı projesi. Orada da Kuyumcu Teke köyünde temiz su yoktu, evlere daha doğrusu hiç su gelmiyordu. Biz o evlere bir yağmur suyu hasadı sistemi kurduk ve o zamandan itibaren de o su içilebilir bir su, yağmur suyu hasadıyla elde edilen suyu içilebilir hale getirdik basit bir kum-çakıl filtresiyle ve o zamandan beri de bu suyu kullanıyorlar. Bununla birlikte Lübnan’da iki okula yağmur suyu hasadı sistemi kuruldu kullanma suyu olarak. Aynı zamanda oradaki o iki okulda okuyan öğrenciler bu konuda bilinçlendirildi, yağmur suyu sistemi anlatıldı ayrıca suyu tasarruflu kullanmanın ne kadar önemli olduğu anlatıldı. Tabii bu bahsettiğimiz ülkeler biraz daha kurak alanlar, o yüzden orada daha da önemli Türkiye’de olduğundan. Bunun dışında başka ne tip projeler yaptık, daha büyük ölçekli projelerimiz var, örneğin Ermenistan’da Dilijan kentinde nehir var, ve buraya atık su direkt karışıyordu, atık su sistemi kurmaya karar verildi oraya, daha doğrusu bu “Her Damla Değer Katar” projesinin başlattığı bir fikirdi. Bu projeye iyi bir aidden USA Aid’den fonlar bulunarak yaklaşık 2 buçuk milyon dolarlık bir proje haline geldi ve şu anda o sistem kuruluyor. Yani arıtma tesisi kuruluyor Ermenistan’da.

UNDP Türkiye: Yani suyla ilgili ne kadar inovatif fikir varsa bu projeye dahil ettiniz ve aslında çok öteye ulaştı en baştaki noktasından projeniz. Bu konuya ilişkin olarak bize görüşlerini aktarmak isteyenler #yeniufuklar etiketiyle twitter üzerinden bize ulaşabilirler. Bu arada projenin bir İnternet

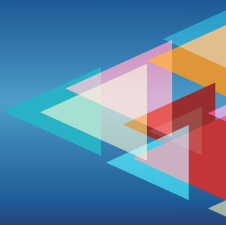
sitesi var, herdamladegerkatar.org üzerinden veya undp’nin tr.undp.org sitesi üzerinden de şu anda konuştuğumuz projeye ilişkin ayrıntılı bilgiler edinilebilir. biraz daha devam edelim isterseniz Ceyda Hanım,, küresel boyutlarına ilişkin örneklerle devam edelim. Şu anda projemiz hangi aşamada? hangi çalışmalar yürütülüyor ve hangi, belki sürpriz sayılabilecek ülkeler eklendi son olarak?

Ceyda Alpay: Bizim projemiz yönetim süreci şu anda ülkelerden, STK’lardan, üniversitelerden, enstitülerden, birliklerden proje teklifleri toplayarak yönetim kuruluna sunuyoruz ve bunlardan seçim yapılıyor, projelere destek veriliyor. O yüzden her ülke kendi ihtiyacına göre kendisi buluyor projeyi çünkü bir yandan da hani Sri Lanka da var bizim projemizde, Nepal de var, Lübnan, Kırgızistan, Rusya, Türkiye ve daha yaklaşık 35 ülkeye kadar ulaşıyoruz.

UNDP Türkiye: Giderek bölgeselden küresele ulaşan bir proje haline geldi.

Ceyda Alpay: Evet.O yüzden her ülkenin kendi insanından kendi problemini almak daha mantıklı bir süreç haline geldi. Biz de başvuruları bu şekilde topluyoruz ve başvuruları değerlendiriyoruz. Bir yandan da kendimiz karar verip yaptığımız projeler de var. Örneğin Karadeniz Eğitim Kutusu. Bunu Türkiye’de başlatmıştık ve amacımız Karadeniz’e kıyısı olan bütün ülkelere dağıtmaktı. Geçen seferki programımızda bahsetmiştik o zaman Türkiye’de Rusya’da ve Ukrayna’da uygulanmıştı bu program ve bu sene Bulgarca ve Romenceye de çevrildi,

bu ülkelerde dağıtımını başladı. Önümüzdeki sene Gürcistan'da da yapıldıktan sonra, bütün Karadeniz ülkelerine ulaşmış olacağız.

UNDP Türkiye: Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerde özellikle çocukların bu konularda bilinçlendirilmesini hedefleyen bir eğitim projesiydi Karadeniz Eğitim Kutusu. Zaten arama motorlarına yazdığımız zaman çıkar ve aynı zamanda son olarak da 2013 yılının sonlarında ipad için tabletler için bir uygulama çıkardınız. Onu da yine ilgili yerlerden indirmek mümkün.

Ceyda Alpay: Ücretsiz şekilde yükleyebilirler.

UNDP Türkiye: Şimdi aslında bu programı yapmamızın ve tekrar bu konuyu ele almamızın önemli bir sebebi daha var ki o da ödüllü bir yarışma başlatmış olmanız proje kapsamında. Suyla ilgili yaratıcı yenilikçi projelere yönelik olarak yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin başvurabileceği bir yarışma bu. Bu yarışmadan ayrıntılarından biraz bahseder misiniz?

Ceyda Alpay: Bu yarışma bizim dediğimiz şekilde "Every Drop Matters Water Awards" yani "Her Damla Değer Katar Su Ödülleri". Yani sizin de dediğiniz gibi yüksek lisans ve doktora öğrencilerine başlattığımız bir yarışma. Tabii ki bu yarışmada da "Her Damla Değer Katar"ın amaçlarına hizmet etmesini istiyoruz. Yani istediğimiz projeler bizim istediğimiz amaçlara katkı sağlayan veya bir şekilde dokunan proje teklifleri bekliyoruz. Konuları özetleyim biraz, hangi konularda başvurabilirler? Temiz içme suyu ve hijyene erişimi arttırmak, iyileştirilmiş su yönetimiyle iklim değişikliğine uyum, suya ve hijyene erişimin ekonomisi ve su ve hijyenin sosyo ekonomik etkisi ve su kaynağına erişimin kalkınmadaki değerine ilişkin konulara dokunabilen projelere destekler vereceğiz. Projelere destek deyince şöyle oluyor, bu projeleri seçeceğiz ve bu fonları projenin yapılması için vereceğiz gibi anlaşılıyor ama biz böyle bir şey aramıyoruz. Biz sadece fikre veriyoruz ödülü. Tabii ki önemli bir kriterimiz başvurunun akademik çalışmanın bir parçası olması gerekiyor, yani yüksek lisans ve doktora öğrencilerini de bu yüzden hedefliyoruz. Bir akademik çalışmaların bir parçası olarak sunacaklar biz projeleri değerlendireceğiz ve sonunda da para ödülümüz var.

UNDP Türkiye: Aslında çok fazla sınırlarını çerçevesini daraltmadan koymaya çalıştığınız

bir yarışma bu anladığım kadarıyla. Sadece temayı siz belirliyorsunuz geri kalan fikri, inovatif yaklaşımı akademiden yüksek lisans veya doktora öğrencilerinden bekliyorsunuz. Ödüllerden de bahsedelim isterseniz.

Ceyda Alpay: Ödüllerden bahsedelim tabii ki, 5000 dolar 4000 dolar ve 3000 dolarlık ödülllerimiz olacak projenin jüreiden aldığı puana göre verilecek bu ödüller ve bu ödüllerden birer tane değil bir çok.

UNDP Türkiye: Sadece 3 kişiye verilmeyecek.

Ceyda Alpay: 3 kişiye verilmeyecek evet.

UNDP Türkiye: Çok sayıda kişi bu ödülü alabilecek. Sınırı belli mi ne kadarlık bir fon sağlanacak acaba?

Ceyda Alpay: Evet yaklaşık 90000 dolarlık bir bütçemiz var bu bütçeyi..

UNDP Türkiye: Dolayısıyla suyla ilgili yaratıcı fikirleri olanlar için şansın yüksek olduğu bir yarışma bu Türkiye genelindeki bütün üniversitelere açık olduğunu vurgulayalım ve çok sayıda başvuru beklediğini de vurgulayalım. Son başvuru tarihi?

Ceyda Alpay: 10 Mart 2014.

UNDP Türkiye: 10 Mart 2014'e kadar başvurulabiliyor. herdamladegerkatar.org sitesi üzerinden değil mi bilgiye ulaşılabilir?

Ceyda Alpay: Aynı zamanda birlikte çalıştığımız parlar vakfı parlar.org.tr/everdropmatters adresinden de başvuru formuna ve detaylı bilgiye ulaşılabilir.

UNDP Türkiye: Aynı zamanda UNDP'nin sayfasından, tr.undp.org'dan ulaşılacağını de hatırlatalım. Çok sayıda başvuru bekliyoruz. Umarız o başvurulardan elde edilen sonuçları ve projeleri de bir sonraki programda sizinle konuşma şansımız olur.

Ceyda Alpay: İnşallah.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler. "Her Damla Değer Katar" projesi sorumlusu Ceyda Alpay idi konuşumuz. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı yeni ufuklar programının bu bölümünün sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim

Fakültesi Radyosu - Radyo İlef'te hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

10.02.2014

İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılması

Katılımcı:

Işıl Kurnaz

Gazi Üniversitesi Araştırma Görevlisi

Bu bölümde, ANKA Kadın Araştırma Merkezi'nin hazırladığı, kadın istihdamı ile cinsiyet eşitliği ilişkisini irdeleyen "İş-Aile Yaşamının Uyumlaştırılması: Türkiye'de Güncel Tartışmalar" başlıklı rapor hakkında konuşacağız.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde ANKA Kadın Araştırma Merkezi'nin hazırladığı kadın istihdamıyla cinsiyet eşitliği ilişkisini irdeleyen "İş-Aile Yaşamının Uyumlaştırılması: Türkiye'de Güncel Tartışmalar" başlıklı rapor hakkında konuşacağız. Konuğum da raporun yazarlarından İşıl Kurnaz. Gazi Üniversitesi'nde araştırma görevlisi ve ANKA uzmanlarından. Hoş geldiniz İşıl Hanım.

Işıl Kurnaz: Hoş bulduk, teşekkürler.

UNDP Türkiye: Raporu siz ve yine Gazi Üniversitesi'nden bir diğer araştırmacı arkadaşınız Duygu Atalay birlikte hazırladınız. Bu ANKA Kadın Araştırma Merkezi'nin ikinci raporu, Ankara'da kurulan bir kadın araştırma merkezi ANKA ve bu rapor kırsal bölgelerde kadın istihdamının kentlere oranla daha yüksek olduğunu ve Türkiye'nin kadın istihdamında Avrupa'daki sıralamada da son sırada yer aldığını bize gösteriyor. Raporunuzun başlığı "İş-Aile Yaşamının Uyumlaştırılması". Öncelikle bu terimle neyi kastediyorsunuz, onunla başlayalım.

Işıl Kurnaz: Evet, bildiğiniz gibi, kadının özellikle modernleşme ile birlikte iş gücü piyasasında

giderek daha fazla yer alması, onun hem evde hem çalışma hayatında bir çalışan olarak karşınıza çıkmasına neden oluyor. İşte biz, iş ve aile yaşamı derken -kadının savaştığı da diyebiliriz- iki farklı cepheden bahsediyoruz ve bunlar arasındaki çatışmanın azaltılmasından. Böyle bir çerçeve çizmeye çalışıyoruz.

UNDP Türkiye: Aslında ilk raporunuz da, ANKA olarak çıkardığınız rapor da masanın üstünde duruyor. "Kadının görünmeyen emeği: İkinci vardiya". O raporla da yine aynı sorunun bir ölçüde altını çizmiştiniz.

Işıl Kurnaz: O raporda da ev içinde ve iş gücü piyasasında, yani ev dışında çalışan kadınların durumuna ilişkin bir takım saptamalar yapmıştık. Yaklaşık 1.000 kadın genelinde çalışmamız vardı ve orada ümit verici bazı tespitlerde bulunmuştuk. Ondan da bahsetmek istiyorum. Gördüğümüz kadarıyla artık kadın ve erkek arasındaki roller biraz daha az toplumsal cinsiyet temeline dayanmaya başlamış. Özellikle çocuk bakımı konusunda erkeklerin de geçmiştekinden daha fazla çaba sarf ettiğini ve ev içinde çocuk bakımı alanında aktif olduğunu görüyoruz. Bunun dışında tabii kadınlar için ne yazık ki hem evde hem de dışarıda devam eden çatışmalar söz konusu. Bu da zaten genellikle evlenen ve evlendikten sonra çocuk sahibi olan kadınların iş gücü piyasasından istemeyerek de olsa ayrılmasına yol açıyor. Biz de bu raporumuzda bu temel problem üzerinden ve son dönemde hükümetin gündeminde olan Kadın İstihdamı Yasa Tasarısı'ndaki kamuoyuna yansıdığı kadarıyla çeşitli düzenlemelerin neler yaratabileceği üzerinden hareket ettik.

UNDP Türkiye: Kadın istihdamının teşvikine yönelik Türkiye'de alınması düşünülen önlemlerden söz ediyorsunuz. Şimdi başta bahsettiğim, Türkiye Avrupa sıralamasında kadın istihdamı anlamında son sırada yer alıyor ama, burada dikkat çeken nokta şu, Türkiye'de kırsal bölgelerde kadın istihdamı kentlere oranla daha yüksek değil mi?

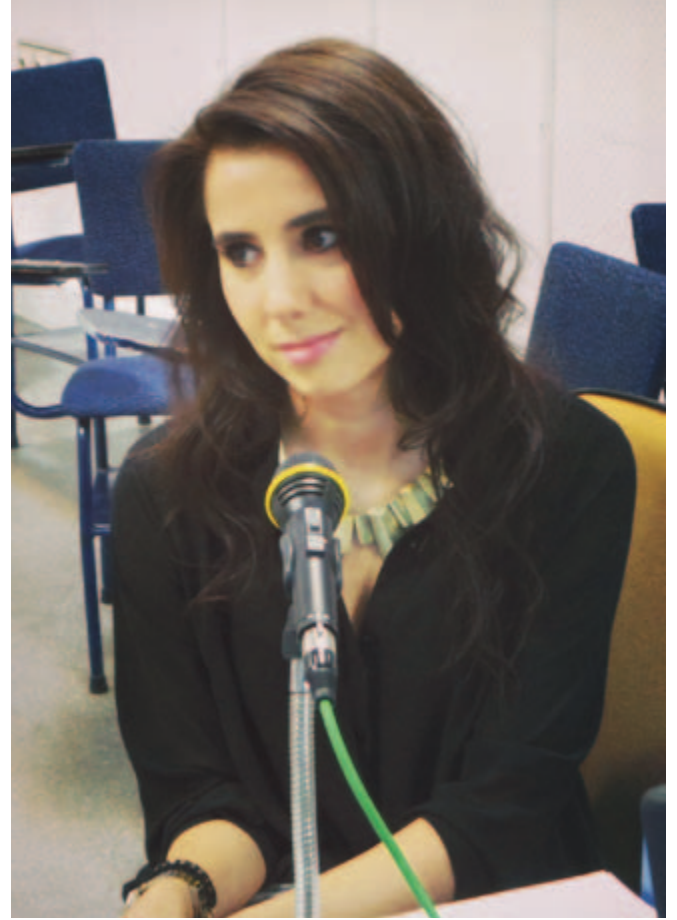
Işıl Kurnaz: Bu, iş gücü piyasamıza ilişkin bizim kendi bir takım yapısal problemlerimizle ya da yapısal özelliklerimizle ilgili. Öncelikle şunu söyleyelim, Türkiye, Avrupa ortalamalarının yaklaşık %50'si kadar bir kadın istihdamına sahip. Dolayısıyla gerçekten oldukça düşük rakamlar.

UNDP Türkiye: Ortalamaya ulaşmak için bile iki katına çıkartmamız gerekiyor.

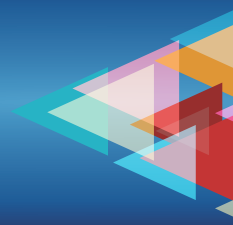
Işıl Kurnaz: Öyle söyleyebiliriz. Bize en yakın sanırım Meksika, orada da %46'lık bir katılım söz konusu. Bunu da OECD ülkeleri arasında saymak istiyorum. Bunun dışında Türkiye'deki problemler ne? Her ne kadar son yıllarda tarımdaki çözülmeye bağlı olarak bir takım istihdam azalışı söz konusu olsa da Türkiye hala çok ciddi oranda tarım sektörünün yoğun olduğu bir ülke ve bu da tarımsal faaliyet genellikle kırsal bölgelerde olduğu için, kadın istihdamının görece olarak yüksek çıkmasına neden oluyor. Çünkü kırsal alanlarda bizim teorik bazda ücretsiz aile işçisi olarak, tabir ettiğimiz, yani herhangi bir geliri olmasa da ya da çok düşük bir geliri olsa da eşinin, ailesinin yanında çalışan kadınların kente geldiğinde, kentin gerektirdiği niteliklere sahip olmamaları nedeniyle iş gücü piyasasının dışına itilmesi ya da ev kadını olarak tabir ettiğimiz grupta yer almasına neden oluyor. Zaten TÜİK istatistiklerine bakacak olursanız, iş gücüne dâhil olmayan kadınlarda genellikle ev işleriyle meşgul olan grubun payının çok yüksek olduğunu görürsünüz.

UNDP Türkiye: OECD ülkelerinde kadınların iş gücüne katılım oranı ortalama %62 seviyesinde. Türkiye'de bu oran %31'de. Yarı yarıya bir düşüş var. Yani Türkiye'de her 10 kadından yedisi belki de evde oturuyor. AB ortalaması da %65. OECD ortalamasından yüksek olan bir oran. Dünya Ekonomik Forumu'nun toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksine göre Türkiye 124. sırada -en son endekse göre-. UNDP'nin hazırladığı 2013 İnsani Gelişme Raporu'nda yer alan toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksinde 148 ülke arasında 68. sırada yer aldı ki bu anlamda UNDP istihdam kriterini de indikatörleri arasında ciddi oranda kullanan bir endekse sahip. Şimdi "İş-Aile Yaşamının Uyumlaştırılması: Türkiye'de Güncel Tartışmalar" raporundan ve çarpıcı tespitlerinizden bahsedelim. Bu arada raporu indirmek isteyenler sizin İnternet sayfanızdan bir önceki raporunuz da dâhil olmak üzere indirebilirler. www.ankakadin.org sitesi üzerinden, bunu vurgulayalım. Bu arada tartışmaya katılmak isteyen dinleyicilerimiz #yeniufuklar etiketiyle twitter üzerinden bizlere görüşlerini aktarabilirler. Raporunuzda yer alan verilere göre, en düşük kadın istihdamı 33 Avrupa ülkesi arasında Türkiye'de. En önemli nedeni de iş ve aile yaşamını uyumlaştırmayan yetersiz sosyal politikalar diyorsunuz. Bu anlamda özellikle bakım hizmetlerindeki kurumsallaşmanın yetersiz olduğuna dikkat çekiyorsunuz ve başka

önerileriniz de var. Yasal düzenlemeler niye yetersiz?

Işıl Kurnaz: Şimdi şöyle söyleyebiliriz, Türkiye'de kadınların iş gücüne katılmama yönündeki eğiliminin en önemli nedeninin iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması olduğunu söylüyoruz. Bunun arka planında sosyo kültürel nedenler var. Gelenekler, kadına bakış açısı, kadının yerinin evi olduğu veya en azından çocuk olduktan sonra kadının çocuğuna kendisinin bakması gerektiği düşüncesi. Bu Türk kadınlarının istihdama da düşük oranda katılmasına sebep oluyor. Kadının iş gücüne katılımı çerçevesindeki oranlara baktığımızda şaşırtıcı biçimde aslında pek çok Ortadoğu ülkesinin de gerisinde bulunuyoruz, Türkiye geride kalıyor. Hâlbuki daha dindar, daha cinsiyetçi ya da daha muhafazakâr olduğunu düşündüğümüz toplumlarda bile demek ki kadınları iş gücü piyasasına katabilecek bir takım uygulamalar ya da ihtiyaçlar söz konusu. Türkiye'ye baktığımızda kadınlar için en önemli hususlardan birisi çocuğuna nasıl bakacağını merak etmesi. Eğer bir kadın, çocuk sahibi olduktan sonra çalışıyor dahi olsa bu soruyu kafasında taşıyor. Bu onun verimliliğinde düşüşe neden olabiliyor. Dolayısıyla işveren tarafından

da genellikle çocuk sahibi olduklarında kadınların daha az verimli çalışacağı düşünüldüğü için tercih edilmemelerine neden oluyor, adeta kadınlar ikincil iş gücü haline geliyorlar. Peki, Türkiye’de uygulamalar ya da alınan tedbirler neden yetersiz? Çünkü ne özel sektör için ne kamu için bakım hizmetleri bugüne kadar çok önemli bir gündem maddesi oluşturmamış. Şöyle söyleyelim, düzenlemeler yok mu? Elbette ki var fakat özel sektörde işverenlerin kreş veya çocuk bakım hizmetleri ile ilgili bir merkez açması için en az yüz elli kadın işçi çalıştırmaları gerekiyor. Türkiye’de bırakın kadınları, toplam işçi sayısı üzerinden bile bakacak olursanız zaten genellikle küçük ve orta ölçekli firmalar var. Yüz elli çalışan şartını yakalayabilen bile çok fazla firma yokken yüz elli kadın çalışan gibi bir şart koyduğunuzda otomatik olarak uygulamada pratik bir sonuç alamıyorsunuz.

UNDP Türkiye: Aslında tersten bir yaklaşım olmuş değil mi? Aslında kreş olsa 150 kadın çalışan olacakken, 150 kadın varsa kreş açılсын demek...

İşıl Kurnaz: Evet 150. Kişi sayısı olarak.

UNDP Türkiye: Onu sağlayamadığı için, dolayısıyla tersten bir yaklaşım söz konusu.

İşıl Kurnaz: Kesinlikle. Kamuda da böyle bir zorunluluk yok.

UNDP Türkiye: Az önce bahsettik, hükümetin alması düşünülen önlemlerden bahsettiniz. Onların arasında bakım hizmeti kritik bir yer teşkil ediliyor değil mi?

İşıl Kurnaz: Evet, var bildiğimiz kadarıyla, kamuoyuna yansıdığı kadarıyla. Henüz tasarımı biz de görmedik fakat bu önemli bir husus olarak görünüyor. Bildiğimiz kadarıyla hem özel sektör hem de kamu sektöründe hizmet veren kurum ve kuruluşlar için böyle bir zorunluluk getirilecek. Yine bir çalışan sayısı şartı sağlanacaktır, böyle bir husus var. Ama burada önemli olan bir yasal zorunluluk olarak sadece kreşin açılması değil, aynı zamanda bu kreşin kaliteli hizmet vermesi. Dolayısıyla kadınların çalışırken kafalarında çocukların bakımına ilişkin herhangi bir endişe olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bizim bu konuda şöyle bir önerimiz var. Kamu kurumlarında bir zorunluluk getirilecekse bunun çalışan sayısı dikkate alarak getirilmesi. Yani sadece kadınların değil çünkü aynı kurumda

hizmet veren erkeklerin de çocukları var onların da eşleri başka yerde çalışıyor olabilir, onlara da bu hak tanınırsa çocuk bakımı adeta bir ebeveyn görevi, yani aile, anne ve baba arasında bir görev paylaşımı olarak karşımıza çıkacaktır. Bir de, özel sektörde de aynı bölgede bulunan kurumlar bir araya gelerek bunu gönüllülük içinde sağlanan teşviklerle, uygulanacak indirimlerle açabilirler. Burada da kadınlar çalıştırılacaktır. Çünkü biliyorsunuz ülkemizde, toplumumuzda çocuk bakımının anne tarafından yapılmadığı durumlarda yine başka kadınlar tarafından yapılması söz konusu. Aynı zamanda onlar için de yeni bir istihdam olanağı yaratılacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla muhtemelen Hükümet bunları dikkate alarak yasal düzenlemeler gerçekleştirecektir.

UNDP Türkiye: Çok kısaca cevaplamanızı istediğim bir konu daha var. Alınması düşünülen önlemlerle alakalı aslında bir endişe de söz konusu. Siz raporunuzda da bahsediyorsunuz. “Yasal düzenlemelerin kadınların istihdam katılımlarını teşvik etme amacını taşımasıyla beraber, işverenin kadın çalışanı tercih etme iradesini olumsuz etkilemesi ihtimali de var” diyorsunuz. Bu denge nasıl sağlanacak?

İşıl Kurnaz: Burada da şunu söyleyebiliriz, bu yasa tasarısı gündeme geldiği ilk anda kamuoyunda iki önemli aktör tarafından bir takım açıklamalar yapıldı, biri Ankara Sanayi Odası Başkanı, diğeri İstanbul Sanayi Odası Başkanı idi ve doğrudan dediler ki bu şekliyle yasa geçecek olursa, bu kadın istihdamının önüne ket vurulması anlamına gelir. Biz zaten kadın çalışan almayız. Dolayısıyla bu toplumsal aktörlerin, mutlaka ve özellikle işveren cephesinin işin içine katılması gerekiyor. Çünkü Türkiye’de ne kadar önlem alırsanız alın ya da ne kadar iyi yasalar hazırlarsanız hazırlayın bir takım toplumsal kökler var, problemler var ve işverenin de kadına yönelik ayrımcı bakış açısının öncelikle azaltılması gerekiyor. Bununla ilgili bir takım çalışmalar yapılırsa, derinlemesine analizler yapılırsa, arkasındaki kodlar çözülür ve buna uygun bir yapı kurulabilir diye düşünüyoruz. Aksi takdirde işverenler muhtemelen kadınları hiç almamayı tercih edebileceklerdir.

UNDP Türkiye: Bunlar yapılsın ki önlemler ters tepmesin diyoruz. Çok teşekkürler İşıl Hanım katıldığınız için. Bu bölümde ANKA kadın araştırma merkezi’nin “İş-aile yaşamının uyumlaştırılması: Türkiye’deki güncel konulu

tartışmalar” raporu hakkında konuştuk ve konuğumuz da Gazi Üniversitesi’nden ve Anka’nın uzmanlarından Işıl Kurnaz idi. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programının bu bölümünün sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İle’te hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs’ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

17.02.2014

İnsani Gelişme ve Yaratıcılık

Katılımcı:

Prof. Dr. Cem Kılıç

Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
Öğretim Üyesi

Bu bölümde, seksen iki ülkenin yaratıcılık seviyesini ölçen ve insani gelişme gibi ekonomik ve sosyal göstergelerle yaratıcılığın ilişkisini inceleyen Küresel Yaratıcılık Endeksi'nden söz ediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde seksen iki ülkenin yaratıcılık seviyesini ölçen ve insani gelişme gibi ekonomik ve sosyal göstergelerle yaratıcılığın ilişkisini inceleyen "Küresel Yaratıcılık Endeksi"nden söz edeceğiz ve konuğum da Prof. Dr. Cem Kılıç. Hoş geldiniz.

Cem Kılıç: Merhaba, hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nden sayın Cem Kılıç, Milliyet Gazetesi köşe yazarı ve Bilgi Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans öğretim üyesi ayrıca NTV ve CNBC-E izleyenler de sizi yakından tanıyorlar, çok teşekkürler katıldığınız için.

Cem Kılıç: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Şimdi bu raporda bahsettiğimiz "Küresel Yaratıcılık Endeksi" ve raporunda 82 ülke için hesaplanmış olan bir endeks söz konusu. Üç tane temel unsur var: Yetenek, teknoloji ve tolerans; yani yeni fikirlere açık olma, bunları ölçüyor, ülkeleri bunlara göre kıyaslıyor. Günümüze baktığımızda, modern ve gelişmiş

küresel ekonomilerde teknoloji, inovasyon, bilgi, insani sermaye artık giderek önem kazanıyor, bunların hepsini besleyen de yaratıcılık. Yani yaratıcılık katma değeri yaratan faktör. Ancak yaratıcılık arazi, işçi ve sermaye gibi geleneksel faktörlerden çok farklı. Bir üretim faktörü olarak yaratıcılığı farklı kılan nedir?

Cem Kılıç: Yaratıcılık doğrudan beşer bir unsur, yani emek unsuruyla çok alakalı bir kavram. Yaratıcılık dediğiniz zaman biraz önce saydığımız bu endeks içinde kullanılan üç tane temel unsur var: Bunlar yetenek, teknoloji ve tolerans. Bunlar çerçevesinde baktığımız zaman yaratıcılık tabii ki yetenekle birlikte şekillenen ama doldurulması gereken bir alan. Ne ile doldurulacak bu alan, tabii ki eğitim ve doğru bir planlama ile doldurulması gereken bir alan. Doğru bir planlama konusunda hemen şunu söyleyeyim, ne ifade ettiğini dinleyicilerimize aktaralım, eğitim projeksiyonları. Mesela Türkiye, bu yaratıcılık listesinde bir takım rakamlar vermişim o yazımda, yetenek endeksinde 59, yaratıcılıkta 68, insan kaynağı yani yüksek eğitim almış insan kaynağı açısından da 52. sırada. Bu rakamlar seksen iki ülke arasında ve bu sıralama hiç de hoş değil, çok iç açıcı değil. Dolayısıyla biz burada yaratıcılık içerisinde eğitim planlamasının olmamasını, eğitim projeksiyonlarının yapılamamasını o doldurulması gereken alan olarak görüyoruz. Şöyle bir örnek vereyim, işi çok tekniğe boğmayalım. Bakın bugün ben de akademisyenim, üniversitede görev alıyorum, benim görev yaptığım ana bilim dalı bir bölüm olarak çalışma ekonomisi zaten var. Bundan yirmi yıl önce bu bölüm kurulurken Türkiye'de yaklaşık 6 bölümdük, şu anda yaklaşık 40'a yakın bölüm var. Peki Türkiye açısından bu kadar çalışma ekonomisine, sendikacıya, çalışma yaşamı uzmanına ihtiyaç var mı? Bence yok. O dönemdeki sendikalaşma oranıyla bu dönemdeki sendikalaşma oranına baktığımızda sendikalaşma geriye bile gidiyor. İnsan kaynakları ayrı bir alan olarak ortaya çıktı oraya yönelim dedik ama orada da zaten yeterince o alanı dolduracak uzman var, işletmeciler, endüstri mühendisleri vs. Yani bu örnekten şuraya gelmek istiyorum. İyi bir eğitim projeksiyonu yapılmaz ise basma kalıp, çok rutin, alışıla gelmiş eğitimler üzerine giderseniz buralardan mezun ettiğiniz insanlar gelecekte herhangi bir şey üretmiyor. Yani her şeyden önce stratejik bir planlama gerekiyor. Kendi alanlarında çalışmıyorlar. Ben bugün bir çok banka şubesine girdiğim zaman

bankada veznedeki arkadaştan MT'ye kadar öğrencilerime rastlıyorum. Oysa ki biz hiç finans dersi vermedik. Emlakçılık yapanlar bile var, yani çok değişik gruplarda iş görenler var. Bu şunu gösteriyor; biz niye başarısızız, niye belli eğitim projeksiyonlarımız yok.

UNDP Türkiye: Okuduğu alanda çalışanların sayısından da belli heralde değil mi?

Cem Kılıç: Tabii.

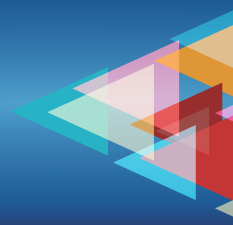
UNDP Türkiye: Kanada'da Rotman İşletme Okuluna bağlı Martin Refah Enstitüsü, siz Milliyet Gazetesi'nde yazınızda da bahsettiniz, 2004 yılından bu yana 82 ülke için bu Küresel Yaratıcılık Endeksi'ni hesaplıyor. Aslında yaratıcılık ölçümü çok kolay bir şey olmasa gerek. Bu endeks nasıl hesaplanıyor? Siz hesaplama yöntemini nasıl buldunuz? Ülkelerin durumuna baktığımızda sizin çıkarımlarınız neler oldu?

Cem Kılıç: Ben Kanada'da bir müddet kalmıştım, Rotman İşletme Okulunu bilirim. Onların linkleri var, sürekli o linkleri takip ediyorum. Çok güzel faydalı bilgiler veriyorlar. O linkleri dolaşırken, aslında gazetede kendime bir konu ararken, ne yazacağım bu hafta derken o linklerde buna rastladım ve oradaki bir arkadaşımın yazıştık, bana detayları gönderdi. Ben de onun üzerine kaleme aldım. Dediğiniz gibi yaratıcılığı yeteneği ne ile ölçeceksiniz. Yani bu somut bir değer değil aslında, soyut kavramlardan bahsediyoruz. Ama şunlara bakıyorlar: Yüksek öğrenimde ne kadar kişi var, eğitim alan insanlar aldıkları eğitim içerisinde mi ya da o alanda mı çalışıyorlar. Bunun dışında da PISA önemli bir ölçüm aracıdır. PISA'daki durumumuz nedir, ona bakıyorlar. Farklı kategorileri var yani. Ben Milliyet'teki o yazımda bunun derinlemesine girmedim, ölçüm yöntemlerine girmedim ama çok farklı unsurlara bir arada bakıyorlar. Genç işsizlik oranına bakıyorlar mesela, çok önemli ölçüm kriterlerinden birisi. Türkiye genç işsizlik alanında hakikaten yüksek oranlara sahip. Geçen gün ILO'nun rakamları da açıklandı. Yaklaşık %15'lere varan genç işsizlik oranımız var ki bu kayıtlı olanlar. Bir de bizim ümidi kırılmış iş gücü etkisi dediğimiz grup var ki onları da dahil etsek bu %25'lere çıkıyor. Mesela bu endeksin ortaya çıkmasında bu da önemli bir kriter. Biz mevcut potansiyelimizi, genç potansiyelimizi iyi kullanamıyoruz, yaratıcı değiller. Yetenek tabii ki bunun peşi sıra geliyor. Yaratıcılığın olmadığı bir yerde yetenek de gelmiyor.

Şimdi başa döneceğim. biraz da bizim normal eğitim sistemimizle, örgün eğitim sistemimizle ilişkilendireceğim. İlkokul, ortaokuldan başlayarak bence basma kalıp bir eğitim sistemi içerisine giriyoruz. Üniversiteye gelen öğrencilerimizden görüyorum. Bir konuyu ele almak, onu detaylandırmak, oradan bir analiz yapıp senteze ulaşmak konusunda son derece kısır ve en azından hiçbir kabiliyetlerinin olmadığını görüyoruz. Öğrenciler son sınıfa doğru bunu geliştirebiliyor. Ama bugün Amerika'daki bir ilkokula gidin, ilkokula giden bir çocuğa çevre sorunları hakkında bir makale yazması söyleniyor, onu sunum olarak göstermesi söyleniyor vb. yani bunlar çeşitlendirebilir. Ama bizim özellikle ortaokul ve lise seviyesindeki eğitimlerimiz ezber üzerine dayanan, çocuğun fikirlerini yaratıcılığını ortaya çıkarmayan bir yapıda. Bu da bu sonuca neden oluyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla Türkiye'nin 82 ülke arasında yetenek açısından 59., yaratıcılık açısından 68. olması diğer endekslerle de kıyaslandığında sizi şaşırtmayan bir durum, böyle anlıyoruz. Bu arada bugünkü sohbetimize görüş ve önerileriyle katkıda bulunmak isteyen dinleyicilerimiz #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere görüşlerini aktarabilirler. Raporda yer alan başka bir sıralama da yaratıcı sınıf sıralaması. Yaratıcı sınıf ekonominin tüm sektörlerinde yer alan yaratıcı iş kollarında

çalışanları kapsıyor. Türkiye’de iş gücünün %21’e yakın olan bir kesimi yaratıcı sınıfı oluşturuyormuş bunu öğrendik. Yaratıcı sınıfın toplam iş gücündeki payını arttırmak için ne yapılması gerekiyor?

Cem Kılıç: Bir defa AR-GE çalışmaları çok önem taşıyor. Yaratıcı sınıfta yer alan iş kolları genellikle teknoloji odaklı, orada özellikle bilişim sektörünü içine alan sektörler kastediliyor. Katma değeri yüksek olan sektörler, inovasyonu yüksek olan sektörler. Siz biraz önce sordunuz, neler dikkate alındı da bu endeks oluşturuldu diye. İşte o unsurlardan biri de bu, iş kolları itibariyle duruma bakmak. Sektör olarak üç tane ana sektörü tarım, sanayi, hizmet diye belirlemiştik, yıllardır bu böyle gider. Üç sektör kanunu deriz. Aynen Amerika’da Silikon Vadisi örneğinde olduğu gibi sanayi sektörü ve hizmet sektörü içerisinde günün teknolojik şartlarına uyumlaşabilen bilişimsel altyapısı olan yeni alanları ortaya çıkarmamız lazım. Belki çok küçük ölçekli işletmeler ama katma değeri çok yüksek olan, teknolojiyle yürüyen alanlara yönelmemiz lazım.

UNDP Türkiye: AR-GE yatırımlarında zaten Türkiye 37., inovasyonda ise 54. sırada. Bu anlattıklarınızı teyit eder nitelikte sonuçlar getiriyor değil mi? Raporda insani gelişme ve yaratıcılık arasında da pozitif bir ilişki olduğu söyleniyor, yani genel kalkınma seviyesi, eğitim, sağlık, hepsini birden ele aldığımızda bir ülkede yaratıcılık arttıkça insani gelişmede de bir artış oluyor. Size göre yaratıcılıkla insani kalkınma arasında böyle bir ilişki niye var?

Cem Kılıç: Çünkü yaratıcılık beraberinde yeni imkanlar yeni teknolojik donanımlar ve o teknolojik donanımların ortaya çıkardığı refah artışını getiriyor. Refah artışı sadece maddi imkanlar anlamında ele alınmamalı, sosyal kültürel çevre itibariyle de ele alınmalı. Bütün bunları ortaya koymuş olması insanları farklı platformlarda farklı şekilde sosyal sorumluluklar içerisine sokabilmesini de beraberinde getiriyor. Dolayısıyla ben doğrudan bir ilişki olduğunu düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler sayın Cem Kılıç programımıza katıldığınız için.

Cem Kılıç: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Konuğumuz Gazi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Cem Kılıç’dı ve

kendisiyle Martin Refah Enstitüsü tarafından 2004’ten bu yana hesaplanan Küresel Yaratıcılık Endeksi’nin son rakamları hakkında konuştuk ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar’ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef’de hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs’ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

24.02.2014

Datça ve Bozburun Doğası

Katılımcı:

Dr. Deniz Özüt
Doğa Koruma Merkezi

Bu bölümde, Datça ve Bozburun'un hassas orman ekosistemlerini korumayı amaçlayan bir projeden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Datça ve Bozburun'un hassas orman ekosistemlerini korumayı amaçlayan bir projeden söz edeceğiz ve konuşum da Doğa Koruma Merkezi'nden Orman Koruma Projesi Program Koordinatörü Dr. Deniz Özüt. Hoş geldiniz.

Deniz Özüt: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Bu projenin amacı Datça-Bozburun önemli doğa alanının hassas ekosistemlerinin korunması. Orman Genel Müdürlüğü tarafından orman yönetimi için hazırlanan planlara büyük ölçüde biyolojik çeşitliliğin de dâhil olmasını amaçladınız. Aslında burada başarılar elde edildi, birazdan konuşacağız ama 'Datça ve Bozburun Doğası' adlı bu projeniz Doğa Koruma Merkezi tarafından yürütülüyor. GEF Küçük Destek Programı, Orman Genel Müdürlüğü tarafından destekleniyor. Dolayısıyla UNDP ile dolaylı da olsa bir bağlantısı var. Projenizin temel amacı nedir ve neden Datça-Bozburun bölgesini tercih ettiniz?

Deniz Özüt: Öncelikle Datça-Bozburun Türkiye'deki bitki örtüsü ve barındırdığı biyolojik çeşitlilik açısından öne çıkan bir alan. UNDP ve GEF programının aslında bu alanı seçmişliği var ve bunun temel dayanaklarından bir tanesi de

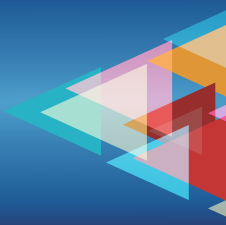
Doğa Derneği'nin geçtiğimiz yıllarda tamamladığı Türkiye'nin önemli doğal alanlarından bir tanesi oluştu. Bizim buradaki, bu alandaki amacımız ise aslında geçtiğimiz son 5 yıldır Orman Genel Müdürlüğü ile birlikte yaptığımız orman amenajman planlarında ki bu planlar Orman Genel Müdürlüğü'nün Türkiye'nin %25'i olan ormanlık alanlarını nasıl yöneteceği, burada hangi uygulamaları yapacağını belirleyen planlardır.

UNDP Türkiye: Yani amenajman dediğimizde o ormanın nasıl yönetileceğini anlıyoruz.

Deniz Özüt: Evet, bu planlar 10 ve 20 yıllık süreçler için yapılıyor. Bu planlarda o alanda bulunan çok önemli, kaybedilmemesi gereken, korunması gereken, ormana bağımlı biyolojik çeşitlilik unsurlarının da ormancılar tarafından bilinmesi ve bütün uygulamalarının da buna göre yapılmasını sağlıyor. Dolayısıyla biz 5 yıldır Orman Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışarak planlarına bu konuları dahil etmeye çalışıyoruz. Buna yönelik rehberler hazırladık ve Türkiye'nin bir çok yerinde Doğu Karadeniz'den Marmara bölgesine, Ege bölgesine örnek çalışmalarla da bunu destekledik. Datça-Bozburun önemli doğa alanı da planlama olarak aslında Marmaris Orman Bölge Müdürlüğüne, Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı ve bu proje bir fırsat oldu bizim için. Oranın bu sene yenilenecek olan planlarında özellikle Datça-Bozburun doğal alanındaki orman alanlarının barındırdığı endemik türler; bunların arasında Datça hurması, Bozburun al meşesi gibi türler var, bunların da genel olarak içerisinde bulunduğu Datça-Bozburun'daki Akdeniz makiliklerinin korunmasına yönelik ormancılarla birlikte çalışma şansımız oldu.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla Doğa Koruma Merkezi olarak diğer alanlarda elde ettiğiniz deneyimi ve ürettiğiniz inovatif çözümleri uygulamak için Datça-Bozburun doğası sizler için önemli bir alan oldu, bunu anlıyoruz, Projenizden biraz bahsettiniz, sığla ormanlarının, özellikle Datça hurması topluluklarının ve Akdeniz makilerinin korunmasını ve bunların Orman Genel Müdürlüğü tarafından amenajman dediğimiz orman yönetim planlarına dahil edilmesini amaçladınız. Neden özellikle bu ekosistemlere odaklandınız?

Deniz Özüt: Çünkü Datça-Bozburun'u öne çıkaran ve oradaki özel bir çeşitliliği barındıran ekosistemler, maki ekosistemleri, kuş türleri açısından, orada bulunan sürüngenler, kelebekler ve endemik bitki türleri açısından

Türkiye’de eşi bulunmayan hatta dünyada eşi bulunmayan biyoçeşitliliği barındırıyorlar ve ormancuların da birebir etkisi üzerinde olan alanlar. İşte makiliklerden defne üretimi yapıyor, onun dışında makilikler bugüne kadar kıvılcım ağaçlandırmalarıyla tahrip edilebiliyor. Orman Genel Müdürlüğü artık bu uygulamalarını yavaş yavaş sona erdiriyor ama bunun yerine ne koyacağız, bunları koruma bakışıyla nasıl yönetebiliriz sorusuna cevap ararken, işte burada biz devreye giriyoruz ve özellikle bu alanda bozulmaması gereken, olduğu gibi korunması gereken makilik alanlar nerelerdir? Bunun yanında belli kıstaslara uyularak defne üretimi olsun, belki ağaçlandırma olsun yapılabilecek alanlar nerelerdir, bunları ortaya çıkartıp ormancuların planlarına yerleştiriyoruz.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla belli tehditler var, o tehditler tespit edilip o bölgenin korunması için yeni stratejilerin geliştirilmesi. Bu bölümle ilgili olarak bizlere görüş ve düşüncelerini iletmek isteyen dinleyicilerimiz #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere ulaşabilirler. Bu arada Doğa Koruma Merkezi sivil toplum kuruluşu veya vakfın çalışmaları hakkında bilgi edinmek veya bugünkü programda konuştuğumuz ‘Datça-Bozburun Doğası’ projesi hakkında daha fazla bilgiye ulaşmak isteyenler www.dkm.org.tr adresi üzerinden bilgilere ulaşabiliyorlar. GEF SGP’nin yani Küçük Destek Programı’nın İnternet sitesi üzerinden de bu projeye ilişkin bilgilere ulaşmak mümkün diyelim ve sohbetimize devam edelim. Şimdi Datça-Bozburun’a geri dönelim. Öncelikli olarak bu bölgede korunması gereken orman ekosistemlerinin yayılışı, bunları olumsuz etkileyen insan faaliyetleri, bölgedeki diğer arazi kullanım faaliyetleri ile ilgili bilgiler topladınız ve bu ekosistemlerin haritalandırmasını yaptınız. Bu ne anlama geliyor ve bu çalışmalarınızdan biraz bahseder misiniz?

Deniz Özü: Aslında Datça-Bozburun önemli doğa alanı dediğimiz özel çevre alanı, tabiatı koruma alanı gibi birçok alanları içeriyor ve bugüne kadar bu alanlarda birçok çalışmalar yapılmış. Biz de çalışmalarımızda bundan faydalandık ama genelde Türkiye genelinde ve dünyada da böyle korumaya yönelik çalışmalar belli bir araştırma evresi içeriyor ve bu araştırmalar sonucunda da bazı bilgiler toplanıyor. Ama bu bilgiler sadece toplayan insanlarda ya da çok kısıtlı bir çevrede kaldığında, o bilgilerin içerdiği bir çeşitliliğin,

yani o üzerine bilgiler toplanan çeşitliliğin korunmasına yönelik bir adım daha atılması gerçekleştirilemiyor. Çoğu zaman burada o alanın yönetiminden sorumlu birim olan ve oradaki sığla ormanlarının işletilmesinde söz sahibi olan, nasıl bir uygulama yapacağız, makiliklerin hangi alanlarında üretime izin vereceğiz, hangi alanda vermeyeceğiz gibi sorulara cevap arayarak planlarına koyan ormancılara, Orman Genel Müdürlüğü’nün planlarına biz bu bilgileri ulaştırmaya çalıştık. Dolayısıyla ormancılar açısından bu bilgileri vermemiz için belli bir haritalama yapmamız da lazım çünkü bütün orman planları haritalar üzerinden işliyor. Dolayısıyla biz elde ettiğimiz önemli, örneğin sığla ormanlarının son kalan alanları nerelerdir, bütüncül yapılarının bozulmaması gereken alanlar nerelerdir bunları çıkarttık. Sığla ormanları, alanları ayrıca dere boylarında yayılış gösteriyor, bunlara baktık ki orman haritalarında çok yer verilmemiş, biz bunların haritalamasını yaptık ilgililere verdik. Ormancılar daha çok ağaç türlerini kıvılcım gibi asli orman ağaç türleri işletmesi üzerinden bir miktar işletmecilik yapıp para kazandıkları için makilikler bugüne kadar ikinci planda kalmış ve çoğu zaman kıvılcım ağaçlandırmasıyla ya da geri getirilebilecek başka tipte bitki örtüsü değişikliklerini konu edinmişler, dolayısıyla bir tehdit var. Ama biz özellikle korunması gereken belli alanlar belirledik. Örneğin Datça’daki Koca Dağ, bu Koca Dağ’ın kuzey yamaçlarında bir orman halini

almış meşin yapraklı orman diyebileceğimiz 3-4 metreye ulaşmış oldukça geniş bir alanı kaplayan bir maki örtüsü var ve bütüncül, Türkiye’de başka bir örneği yok. Örneğin, bu alanın mutlaka korunması gerektiğini onların planlarına işleyerek, koyarak birebir yönetiminden sorumlu olan kişilerin, şeflerin, Orman Bölge Müdürlüğü’nün ve orman yetkililerinin bu konuda herhangi bir başka bir kurumdan teklif geldiğinde -işte buraya yol yapalım ya da işte burada şöyle bir taş ocağı kuralım ya da burada şöyle bir ağaçlandırma yapalım gibi- neden yapılmaması gerektiğine dair çok önemli bilgileri onların yönetim planlarına taşıyoruz.

UNDP Türkiye: Bilgiler, veriler elde edildi, haritalar üzerine eklendi ve son olarak da amenajman veya yönetim planlarına bunlar eklendi. Toplanan veriler Orman Genel Müdürlüğü orman amenajman planlarına eklenmiş vaziyette. Yaptığınız çalışmalar bu planlarda nasıl yer aldı biraz bahsettiniz bundan sonrası için asıl soru şu: Datça-Bozburun’un öncelikli orman ekosistemleri için ne değişecek? Hem doğa anlamında, hem de yaşayanlar açısından.

Deniz Özüt: Somut bir örnekle söze başlayayım. Belirlediğimiz korunması gereken maki alanlarının bir kısmında biz bu sene, örneğin defne işletmeciliğinin yapıldığını ve Türkiye’de rekor sayılabilecek miktarda defne üretiminin yapıldığını gördük. Bizim sakın buraya bir şey yapmayın, makiler olduğu gibi doğal kalsın dediğimiz alanlar bu alanın hemen yanındaydı ve bu alanlar da bir sonraki senede ya da birkaç sene sonraki planlarda yer almışlar yani burada da yine defne üreticiliği yapılacaktı. Oysa bizim burada devreye girmemiz, oranın önemli bir alan olduğunu, bu üretimin oradan değil ama başka alanlardan yapılması gerektiğini söylememiz çok etkili oldu. Yeni yapılan planlar uyarınca artık o alanlarda herhangi bir üretim yapmayacaklar ve doğal haliyle bırakacaklar ya da belirli yerlere, insanların kullanımı için mesire alanları yapılması planlanıyordu ama o mesire alanları yapılması için belli yolların düzenlenmesi ya da açılması gerekiyordu. Yine bu konuda bunlardan bazılarının olabileceği ama bazılarının olmaması gerektiği yönündeki bilgileri ve kararları o planlara aktardığımızda, ormancılarla konuştuğumuzda bu konuların anlaşılmasını sağladık. Böyle pratik koruma sonuçları elde edebildik.

UNDP Türkiye: Stratejik, bilimsel ve biyolojik çeşitliliğe uygun planlamalar yapıldığında

bunların sonuçları da çok kısa süre içerisinde görülebiliyor. Çok kısaca cevap vermenizi istediğim bir soru var; aynı zamanda siz projenizle doğa insan bütünlüğü haritası yapmayı planlıyorsunuz. Bu nasıl bir çalışma olacak?

Deniz Özüt: Bu ilginç bir çalışma olacak. Biz de sonucunu aslında merak ediyoruz ama burada temel olarak kullanacağımız yaklaşım Datça-Bozburun gibi binlerce yıldır geleneksel tarımın, bademciliğin, zeytinciliğin yapıldığı bir alanda korumaya çalıştığımız maki alanları da iç içe geçmiş durumda. Bu agro-pastoral dediğimiz alanların yine o şekilde devam edebilmesi önemli. Dolayısıyla yapacağımız bu haritalama hem biyoçeşitlilik açısından önemli olan alanları hem de bunların doğayla, insan kullanımıyla nasıl iç içe geçtiğini, hem içerik olarak hem görsel olarak vermeye çalıştığımız bir haritalama çalışması olacak.

UNDP Türkiye: 2014 yılı içinde projeniz sonuçlanacak ve sonuçlanmadan bu bahsettiğiniz amaçlarınıza da ulaşmanızı diliyoruz. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için Doğa Koruma Merkezi’nden Dr. Deniz Özüt, sağolun.

Deniz Özüt: Teşekkürler.

UNDP Türkiye: Bu bölümde ‘Datça-Bozburun Doğası’ adlı proje hakkında konuştuk, Doğa Koruma Merkezinden konuşumuz Deniz Özüt ile birlikte ve programımızın sonuna gelmiş oluyoruz. Yeni Ufuklar, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Temsilciliği tarafından hazırlanıyor. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef’de hazırladık. Programımıza İstanbul’da FM bandında ve İnternette Açık Radyo’dan, 50’ye yakın ilde Polis Radyosu’ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs’ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

03.03.2014

Gelecek Turizmde

Katılımcı:

Pelin Kihdir Öztürk

Proje Yöneticisi

Bu bölümde yerelde sürdürülebilir turizm çalışmalarına destek veren 'Gelecek Turizmde' projesinden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde yerelde sürdürülebilir turizm çalışmalarına destek veren 'Gelecek Turizmde' projesinden bahsedeceğiz ve konuşum da projenin yöneticisi Pelin Kihdir Öztürk, hoş geldiniz.

Pelin Kihdir Öztürk: Hoş bulduk, teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu hafta bu programda 98. kez dinleyicilerimizle birlikteyiz. Sizinle aslında ilk bölümlerden birinde birlikteydik ve daha önce yaptığınız bir projeden söz etmiştik. Bu aslında onun devamı niteliğinde sayılabilecek bir proje, biraz sonra bahsederiz. UNDP, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Anadolu Efes ortaklığında yürütülen 'Gelecek Turizmde' projesi kapsamında Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu veriliyor ve bu fon da yerelde sürdürülebilir turizme ilişkin projelere destek vermeyi amaçlıyor, böyle özetleyebiliriz. Şubat 2013'te başlamıştı aradan bir yıla yakın bir süre geçti, isterseniz önce sürdürülebilir turizm kavramıyla başlayalım. Sürdürülebilir turizmle nasıl bir turizm anlayışından söz ediyoruz ve bu neden önemli?

Pelin Kihdir Öztürk: Özellikle yerelde, yerel ekonomik kalkınmaya katkı olması amacıyla, çevresel, sosyal ve ekonomik olarak, turizm girişimlerinin, destinasyonların, sürdürülebilirliği öne çıkararak ve yerel ekonomik kalkınmalarını da sağlamak amacıyla desteklediğimiz bir

fon. Şöyle aslında, ilk başlarda bahsettiğiniz gibi geçmişten başlarsak, Gelecek Turizmde 2007 yılından beri aynı ortaklarla devam eden bir proje. UNDP, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Anadolu Efes ortaklığıyla Çoruh Vadisi'nde, Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi ile başlayan bir program. Çoruh Vadisi'nde bir sürdürülebilir turizm yaklaşımıyla ilk pilot denemeler yapıldı ve ondan sonra da aslında ulusala yaymak ve orada öğrendiğimiz deneyimi ulusalda, farklı alanlarda neler yapabiliriz görmek amacıyla bir hibe programı formatına dönüştü. 2013 Şubat ayında ilk hibe çağrısına çıkıldı, 250'nin üzerinde başvuru oldu ve ondan sonra da çok uzun süreli bir değerlendirme aşamasından geçti. Sonuç olarak 3 proje ile devam etti.

UNDP Türkiye: Şimdi bu 3 projeden bahsedelim. Sürdürülebilir turizm kavramı, sizin de bahsettiğiniz gibi iki tane anahtar kelime var. Sürdürülebilir bir kere doğal kaynaklara zarar vermeden bu işin yapılması, turizm sektörüne ilişkin yeni yatırımların güçlendirilmesi ve gelir kaynaklarının oluşturulması. Yani bir yandan yoksulluğa yönelik de bir tarafı var, bir yandan kültürel varlıkların değerlendirilmesi boyutu var, bir yandan da çevre boyutu var ki doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanımı yoluyla bu gelirin elde edilmesi. Şimdi bahsettiniz, Sürdürülebilir Turizm Destek Fonuna başvurular Şubat 2013'te başladı, Eylül 2013'te de ilk yararlanıcılar saptandı ki rakamlara baktığımda 63 ilden 252 proje Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu'na başvurmuş. 3 proje de bu fondan yararlanmaya hak kazanmış, şimdi bunlardan bahsedelim fon hangi projeleri destekliyor ve neden onlar seçildi?

Pelin Kihdir Öztürk: Birincisi Bursa'da Misi Köyü'nde desteklediğimiz bir proje, Misi Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneğinin projesi 'Yüzde Yüz Misi'. Aslında kaybolmakta olan ipek böcekçiliğini canlandırma ve turizme kazandırma amacıyla oluşturulmuş bir proje. Bir ikincisi Seferihisar'da, 'Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı' projesi. Orada bulunan Hıdırlık Tarımsal Kooperatifi bir kadın kooperatifi olarak tamamen yerelde üretilen doğal ürünleri toplayarak seferipazar.com üzerinden satış yapıyor. Bizim desteklediğimiz proje de aslında bu çalışmalarını destekleyen bir mutfak kurulması. Bu mutfak hem yerel üreticinin kullanabileceği bir yapıya sahip olacak hem de dışarıdan gelen turist olarak nitelendirdiğimiz misafirlerin orada kurslar

alabileceği bir mekân olarak turizm faaliyetinde kullanılacak. Üçüncü proje de 'Mardin'de Kadınlar Liderliğinde Sürdürülebilir Turizm Girişimlerinin Desteklenmesi' projesi. Bu da Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı ve Mardin İpek Yolu Kooperatifi ortaklığıyla yürütülen bir kadın kooperatifi. Orada da bir misafir evi kurulmuş. Biz tam kurulma aşamasında destek olmaya başladık ama eksikleri var, iyileştirilmesi gereken alanlar var, hizmet kalitesinin artırılması gerekiyor. Projeyi bu amaca yönelik olarak destekliyoruz.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla başta bahsettiğimiz temalara ek olarak yerel üretimin desteklenmesi, geleneksel üretim yöntemlerinin günümüze belki uyarlanması ve kadın boyutu da projenin belki birini kesen alt temaları arasında yer alıyor. Bu bahsettiğiniz desteklenen projelere ilişkin bilgi almak isteyen dinleyicilerimiz gelecekturizmde.com adresinden projenize ilişkin bilgileri ve desteklenen projelere ilişkin bilgileri edinebilirler, bunu vurgulayalım. Bize katkıda bulunmak isteyen dinleyicilerimiz bu tartışmaya ait görüşlerini #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere iletebilirler. Şimdi tekrar bu üç projeye dönelim, Bursa'da var, İzmir'de var ve Mardin'de var. Şu anda desteklenmekte olan projelerde, hibelerden yararlananlara 'Gelecek Turizmde' projesi kapsamında nasıl destek veriliyor?

Pelin Kıhtır Öztürk: STK'lara, dernek, vakıf, kooperatiflere ilettiğimiz belli bir mali destek var, hibe şeklinde. Onun dışında, her üç ortağın, proje ortağının kendi uzmanlık alanlarına verdiği destekler var. Kültür Turizm Bakanlığı özellikle eğitim ve tanıtım alanında destek oluyor, Anadolu Efes özellikle basın ilişkileri, medya ve tanıtım konusunda ekstra bir destek veriyor, UNDP ise sadece maddi kaynakla sınırlı kalmayıp mentoring dediğimiz tüm o projelerini en iyi şekilde uygulayabilecekleri ekstra danışmanlık hizmeti veriyor.

UNDP Türkiye: Teknik destek?

Pelin Kıhtır Öztürk: Teknik destek veriyor, evet.

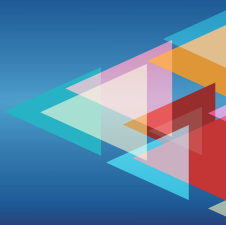
UNDP Türkiye: Peki şimdi isterseniz birkaç sene öncesine dönelim bu projeyi beraberinde getiren ve çok iyi sonuçlarla bitmiş olan bir önceki öncül proje diyebileceğimiz projeden bahsedelim. UNDP, Kültür Bakanlığı ve Anadolu Efes, ortaklar yine aynıydı, Doğu Anadolu'da bölgesel bir turizm projesini birlikte yürütmüşlerdi bahsettiğiniz gibi 2012'de son buldu. Pilot il de Erzurum'du,

Uzundere ilçesi ve geçtiğimiz aylarda Bakanlar Kurulu tarafından turizm merkezi ilan edildi, elbette herkesi çok memnun eden bir sonuçtu bu. Bu önemli gelişmeden de biraz söz eder misiniz?

Pelin Kıhtır Öztürk: Evet, aslında bu Kültür Turizm Bakanlığında da bir ilk. Uzundere ilçesinin ilk olması yerelden talebin gelmesi. Bizim orada beş yıl süresince yaptığımız çalışmalar sonunda belediye ve kaymakamlık, valilik destekli çalışmalar dosyaları kendileri hazırlayıp bakanlığa sundular, bakanlık da çok destekledi elbette. Kültür Turizm Bakanlığı Bakanlar Kuruluna sunma yolunda çok büyük destek oldu, o nedenle hem bir ilk hem de çok sevindirici elbette.

UNDP Türkiye: Uzundere ilçesi dendiğinde belki pek çok kişinin aklında bir şey canlanmıyor olabilir ama Çoruh Vadisi dediğimizde herhalde son yıllarda neden bu kadar çok duyduğumuzu da açıklayan bir projeydi bu Çoruh Vadisi'nin önemli bir turizm destinasyonu haline gelmesine destek veren bir projeydi. datur.com diye bir adresi var. Bu projeye ilişkin yani bitmiş projeye ilişkin bilgiler, o bölgedeki turizm potansiyeline ilişkin bilgiler datur.com adresinden edinilebilir diyerek son soruma geçeyim. Başta hibelerden bahsettik ve bizi dinleyenler arasında 'Gelecek Turizmde' projesinden belki de ilk kez haberdar olanlar olabilir ve ben de başvurmam istiyorum diyenler çıkabilir. Bu sefer sadece pilot bir ilde değil, Türkiye'nin dört bir yanına hitap eden bir proje var. Proje kapsamında yeni hibe çağrıları da söz konusu. Sürdürülebilir turizm projelerine nasıl destek olacaksınız daha çok?

Pelin Kihitir Öztürk: Tıpkı 2013 Şubat ayında çıkarılan duyuru gibi bu yıl da duyurularımız yine Şubat sonunda açıklandı, yeni projeleri destekleyeceğiz. Şartlarımıza gelecekturizmde.com'dan ulaşılabilir. Online bir ön başvuru sistemimiz var, aslında biz başvuranları çok zorlamıyoruz ama yine de açıkçası proje fikirlerini net anlayabilmek için sorularımız var, onları yanıtladıkları sürece başvurularını kabul ediyoruz.

UNDP Türkiye: Yerelde sürdürülebilir turizm çalışmalarına ilişkin her türlü projeye açık bir başvuru sistemi var, gelecekturizmde.com adresi üzerinden başvurulara erişilebilir diyelim. Çok teşekkürler Pelin Kihitir Öztürk programımıza katıldığınız için.

Pelin Kihitir Öztürk: Biz teşekkür ederiz.

UNDP Türkiye: Bu bölümde Gelecek Turizmde projesini, projenin yöneticisi Pelin Hanım'la konuştuk. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle' de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

10.03.2014

Yoksulluk Ölçümüne Yeni Yaklaşımlar

Katılımcı:

Yrd. Doç. Dr. Emel Memiş

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
İktisat Bölümü

Bu bölümde zaman yoksulluğu kavramıyla yoksulluk ölçümlerine yeni bir yaklaşım getiren bir çalışmadan bahsedeceğiz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu hafta Yeni Ufuklarda 99'uncu kez sizlerle beraberiz ve bu bölümde zaman yoksulluğu kavramıyla yoksulluk ölçümlerine yeni bir yaklaşım getiren bir çalışmadan söz edeceğiz ve konuşum da Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Emel Memiş, hoş geldiniz.

Emel Memiş: Teşekkürler

UNDP Türkiye: Biz hoş bulduk diyelim, sizin okulunuzdayız şu anda.

Emel Memiş: Evet hoş geldiniz.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler, şimdi bir hafta kadar önce çok önemli bir raporu sundunuz Ankara'da, yoksulluk ve eşitsizlik teması üzerine bir çalışma bu birazdan bahsedeceğiz, günümüzde yeniden tanımlanan kavramlar her ikisi de. Yoksulluğun klasik ölçüm yöntemleri gözden geçiriliyor artık, yoksulluğun günümüz koşullarına daha uygun şekilde ölçümü için yeni metotlar geliştirme çalışmaları var. Sizin içinde olduğunuz bu çalışmalardan biri de New York'ta bulunan Levy Ekonomi Enstitüsü, Ankara Üniversitesi ve UNDP Türkiye'nin işbirliği ile yapılmıştı. Levy Enstitüsünün geliştirdiği zaman

ve tüketim yoksulluğu ölçümü çerçevesinde Ankara'da düzenlenen Yoksulluk Ölçümüne Yeni Yaklaşımlar Çalıştayında da bunu sundunuz. Öncelikle Levy Enstitüsünün geliştirdiği zaman ve tüketim yoksulluğu ölçümünden bahsedelim, tüketim yoksulluğu ne anlama geliyor, zaman yoksulluğu ne demek?

Emel Memiş: Çok basit bir şekilde aslında şöyle anlatabiliriz, bazı haneler asgari yaşam standartlarına sahip olmayabilirler, bunun için gereken tüketim harcamasını yeterli düzeyde gerçekleştiremiyor olabilirler, bu anlamda onları tüketim yoksulu olarak tanımlıyoruz.

UNDP Türkiye: Yani o haneye giren gelir o hanenin tüketmesi gereken rakamın altındaysa tüketim yoksulu olarak sayıyorsunuz o haneyi.

Emel Memiş: Tüketim yoksulluğu tüketim harcaması üzerinden hesaplanıyor, bir de gelir yoksulluğu var hanenin gelirinin asgari yaşam standardını gerektirecek düzeyde olmaması. Yani gelir yoksulluğu olarak hesaplanan başka bir yoksulluk kavramı da var ama bu ikisi de aslında temelde temel ihtiyaçlarını yerine getiremeyecek düzeyde gelire veya tüketim harcamasını gerçekleştirme durumuna sahip olmama olgusu.

UNDP Türkiye: Aslında galiba en çok duyduğumuz gelir yoksulluğu olsa gerek. Belli periyodlarla dört kişilik bir ailenin geçimini sağlaması için gereken tutarın altında kazandığı yoksulluk oranları veya rakamları bazı kuruluşlar tarafından açıklanıyor değil mi? Peki zaman yoksulluğuna geçelim.

Emel Memiş: Evet, zaman yoksulluğu ise yine bu gelir ve tüketime benzer bir şekilde bu kez yeterince minimum yaşam standardına ulaşabilecek zamana sahip olamama durumu. Şimdi bu ne demek? Herkesin 24 saat üzerinden ve eşit zamana sahip olduğunu biliyoruz fakat şöyle bir örnekle açıklayabiliriz bunu: Diyelim ki bir yerde iki yetişkinli tek çalışanlı bir hane var yani bu Türkiye'de çok rastladığımız bir durum zaten erkek çalışanlı, erkeğin kazanan durumda olduğu, iki yetişkinli haneler. Bir tarafta da tek yetişkinli üç çocuk sahibi olan bir haneyi ele alalım. Bu iki hane de resmi yoksulluk hesaplamalarında varsayalım aynı gelir düzeyine sahipler ya da aynı tüketim harcamasına sahipler. Şimdi resmi yoksulluk hesaplamalarına göre, eğer asgari yaşam standartlarını sağlayacak gelire ve tüketim harcamasına sahip değillerse, onun

altında kalıyorlarsa ancak yoksul sayılabiliyorlar. Fakat bizim getirdiğimiz bu yeni yaklaşımla, o iki hanenin hane içi tüketim gereken zamana bakarsanız, bir tarafta üç çocuk var demiştik, üç çocuğun gerektirdiği bakım hizmetlerini sağlayacak zaman elbette ki diğer iki yetişkinli haneye göre çok daha farklı olacaktır. Dolayısıyla aynı eşit standartlara ulaşabilmesi için harcaması gereken zaman çok çok farklı olacaktır.

UNDP Türkiye: Haneye gelir getirmesi için gerekli olan zamanın kıtlığından bahsediyoruz bu durumda.

Emel Memiş: Evet, aslında son kertede o zamanın bir kısmını gelir getirecek işlerde çalışmak için kullanacağı için elinde kalabilecek yani hane içi için gereken bakım hizmeti zamanını çıkarttıktan sonra istihdamda harcayabileceği zamanın diğer haneye göre çok daha kısıtlı olacağını biliyoruz.

UNDP Türkiye: Evet gayet teknik oldu her ne kadar kolay anlaşılır gibi görünse de. Ancak zannediyorum zaman boyutunu ilk kez bu yoksulluk ölçümlerine dâhil eden ya da ilklerden biri olduğunu anlıyoruz. Ankara Üniversitesi olarak sizin birlikte çalışma yaptığınız, Levy Enstitüsünün, zaman ve tüketim yoksulluğu ölçümüne göre, Türkiye için çıkarılan sonuçlar da var ki daha önce başka ülkeler için de yapıldı değil mi, isterseniz önce onlardan bahsedelim, hangi ülkelerde yapıldı benzer çalışmalar?

Emel Memiş: Evet, Latin Amerika'da; Meksika, Şili, Arjantin ve Kore üzerine yapılan çalışmalar var ve biz en sonunda Türkiye için birlikte bu çalışmayı gerçekleştirdik.

UNDP Türkiye: Benzer bir metod Türkiye üzerinde uygulanmış oldu, tabii yenilikçi bir metottan bahsediyoruz dolayısıyla ölçüm yöntemi değiştiği için geleneksel olarak açıklanan rakamların ötesinde, oranların ötesinde, farklı rakamlar ve oranlar çıkıyor. Türkiye için çıkan sonuçlardan biraz bahsetmemiz bu anlamda faydalı olabilir.

Emel Memiş: Evet, resmi rakamlara göre, Türkiye'de bizim kullandığımız yıl 2006 yılı çalışmamızda, 2006 yılına göre, Türkiye'de resmi yoksulluk rakamları oranı %24 iken, çalışmanın sonucunda yani zaman açıklarının eklendiği, zaman açıklarını da göz önüne alarak uyarlanmış yoksulluk oranları %35 olarak görünüyor

UNDP Türkiye: Bu basit bir ifadeyle ne anlama geliyor? 24'ten 35'e çıkmış olması yeni hesaplama yöntemiyle

Emel Memiş: %10 puanlık bir artışa denk geliyor. Aslında kırsal ve kentsel ayırmada baktığımızda farkın kırsal kesimde özellikle daha yüksek olduğunu görüyoruz. Resmi rakamlara göre, kırsal yoksulluk %39 iken, bizim hesaplamalarımıza göre %51 düzeyinde görünüyor.

UNDP Türkiye: Bir zaman kıtlığından mı bahsediyoruz bu durumda Türkiye için bakıldığında yoksulluğa yol açan bir etmen olarak?

Emel Memiş: Evet, şimdi zaman açıklarıyla karşı karşıya olmak zaman yoksulu olmanızı gerektirmiyor. Hem tüketim hem de zamanı bir araya getiren iki boyutlu bir hesaplama yapıyoruz. Zaman açıklıklarıyla karşı karşıya olan hanelerin eğer o zaman açıklıklarını karşılayabilecek gelir düzeyleri varsa yani bu ne demek piyasadan onların ikamelerini yani bakım hizmetlerini karşılayabilecek gelire sahipse o zaman bizim hesapladığımız yoksulluk hesabına göre yoksulluk durumuyla karşı karşıya olmuyor.

UNDP Türkiye: O zaman artılar eksileri götürüyor zaten.

Emel Memiş: Evet, her zaman açığıyla karşı karşıya olan zaman yoksulu demek değil aslında.

UNDP Türkiye: Tüketim boyutu da katımlı hesaba diyorsunuz.

Emel Memiş: Evet kesinlikle.

UNDP Türkiye: Bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler, Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlere ulaşabilirler bunu hatırlatalım, bu arada sözünü ettiğimiz raporu yani zaman açığı ve yoksulluk kavramına ilişkin yeni raporu da tr.undp.org adresi üzerinden bulmaları mümkün, ilgili anahtar kelimeleri girdikleri zaman, ilgili sayfaya ulaşacaklar.

Şimdi Hocam, çalışmaya göre sosyal ve ekonomik yaşama eşit katılım gösterdikleri toplumlarda bile kadınlar zaman yoksulluğu gibi yaşam kalitesini düşüren güçlüklerle karşı karşıya kalıyorlar. Tam zamanlı çalışanlar arasında kadınların zaman yoksulluğu oranı erkeklerin neredeyse iki katı, yarı zamanlı çalışanlar arasında bu oran dokuz katı buluyor. Kadınlar acaba niye zaman yoksulluğunda daha dezavantajlı ve bunun çözümü için neler yapılması gerekiyor?

Emel Memiş: En temelde şunu söyleyebilirim, kadınlar aslında görünse de görünmese de çalışıyorlar, geçimlik ekonomi dediğimiz hanenin geçimi sağlamak üzere kendi tarlasında, kendi bahçesinde üretim yapıyorlar ve hane içerisinde bakım hizmetlerini karşılıyorlar, yeme içme, barınma ve her tür bakım aktivitelerini düşünebiliriz.

UNDP Türkiye: Her halükarda kadınlar faaliyette.

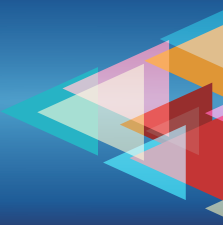
Emel Memiş: Evet ve daha çok da bu işler kadınların omzunda. Türkiye'deki fark, kadın erkek arasındaki bu eşitsizlik OECD ülkeleri arasında en kötü resmi aslında bize sunuyor. Özellikle mesela çalışma saatlerini kontrol ederek üstüne üstlük kadın ve erkek arasında hane halkı üretimi dediğimiz yani karşılıksız emek dediğimiz emeğe ayrılan zaman açısından kadınlar erkeklere kıyasla altı kat daha fazla karşılıksız emek saati harcıyorlar dolayısıyla çok açık bir fark var burada. Bu temel bir neden kadınların zaman yoksulu olmasında. Bunun dışında, Türkiye zaten çalışma süreleri OECD ülkeleri içerisinde en yüksek olan ülke, üstüne üstlük yasal üst limitimiz var aslında 45 saat gibi, yapılan OECD

çalışmasında bizde ortalama çalışma süresi 55 olarak ortaya çıkmış. Bu çalışmamıza özel olarak baktığımızda da çalışma saatleri 36 ile 50 saat arasında değişen ve en çok rastlanan istihdamda çalışma süresine baktığımızda kadınların erkeklere kıyasla altı kat daha bu kez zaman yoksulu olduğunu görüyoruz.

UNDP Türkiye: Bunlar tabii tespitler, buradan çıkması gereken dersler ve politika önerileri de var. Bunlar ne olabilir mesela en basit ifadesiyle?

Emel Memiş: Bu çalışmanın bir başka ayağı aslında bir simülasyon, bir istihdam simülasyonu. Şöyle düşündük eğer yoksullukla mücadele, ben pek yoksullukla mücadele kavramını sevmiyorum ama, yoksulluğu yok etmek için bir politika uyguluyorsanız eğer, bunun temel aracı istihdam yaratmak olmalı ve biz düşündük, dedik ki eğer yoksul hanelerde çalışabilecek olan ve şu anda mevcut durumda çalışmayan yetişkinlere bir iş sağlanmış olsa yoksulluğun resmi nasıl değişir. Yoksul hanelerde %73 oranında çalışanların olduğunu biliyoruz ama simülasyon sonucuna baktığımızda daha fazla kadının iş bulunduğunu görüyoruz. Simülasyona göre istihdama giren kesimin %80'i kadınlardan oluşuyor. Zaten aslında istihdamda yer almayan kesimin bu olduğunu biliyoruz. Türkiye'de iş gücüne katılım oranlarında kadınlarla erkekler arasında büyük bir uçurum var, istihdam oranında da benzer bir şekilde bir uçurum var ve simülasyon da aslında bunu bize gösterdi. Eğer yoksulluğu istihdam yaratarak çözecekseniz kadınların iş gücüne katılması lazım, onlara istihdam yaratmamız lazım. Fakat çalışmanın önemli bulgularından bir tanesi, istihdam yaratsanız dahi bu kadınlara, piyasa koşullarında, verili piyasa koşullarında o kadar düşük ücretler elde eder olacaklar ki var olan mevcut karşı karşıya kaldıkları zaman açıklarını kapatamayacaklar, üstüne üstlük, istihdamda daha uzun saatler harcayacakları için bu kez zaman yoksulu gelecekler. Dolayısıyla yaratılan işin yapısının, karakterinin çok çok düşünülmesi lazım, üzerine düşünülmesi lazım.

UNDP Türkiye: Çoğu zaman yoksullukla ilgili sohbetlerde konunun gelip dayandığı nokta kadının istihdamı oluyor yine aynı şekilde aslında farklı açılardan da olsa farklı bileşenler yoluyla da olsa aynı sonuca ulaştığımızı görüyoruz, elbette politika önerilerinin hepsini tek tek sıralamaya gerek yok, zaten zaman da yok, ancak sizin raporunuz üzerinden buna ulaşmak mümkün bir kez daha vurgulayalım tr.undp.org veya

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin İnternet sitesi üzerinden ulaşılabilir. Bahsettiğiniz ölçüm yöntemlerinden biri olan UNDP'nin insani gelime raporlarında kullandığı yoksulluk ölçümü ile ilgili olarak çok boyutlu bilgileri de edinmek mümkün. Bizi dinleyenler arasında konu ile kişiler varsa bu bilgilere de ulaşabilirler. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Emel Memiş: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Program konduğumuz Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü'nden Yrd. Doç. Dr. Emel Memiş'ti ve 99'uncu kez sunduğumuz Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İleF'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

17.03.2014

Küresel Kalkınma Gündeminde Yeni Perspektifler

Katılımcı:

Dr. Güven Sak
TEPAV İcra Direktörü

Bu bölümde 2015 yılı ve sonrasında tüm dünyayı etkileyecek kalkınma sorunlarını değerlendiriyoruz ve küresel kalkınma gündeminin önceliklerinden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Ocak 2011'de yayınlamaya başladığımız Yeni Ufuklar podcastlerinin 100. bölümünde 100. kez sizlerle birlikteyiz. Bu bölümde 2015 yılı ve sonrasında tüm dünyayı etkileyecek kalkınma sorunlarını değerlendireceğiz ve küresel kalkınma gündeminin önceliklerinden söz etmeye çalışacağız. Bir anlamda küresel kalkınmanın geleceğini konuşacağız ve konuşum da TEPAV İcra Direktörü Dr. Güven Sak. Hoş geldiniz.

Güven Sak: Merhaba.

UNDP Türkiye: Sizi aynı zamanda Radikal Gazetesi'ndeki yazılarınızdan tanıyor dinleyicilerimiz. Hürriyet Daily News'ta yazıyorsunuz ve Dünya Gazetesi'nde.

Güven Sak: Evet bu ara çok yazıyorum.

UNDP Türkiye: Bu ara epeyce yere yazmaya başladınız, çok teşekkürler programımıza katıldığınız için. 100. bölüm vesilesiyle biraz önümüze bakmak, kalkınma gündeminin biraz geleceğini anlamaya çalışmak hedefimiz ve o nedenle sizi davet ettik. 2000 yılında Binyıl Kalkınma Hedefleri imzalanmıştı, pek çok ülkede önemli aşamalar kat edildi. Şimdi

2015 sonrasını konuşuyoruz çünkü 15 yıllık bir gündemdi 2000 yılındaki. Fakat 2000 yılından çok farklı koşullar, kalkınma sorunları bizi bekliyor. Dünya epey değişti bu 15 sene içinde. Size göre bu değişen koşulların en önemlileri neler oldu son 15 yıl içinde?

Güven Sak: Gelişme sürecinin kendisine bakınca, ben en önemli belirleyicinin bu süreç içerisinde teknolojik gelişme olduğunu düşünüyorum. Bence onun etkisini çok daha kesin bir şekilde hissetmeye başladık. Eskiden, hani 80'lerde *computer* böyle tek başına bir alet gibiydi. Şimdi bir teknoloji olarak İnternetin desteği ile aslında hayatlarımızı ve bizi birbirimize bağlayarak hayatlarımızın tamamını, işleyiş biçimini değiştirme potansiyeline sahip olmaya başladı. Dolayısıyla ben onun önemli faktörlerden biri olduğunu düşünüyorum. Dünyanın herhangi bir yerinde insanların bir konu hakkında neler düşündüğünü, ne değerlendirmeler yaptığını aslında artık anında takip edebiliyoruz. Kendi çocukluğumdan hatırlıyorum, kendi üniversite yıllarımdan hatırlıyorum, insanlar neler düşünüyor neler yazıyor diye bulmak belli konularda son derece zordu. Şimdi son derece kolaylaştı. Birbirimizle iletişimimiz bence arttı. Aynı zamanda da bunun getirdiği imkânlarla bence şirketleri yönetme imkânı, ülkelerin yönetilme imkânı bunların hepsi bence değişmeye başladı. Bakış açılarımızın hızlı bir şekilde değişeceğini düşünüyorum önümüzdeki dönemde. Nereden görüyoruz bunu? Bence bu giderek artan adalet, özgürlük, hukuk devleti vs. isteklerinin başlangıcı. İnsanlar daha rahat değerlendirme imkânına, küresel ölçekte değerlendirme imkânına sahipler bence çünkü başka ülkelerde olup bitenleri daha rahatlıkla takip edebiliyorlar.

UNDP Türkiye: Etkileşim arttığı için ortak bir platform oluştu ve kalkınma sorunlarını artık insanlar sadece kendi ülkelerinde değil, bütün küresel gelişme ile kıyaslama imkanına sahipler. Peki önümüzdeki 15 yıla bakalım, 2030 yılına kadar olan sürece bakalım, size göre çözüm getirilmesi gereken en önemli kalkınma sorunu nedir veya hangileridir?

Güven Sak: Şimdi birkaç tane şöyle sayabilirim. Geçmişten gelen var bence çözülmeyen. Kadınların hayata daha fazla katılmasıyla ilgili problemin en önemli meselemiz olduğunu düşünüyorum özellikle Türkiye gibi ülkelerde bence, büyüme süreçlerinde. Ben iktisatçı olduğum için daha çok o tarafıyla ilgileniyorum,

daha maddi bölümüyle ilgileniyorum. Çalışmaların iyi olacağını düşünüyorum kalkınma sürecinin hızlanması açısından. Tabii getirdiği toplumsal değişim imkânları bence sınırsız ölçekte o da doğru ama aynı zamanda tek başına iktisadi kalkınmaya olan katkısının da son derece önemli olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla şöyle geçmişe doğru baktığımızda bu hedefler, Binyıl Kalkınma Hedefleri ilk konulduğunda neler vardı diye bakınca bence çok iyi şeyler oldu şimdiye kadar. Ama çözülmeyen, fazla üzerine eğilmemiz gereken problemin özellikle bizim gibi toplumlarda kadınların toplumsal hayata daha yoğun bir şekilde katılması meselesi olduğunu düşünüyorum. Bu bölgenin değişimi açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

İkincil üçüncül meselelerse, şimdi bu değişim dönüşüm sürecinin, bu teknolojik gelişmenin, bu artan etkileşimin sonucu olarak bence dünyanın yeni bölgeleri global ekonominin parçası haline geldi, değil mi? Bence 20. yüzyıl Çin'in herhalde dünya ekonomisine eklenmesi dönemiydi ki bence başarılı bir şekilde devam ediyor o süreç. O süreç sayesinde bu Binyıl Kalkınma Hedefleri tutuyor. Birleşmiş Milletler sayesinde ne kadar tutuyor bilmem de, aslında Çin'in bu entegrasyon sürecinin başarılı bir şekilde yürümesinden kaynaklanıyor diye düşünüyorum ben bakınca. Ama onun getirdiği ek problemlerimiz var. Alt yapı ihtiyacı var, artan çevre problemlerimiz var, beslenmeyle ilgili besin fiyatlarıyla ilgili bir dizi problemimiz var çünkü alışkanlıklar değiştikçe dünyada bu eklenme sürecinde bir dizi yeni problem ortaya çıkıyor. Önümüzdeki dönemde bunların önemli olacağını düşünüyorum.

UNDP Türkiye: Kadın konusunu en başa koydunuz onun dışında tabii bununla eklenilen diğer konu başlıklarını saydınız. 2015 sonrası kalkınma gündemi için istişareler aslında tüm dünyada devam ediyor. Çevrimiçi anketler yapıldı, istişareler yapıldı. Öne çıkan noktaları ben de sayayım burada. Eğitim olanakları, daha iyi eğitim, gelişmiş sağlık hizmetleri ve istihdam en öne çıkan üç tema olarak sıralanmış. Şimdi en başta bahsettiniz. Bilgisayar teknolojisi ve etkileşimin artmasıyla birlikte öne çıkan konu başlıklarından biri de özgürlük talebi dediniz. Gerçekten de 2015 sonrası için hazırlanacak hedefler arasında da büyük bir ihtimalle yer alacak konulardan biri ifade özgürlüğü. Kalkınma ile ifade özgürlüğü ilişkisini siz nasıl tanımlıyorsunuz?

Güven Sak: Ben artık içinde bulunduğumuz dönemde özellikle çok doğrudan bir bağlantı olduğunu düşünüyorum. Bunu yalnızca kalkınmak özgürleşmektir bağlamında söylemiyorum. Bence o özgürlük kalkınma sürecinin kendisi için de artık son derece önem taşıyor. Mesela Türkiye gibi bir ülkeyi alalım, sanayileşmenin belli bir aşamasına gelmiş, bundan sonra daha yeniliklere dayalı, daha inovasyonlara dayalı hani eski köye köye yeni adetler getirmeye dayalı bir yeni kalkınma sürecinin içine girmemiz gerekiyor bence. Bunun için yapılması gerekense bütün yeniliklere açık olmak. Bu zamana kadar alışık olmadığımız her şeye ne kadar açık olursak, etkileşim sürecinde bence o kadar yeni icatlar çıkartabilme imkanımız var.. Bugün göremediklerimizi, hayatımızı kolaylaştırmak için şu anda göremediklerimizi bulabilme imkânımız var. Bunların hepsi de aslında kalkınma sürecini hızlandıracak faktörler. Dolayısıyla hani eskiden genellikle tersi tartışılırdı yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan hikayesi gibi bir şey bu sonuçta, ama bakınca kalkınmak eskiden özgürleşmenin ön koşulu gibi kabul edilirdi. Ben şimdi bu kalkınma sürecinin, bu gelişme sürecinin ön koşulunun özgürleşme olduğunu düşünüyorum. Bu yeni teknolojiye dayalı büyüme süreçlerinin önem kazanmasıyla beraber şu da gerekiyor, elbette sizin belirttiğiniz hedefler o açıdan önemli. Küreselleşme sürecine hazırlıklı katılabilesinin yolu bir ülkenin aslında donanım setiyle, o seti geliştirmiş olmasıyla yakından alakalı. O da eğitim ve sağlıkla öncelikle alakalı. Yeniliklere temel olabilecek insanların artık iyi eğitilmiş olması gerekiyor, dolayısıyla

mesela kentleşmenin, artık daha iyi yaşanabilir çevrenin önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü o iyi eğitilmiş, dünyanın diğer taraflarını bilen insanların bence rahatlıkla yaşayabileceği imkânları siz onlara burada sağlamazsanız o zaman başka yerlere gitme ihtimallerinin arttığı yeni bir dönemin içinde yaşıyoruz bence. Gelişmiş ülkelere, mesela Amerika Birleşik Devletleri'ne bakın, yeni kurulan şirketlerin önemli bir bölümünü yabancılar kuruyorlar sonuçta, en az üçte birinin ortağı yabancı. Oraya okumaya giden, çalışmaya giden bir takım insanlar. Bunların hepsini, bu farklılıkların hepsini içinde barındırabilen ülkeler bence önümüzdeki çağda, önümüzdeki dönemde daha başarılı olacaklar, daha donanımlı olarak küreselleşme sürecinin içerisinde yer alacaklar. Bütün bu beceri setini toparlayabilenler başarılı olacak. Biz şimdilik çok daha başarılı gözüküyoruz, daha iyi gitmemiz lazım.

UNDP Türkiye: Yeni Ufukların 100. bölümündeyiz. Güven Sak konuğumuz TEPAV'dan, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı İcra Direktörü, tepav.org.tr'den TEPAV'ın çalışmaları hakkında bilgi edinilebilir. Tartışmamıza katkıda bulunmak isteyenler #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden sorularını, görüşlerini bize yollayabilirler.

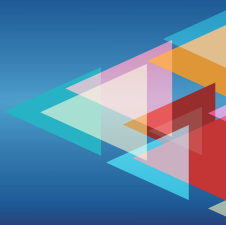
Şimdi çok kısaca görüşünüzü almak istediğim bir konu başlığı daha var. Eşitsizlikler konu başlığı. UNDP geçtiğimiz günlerde "Küresel Ayrışma: Gelişmekte Olan Ülkelerde Eşitsizlikle Yüzleşmek" başlıklı bir rapor yayımladı. Dünya nüfusunun en zengin %1'i toplam gelirin %40'ına sahip, en yoksul %50 toplam gelirin sadece %1'ine sahip. Uluslararası Kalkınma Ajansı Oxfam da benzer bir rapor yayınladı, 2014 yılı Dünya Ekonomik Forumu'nda da eşitsizlikler en önemli konu başlıkları arasındaydı. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz dünyanın içinde bulunduğu bu eşitsizlik ortamını?

Güven Sak: Şimdi şöyle bakmak lazım bence. Bu küresel kriz, merkez ülkelerdeki küresel kriz ortaya çıkıncaya kadarki süreçle şimdi içinde olduğumuz süreçte bu konuya olan yaklaşımın önemli ölçüde değiştiğini düşünüyorum ben. Yani bugün mesela IMF'in sitesine girin bu eşitsizliklerin nasıl ortadan kaldırılabileceği, bu eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için geliri yeniden bölüştürececek politikaların nasıl uygulanabileceği ve bunların iktisadi etkinliği niye olumsuz etkileyemeyeceğine ilişkin çalışmalar var. Bunlar mesela bundan diyelim işte 5 yıl önce 10 yıl önce

düşünülmeleyen şeylerdi. Dolayısıyla şöyle bakmak lazım herhalde: Bu eşitsizlik meselesi giderek kalkınmayı olumsuz yönde etkileyecek bir faktör olarak önem kazanıyor. Şimdi bu becerilerin önem kazandığı ve insanların beceri setlerinin önem kazandığı bir dönemde yaşıyorsak, insanların kendi işlerine odaklanabilmelerinin ön koşulu bence huzur içinde çalışıyor olmaları. O huzur ortamını temin etmenin temeli artık öyle askeri tedbirlerle falan değil, toplumun içerisindeki bu eşitsizlikleri ortadan kaldırarak olacak diye düşünüyorum ben. Dolayısıyla da eğer herkesin kendi işine odaklanmasını, becerdiği işleri daha iyi yapmasını istiyorsanız, onu istiyoruz zaten, bu yeniliklere dayalı kalkınma sürecini işletecek ana faktör o. Entelektüel becerilerine odaklanmalarını istiyorsak eğer, o zaman bu eşitsizlikleri ortadan kaldırmanın yolunu bulmamız lazım. Ben bu çağda, teknolojik gelişmenin bu çağında şöyle bir toplumun, mümkün olmadığını düşünüyorum. Hani eskiden Latin Amerika'dakilere mesela istikrar sağlanmış ülkede peki siz nasıl yaşıyorsunuz diye sorardık, işte öyle anlatırlardı. Kalın yüksek duvarlı evlerimiz var, otoyoldan arabayla oraya gidiyoruz, o yüksek duvarların çevresinde makineli tüfekli koruyan bekçiler var... Öyle bir toplumda yaşamak bu enerjiyi başka türlü yani insanların bu yaratıcı enerjisini bence boş yere israf etmek demek aynı zamanda, çünkü o huzur olmadığı zaman siz başka konularla ilgilenmek zorunda kalıyorsunuz.

UNDP Türkiye: Toplumsal ayrışmanın çözülmesinden bahsediyoruz, aynı zamanda bu eşitsizlikler giderildikçe toplumlar yaşlanıyor yani kalkınmanın doğal bir sonucu yaşlanma. 2015 sonrası kalkınma gündeminde nüfus dinamikleri de önemli bir tema. 2030 yılında, notlara baktığımızda, 60 yaş üzeri nüfusun sayısı 10 yaş altındaki çocuk nüfusundan daha fazla olacak, dünyanın yaşlı nüfusunun %73'ü gelişmekte olan ülkelerde yaşayacak. Tüm dünyanın ekonomik ve sosyal durumu açısından bu veriler ne anlama geliyor? Son sorumuz da bu olsun.

Güven Sak: Bu veriler bazı ülkelerin daha yavaş büyüyeceğini gösteriyor önümüzdeki dönem itibariyle bakınca. Ama bunların hepsine dinamik süreçler olarak bakmak lazım. Ben mesela şöyle düşünüyorum, bu veriler daha fazla birbirimize karışacağımızı gösteriyor, farklı ülkelerden, farklı milletlerden gelen insanların daha fazla birbirine karışacağını gösteriyor. Doğal olarak böyle olmak zorunda birincisi. İkincisi...

UNDP Türkiye: İş gücünde beyin göçünden bahsediyorsunuz.

Güven Sak: Elbette. Şimdi bir kere statik bakmamak lazım. Hani bu yaşlananlar bizim anne babalarımız gibi yaşlı olmayacaklar büyük bir olasılıkla. Daha iyi bakılan, daha sağlıklı insanlar olacaklar. Daha fazla çalışıyor olacaklar herhalde.. Ama ikinci olarak daha fazla karışacaklar, yani dolayısıyla başka ülkelerden beceriye sahip gençlerin bu toplumların içerisinde daha ağırlıklı bir yer edinmesi gerekecek önümüzdeki dönemde. Bu ne demek aynı zamanda? Bu Binyıl Kalkınma Hedeflerinde söylediğiniz konuların aslında bütün dünya için artık ele alınması gereken temel bir mesele olması demek. Yani şimdi o karışacak gençlerin daha iyi eğitilmiş olması, daha iyi becerilerinin olması sonuçta. Sonuçta ne yapacaklar işte? Japon ekonomisi mesela, şimdi ileride bu olacak diyoruz, Japonlar şimdiden öyleler değil mi? Çocuklar için olan bez satışları yaşlılar için olan bezlerden daha az sonuçta Japonya'ya baktığınızda. Dolayısıyla orada şimdiden oluyor, ne beklememiz lazım o zaman, oradaki insanlar, Japon ekonomisini yönetecekler. Japonya'nın dışından gelecekler ise, o beceri seti dışarıdan gelecekse, o zaman o becerilere sahip olmasını sağlamak artık Japonların da görevleri arasına girecek bence önümüzdeki dönemde. Dolayısıyla, kötü bir şey olmayacağını düşünüyorum ama ben iyimser biriyim esas itibarıyla.

UNDP Türkiye: Çok güzel bağlamış olduk Güven Sak. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Güven Sak: Sağolun, ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Yeni Ufuklar'ın 100. bölümünde küresel kalkınma gündeminin geleceğini ele aldık ve konuğumuz da TEPAV'dan Dr. Güven Sak'tı. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın 100'üncü bölümünün sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

24.03.2014

Sürdürülebilir Ormanlar İçin Su

Katılımcı:

Rüstem Kırış

Orman Genel Müdürlüğü
Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanı

Bu bölümde iklim değişikliğine uyum sağlamak ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunmak için su işlevini orman yönetim planlarına dâhil etmeyi amaçlayan bir projeden bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde iklim değişikliğine uyum sağlamak ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunmak için su işlevini orman yönetim planlarına dâhil etmeyi amaçlayan bir projeden bahsedeceğiz. Konuğum da Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanı sayın Rüstem Kırış. Hoş geldiniz.

Rüstem Kırış: Teşekkür ediyorum.

UNDP Türkiye: Rüstem Bey, ormanlar ve su kaynakları sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliğine uyum için çok büyük önem taşıyor. Ormanlar sadece iklim değişikliği ile ilgili değil aynı zamanda biyolojik çeşitliliğin korunması ve dolayısıyla yoksulluğun azaltılmasında da kilit rol üstleniyor orada yaşayanlar açısından. 2012 yılında yapılan Rio+20 Zirvesi'nde de su, sürdürülebilir gelecek için yedi önemli husustan biri olarak saptanmıştı. Giriş olarak bunları belirttikten sonra bu çerçevede Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığıyla UNDP arasında yürütülen ve İngiltere Büyükelçiliğince

de desteklenen bir projeden söz etmek istiyoruz. Biraz teknik göründü ama bunu sizin yardımınızla daha ayrıntılı bir şekilde, açıklayıcı bir şekilde anlatmayı hedefliyoruz. Projede su işlevini orman yönetimine dâhil etmek için çalışmalar yapıyorsunuz. Su ve orman konularının bir arada çalışılması niye önem taşıyor?

Rüstem Kırış: Su ve orman ayrılmaz bir ikilidir. Çünkü ülkemizdeki kullanılabilir su miktarının yarısı yani %50'si ormanlardan sağlanmaktadır. Dolayısıyla ormanların da alanının ülkemiz yüz ölçümünün dörtte biri olduğunu düşündüğümüzde şu anda Türkiye'deki kullanılabilir su miktarının üç katı bu alanlardan sağlanmaktadır veya diğer bir ifadeyle ormanlarda diğer alanlardaki su veriminin üç katı fazlasını elde etmiş oluyoruz. Bu sebeple ormanlarla su doğrudan ilişkili. Tabii ilkokullarda bize öğretiyorlar, ormanlarımız ülkemizin akciğerleri ama sadece soluduğumuz hava için değil içtiğimiz su hatta yediğimiz gıdada da ormanlar doğrudan etkili çünkü ormanlarımız yok olursa soluduğumuz hava, içtiğimiz su ve tarım yok olacak. Dolayısıyla, insanoğlu gıdasından havasından suyundan olacak. Su doğrudan ormanlardan üretildiği için ormanla su ayrılmaz bir parçadır.

UNDP Türkiye: Çok önemli bir su kaynağı olduğunu anlıyoruz ormanların. Peki, orman yönetimi ne anlama geliyor, su yönetimi ne anlama geliyor? Bunların bir araya gelmesi niye önemli?

Rüstem Kırış: Şimdi şöyle, ormanda yaptığımız yönetim şekli, oraya yaptığımız müdahaleler suyun yönetimine etki ediyor. Bir alanı çok açtığınız zaman orada su miktarını artırabilirsiniz ama suyun kalitesi azalır. O bölgede içme suyu elde ediyorsanız bunu yapmamanız gerekiyor, o zaman ormanı daha sık yapmanız gerekiyor. Ama tamamen tarıma dayalı bir su varsa orada, su yönetimi açısından ormanı seyrekletirebiliriz. Orman yönetimi ile su yönetimi birbirini tamamlayan unsurdur çünkü ormanda yapacağımız her bir müdahale su üretimine doğrudan etki ediyor.

UNDP Türkiye: Yani suyun kullanım amacına göre ormanın yönetiminde çeşitli farklılıklar olabilir.

Rüstem Kırış: Olabiliyor, buna da biz biraz sonra belki değineceğiz ormanın fonksiyonel işletimi

diyoruz, fonksiyonel yapısını burada izah etmiş olacağız.

UNDP Türkiye: Şimdi birlikte yürütülen proje, UNDP ile sizin birlikte yürüttüğünüz proje, Türkiye’de Ormanların Su Kullanımı Bağlamında Sürdürülebilir Orman Yönetimi Uygulamaları için Orman Genel Müdürlüğü’nün Kapasitesinin Geliştirilmesi başlığını taşıyor. Epeyce uzun bir isim. Projenin ulaşmak istediği temel amaç nedir acaba?

Rüstem Kırış: Şimdi halkımız arasında “Su gibi aziz ol” sözümüz var. Aslında suyun değerini ifade ediyor ama biraz önce, başta anlattığımız suyun ormanla ilişkisini halkımız çok iyi bilmiyor. Bunun için halkımıza, içtiği bu suyun, değerli olan suyun doğrudan ormanlardan temin edildiğine vurgulamak, dahası yerel halka, yerel yöneticilere bilhassa belediyelerde bu farkındalığı oluşturmak için temel hedefimiz buydu. Bunu da Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Karadere Orman İşletme Müdürlüğümüzde bir baraj havzasında, oradaki belediyemizle birlikte, DSI’nin de katkılarıyla tamamlamış olduk.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla teknik bir işbirliğinden söz ediyoruz burada.

Rüstem Kırış: Tabii teknik bir işbirliği.

UNDP Türkiye: Şimdi bu konuştuğumuz konuya katkıda bulunmak isteyen dinleyicilerimiz varsa #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere katkıda bulunabilirler. Bu arada Orman Genel Müdürlüğü’nün bu projenin de dışında temel amaçları hedefleri, çalışma alanlarına ilişkin bilgi edinmek için de ogm.gov.tr adresi ziyaret edilebilir. OGM’den konuştuğumuz Rüstem Kırış ile konuşmaya devam ediyoruz konuyu.

Rüstem Bey, Türkiye’de ormanlar on yıllık orman yönetim planlarıyla yönetiliyor. Bunlar ekosistem tabanlı çok fonksiyonlu planlar olarak hazırlanıyor. Buna göre orman müdürlüklerinin her ayrı birimi için on yıllık ormancılık faaliyetleri önceden saptanıyor. Şimdi bu proje özelinde orman planlarında hangi ihtiyaç karşılanmış oluyor acaba?

Rüstem Kırış: Evet biz bunlara orman yönetim planlarına ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planı diyoruz, amenajman tabiri de çok yaygın olmayan...

UNDP Türkiye: Ormancılarının bildiği bir tabir daha çok.

Rüstem Kırış: Evet Fransızcadan bize yönetim şeklinde geçen bir ifade ama uzun yıllardır kullandığımız bir husus. Biliyorsunuz, biraz önce Rio’dan bahsettik. 1992 yılında Rio’da yapılan bir sözleşme sonrası insanların ormanlardan talepleri ve beklentileri çok çeşitlendi. Yani eskiden sadece yakacak odun olarak kullandığımız orman, aynı zamanda estetik, ekoturizm ve rekreasyon yani dinlenme gibi bir çok etkileri beraberinde getirdi. Biz bunlara orman fonksiyonları diyoruz. Bu uluslararası literatürde ekonomik fonksiyonlar, ekolojik fonksiyonlar ve sosyokültürel fonksiyonlar diye üç ana başlıkta anlatılıyor. Bunun altında biz Türkiye’ye has on tane fonksiyon belirledik, bunlardan biri de hidrolojik fonksiyon yani su fonksiyonu, su üretimi, su kullanımıyla ilgili bir başlık. Biz burada bu fonksiyonun ayrılma esaslarını belirleyeceğiz, aynı zamanda da suyun bir değerinin olduğunu, bir para ifade ettiğini planlarımıza koymak için böyle bir sonuç elde etmiş olduk.

UNDP Türkiye: Aslında sadece orman ve su değil belki de doğrudan bir şekilde insan hayatını, hepimizin hayatını etkileyen bir şey çünkü o içme suyunu, tarım yoluyla hayatlarımızı etkileyen suyu ve orman ürünlerini etkileyen bir proje. Dolayısıyla bir anlamda gelir artırıcı projeleri, hedefleri de

kapsayan bir çalışmadan bahsediyoruz. 2012 yılında başladığınız proje, su iklim değişikliği ve orman hususlarının ortak alanlarında geliştirilen mevcut politika ve stratejilere odaklanıp, yerel bölgesel ve merkezi düzeyde farkındalığın artmasına da katkıda bulunuyor.. Bu anlamda projeye hangi çalışmalar yapıldı, nasıl sonuçlar elde edildi acaba?

Rüstem Kırış: Biraz önce bahsettim, tabii daha çok Kastamonu Belediyesi örneğinde çalıştık ama en önemlisi de Orman ve Su kitabımızı yayınlıyacağız ve orman su ilişkisine bağlı bir sözlük basacağız, temel somut çıktımız bu. Bir de bu suyun değerinin Türkiye ormanlarında ne kadar bir maliyeti var, ekonomik değeri var, biz bunu orman yönetim planı veya orman amenajman planı dediğimiz planlara koyacağız.

UNDP Türkiye: Pek aslında çok yayın üretildi şu ana kadar. Bunlar UNDP'nin İnternet sitesinde veya OGM'nin İnternet sitesinden erişilebilir durumda, e-kitap formatında.

Rüstem Kırış: E-kitap formatında, pdf ortamında ama yakında da baskı olarak farklı üniversitelere, yerel yönetimlere bunu dağıtacağız.

UNDP Türkiye: Projenin nihai amacı yoksulluğun azaltılması, iklim değişikliği ve biyolojik çeşitliliğe odaklanan sürdürülebilir bir orman yönetiminin sağlanması proje belgelerine baktığımızda. Proje ne zamana kadar devam edecek? Hangi çalışmalar yapılacak? Sonuç olarak arkasında nasıl bir iz bırakacak?

Rüstem Kırış: Şimdi proje, üç aşamadan oluşuyor. Bu tabii bunu destekleyen kuruluş olarak İngiltere Büyükelçiliği'nin getirdiği bir sistem. 2012'de başladık, birinci dönem 2013'ün Mayıs ayında bitti hemen peşine ikincisi başladı. Şu anda ikincisi de bitmek üzere. Üçüncü aşaması 2015'in Mayıs'ına kadar sürecek. Bu aşamada İngiltere Büyükelçiliği'nin gönderdiği bir denetimde teşekkür almayı hak eden bir proje oldu. Projede bundan sonra dediğim gibi eğitim maksatlı, ağırlıklı çıktılar oluşturacağız. İlkokul öğrencilerine dönük eğitim materyalleri hazırlayacağız. Yerel yönetimlere daha katkıda bulunarak onların okullara dağıtacağı eğitim materyalleri oluşturacağız. Bir de uzmanlarımız için yurt dışında düzenlediğimiz dört teknik gezi tabii Orman Genel Müdürlüğü açısından baktığımızda, diğer ülkelerle de bizim bağlantımızı sağlamış oluyor. Mesela önümüzdeki

hafta Kosova'ya gideceğiz, burada elde ettiğimiz bilgi birikimlerini o ülkelerle paylaşacağız. Bu ülkelerde var olan değerleri de biz kendimize alacağız. Yani sadece bu proje ulusal değil, uluslararası arenaya da taşınmak durumunda. Şunu da ifade etmem gerekir, ormancılık alanında Balkanlar'dan Orta Asya'ya ve Afrika'ya kadar geniş yelpazede örnek alınabilecek bir durumdayız ülke olarak. Biz de bu bilgi ve tecrübelerimizi Balkanlar, Orta Asya ve Afrika'ya da aktarmak istiyoruz. Onlardan da talepler var. Bu proje de bizim için fırsat oldu projenin ikinci aşamasında Makedonya'yı ziyaret ettik. Şu anda içinde bulunduğumuz üçüncü aşamada da Kosova'yı ziyaret edeceğiz. Dolayısıyla bu bilgi birikimimiz sadece ülkede kalmıyor, tüm dünya ile paylaşmış oluyoruz.

UNDP Türkiye: Hem Türkiye'nin tecrübelerinin aktarılması, hem de Orman Genel Müdürlüğü'nün bu anlamdaki kapasitesini geliştirmesi bakımından önemli sonuçlar olacağını anlıyoruz ve aynı zamanda görünürlüğü de giderek artacak çıkacak olan yayınlar sayesinde. Rüstem Bey çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Rüstem Kırış: Biz teşekkür ediyoruz, çok sağolun, tüm ekibe de ayrıca teşekkür ediyoruz.

UNDP Türkiye: Bu bölümde iklim değişikliğine uyum sağlamak ve etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunmak için su konusunu orman yönetimine dahil etmeyi amaçlayan bir projeden söz ettik ve Orman Genel Müdürlüğü'nden Rüstem Kırış idi konuğumuz. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle' de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

102

31.03.2014

Türkiye'nin Yenilikçi Sınıfı ve Bölgesel Kalkınma

Katılımcı:

Efşan Nas Özen

Araştırmacı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Ekonomi Çalışmaları

Bu bölümde bölgesel kalkınma çabalarına önemli bir katma değer sağlayan Türkiye'nin yenilikçi sınıfını inceleyen bir çalışmadan söz ediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde bölgesel kalkınma çabalarına önemli bir katma değer sağlayan Türkiye'nin yenilikçi sınıfını inceleyen bir çalışmadan söz edeceğiz. Konuğum da TEPAV'dan, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'ndan, Ekonomi Çalışmaları Bölümü Araştırmacısı Sayın Efşan Nas Özen. Hoş geldiniz.

Efşan Nas Özen: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Kısa bir süre önce Prof. Cem Kılıç'la da benzer bir konuyu ele almıştık Yeni Ufuklar'da. Kanada'da Rotman İşletme Enstitüsü'ne bağlı Martin Refah Enstitüsü'nün Küresel Yaratıcılık Endeksi'nden söz ettik ki bu endeks yaratıcı sınıfı ekonominin tüm sektörlerinde yer alan yaratıcı iş kollarında çalışanlar olarak tanımlıyordu. Siz de benzer bir çalışma yaptınız. Kısa bir süre önce yayınlandı, Mart ayının başlarında ve siz de bu çalışmada Türkiye'deki yaratıcı sınıfı incelediniz. Gerçi tanımlamanızda farklılıklar var. Siz çalışmanızda Türkiye için bir yaratıcı sınıf tanımlaması geliştirirken, yenilikçi sınıf diye bir kavram kullandınız. Öncelikle bu yenilikçi sınıfı

oluşturanlar kimler? Kimler bu tanımlamanın içine giriyor acaba Türkiye'de?

Efşan Nas Özen: Richard Florida yaratıcı sınıfı tanımlarken anlamlı yeni formlar yaratmak için çalışan herkesi dâhil etmişti.

UNDP Türkiye: Yani Martin Refah Enstitüsü'nün Direktörü.

Efşan Nas Özen: Evet, ama hem Türkiye'deki veri kısıtlarını hem de Richard Florida'ya daha sonra gelen eleştirileri göz önüne alarak yeni bir sınıf yaratmanın, böyle bir kategori yaratmanın Türkiye için daha uygun olabileceğini düşünerek yenilikçi sınıfı oluşturduk. Bu yenilikçi sınıfın içinde de yaratıcı faaliyetlerde yer alan bilim insanları, mühendisler, üniversitedeki araştırmacılar, yazarlar, tasarımcılar, mimarlar, genel olarak fikir üreten kişiler ve bunların yanı sıra daha idari görevlerde yer alan mesela finansal sektör çalışanları, yargı, sağlık profesyonelleri ve iş yönetimi profesyonelleri de dâhil edildi.

UNDP Türkiye: Taşın üstüne taş koyan insanlar kısaca. Burada inovasyon, yenilikçilik, sizin öne aldığınız anahtar kelime oluyor. Türkiye'de yenilikçi sınıfın toplam çalışan nüfusuna oranı ne acaba? En çok hangi iş kollarında bu insanları görüyoruz?

Efşan Nas Özen: Benim hesaplamama göre, Türkiye'de yenilikçi sınıf çalışan nüfusun %13,8'ini oluşturuyor. Türkiye'de bu tanımlamanın içerisinde aslında ağırlıklı olarak bilim insanları olmasına rağmen iş yönetimi profesyonellerinin aslında daha yüksek bir orana sahip olduğunu görüyoruz. Bununla ilgili daha detaylı çalışmaları sürdürüyoruz, ilerleyen günlerde bununla ilgili bir çalışma da yayınlanacak.

UNDP Türkiye: Yayınladığınız raporun devamı niteliğinde bir araştırmayı sürdürüyorsunuz ve biraz daha detaya o rapor sayesinde ulaşmış olacağız. Şimdi Türkiye'deki yenilikçi sınıf oranını diğer ülkelerle kıyasladığımız zaman %13,8 dediniz. Her çalışandan %14'ü yaklaşık yenilikçi sınıfa tabi o zaman, sizin hesaplamaya göre. Diğer ülkelerle karşılaştırdığımızda Türkiye'nin durumu nasıl acaba?

Efşan Nas Özen: Aslında bu karşılaştırmayı yapmak biraz tehlikeli çünkü Richard Florida'nın tanımlaması ile ülke verilerine ulaşabiliyoruz ve bu tanımlama, Türkiye'nin, benim yaptığım

hesaplamadan biraz farklı. Türkiye için ona benzer bir hesaplamayı yaptığım zaman ben, %21,5 gibi bir orana ulaşıyorum. Ülkelerarası karşılaştırmalar için bu oranı kullanabiliriz.

UNDP Türkiye: Aslında o hesaplamayı kullansanız daha yüksek bir rakam çıkacaktı.

Efsan Nas Özen: Daha yüksek ama veriden kaynaklanan hatalar nedeniyle çok, aşırı yüksek tahmin edildiğini düşünüyorum ben bunun. Bu hesaplamaya göre baktığımız zaman Türkiye bazı Orta Doğu ülkelerine benzer bir şekilde çıkıyor. Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Suriye ve Cezayir'in arasında bir yerde yer aldığını görüyoruz.

UNDP Türkiye: Şimdi çalışmanızda siz yenilikçi sınıfın yanı sıra, yapısal yenilikçi çekirdek olarak tanımladığınız başka bir çalışan kesiminden de söz ediyorsunuz. Bu kavram ne anlama geliyor acaba?

Efsan Nas Özen: Şimdi yenilikçi sınıf, yenilikçi işler potansiyeli olan herkesi kapsıyor. Bu nedenle içinde iş ve yönetime dair profesyoneller de yer alıyor. Yapısal yenilikçi çekirdek ise, doğrudan yeniliğe katkı sağlayan bilim insanlarını içeriyor. Yani fizik, matematik ve mühendislik bilimleri ile ilgili çalışan profesyonel ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ve sağlık bilimleri çalışanları.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla yapısal yenilikçi derken onu kastetmiş oluyorsunuz.

Efsan Nas Özen: O bunları kastediyor, evet.

UNDP Türkiye: Şimdi bu tartışmaya katkıda bulunmak isteyenler Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketini kullanarak katkıda bulunabilirler, görüş ve düşüncelerini bizlere iletebilirler. Çalışmaya erişmek isteyenler, bunu ayrıntılı olarak ele alıp okumak isteyenler TEPAV'ın İnternet sayfasından, tepav.org.tr 'den ulaşabilirler. Bunu söyledikten sonra, TEPAV'dan Efsan Nas Özen'le söyleşimize devam edelim. Az önce diğer ülkelerle karşılaştırdığımızda Türkiye'nin durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz dediğimde, elbette tabii tanımlamaya bağlı olarak farklılıklar olsa da hesaplamada, Türkiye'nin yan yana bulunduğu o ülkeler ve o ligden biraz bahsedelim. Bu ne ifade ediyor Türkiye'nin yenilikçi sınıfı açısından?

Efsan Nas Özen: Şimdi şöyle ifade edeyim ben. Türkiye'nin iktisadi gelişimine baktığımız zaman, Türkiye dünyanın en büyük 16. veya 17. ekonomisi arasında gidip geliyor uzun zamandır. Ama Türkiye'nin bu ekonomik büyümenin sürdürülebilirliğini sağlaması için uzun dönemde inovasyona dayalı bir büyümeye ihtiyacı var. Bu performansı gösteren şey de aslında yenilikçi olan iş gücünün ne kadar yüksek olduğuna bağlı olarak gidip geliyor ama bu performansa göre, Türkiye'yi değerlendirdiğimizde Orta Doğu ülkelerinin arasında bulmamız Türkiye'nin uzun dönemli büyüme performansının sürdürülebilirliği açısından bu nedenle bir tehlike teşkil ediyor. Yani şu anda büyüme iyi gidiyor olabilir ama bir noktada durabileceğini ve uzun dönemli olarak sürdürülebilir olmayabileceğini söyleyebiliriz, bu açıdan bir tehlike.

UNDP Türkiye: Bu durumda inovasyona dayalı büyümenin sağlanmasının ucu iki noktaya dayanıyor galiba, eğitim bir boyutu, bir yandan da istihdam politikaları. Bir yandan o insanları eğitip, bir yandan onlara uygun kadroların üretilmesi gerekiyor. Bu anlamda sizin politika önerileriniz nedir bu çıkan sonuçlara bağlı olarak?

Efsan Nas Özen: Şimdi, biraz bölgesel kalkınma açısından yaklaştım ben çalışmada, ondan bahsedeyim isterseniz. Bölgesel, yenilikçi sınıfın bir bölgede yer alması için yenilikçi sınıfın normal, herhangi bir istihdamda çalışan personelden daha farklı istekleri olabileceği üzerinde Richard Florida da duruyor. Belki bu çalışmanın ilerleyen aşamalarında biz de durabiliriz. Yani bir kişinin bazı bölgelerde çalışmayı tercih etmesi, o bölgelerdeki yaşam kalitesi ve sosyo-ekonomik gelişmişlik standartlarına da bağlı olabilir. Yani

eğitim politikalarının güçlendirilmesinin ve istihdam politikalarının güçlendirilmesinin yanında yaşanabilir kentlere de bu anlamda vurgu yapılabilir.

UNDP Türkiye: Aslında bu aralar çokça verilen örneklerden birine değinmiş oluyorsunuz siz. İşte Türkiye’de Boğaziçi Üniversitesi’nden, ODTÜ’den mezun olan insanları İstanbul’un, Ankara’nın, İzmir’in dışında illerde yaşamaya ikna etmek için ne yapmalıyız ki onlar orada çalışsınlar? Oraya katma değer sağlasınlar sorusunu bir anlamda siz bu şekilde formüle etmiş oluyorsunuz değil mi?

Efşan Nas Özen: Evet kesinlikle. Zaten yenilikçi sınıfın istihdamdaki payına baktığımız zaman da tam da sizin söylediğiniz gibi Ankara, İzmir ve İstanbul’da yüksek oranda yenilikçi sınıfın bölgesel istihdamda paya sahip olduğunu görüyoruz. Bu da bu illerin sadece ekonomik gelişmişlik bakımından iyi olmasından kaynaklanmıyor, bir ölçüde orada yaşamının da daha keyifli olmasından kaynaklanıyor olabilir.

UNDP Türkiye: Şimdi merak edenler varsa az önce bahsettiğim adresten indirebilirler sizin raporunuzu. Bu çalışmada bahsettiğiniz gibi yenilikçi sınıf ve bölgesel kalkınma ilişkisinden çok özenle altını çizerek bahsediyorsunuz. İkisi arasındaki ilişkiden de söz ettiniz, ama yaratıcı sınıf bölgesel kalkınma için niye önemli? Bir kez daha anlatmakta fayda olabilir.

Efşan Nas Özen: Bu çalışmada yaratıcı sınıfla bölgesel kalkınmanın birbiri ile ilişkili kavramlar olduğunu ele almaya çalışmıştım. Bunu da aslında iki gösterge ile görebiliyoruz. Bir tanesinde mevcut veriler dâhilinde gayri safi katma değer, bölgesel gayri safi katma değere bakabiliyoruz. Burada bölgede yenilikçi sınıfın iş gücündeki payı artıka, gayri safi katma değer de daha yüksek olduğunu görüyoruz. Diğer bir gösterge ise bölgenin sektörlerinin ne derece nitelikli olduğuna dair. Bunun için sıradanlık göstergesini kullandım ben. Hidalgo ve Hausman’ın çalışmasından yola çıkarak kullanmıştım. Bu göstergede, sıradanlık göstergesi küçüldükçe, bölgedeki sektörlerin daha nitelikli sektörler olduğu ortaya çıkıyor. Yine bu göstergeye baktığımız zaman da yenilikçi sınıfın istihdamdaki payının daha yüksek olduğu bölgelerde sektörlerin daha az sıradan olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla hem daha yüksek bir gayri safi katma değere, hem de daha yüksek bir niteliğe sahip sektörlerin oluşumuna yenilikçi

sınıfın katkı sağladığını söyleyebiliriz. Ama bu ilişki aynı zamanda iki yönlü de olduğu zaten su götürmez bir gerçek çünkü bölgesel kalkınmanın ekonomik olanakların daha gelişmiş olduğu bölgelerde istihdam, yenilikçi sınıf istihdamı daha fazla yer alabilir. Ama diğer türüsünü de göz önüne almak bölgesel kalkınma açısından fayda sağlayabilir.

UNDP Türkiye: Elbette bölgelerin ihtiyaçlarına da dayalı olmak kaydıyla, nitelikli sektörlerin bu bölgelerde teşvik edilmesi ve buna uygun olarak yenilikçi sınıfın oraya gitmesini teşvik edecek düzenlemelerden söz ediyorsunuz. Herhalde yenilikçi sınıfın toplam nüfustaki payının artırılması için önceliklerden biri yaşam standartlarının iyileştirilmesinin yanında o bölgede çalışmasının da teşvik edilmesi, sizin kurduğunuz ana yapı bu. Çözümlerden biraz bahsettik ama bunu politikaya döktüğünüz zaman nasıl olabilir acaba? Son sorumuz da bu olsun.

Efşan Nas Özen: Şimdi öncelikle genel olarak istihdam alanında çalışan araştırmacılar için ülkedeki toplanan verinin detayının ve kalitesinin artırılmasından bir bahsetmek gerekiyor. Çünkü önümüzdeki dönemde ortaya çıkacak politikaların tartışılabilmesi için öncelikle daha detaylı bir veriyi toplamak ve analiz kapasitesini bu anlamda geliştirmek önemli. Bildiğiniz gibi yatırım programları ile bölgesel sanayinin gelişimi teşvik edilmeye çalışılıyor ülkemizde fakat bu sanayi geliştiği zaman bu bölgelerde çalışacak istihdamın bölgeler açısından sağlanması da bir sorun teşkil ediyor aslında. Yenilikçi sınıf ve bölgesel kalkınma ilişkisinden ortaya çıkabilecek en önemli politika önerisi ise bu çalışmadan hareketle bölgesel kalkınmaya yönelik yapılacak yatırım çerçeveli planlara oradaki iş gücünün, sizin de söylemiş olduğunuz gibi oradaki yenilikçi iş gücünün bölgede tutulmasının desteklenmesini sağlayacak, yani bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik ve yaşam kalitesi göstergelerinin iyileştirilmesini sağlayacak politikalar da buna ek olarak düşünülebilir.

UNDP Türkiye: Aslında benzer kavramları daha önce Güven Sak’la, TEPAV Direktörü’yle konuştuğumuzda, Türkiye’den beyin göçü, Türkiye’den iş göçüne değindiğinde o da söylemişti. Nitelikli insanları Türkiye’de tutmak için şehirleri daha yaşanabilir hale getirmemiz lazım ki o insanlar da gitmesin ve onlara uygun işler yaratmamız gerekir, dedi. Siz bir anlamda bunu bölgeler bağlamında uyarlamış oldunuz. Çok

teşekkür ederim katıldığınız için programımıza sayın Efşan Nas Özen.

Efşan Nas Özen: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Konuğumuz TEPAV'dan Ekonomi Çalışmaları Bölümü'nden Araştırmacı Efşan Nas Özen'di ve bu bölümde bölgesel kalkınma çabalarına katma değer sağlayan, yenilikçi sınıfları inceleyen bu önemli çalışmadan söz ettik. UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz böylece. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlel'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yaygın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

103

07.04.2014

81 İlin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi

Katılımcı:

Ülker Şener

Araştırmacı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Yönetişim Çalışmaları

Bu bölümde Türkiye'nin 81 ilinin toplumsal cinsiyet eşitliği performansını inceleyen ve değerlendiren bir çalışmadan söz ediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye'nin 81 ilinin toplumsal cinsiyet eşitliği performansını inceleyen ve değerlendiren bir çalışmadan söz edeceğiz ve konumuz da TEPAV'dan, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'ndan, Yönetişim Çalışmaları Bölümü araştırmacılarından Ülker Şener. Hoş geldiniz.

Ülker Şener: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Ülker Hanım siz bu çalışmayı Hülya Demirdirek ile birlikte yaptınız ve kısa bir süre önce yayınladınız. Öncelikle ellerinize sağlık gayet kapsamlı bir rapor olmuş. Çalışmanızda UNDP yani Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın İnsani Gelişme Raporu'nda kullandığı, ülkeleri karşılaştırmak için ele aldığı, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'ni Türkiye'deki illere uyarladınız. Elbette belli indikatörlerde değişiklikler yaparak yaptınız bunu. Neden çıkış noktası olarak Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nden yararlandınız bu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'ni oluştururken?

Ülker Şener: Öncelikle çok teşekkür ediyorum davet ettiğiniz için. Biz şöyle düşündük,

Birleşmiş Milletler nasıl ülkeleri birbirlerine göre karşılaştırıyorsa, biz de Türkiye'de 81 il var, bu 81 ili kadınların durumlarına göre öncelikle bir karşılaştıralım istedik. Bunun için de bir toplumsal cinsiyet eşitliği karnesi oluşturuldu dedik. Bu karneyi oluştururken aslında iki farklı yöntem geliştirdik. Bunlardan bir tanesi sizin dediğiniz gibi Birleşmiş Milletler'in toplumsal eşitsizliğini illere uyarladık. Diğeri de beş sektörde ki bunlar eğitim, sağlık, hizmet sunumu, istihdam ve karar alma mekanizmalarında kadınların durumunu ortaya koyacak göstergeler belirledik, bu göstergeler üzerinden illeri değerlendirdik. Bizim aslında iki önemli amacımız var. Aslında yerel yönetimlere bir araç sunmak istedik, onlar için bir araç geliştirmek istedik. Hani yerel yönetimler bu göstergeler üzerinden kendi illerini değerlendirsinler, kendi yerellerini değerlendirsinler, hangi alanlarda kendi illeri geri durumda, kötü durumda, hangi alanlarda kendi illeri iyi durumda bunu görsünler. Bu şekilde aslında zayıf oldukları ya da göstergelerin kötü olduğu alanlarda yeni politikalar geliştirsünler ve illeri kadınlara daha iyi yaşam fırsatı sunan alanlara dönüştürsünler istedik. Burada illeri sıraladık aslında Birleşmiş Milletler'in ülkeleri sıralaması gibi.

UNDP Türkiye: Ve 2014 yılı itibariyle 81 tane vilayetin bir resmini çekmiş oldunuz bu konu başlığı altında. Biraz Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nin indikatörlerinden bahsedelim çünkü her endekste belli konu başlıkları var ve o konu başlıklarındaki ilerlemeyi veya mevcut durumu anlamak için de belli göstergeler kullanılıyor. Siz mesela hangi göstergeleri ele aldınız o saydığınız beş tema altında?

Ülker Şener: Biz 81 ili sıralarken hani illerin aslında biraz da birbirini kıskanmasını sağlamak istedik. İşte nasıl oluyor Tunceli ikinci sırada da diyelim İzmir 19. sırada ya da işte Diyarbakır 34. sırada yani bu şekilde biraz iller arası hoş bir rekâbet oluşturun da istedik.

UNDP Türkiye: Bu anlamda endekslerin faydası zaten buradan çıkıyor değil mi? Ülkelerarası yapılan endeksler için de aynı şey geçerli, iller için de aynı şey olmalı.

Ülker Şener: Şöyle, Birleşmiş Milletler kendi endeksini, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksini oluştururken beş tane gösterge kullanıyor. Bunlardan bir tanesi parlamentoda temsil, parlamentoda kadın oranı, diğeri çocuk anneliği,

anne ölüm oranı, kadın istihdamı bir de eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretimde mezuniyet durumu. Bu Birleşmiş Milletler'in kullandığı endeks. Biz burada veri sorunundan kaynaklı küçük değişiklikler yaptık. Yine çocuk anneliğini bir gösterge olarak ele aldık, anne ölüm oranını bir gösterge olarak ele aldık, eğitim yine bizim göstergelerimizde de var. Ama kadın istihdam oranı yerine Türkiye'de il düzeyinde kadın istihdam oranı üretilmediği, nats-2 dediğimiz bölge düzeyinde üretildiği için, biz onun yerine Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından üretilen kayıtlı kadın istihdam oranını bir gösterge olarak aldık.

UNDP Türkiye: İller bazında üretilen bir veri.

Ülker Şener: İller bazında üretiliyor ama sadece o ildeki kayıtlı kadın istihdamını görebiliyorsunuz.

UNDP Türkiye: Sonuç olarak bize bir fikir veriyor.

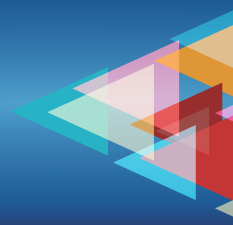
Ülker Şener: Fikir veriyor, bir eğilim gösteriyor. Örneğin Türkiye'deki rakamlara baktığımızda, İstanbul birinci sırada, Tekirdağ ikinci sırada, yine ilk iller arasında Ankara ve İzmir yer alıyor. Biz diğer verilerden de biliyoruz ki bu illerde kadınlar daha fazla istihdama katılıyorlar bu nedenle bir eğilim gösteriyor. Parlamentoda kadın temsil oranı yerine de Belediye Meclisi'nde kadın temsil oranını biz gösterge olarak kullandık, bu beş gösterge ile illeri sıraladık diyebiliriz.

UNDP Türkiye: Sonuç olarak temalar aynı kalmak kaydıyla siz elde olan, erişilebilen, var olan verilerden yararlanarak Türkiye'ye özgü bir endeks oluşturmuş oldunuz. Şimdi bu arada öncelikle şunu söyleyelim: TEPAV'ın İnternet sayfasından, tepav.org.tr'den bu rapora ulaşmak mümkün, bizi dinleyenlerin bunu indirip değerlendirmeleri mümkün. Şimdi devam edelim kaldığımız yerden. Toplanan veriler, yapılan değerlendirmeler sonucunda illerin toplumsal cinsiyet eşitliği karnesini oluşturduunuz. 81 ili tabii sizin endeksizin doğrultusunda yeniden sıraladınız ama bu karne ne işe yarayacak, az önce biraz değindiniz, neden böyle bir yöntem benimsendi?

Ülker Şener: Birincisi bu karne, biraz önce söylediğim gibi illerin kendi durumunu görmeleri açısından iyi bir araç. Bugüne kadar yerellerin, illerin birbirlerine göre, kendilerine göre karşılaştıracak herhangi bir araç elimizde yoktu bununla sağlamış olduk. Her il kendini görecek. İkincisi, aslında illere politika üretim sürecinde

biraz öncülük edecek. Yani politika üretim süreci dediğimiz şey şu hani sağlık alanında iller ne düzeyde? Örneğin biz bu çalışmayı yaptıktan sonra gazetelerde çocuk anneliği ile ilgili çok fazla haber çıktı. İşte Ağrı'da, Kars'ta, Muş'ta, Niğde'de, Nevşehir'de çocuk anneliği oranının çok yüksek olduğu çıktı ve bu illerin Sağlık Müdürlükleri'nden bize geri dönüşler de oldu çocuk anneliğine ilişkin. Bu karne aslında şunu sağladı: Yani belli noktalarda illerin durumunu ortaya koyarken belli alanlarda farkındalığı artırdı. Yani çocuk anneliğinin Ağrı'da, Kars'ta, Niğde ve Nevşehir'de bir sorun olarak ortaya çıktığını gösterdi ve muhtemelen politika yapımcılar bu alanlara ilişkin yeni politikalar gündeme getirecekler çocuk anneliğini engelleyebilmek için. Tabii eğer böyle bir politik hedef varsa, hani onu da tırnak içinde söylüyorum. Bir iller kendilerini gördü, ikincisi politika üretim sürecinde bu veriler onlara öncülük edecek hangi alanlarda politika üretmeleri gerektiğini görecekler, bir şekilde önceliklendirme yapacaklar. Sonuçta yerel yönetimlerin ellerinde belli bir miktarda kaynak var. Bu kaynağı biz nereye kullanacağız, örneğin kadınlar için bir kaynak kullanacaklarsa hangi alanlara kullanmamız gerekiyor, eğitime mi ağırlıklandıracağız ya da karar mekanizmalarına katılım çok düşük düzeydeyse kadınların karar mekanizmalarına katılımını artırıcı eylem programları mı uygulayacağız? Örneğin buna

da İzmir'i örnek verebiliriz. 81 il içinde İzmir Belediye Meclisi'nde kadın oranında 70. sırada. Şimdi biz bu karneyi yayınladıktan sonra İzmir'deki sivil toplum kuruluşları tarafından epey bir telefon edildi. İyi ki bu karneyi çıkardınız dediler çünkü biz artık belediyeye gittiğimizde ya da politikacılara gittiğimizde, siyasi partilere gittiğimizde, İzmir'in bu karnesini göstereceğiz, görüyor musunuz Tunceli 2. sırada, İzmir karnede, yani endekste 19. sırada, karar mekanizmalarına katılımda ise 70. sırada 81 il içinde yani İzmir'e bu yakışıyor mu diyeceğiz.

UNDP Türkiye: Yani her bir temada siz ayrı sıralamalar da yaptınız o zaman bunu da vurgulayalım.

Ülker Şener: Tabii.

UNDP Türkiye: Şimdi bizi dinleyenler şunu merak ediyor, sonuç olarak hangi iller sınıfta kaldı, hangi iller tırnak içinde başarılı oldu, tabii ne ölçüde olduğu ayrı tartışma.

Ülker Şener: Şimdi ilk beşi söyleyelim biz o zaman başarılı olan. Endekste birinci durumda olan il İstanbul, ikinci durumda olan il Tunceli, Bolu üçüncü, Düzce dördü, Eskişehir de beşinci sırada. Bu illerden özellikle Tunceli'yi insanlar çok fazla merak ediyorlar, neden Tunceli ikinci sırada, diğer illeri nasıl geçti? Bunlardan bir tanesi karar mekanizmalarına katılım. Belediye Meclisi'nde kadın oranında Diyarbakır birinci, Tunceli ikinci sırada yer alıyor bu Tunceli'yi direkt olarak yukarı doğru çekiyor ama örneğin Diyarbakır'ı çekmiyor çünkü aynı zamanda eğitim düzeyi bakımında da Tunceli diğer illerden daha iyi durumda. Yani lise mezunu ve üniversite mezunları oranlarında da Tunceli ilk 20'nin içerisinde yer alıyor. En önemlisi çocuk anneliğinde Tunceli en iyi durumdaki il, yani çocuk anneliğinin en düşük olduğu il Tunceli. Trabzon ve Rize Tunceli'yi izliyor. Yani üç göstergede de Tunceli çok iyi durumda olunca aslında direkt olarak endekste yukarı çıkıyor. Tunceli'nin tek iyi olmadığı tarafı, anne ölüm oranı, o da şundan dolayı: Tam emin olamıyoruz aslında kötü olup olmadığına çünkü anne ölüm oranları il düzeyinde üretilmediği için biz yine onu bölge düzeyinde üretmek zorunda kaldık. Bu arada belki Tunceli'de anne ölüm oranı da daha iyidir ama öyleyse de herhalde İstanbul'un bir üzerine çıkacak.

UNDP Türkiye: İllerin birbirlerinden örnek almaları gereken, karşılaştırmalı olarak birbirlerine üstün

oldukları veya geride kaldıkları durumları var bu sizin raporunuzda açıkça takip edilebilir. Siz illere gittiniz, incelemeler de yaptınız, verileri elde etmek için yoğun bir çaba sarf ettiniz, özellikle iller ve yerel yönetimler bazında toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlanması için yapılması gereken öncelikli çalışmaları da listelediniz. İsterseniz bununla kapatalım.

Ülker Şener: Öncelikle şunu söylemek gerekiyor. Yerelerde toplumsal cinsiyete ilişkin farkındalığın biz aslında çok düşük düzeyde olduğunu gördük. Örneğin biz belediyelerle görüştüğümüzde şunu sorduk: Sizin belediyenizin bünyesinde kadın erkek eşitliğini sağlamak açısından özel bir birim var mı, örneğin bir kadın merkezi var mı, bir kadın birimi söz konusu mu? Belediyelerin önemli bir kısmı diyelim, ilk defa aslında bir kadın merkezi ve kadın birimi lafını duyduklarını söylediler. Konuştuklarımızın bir bölümü de böyle özelleşmiş çalışmalara gerek yok, biz zaten bütün vatandaşlara ayırım yapmadan, kadın-erkek ayırımı yapmadan hizmet veriyoruz dediler. Öncelikle şunu söylemek gerekiyor, kadın-erkek ayırımı yapmak gerekiyor, çünkü biz kadın-erkek ayırımı yapmazsak aslında kadınların dezavantajlı konumda olduklarını görmeyiz ve onlara özel politikalar üretemeyiz. Bu nedenle yapılması gereken ilk şey hem belediyelerin hem de diğer kurumların özellikle veri üretirken, politika üretirken toplumsal cinsiyete duyarlı bir biçimde veri üretmesi, toplumsal cinsiyete duyarlı bir biçimde politika üretmesi. Örneğin bunun araçlarından bir tanesi de, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme. Toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemeden kastettiğimiz şey şu: Her bir ilin öncelikle kendi illerinde yaşayan kadınların yaşadıkları sorunları ortaya koyması gerekiyor. Kadınlar gerçekten belediyenin ya da yerel yönetimlerin sunduğu hizmetlerden erkekler kadar yararlanabiliyorlar mı? Yerel yönetimlerin uyguladığı politikalardan kadınlar ve erkekler ne düzeyde etkileniyor, çünkü kadınların ve erkeklerin farklı biçimlerde etkilendiklerini düşünüyoruz ve kadınlar ne tip sorunlar yaşıyor? Bütün bunları göz önünde bulundurarak belediyelerin kendi eylem planlarını ve faaliyetlerini planlaması ve yürütmesi gerekiyor.

UNDP Türkiye: Raporunuzda öneriler bölümünde farklı temalarda çok sayıda öneri yer alıyor, ilgilenenler girip bakmalılar, buradan da öneriyoruz. Çok teşekkürler, TEPAV Yönetişim Çalışmaları Bölümünden Araştırmacı Ülker Şener programımıza katıldığınız için.

Ülker Şener: Ben çok teşekkür ediyorum, görüşmek üzere.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İlel'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

104

14.04.2014

Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi

Katılımcı:

Dr. Harun Güçlüsoy

Proje Yöneticisi

Bu bölümde ulusal deniz ve kıyı koruma alanlarının güçlendirilmesine ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasına çok önemli katkılarda bulunmuş olan bir projenin başarı hikâyesini anlatıyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde ulusal deniz ve kıyı koruma alanlarının güçlendirilmesine ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasına çok önemli katkılarda bulunmuş olan bir projenin başarı hikâyesini anlatacağız ve konuşum da 'Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi' projesinin yöneticisi Dr. Harun Güçlüsoy. Hoş geldiniz.

Harun Güçlüsoy: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Bundan yaklaşık 104-105 hafta önce, Yeni Ufuklar'ın ilk bölümünde sizinle projenin ilk aşamalarını değerlendirmiştik. Şimdi artık projenizin sonuna gelindi ve bunu değerlendirmek üzere davet ettik. Çok teşekkürler katıldığınız için. Türkiye'nin 8500 km'lik bir kıyı şeridi var, bu kıyı şeridinde yaşam alanlarını korumak ve bu alanların sürdürülebilir yönetimini sağlamak amacıyla 2009'da siz projeye başlamıştınız. Türkiye'nin kıyı şeridi pek çok bitki, hayvan türünün yaşam alanı ve milyonlarca insan içinde yalnızca yaşam alanı değil aynı zamanda

da geçim kaynağı. Yani proje çok önemli bir hedefi kendine görev edinerek yola çıkmıştı. Şimdi isterseniz hatırlatmak için dinleyicilerimize, bize projenin ilk aşamalarından bahsedebilir misiniz? Projenin başlamasına yol açan etkenler neydi ve ilk aşamada neler yapılmıştı?

Harun Güçlüsoy: Evet, 1988 yılında Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı olarak kurulmuş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanan Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü olarak faaliyetlerini yürüten bir organizasyon tarafından ilk aşamaları başlatıldı diyebiliriz. Bayağı eskiye dayanıyor. Ancak bu oluşum Barcelona Sözleşmesi ile ilgili bu yönde, Türkiye'deki deniz kıyı koruma alanları oluşturulması yönünde ilerlerken önceliği daha çok planlama ve bu alanlardaki alt yapı çalışmalarına verdi. Bu aşamadan sonra deniz kıyı koruma alanlarında gerçekleştirilen planlama ve altyapı çalışmalarının ötesinde, bu korunan alanların aynı zamanda sahip olduğu biyolojik değerlerin, eko sistemlerinin de sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin konulması yönünde faaliyetler yönetmek gerekiyor.

Bu alanlarda yönetim planlarının oluşturulması ve ardından da sistem düzeyinde bunların takibinin yapılması yönünde bir ihtiyacın ortaya çıktığını ve bu nedenle de projeye gereklilik duyulduğunu görerek çalışmalarımızı başlattık.

UNDP Türkiye: Barcelona Sözleşmesi'nden bahsettiniz. Bu Türkiye'nin de taraf olduğu Akdeniz'deki kıyı koruma alanlarına ilişkin bir sözleşme değil mi?

Harun Güçlüsoy: Evet.

UNDP Türkiye: Projenin aslında pek çok ayağı var. Eğitimler veriliyor, denizlerdeki türlerin envanterleri çıkartılıyor, ekonomik analizler, farkındalığın artırılması için çalışmalar yapılıyor veya yapıldı. 2009 yılı bu projenin başlangıcı, şimdi 2014 yılındayız, geldiğimiz noktada yani 5 yıl sonra bu projenin en önemli çıktıkları neler oldu?

Harun Güçlüsoy: Üç ayakta çıktılarımız oldu. Bunlardan birincisi hem kurumsal kapasite geliştirme hem de alandaki yerel paydaşların kapasitelerinin geliştirilmesi. İkincisi, finansal sürdürülebilirlik, üçüncüsü de koordinasyon. Bu üç çıktı önemli somut çıktılar oldu. Onlar da öncelikle eğitim uygulama merkezinin Akyaka Muğla'da oluşturulması, kurulması, müfredatının hazırlanması, ardından Gökova Özel Çevre

Koruma Bölgesi'nin deniz alanının neredeyse iki katına çıkması, Saros Körfezi'nin özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edilmesi ki toplamda ikisi 100 bin hektarı buluyor. Türkiye'de koruma alanlarımız 2009 yılında %2,5 iken bu koruma faaliyetleriyle %4'e çıktı.

UNDP Türkiye: Ne kadarlık bir alana tekabül ediyor bu?

Harun Güçlüsoy: Yaklaşık 320.000-330.000 hektarlık bir alana hitap ediyor ki biz buna %4 diyoruz, hedefimiz ise %10. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi kapsamında, 2020 yılına kadar %6'lık bir hedefimiz daha var. Bunun haricinde balıkçılık yönetimini iyi yapmak için denizde balıkçılığa kapalı 10 adet alan ilan edildi, Bunların altısı Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinde, dördü ise Datça Özel Çevre Koruma Bölgesinde. Çok önemli konulardan bir tanesi denizsel alanlarla ilgili, yani denizsel ekosistemlerle ilgili altı bölgemizde ilk defa değerlendirme çalışmaları yapıldı. Bu altı bölge, yani bu deniz koruma alanları, hesaplamalarımıza göre yıllık yaklaşık 800 milyon TL'lik bir ekonomik değere sahipti. Bundan sonra Türkiye'de yapılacak faaliyetlerle ilgili strateji eylem planı geliştirilip yönetim planları hazırlandı ve valilik olurlarıyla her yöreye has yerel çalışma grupları oluşturuldu ki bunlar şu an yönetim planlarının bir kısmını uyguluyor, takip ediyor. Bir kısmı da proje bittikten sonra sürekliliği sağlayacak yeni planlar hazırlıyorlar.

UNDP Türkiye: Tabii dka.gov.tr adresinden projeye ilişkin, projenin çıktılara ilişkin bilgi almak mümkün bunu söyleyelim. UNDP'nin Türkiye'deki İnternet sitesinden de bilgi alınabilir. Bizim bu konuşmamıza katkıda bulunmak isteyenler #yeniufuklar veya #denizkiyikoruma etiketleriyle Twitter üzerinden bizlere düşüncelerini aktarabilirler. Türkiye'nin kıyı şeridi yaklaşık 4 bin bitkiyi ve hayvan türünü, onların yaşam alanlarını barındırıyor. Proje süresince siz koruma altında olması gereken türlere odaklandınız. Kum köpekbalığı, deniz kaplumbağaları bunlardan sadece ikisi. Bu anlamda nasıl çalışmalar yürütüldü?

Harun Güçlüsoy: Aslında projemiz doğrudan bu türlere yönelik bir çalışma değildi ancak proje ana çıktılarını bu türler üzerindeki iyileşmeleri gösterge olarak aldık ve tabii bu alanda ikincil çalışmalar yürüttük. Örneğin, deniz kaplumbağalarıyla ilgili 2009 yılında 250 olan yuvalama sayısının 300-350'ye çıkmasını

hedefliyorduk. Proje sonunda, yani son dört yıl içinde bu ortalama 417'ye çıktı. Bunun haricinde köpekbalıklarıyla ilgili 15-25 olan gözlem sayısını Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde 51'e çıkardık. Diğer bir önemli türümüz Akdeniz fokları ile ilgili, Foça'da yapılan çalışmalarda 60'dan 70-75 civarına çıkmasını hedefliyorduk ve ortalamamız da 75'i buldu. Alanda bu yönde iyileşmeler görülüyor.

UNDP Türkiye: Şimdi projenizin en önemli çağrılarında biri de deniz ve kıyı koruma alanlarının ekonomik anlamda da hem bu alanlardan geçim sağlayanlar için hem de ülke ekonomisi için avantajlı olduğu yönündeydi. Deniz ve kıyı koruma alanlarının ekonomik değeri nedir bunu sormak istiyoruz ve sizin çalışmalarınızla bu alanlardan ekonomik anlamda elde edilen avantajlar nasıl bir gelişme gösterdi, yani projenin katkısı ne oldu?

Harun Güçlüsoy: Türkiye'deki deniz ve kıyı koruma alanlarıyla ilgili, özellikle denizsel ekosistem hizmetleriyle ilgili değerlendirme çalışması ilk defa bu projeye yapıldı. Biz bu çalışmayı altı bölgede yaptık. Kuzeyde Ayvalık Adaları Tabiat Parkı'ndan başlayarak, güneyde Fethiye Özel Çevre Koruma Bölgesi'ne kadar olan bütün Özel Çevre Koruma bölgelerinde bu faaliyetleri sürdürdük. İnanın, hem pazar değeri olan hem de pazar değeri olmayan yani bir satışı olmayan ama bize ekosistem olarak hizmet sağlayan yıllık değerleri toplayarak bu hesaplamaları yaptık. 800 milyon TL/yıl bir değer ortaya çıktı. Bunlar içinde, bu değerlemenin içinde neler var? Turizm ve balıkçılık özellikle %80'inini oluşturuyor. Bunlar pazar değeri olanlar yani turizm faaliyetlerinden ve balıkçılıktan elde edilen gelirler. Ama bunun haricinde pazar değeri olmayan yaklaşık %20 'lik diğer ekosistem hizmetleri nelerdir? Denizde, deniz çayırları tarafından karbon tutulması, deniz ekosistemleri tarafından erozyonun kontrol edilmesi, deniz tarafından atık suların bertaraf edilmesi, yani arıtılması, kendi içinde özümsemesi. Bu üç faaliyet te %20'lik bir katkı sağlıyor ki bunlar da çok önemli ve değerli katkılar. Özellikle balıkçılıkla ilgili somut bir örnek vermek gerekirse, Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde ilan edilen 6 kapalı alan sonucunda, kıyı balıkçıların gelirleri bir buçuk-iki yıl içerisinde %50 arttı. 1.500 lira olan aylık net gelir şu an 2.250 liraya çıktı ki bu Gökova'daki balıkçılar için gerçekten önemli bir çıktı.

UNDP Türkiye: Hatta sorumlu balıkçılık

uygulamalarına geçiş projesine ilişkin bir de videonuz var, isterseniz bu videodan bir bölüm dinleyelim daha sonra kaldığımız yerden devam edelim.

Balıkçı 1: Koruma bir yandan çok faydası var ama koruma yetersiz kalıyor, hani koruma daha güzel olsa, biraz daha gelişmiş olsa daha bir gelişme oluyor balıklarda çoğunluk oluyor.

Balıkçı 2: Deniz bizim anamız, özellikle de yasadışı avcılığı engellemek için elimizden geleni yapmalıyız. Yasada, yasak bölgeler, her türlü balıkçılığa yasak bölgelerin ilanından bu yana daha bir buçuk yıl geçmesine rağmen bence, benim şahsi görüşüm balık popülasyonunda inanılmaz bir artış var.

UNDP Türkiye: Evet, projedeki birleşenler yoluyla çok önemli bir ekonomik değer de üretildiğini veya bu ekonomik değerlerin bir şekilde artırılmasına katkı sağlandığını anlıyoruz. Korunan alanlardaki balıkçılığı iyileştirmek için ilgili pek çok dernek ve yerel kurumla, Kadın Balıkçılar, Hayalet Ağ Avcıları, Sorumlu Balıkçılık Uygulamalarına Geçiş gibi ufak ufak projeler de yürütüldü bu

bağlamda. Bunlardan da biraz bahsedebilir misiniz? Çünkü ortak çalıştınız.

Harun Güçlüsoy: Tabii ki memnuniyetle. Faaliyetler Gökova ve Datça Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde gerçekleştirildi. Kadın Balıkçılar, Akdeniz Koruma Derneği tarafından gerçekleştirilen bir projeydi. Özellikle Datça-Bozburun civarında, 100 civarında olan kadın balıkçıların eğitimleri ve malzeme desteğinin sağlanması yönünde çalışmalar yapıldı. Gerçekten gündeme getirilmesi açısından önemli bir projeydi. Bizim desteğimizle Hayalet Ağ Avcıları, Gökova Yelken Kulübü ve Akdeniz Koruma Derneği tarafından ortaklaşa yürütülen bir proje oldu. Burada da Gökova Körfezi'nde 500 metre hayalet ağ... Bu arada hayalet ağ nedir? Deniz dibinde kaybolmuş ağlardan bahsediyoruz, sahibi olmayan ağlardan bahsediyoruz. 500 metre ağ temizlendi. Paragatlardan kalan yaklaşık 8 km'lik de misina temizlendi. Sorumlu Balıkçılık Projesi ise Datça'da Sualtı Araştırma Derneği tarafından gerçekleştirilen bir proje oldu. Özellikle kıyı balıkçılarının daha sorumlu avcılık yapması ve çıkan ürünlerin de restoranlar tarafından sorumlu bir şekilde alımıyla ilgili -yani yasa dışı avcılıkla tutulmuş balıkların alınmamasıyla ilgili- bir faaliyet oldu. Burada özellikle şunu söylemek lazım. Zıpkınla yapılan balık avcılığı veya su altında tutulan balıkların ticareti yapılamaz. Bu nedenle özellikle zıpkınla avlanmış balıkların satın alınmaması, tüketilmemesi gerekir. Bunu dinleyicilerimizin de bilmesinde fayda var.

UNDP Türkiye: Projeler yoluyla bu yönde de bilinçlendirme çalışmaları yapıldı. Belki dinleyenlerimiz de çeşitli vesilelerle rastlamışlardır. Kadın Balıkçılar, Hayalet Ağ, Sorumlu Balıkçılık diye yazdığınızda, epeyce haberini de yaptık Yeni Ufuklar dergisinde. tr.undp.org adresinden detaylı bilgiye ulaşmaları mümkün. Son bir soru. Projeniz artık sona eriyor, Nisan 2014 bitiş tarihi. Proje bitimi sonrasında projenin kazançlarının sürdürülebilirliği, devamlılığı nasıl sağlanacak. Bunun için ne yönde çalışmalar yapıldı?

Harun Güçlüsoy: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı kolaylaştırıcılığında yürütülen GEF veya Küresel Çevre Fonu projelerinin sürekliliği, esas sahibi de zaten Bakanlığımız veya Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Devleti olduğu için, onlar tarafından çıktıkların devamlılığını getirme anlamında faaliyetleri var. Bu yönde 2023'e kadar strateji ve eylem planı geliştirdik. Bu

kapsamda yapılacak faaliyetlerin neler olduğu belli, göstergelerin neler olduğu belli, bu yönde bir faaliyet, bir ilerleme olacaktır diye düşünüyoruz. Bununla birlikte, tabii finansman da önemli. Devletin hüküm ve tasarrufunda bulunan gününbirlik alanların kiralanmasıyla elde edilen gelirlerle, bu korunan alanlardaki faaliyetlerin, biraz önce bahsetmiş olduğum yönetim planlarının hazırlanması, uygulanması, strateji planlarının uygulanması yönünde bütçelendirme faaliyetlerinin de rahatlıkla yapılabileceğini düşünüyoruz. Bu yönde gelişmeler de var ve gerçekten bu alanlarda yapılacak faaliyetlerin valiliklerimizin olurlarıyla kurulmuş olan yerel çalışma grupları tarafından hem takip edilmesi hem izlenmesi hem de yetki ve sorumluluk alanlarındaki çeşitli uygulamaların yapması bu projenin sürekliliğini getirecektir diye düşünüyorum. UNDP olarak da tabii bunların takibinde olacağız.

UNDP Türkiye: Umarız önümüzdeki yıllarda deniz kıyı koruma alanlarının hem sayısı hem büyüklüğü hem de etkin yönetiminde iyileşmeler sağlanarak bu eğilim devam eder. Dr. Harun Güçlüsoy katıldığınız için çok teşekkürler. 'Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi' projesinin yöneticisi Sayın Güçlüsoy'la görüştük ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

105

21.04.2014

Bilişimde Gençlerin Etkin Kılınması

Katılımcı:

Bora Caldu

Microsoft Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uzmanı

Bu bölümde Türkiye’de e-yönetişimin gelişimi için gençlerin etkin kılınmasını amaçlayan bir projenin başarı hikâyesini anlatıyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği’nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Türkiye’de e-yönetişimin gelişimi için gençlerin etkin kılınmasını amaçlayan bir projenin başarı hikâyesini anlatmaya çalışacağız ve konuşum da Microsoft Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uzmanı Bora Caldu. Hoş geldiniz!

Bora Caldu: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: Kısa süre öncesine kadar aslında projenin diğer taraflarındaydınız şimdi Microsoft tarafındasınız, dolayısıyla her yönüyle projeyi anlatabilecek durumdasınız, hem UNDP, hem Habitat Kalkınma Yönetişim Derneği. Böyle bir girişten sonra projeden bahsedelim. Bu proje “Bilenler Bilmeyenlere Bilgisayar Öğretiyor” ismini taşıyor, Kalkınma Bakanlığı, UNDP Türkiye, Microsoft ve Habitat Kalkınma Yönetişim Derneği işbirliğinde 2005 yılında başlatılmıştı. İsterseniz projenin ilk aşamalarından bahsederek başlayalım ve Microsoft Türkiye niçin bu projeye dâhil oldu, onu anlatalım.

Bora Caldu: Dediğiniz gibi aslında proje dokuzuncu yılına giren bir proje, ilk vizyonu aslında sadece bilgisayar okur yazarlığı. Türkiye’de toplumun tüm kesimlerinin bilgisayar okur yazarlığı oranının artırılmasını hedefliyordu. Bu amaçla bir eğitim müfredatı geliştirildi. Bu

eğitim müfredatı özellikle Microsoft’un temel Windows ve Office Programları konusunda. Başlangıçta bu müfredatın gönüllü gençler aracılığıyla Türkiye’de yaygınlaştırılması ve toplumun tüm kesimlerinin eğitilmesi amaçlandı. İlk 2005 yılında başladı ve bu şekilde de devam etti. Microsoft Türkiye bu projeye neden dâhil oldu? Microsoft Türkiye, kurumsal sosyal sorumluluk bakışı çerçevesinden yaklaştığımızda, Türkiye’nin bilişimle kalkınması vizyonunu benimsemiş bir şirket. Özellikle sosyal sorumluluk çerçevesinde ve topluma, ülkeye bir katkıda bulunmak açısından bu projeye dahil oldu diyebiliriz.

UNDP Türkiye: Aslında ismi üstünde, Bilenler Bilmeyenlere Bilgisayar Öğretiyor, ortada tarafınızdan geliştirilmiş bir müfredat var. Daha sonra bu müfredat eğitmenler aracılığıyla bilmeyenlere gidiyor vs. Sürdürülebilir kalkınmanın itici gücü gençlerin bilgi teknolojilerini etkin kullanımı günümüz dünyasında büyük önem taşıyor tabii. Bilenler Bilmeyenlere Bilgisayar Öğretiyor projesi de Türkiye nüfusunun yaklaşık %17’sini oluşturan gençlerin bilgisayar okuryazarı olmasını hedefliyor. Bu hedefe ulaşmak için nasıl çalışmalar yapıldı ve ne kadar kişiye ulaşıldı?

Bora Caldu: Aslında gençler bu projenin temel katalizörleri diyebiliriz. Aslında gençler bu projenin temel katalizörleri diyebiliriz. Bölgesel eğitime eğitimleri aracılığıyla, gençler bahsettiğim bu temel bilgisayar okuryazarlığı dediğimiz eğitim müfredatlarını alıyorlar. Bu katılmak için de belirli şartlar var; temel bilgisayar bilgisine sahip olmak, sunum teknikleri açısından yeterli bilgiye sahip olmak gibi temel kriterlere sahip olmak gerekiyor. Bölgesel eğitime eğitimleri için biz açık çağrı yapıyoruz, farklı bölgelerden gelen gençler bir hafta süren bir eğitimden geçiyorlar. Bu eğitimlerin sonucunda kendi yerellerine dönüp bu eğitim müfredatını vermeye başlıyorlar. Aslında bilgisayar eğitimlerinde sadece gençler hedeflenmiyor ya da gençler sadece kendi akranlarına eğitim vermiyorlar; muhtarlara da eğitim veriyorlar, bazı yerlerde imamlara da eğitim veriyorlar, kamu çalışanlarına da eğitim veriyorlar. Bu modelde, bu gençler aracılığıyla, burada aslında toplumsal kalkınmaya katkı söz konusu. Gençler burada özellikle bilişim alanında toplumun diğer kesimlerinin kapasitesini geliştirmeye yönelik bir sorumluluk alıyorlar ve, eğitim veriyorlar kendi yerellerinde. Şu ana kadar dokuz yılda, biz bu modelle yani gençlerin

sorumluluk almasıyla birlikte 78 ilde eğitimlerimizi vermişiz günümüze baktığımızda. İlçe açısından baktığımızda da şu ana kadar 129 kente bu eğitimlerimizi ulaştırmışız, proje kapsamında Türkiye çapında net rakamla 1196 gönüllü eğitime sahibiz ve bu gönüllü öğretmenler de bugüne kadar 158 bin kişiye yüz yüze eğitim vermiş. Aslında bu sürekli kendini yenileyen bir proje, biz proje kapsamında aynı zamanda gönüllü öğretmenleri bir araya getirdiğimiz ulusal zirveler düzenliyoruz, ulusal koordinasyon toplantıları düzenliyoruz. Saydığımız dört ana ortak ile yaptığımız koordinasyon toplantıları dışında, bu ulusal koordinasyon zirvelerinde, gençler bilişim alanında özellikle önemli kişilerle birlikte bir araya gelme fırsatı yakalıyorlar. Bu dokuz yıl içerisinde her yıl iki kere yaptığımız bu ulusal koordinasyon zirvelerinde gençler farklı konularda eğitimler alıyorlar ve özellikle projede neler istediklerine dair bizlere geri dönüş yapıyorlar. Onların isteklerine göre de proje yönlüyor. Sediğim gibi biz bu projeye sadece Office ve Windows konularında temel bilgisayar okuryazarlık eğitimleri ile başladık ama şu anda sadece bu müfredatlarımız yok. İnternet tasarımları müfredatı eklendi günümüze kadar, yazılım geliştirme müfredatı eklendi, İnternet güvenliği müfredatı eklendi, e-devlet kullanımı üzerine ayrı bir müfredat eklendi. Bu dokuz yıl içerisinde bu konular üzerine de eğitime eğitimleri düzenlendi ve gönüllü gençler yetiştirildi. Bu

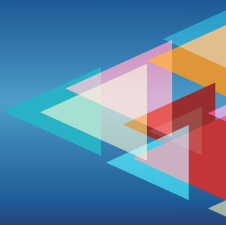
eğitim müfredatları da şu anda Türkiye’de yaygınlaştırılmaya devam ediyor.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla bu anahtar kelime aslında bahsettiğiniz e-devlet gibi çeşitli konuların da müfredata dâhil olması kalkınma ve yönetim bağlamında bunun neden, nereye oturduğunu bize anlatan önemli bir anahtar oldu. bilenlerbilmeyenlerebilgisayarogretiyor.net bu projenin adresi, buradan bilgi edinmek mümkün projeye ilişkin olarak bunu belirtelim, #yeniufuklar etiketiyle bu tartışmamıza ilişkin görüş bildirmek isteyenler programımıza katkıda bulunabilirler Twitter üzerinden. Projeniz kapsamında yerel yönetimlerin ortaklığında 25 kentte kurulan bilişim akademileri var, bu işbirliklerinden de biraz bahsedebilir misiniz?

Bora Caldu: Şimdi bu proje kapsamında olabildiğince farklı kesimlere, toplumun farklı kesimlerine ulaşabilmek için çeşitli modeller geliştiriyoruz, Habitat Bilişim Akademileri modeli de aslında bunlardan bir tanesi. Proje kapsamında yerel yönetimlerle işbirliği geliştirdik. Yerel yönetimler bizlere mekân sağlıyorlar, bilgisayar laboratuvarı sağlıyorlar, en az 15 bilgisayarlık bir mekân oluyor bu ve bütün teknik bakımlarını üstleniyorlar. Bunun karşılığında da saydığımız tüm eğitim müfredatlarının o merkezde verilmesi konusunda gönüllü öğretmenlerimiz orada sorumluluk alıyorlar. Yani Bilişim Akademilerine sürekli eğitim merkezleri diyebiliriz. Bir protokol çerçevesinde açılış gerçekleştirdikten sonra bizim proje eğitimlerimiz sürekli oralarda veriliyor. Bilişim Akademileri olmayan yerlerde gönüllü gençler gidip kurumlarla görüşüyorlar, gençlik merkezleriyle görüşüyorlar, kamu kurumlarıyla görüşüyorlar, sivil toplum kuruluşlarıyla görüşüyorlar ilde yer ve katılımcı bulabilmek için. Habitat Bilişim Akademileri modeli bize hem mekân sağlıyor, hem yerel yönetimler işbirliğinde eğitimin duyurumunu sağlıyor, hem de eğitimlerin sürekliliğini sağlıyor, o yüzden iyi bir model oldu bu.

UNDP Türkiye: *Startup Weekend* diye adlandırdığınız Bilişim ve Girişimcilik Kampları diye Türkçeye çevirdiğiniz bir proje kapsamında yaptığınız önemli bir çalışma da var, iki gün süren kamplar, Türkiye’de pek çok ilde yapıldı şu ana kadar, çok kısaca birkaç cümle ile bu kamplardan da biraz bahsedebilir miyiz?

Bora Caldu: Dediğim gibi proje dokuz yıl içerisinde sürekli farklı aktivitelerle genişliyor,

müfredatı da genişliyor, Habitat Bilişim Akademi modeli ortaya çıkıyor bu da yeni faaliyetlerimizden bir tanesi proje kapsamında. *Startup Weekend* aslında 48 saatlik bir serüven diyebiliriz, Özellikle fikri olan gençler mentorlar eşliğinde kendi takımlarını oluşturuyorlar, hiç uyumadan fikirlerini şekillendirerek 48 saatin sonunda özellikle melek yatırımcıların ve proje ortaklarının da yer aldığı bir jüriye kendi fikirlerini sunuyorlar. Bu fikri sunduktan sonra da tabii ki ödüller var, kendilerine çeşitli ödüller veriliyor ama eğer melek yatırımcılar onlara destek verirse, eğer fikirlerini beğenirlerse yatırım alma fırsatı da yakalıyorlar aslında.

UNDP Türkiye: Projeniz ne zaman sona eriyor acaba?

Bora Caldu: Projemiz aslında şu an dokuzuncu yılında söylediğim gibi, bizim amacımız projenin sona ermemesine yönelik, sürekli sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik yeni fikirler geliştirmek. Şu an projemiz önümüzdeki yıl da devam edecek hatta tam da bu noktada bahsetmek gerekirse projeye yeni bir şey de ekliyoruz. Özellikle eğitim verdiğimiz gençlerin kariyer süreçlerinde de onlara destek vermek amacıyla neler yapabileceğimiz konusunda biraz düşündük. Onların özellikle faydalanabileceği bilgilerin yer alacağı, bilgi dokümanlarının yer alacağı, *online* eğitimlerin yer alacağı, özellikle *online mentorship* desteği alabilecekleri *online* bir araç yaratabilir miyiz diye biraz kafa yorduk. Bunu sağlamak için, özellikle kariyerlerine destek vermek amacıyla geleceginitsarlarla.net portalını hazırlıyoruz.

UNDP Türkiye: 2014'ün ikinci yarısından itibaren aktif bir şekilde bu portaldan, istihdam portalı diyebiliriz, bilgi edinmek mümkün olacak. Konuyla ilgili olarak, geleceginitsarlarla.net adresini ziyaret edebilirsiniz.

Bora Caldu: Aynen.

UNDP Türkiye: Çok teşekkürler Bora Caldu programımıza katıldığınız için.

Bora Caldu: Sağ olun, teşekkürler.

UNDP Türkiye: Microsoft Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uzmanı Bora Caldu'ydu konuğumuz ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP Türkiye Temsilciliğinin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna geldik. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

Radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

05.05.2014

Birleşmiş Milletler'in Gençlik Çalışmaları

Katılımcılar:

Fatma Hacıoğlu

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Ofisi

Bulut Öncü

Toplum Gönüllüleri Vakfı Proje Koordinatörü

Bu bölümde Birleşmiş Milletler Türkiye Ofisi Gençlik Tematik Grubu'nun yaptığı çalışmalardan söz ediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Birleşmiş Milletler Türkiye Ofisi Gençlik Tematik Grubu'nun yaptığı çalışmalardan söz edeceğiz. İki konuğumuz var bu hafta, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Türkiye Ofisi'nden Fatma Hacıoğlu. Hoş geldiniz.

Fatma Hacıoğlu: Merhaba.

UNDP Türkiye: Ve Toplum Gönüllüleri Vakfı'ndan Proje Koordinatörü Bulut Öncü. Siz de hoş geldiniz.

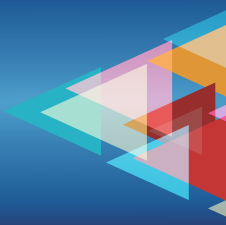
Bulut Öncü: Merhaba.

UNDP Türkiye: Öncelikle, Birleşmiş Milletler Tematik Grubu'ndan biraz bahsedelim ki neden bahsettiğimiz anlaşılabilir. Genel Sekreter Ban Ki-moon kendi döneminde beş öncelik alanı saptamıştı, gençlik konusu bu alanlardan biriydi ancak Birleşmiş Milletler gençleri sadece geleceğin liderleri değil bugünün ortakları olarak da görüyor ve bu doğrultuda Türkiye Ofisi de gençlik konulu bir tematik grup oluşturdu. Size sormak istiyorum Fatma Hanım. Siz de bu gruba dahilsiniz. Bu grubun kurulmasının amacı nedir ve nasıl çalışmalar yapıyor Gençlik Tematik Grubu?

Fatma Hacıoğlu: Çok teşekkürler. Sizin de söylediğiniz gibi Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin beş yıllık eylem planı içerisinde gençliği bir öncelik alanı haline getirmesi çok önemliydi bizim için. Bunun yanı sıra da Birleşmiş Milletler Sistem Genel Gençlik Genel Eylem Planı da oluşturuldu. Buna göre uluslararası düzeyde bütün Birleşmiş Milletler Kuruluşları bir araya gelerek kendi içlerinde gençlik alanında neler yaptıklarını yazdılar ve hedefler belirlediler. Bunun akabinde biz de Türkiye olarak Gençlik Tematik Grubu'nu tekrar canlandırma kararı aldık. Daha önce böyle bir grup vardı, birkaç sene önce. Ancak o kadar aktif değildi ama bu eylem planı sonrasında biz de bunu tekrardan canlandırmaya başladık ve geçtiğimiz aylarda yeniden buluştuk. Türkiye'de aktif olarak çalışan Birleşmiş Milletler kuruluşlarından birer üyemiz var ve birlikte oturup çalışma planımızı hazırladık. Amacımız kuruluşlar arasında bilgi paylaşımı yapmak, birbirimizi yaptığımız çalışmalar konusunda beslemek. Çünkü hepimizin ayrı çalışma alanları var, gençlere farklı yerlerden dokunuyoruz. Bunları paylaştıktan sonra birbirimizin kapasitesini geliştirmeye çalışıyoruz ve amacımız gençlik alanında Türkiye'de birlikte neler yapabiliriz, ne gibi savunuculuk çalışmaları yapabiliriz, o konuda konuşmak ve planlar yapmak istiyoruz.

UNDP Türkiye: Biraz daha açıklık getirmek gerekirse, Türkiye'de faaliyet gösteren bütün Birleşmiş Milletler kuruluşları, içlerinden gençlik konusunda çalışan temsilciler veya gruplar belirliyorlar ve bunların bir araya getirdiği geniş kapsamlı grupla daha sonra da Türkiye özelinde ortaklar belirleniyor ve ortaklarla çalışmalar yapılıyor. Öncelik verilen konular neler biraz onlardan bahsedelim, mesela UNDP, UNFPA yani Kalkınma Programı, Nüfus Fonu ya da Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi Türkiye'de faaliyetleri bulunan değişik kuruluşlar var. Birleşmiş Milletler Kuruluşları, örnek vermek açısından onların gençlik alanındaki önceliklerinden biraz bahsedelim.

Fatma Hacıoğlu: Evet, her Birleşmiş Milletler Kuruluşu aslında gençlik alanında çalışıyor. Bazıları, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu gibi kuruluşlar özellikle gençleri bir alan olarak, bir grup olarak belirleyip onları hedef alan aktiviteler yapıyor. Bazıları da genel olarak çalıştıkları gruptan, mesela mülteciler diyebiliriz -mültecilerin bir kısmı da zaten genç olduğu için- çalıştıkları konu içerisinde gençlere dokunmuş oluyorlar.

Bizim tematik grup olarak en temel hedefimiz aslında gençlerin katılımı ve bunun yanı sıra istihdamı. Birleşmiş Millet Nüfus Fonu olarak da en öncelikli konumuz gençlerin cinsel sağlık, üreme sağlığı konusunda bilgilenmesi ve bu alanda savunuculuk çalışmaları; diye özetleyebiliriz.

UNDP Türkiye: Bunlar öne çıkan konular, diğer konuğumuz da yanımızda, oraya da biraz girmek istiyorum. Birleşmiş Milletler Türkiye Ofisi Gençlik Grubu çalışmalarında hangi kurumlarla ortaklıklar kuruluyor diyeceğim, biri zaten yanımızda, Bulut Bey, onunla devam edelim isterseniz. Ortaklarınız kimler?

Fatma Hacıoğlu: Bizim tematik grup olarak yaptığımız çalışmalardan bir tanesi de gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarıyla bir araya gelmek, deneyimlerini öğrenmek ve bilgi paylaşımı yapmak. Bu alanda yapacağımız ilk toplantılardan birinde de Toplum Gönüllüleri Vakfı konuğumuz olacak, gençlik alanında neler yaptıklarını paylaşacaklar. Tabii Toplum Gönüllüleri Vakfı 2006 yılından beri özellikle Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri Projesiyle ilgili

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun ortağı. Toplum Gönüllüleri Vakfı, Türkiye'de aslında çok anlamlı olan gençlik kuruluşlarından bir tanesi, bizim de çalışmaktan çok memnun olduğumuz bir STK.

UNDP Türkiye: Türkiye'de gençlik alanında faaliyet gösteren en etkili ve yaygın kuruluşlardan biri Toplum Gönüllüleri Vakfı, Bulut Bey sizin projeniz Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri Projesi, Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda bu projenin koordinatörü sizsiniz. UNFPA ile Nüfus Fonu'yla ve Birleşmiş Milletler'le yaptığınız ortak çalışmalardan biraz bahsedebilir misiniz?

Bulut Öncü: Tabii, Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri Projesi 2006 yılından bu yana Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu desteğiyle yürütülen bir akran eğitimi projesi, 18-25 yaş arasındaki gençlere akran eğitimi metodu ile non-formal teknikleri kullanarak cinsel sağlık, üreme sağlığı alanında çeşitli bilgiler vermeyi ve onları geç de olsa sağlık hizmet merkezlerine yönlendirmeyi hedefleyen bir proje. 2006 yılından bu yana 291 akran eğitimcisiyle birlikte Türkiye genelinde 10 bin gence yaklaşık, ulaşma başarısını yakalamış bir proje. Bunun yanında Y-PEER Türkiye ile birlikte her

yıl 1 Aralık Dünya AIDS Gününde ve 10 Günlük Aktivizm gibi 48 ülkede eş zamanlı yürütülen kampanyalarda gençlerin taleplerini, karar alma mekanizmalarını kamuoyuna duyurmayı hedefliyoruz. Burada özellikle Birleşmiş Milletler Nüfus Fonuyla birlikte yürüttüğümüz savunuculuk çalışmalarında ve Toplum Gönüllüleri Vakfı olarak katıldığımız tüm mecralarda gençlerin karar alma mekanizmalarına anlamlı katılımını, geç de olsa sağlık hizmet merkezlerinin her anlamda yaygınlaştırılmasını ve cinsel sağlık eğitiminin, kapsamlı ve yaşa uygun cinsel sağlık eğitiminin zorunlu eğitim müfredatına girmesi için savunuculuk yapıyoruz. Aslında Türkiye’de baktığımız zaman gençlik, çocukluk ve yetişkinlik arasındaki bir geçiş dönemi olarak tanımlanıyor. Ancak gerek TOG’un araştırmaları, gerek diğer araştırmalar, gerekse de gençlerin talepleri aslında gençliğin bir geçiş dönemi olmadığını, gençlerin ayrı bir sosyal grup olduğunu, dolayısıyla farklı ihtiyaçlarının olduğunu ve bu haklarının da teslim edilmesi gerektiğini belirtiyor. Türkiye’deki yaklaşıma baktığımız zaman da zaten gençlere yönelik korumacı bir yaklaşımın olduğunu görüyoruz. Bu, gençleri tehlike olarak gören, onların ihtiyaçlarını görmezden gelen, onlar adına konuşan bir yaklaşım. Aslında biz daha çok destekleyici bir yaklaşım üzerinden gidilmesi gerektiğini söylüyoruz. Açıkçası hem yerel anlamda hem ulusal anlamda gençleri içine dâhil eden gençlik politikalarının olması gerektiğini savunuyoruz.

UNDP Türkiye: Çok güzel özetlediniz, hem üreme sağlığıyla başlamış olduk, yani sizin projeniz özelinden başlamış olduk ama Toplum Gönüllüleri Vakfı ve sizin gençlik alanına bakışınızı da biraz özetlemiş oldunuz. Üreme sağlığı, temalardan sadece biri olmakla birlikte Fatma Hanım da bahsettiği gibi katılım konusu, istihdam konusu gibi ayrı başlıkların da gençlik özelinde büyüteç altına alınıp dikkatli çalışılması gereken alanlar olduğunu anlıyoruz. Bu konudaki bilgilere ulaşabileceğiniz, Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri konusundaki projeye ulaşabileceğiniz yer TOG’un İnternet sayfası, Toplum Gönüllüleri Vakfının İnternet sayfasından veya Birleşmiş Milletlerin Türkiye’deki İnternet sayfası un.org.tr üzerinden de hem gençlik tematik grubunun hem de bu proje özelindeki çalışmaların ayrıntılarına ulaşmak mümkün. Tartışmamıza katkıda bulunmak isterseniz #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere ulaşabileceğinizi belirtelim. Fatma Hanım bundan sonra Birleşmiş Milletler Gençlik Grubu

nasıl çalışmalar yürütmeyi planlıyor? Önümüzdeki döneme ilişkin projelerinizden biraz bahsedermisiniz?

Fatma Hacıoğlu: Evet, öncelikle biz sivil toplum örgütleriyle bir araya gelip, Toplum Gönüllüleri Vakfı gibi, onları daha yakından tanımak, çalışmalarını öğrenmek, gençlik politikaları alanında ne gibi konularda çalışıyorlar ve nelere ihtiyaçları var bunu öğrenmek istiyoruz. Çünkü tematik grup olarak yapacağımız çalışmalarda üstten bakmayı değil, sivil toplum örgütleri ve gençlerle bir arada çalışmayı istiyoruz. Sivil toplum örgütlerinin ihtiyaçlarına göre tematik grup olarak biz savunuculuk çalışmaları başlatacağız, gençlik politikası anlamında neler yapabiliriz, Türkiye’de nelere ihtiyaç var, bu gibi çalışmalar yapacağız. O yüzden de ilk önceliğimiz gençlerle, sivil toplum örgütleriyle bir araya gelip öğrenmek ve bilgi paylaşımında, deneyim paylaşımında bulunmak olacak. İlerleyen zamanlarda da ilgilenenler sizin de söylediğiniz gibi Birleşmiş Milletler İnternet sitesinden yapacağımız çalışmalar konusunda haberdar olabilirler.

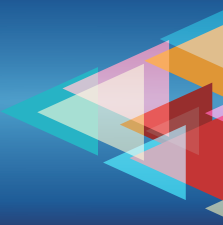
UNDP Türkiye: Şebeke Gençlik Katılım Projesiyle yaptığınız ortak çalışma da bunlardan biri olsa gerek, TOG’la, Toplum Gönüllüleri Vakfıyla olduğu gibi onlarla da Birleşmiş Milletler Gençlik Tematik Grubu’nun ortak çalışmaları var. Son olarak size sormak istiyorum Bulut Bey, Toplum Gönüllüleri Vakfı elbette gençlere odaklanan bir vakıf ama gönüllülük konusuna da özel olarak odaklanmış olan bir vakıf. Sizin bundan sonraki döneme ilişkin hedeflerinizden de biraz bahsedelim.

Bulut Öncü: Tabi Toplum Gönüllüleri Vakfı 11. yılına girmiş bir vakıf, gençlik alanında çalışan, gençlerle çalışan bir vakıf. Gençler yerellerinde sorun olarak gördükleri şeyleri projelendiriyor ve vakıf da onların kişisel gelişimlerine destek veriyor. Toplum Gönüllüleri Vakfı da yine bu yönde çalışmalarına devam edecek, gençlerin istekleri doğrultusunda, talepleri doğrultusunda gerek hak temelli projelerle gerek ihtiyaç temelli projelerle çalışmalarına devam edecek. Gelişmeleri yine Toplum Gönüllüleri Vakfı İnternet sitesinden takip etmek mümkün.

UNDP Türkiye: İsteyen herkes katılabiliyor mu çalışmalarınıza?

Bulut Öncü: Evet, herkes katılabiliyor.

UNDP Türkiye: O zaman TOG’un İnternet

sayfasından bilgi almak mümkün diyelim. Çok teşekkürler programımıza katıldığınız için.

Fatma Hacıoğlu, **Bulut Öncü**: Biz teşekkür ederiz.

UNDP Türkiye: Konuklarımız Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'ndan Fatma Hacıoğlu ve Toplum Gönüllüleri Vakfı'ndan Bulut Öncü'ydü ve Türkiye'deki Gençlik Bayramı öncesinde Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilciliği'nin Gençlik Tematik Grubu'nun yaptığı çalışmalardan söz etmeye çalıştık ve UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

12.05.2014

Sürdürülebilir Enerji Çözümleri ve Özel Sektörün Rolü

Katılımcı:

Deniz Tapan

UNDP Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Programı İletişim Uzmanı

Bu bölümde Avrupa ve Orta Asya'da sürdürülebilir enerji çözümlerinin ve bu çözümlerde özel sektörün rolünün tartışıldığı ve 13-14 Mayıs'ta İstanbul'da düzenlenen bölgesel konferanstan bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde Avrupa ve Orta Asya'da sürdürülebilir enerji çözümlerinin ve bu çözümlerde özel sektörün rolünün tartışılacağı ve 13-14 Mayıs'ta İstanbul'da düzenlenecek olan bölgesel konferanstan bahsedeceğiz. Ve konuşum UNDP'den Deniz Tapan.Hoş geldiniz.

Deniz Tapan: Hoş bulduk.

UNDP Türkiye: UNDP Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Programı İletişim Uzmanı Deniz Tapan. Şimdi konferansa geçmeden önce genel bir not aktarmak istiyorum Deniz Hanım. Dünyada hala 1,3 milyar insan, yani her 5 kişiden biri, ev ve işyerlerinde aydınlanmaları için gerekli olan elektrikten yoksun. Herkes için sürdürülebilir enerjinin sağlanması bu sebeple büyük önem taşıyor. UNDP de bölgesel bir konferans yoluyla Avrupa ve Orta Asya'da sürdürülebilir enerji çözümlerinin geliştirilmesinde özel sektörün rolünü tartışmak istiyor. Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İslami Kalkınma Bankası'yla işbirliği yaptı. Konferans 13-14 Mayıs'ta,

yani bu programın yayınlandığı hafta içinde İstanbul'da düzenleniyor. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon da 2011 yılında bir girişim başlatmıştı. Herkes için Sürdürülebilir Enerji girişimi ki, bunun açıklamasını sizden birazdan rica edeceğiz. Bu konferans da işte bu girişim doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri. Öncelikle, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin 'Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji' girişiminden biraz bahseder misiniz?

Deniz Tapan: Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji girişimini başlatırken, aslında çıkış noktasını iki konuya değinerek başlatmıştı. Bir tanesi enerjiye erişim. Sizin de başlangıçta dediğiniz gibi, her 5 kişiden birinin hala dünyada enerjiye erişimle ilgili sıkıntısı var. Bir diğer konu ise enerjiye erişimin mümkün olduğu ülkelerde karşımıza fosil yakıtların kullanımı nedeniyle çıkan karbon emisyonu ve diğer sera gazı emisyonları sorunu. Bu da iklim değişikliğinin insanlar ve iş kolları üzerindeki etkilerini artırıyor. Bütün bunlardan yola çıkarak aslında herkesin ulaşabileceği daha temiz ve daha etkin bir enerjiye ulaşmak mümkün mü sorusuna cevap arayabilmek, bu cevabı ararken de özel sektörü, hükümetleri, iş dünyasını, bütün herkesi işin içine çekebilecek bir girişim başlattı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri. Ve burada da 2030'a kadar sürdürülebilir enerjiye yönelik 3 tane temel ve birbiriyle ilişkili hedef belirlendi.

UNDP Türkiye: Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji girişimi içinde 2030 yılına kadar ulaşmayı umduğumuz 3 ana hedef var o zaman, değil mi?

Deniz Tapan: Evet. Bu hedeflere de kısaca değinirim isterseniz. Birincisi, modern enerji hizmetlerine evrensel erişimin sağlanması. İkincisi, küresel enerji kaynaklarında yenilenebilir enerji payının iki katına çıkartılması ve üçüncüsü de, enerji verimliliğinin küresel oranının iki katına çıkartılması. Yani burada aslında biz sürdürülebilir enerji dediğimizde ağırlıklı olarak enerjinin verimli kullanılması, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi ve enerjiye erişimin sağlanması şeklinde de özetleyebiliriz.

UNDP Türkiye: En başta tabii o 5 kişiden 1'i diyoruz ya, elektriğe, enerjiye erişimleri yok, bundan yoksunlar. Öncelikle onlara modern bir şekilde enerji hizmetlerinin ulaştırılması, ardından da dediğiniz gibi yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinin önemine vurgu yapılıyor. Konferansa dönecek olursak, İstanbul'daki konferansa,

Herkes için Sürdürülebilir Enerji girişimiyle İstanbul'daki konferansın arasındaki ilişkiden biraz bahsedelim. Bu girişime İstanbul bölgesel konferansı nasıl bir katkı sağlayabilir?

Deniz Tapan: Konferans Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, UNDP ve İslami Kalkınma Bankası'nın ortaklığında düzenlenen bir konferans ve burada özel sektörün sürdürülebilir enerji çözümlerindeki rolü tartışılacak. Ve bu konferansta, konferansı düzenleyen kurumların Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji girişimini yaygınlaştırma taahhütleri kapsamında düzenleniyor. Bu bağlamda da konferans doğrudan bu girişimi destekleyici nitelikte.

UNDP Türkiye: Bu durumda Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji girişimi Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin altında pek çok tema barındırıyor ve özel sektör teması İstanbul'da bu anlamda büyüteç altına alınacak. Konferansa ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek isteyen dinleyicilerimiz olabilir. UNDP'nin Türkiye'deki İnternet sayfasına tıkladığınızda konferansın özel olarak hazırlanmış İnternet sayfasına bir link göreceksiniz. tr.undp.org üzerinden sürdürülebilir enerji konferansına ilişkin bilgileri edinmek

mümkün. Programımıza katkıda bulunmak isteyenler Twitter üzerinden #yeniufuklar etiketiyle bizlere görüşlerini aktarabilirler. Ve UNDP'den Deniz Tapan'la yaptığımız söyleşiye devam edelim. Şimdi bahsettiğimiz konferansa Avrupa ve Orta Asya bölgesinden iş dünyasının önde gelen liderlerinin yanı sıra finans kuruluşları, hükümetler ve uluslararası örgütlerden de temsilciler katılacak. Hangi temalar ele alınacak?

Deniz Tapan: Konferans özel sektöre odaklı bir konferans olduğu için öncelikle kamu-özel sektör ortaklıklarına ve bunların kurulup geliştirilmesine odaklanacak. Aynı zamanda pek çok farklı sektörden paydaşlar da bu konferansta yer alacak. Uluslararası kuruluşlar, finans kuruluşları, özel sektör temsilcileri, enerji verimliliği danışmanlık şirketleri gibi çok geniş yelpazede bir katılımcı profili bekliyoruz. Burada özel sektörün sürdürülebilir enerji çözümlerine nasıl dâhil edilebileceği, bu konudaki yatırımların nasıl daha fazla geliştirilebileceği anlatılacak, paylaşılacak. Aynı zamanda da yine bölgesel konferansın içerdiği bölge olan Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölgesinde bugüne kadar yapılmış başarılı örnekler; enerji verimliliğiyle ilgili olsun, yenilenebilir enerji konusunda olsun, sürdürülebilir enerji konusuna atıfta bulunan başarılı örnekler paylaşılacak.

UNDP Türkiye: Bu İstanbul'daki konferans, aslında dediğiniz gibi Avrupa ve Orta Asya bölgesini kapsayan çok sayıda ülkeden konukların yer alacağı bir konferans. Ama ev sahibi ülke Türkiye açısından da bir önemi var bu konferansın çünkü Türkiye bu konferansta Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji girişimine verdiği desteği bir anlamda açıklamış olacak. Avrupa ve Orta Asya bölgesinde Türkiye'yle beraber bu girişime destek taahhüdünde bulunan toplam 6 ülke var. Türkiye'nin bu taahhüdünün önemi nedir acaba?

Deniz Tapan: Türkiye Ocak 2014 itibariyle aslında bu girişimi desteklemeye karar verdiğini açıkladı ve Türkiye sürdürülebilir enerji konusunda çalışmalarına son yıllarda çok büyük bir hız kazandırmış durumda. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konusunda politika düzeyinde olsun, teşvikler konusunda olsun çok farklı yerlere gelmiş durumda. Biz UNDP olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'yle birlikte bu bağlamda bazı projeler yürütüyoruz. Enerji verimliliğine odaklanan üç tane projemiz var. Bunlardan bir tanesi Türkiye'de sanayide enerji verimliliğinin geliştirilmesi. Bir

diğeri binalarda enerji verimliliğinin geliştirilmesi. Bir diğeri de enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümü projesi. Bu elektrikli ev aletleri; buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon gibi evde kullandığımız ürünleri ele alan ve burada piyasa dönüşümünü sağlamayı hedefleyen bir proje. Bunun dışında GAP İdaresi Başkanlığı'yla birlikte yürütülen GAP bölgesinde yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projeleri var. Bunun dışında da zaten Türkiye'nin hazırlamış olduğu bir enerji verimliliği stratejisi ve eylem planı var. Ayrıca, yine sürdürülebilir enerji konusunda ve bu inisiyatifi destekleyecek mevcut projeleri, politika düzeyinde çalışmaları, mevzuat düzeyinde çalışmaları bulunuyor.

UNDP Türkiye: Evet, pek çok Birleşmiş Milletler kuruluşu farklı boyutlarıyla Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin bu girişimini destekliyor. UNDP'nin içinde yer aldığı temaysa, sizin de bahsettiğiniz gibi, hem enerji verimliliği hem de yenilenebilir enerjiler konusunda, enerji türleri konusunda hükümetlerle ortaklıklar kurarak bu alanda güzel örnekler oluşturmak. Dediğimiz gibi küresel bir çabadan bahsediyoruz Herkes İçin Sürdürülebilir Enerji derken ve bu küresel çabanın bir parçası da İstanbul'daki konferans. Son olarak, konferansın sonucunda nasıl bir çıktı elde etmeyi bekliyorsunuz ve bu çıktı bu çabanın içinde nereye oturacak?

Deniz Tapan: Konferansın sonunda yeni ve somut kamu-özel sektör ortaklıklarının ve yatırım fırsatlarının ortaya çıkması, geliştirilmesi bekleniyor. Tabi bu ortaklıklar ve fırsatların da tamamen yine sürdürülebilir enerji çözümlerine odaklı olması hedefleniyor. Yine, sürdürülebilir enerji çözümlerinde daha fazla özel sektör yatırımının teşvik edilmesine yönelik bazı somut çıktılar, bazı fırsatların ve deneyimlerin ortaya konması hedefleniyor. Aynı zamanda bu konferans kamu kurumları, finans kuruluşları, iş dünyası gibi birçok kuruluşun bir araya gelip geleceğe yönelik neler yapabileceklerini tartışabilecekleri bir platform olması açısından da önem taşıyor. Konferansta büyük etkiye sahip olacak, sürdürülebilir enerji konusunda büyük etkiye sahip olacak fırsatların ortaya konması da bir diğer önemli çıktı olarak düşünülüyor.

UNDP Türkiye: Deniz Hanım çok teşekkürler. Bu bölümde Avrupa ve Orta Asya'da sürdürülebilir enerji çözümlerinin ve bu çözümlerde özel sektörün rolünün tartışılacağı İstanbul konferansından söz ettik ve konuşumuz da

UNDP'den Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Programı İletişim Uzmanı Deniz Tapan'dı. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın böylece bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud, TuneIn, Pure Connect ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

108

19.05.2014

Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi: İstanbul Bildirgesi

Katılımcı:

Dr. Leyla Şen

UNDP Türkiye Demokratik Yönetişim Programı Müdürü

Bu bölümde İstanbul'da düzenlenen ve dünya genelinde yüksek mahkemelerin işleyişi ile ilgili bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı bir zirve hakkında konuşuyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde İstanbul'da düzenlenen ve dünya genelinde yüksek mahkemelerin işleyişi ile ilgili bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı bir zirve hakkında konuşacağız. Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi ve konuşum da UNDP Türkiye Demokratik Yönetişim Programı Müdürü Dr. Leyla Şen. Hoş geldiniz.

Leyla Şen: Hoş bulduk. Çok teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Biz teşekkür ederiz. Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi'nin birincisi 2010 yılında İstanbul'da düzenlenmişti. Bir geri plan bilgisi verelim. Zirvenin ikincisi de Kasım 2013'te İstanbul'da, Çırağan Sarayı'nda düzenlendi. Aradan epeyce bir zaman geçti. Zirve, 13 Asya ülkesinden yüksek yargı mahkemesi başkanlarını ve hâkimlerini, Birleşmiş Milletler'in üst düzey yetkililerini bir araya getirdi. Birazdan bundan bahsederiz. Sonuçlarından da bahsederiz. Ama öncelikle isterseniz bu zirvenin de odaklandığı 'yargıda şeffaflık' kavramından söz edelim. Ne anlıyoruz yargıda şeffaflıktan ve UNDP'nin bu alandaki çalışmaları ne yönde?

Leyla Şen: Öncelikle, bu önemli fırsattan dolayı ben çok teşekkür ediyorum. Yargıda şeffaflık, tıpkı yargının bağımsızlığı gibi, çok temel mihenk taşlarından bir tanesi. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, herkesin hak ve yükümlülükleri belirlenirken ve kendisine bir suç istinat edilirken davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından hakça ve açık olarak görülmesini istemeye hakkı olduğunu deklare etmiştir. Yargıda şeffaflık, baktığınız zaman fiziksel erişim, bilgiye erişim, açık mahkemeler, atamalar, görevden almalar, kararların halkla, kamuoyuyla paylaşımı, adalete erişim ve basın ayağı olan; ve oldukça geniş yelpazesi bulunan bir süreç. Fiziksel erişimden kastımız şu: Mahkemelerin halkın kolayca ulaşımına ve kolayca görevlerini ifa etmelerine olanak sağlayacak şekilde yapılandırılması. Bu çok çok önemli. Engelli bir vatandaşsanız, başka sorunlarınız varsa, sırf mahkemeler ya da adliye sarayları sizden uzak olduğu için eğer haklarınızdan taviz veriyorsanız bu önemli bir sorunsal olarak görülüyor. Bir diğer konu atamalar. Yargı mensuplarının atamalarının belli kurallarla, keyfi olmadan ve objektif bir şekilde yapılması. Atamaların yanı sıra görevden almalarda keza yine aynı şekilde. Görevden almaların da mutlaka yargının üst yönetimi dediğimiz konseyler tarafından yapılması lazım. Neye göre alınmışsa, bunun kamuoyuyla paylaşılması ve herhangi bir şaibenin olmaması lazım. Mahkemelerin açık ve hak temelli olarak çalışması. Bu da çok önemli. Herhangi bir dava yapılırken kamuoyu vicdanında, kamunun vicdanında mahkemenin taraflı olduğu, belli, daha önceden verilmiş kararları sadece kâğıt üzerinde onaylamak üzere kurulmuş olduğuna yönelik herhangi bir düşünce ya da şüpheyi taşımaması gerekiyor. Açık mahkeme diyoruz biz buna. Adalete erişimle ilgili çok önemli bir boyut tabii ki bütün bu şeffaflık ilkesi içerisinde kamuoyunun mahkeme süreçleriyle ilgili bilgilendirme alabileceği en önemli kanal, medya. Tarafsız medya, vicdani medya, objektif olarak işleyen medya. Ve medya tabii ki mahkemelere erişim konusunda mutlaka desteklenmeli. Mahkemelere erişim sadece orada basın mensuplarına bir yer verilmesi, bilgilerin sağlanması değil, basının da belki bütün bu süreçlerle ilgili eğitimi, kamuoyunu yansız, sonuca etki etmeyecek şekilde, objektif bir şekilde bilgilendirmesi konusunda eğitilmesi ve bu yükümlülükle tutulması anlamına geliyor.

UNDP Türkiye: Aslında yargıda şeffaflık, iki kelime olmakla birlikte İnsan Hakları Evrensel

Bildirgesi'nden özünü alan ve insan haklarına ilişkin pek çok uluslararası belgeye göndermede bulunan çok önemli bir kavram.

Leyla Şen: Aynen.

UNDP Türkiye: Adaletin odağında yer alan bir kavram. Bunu anlıyoruz tarifinizden. Birazdan daha detaylı bakarız buna. Şimdi Türkiye'nin Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi'ne. ev sahipliği yapması da burada önemli. 2010'da ilki yapıldı. 2013 sonunda ikincisi yapıldı. Bu zirvenin önemi neydi? Odağına yargıda şeffaflığı koymuş olan bir zirveydi. İkinci Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi'nde hangi konular ele alındı acaba?

Leyla Şen: Bizim bahsettiğimiz, yüksek zirveler hep tematik olarak toplanan konular. Özellikle ikincide yargıda şeffaflığı seçtik. Bunun sebebi de adı üzerinde 'Yüksek Yargı'. Yaptığımız çalışmalarda gördük ki, yüksek yargı organlarını bağlayan, onların tanıdıkları yargıda şeffaflığı yöneten bir manzumenin bulunmaması. İşte Bangalore Etik İlkeleri'ne baktığımız zaman bu bütün yargı sistemi tarafından kabul görmüştür. Onun hayata geçirilmesi üzerinde bir mutabakat vardır.

UNDP Türkiye: Bu etik ilkeler dediğimiz?

Leyla Şen: Bangalore Etik İlkeleri. Hani görevlerini ifa ederlerken kürsüde, kürsü dışında...

UNDP Türkiye: Yargı mensuplarının?

Leyla Şen: Yargı mensuplarının nasıl davranması gerektiği. Böyle bir manzume eksik olduğu için Birleşmiş Milletler olarak biz aslında bir ilke imza attık. Aslında kolaylaştırıcılığı yaptık. Bu toplantı sonucunda 13 Asya-Pasifik Yüksek Yargı Mahkeme Başkanı'nın imza koyduğu, kabul ediyoruz dediği bir bildirge çıktı. Ve daha sonra da BM sisteminde işlettiğimiz bir sürecimiz var. Hâkimlerin bağımsızlığından sorumlu özel raportöre bildiri sunduk ve bu bildiri ilk rapora geçti. Referans olarak tıpkı etik ilkeler, Bangalore Etik İlkeleri, etik kuralları gibi bunun da İstanbul Yargıda Şeffaflık Kuralları olarak uluslararası toplum tarafından tanınması yönündeki süreci başlatmış olduk.

UNDP Türkiye: Bu önemli. Katılımcılar tarafından onaylanmış olan, konusunda ilk, yargıda şeffaflığa ilişkin ilkeler seti İstanbul Bildirgesi olarak

kabul edildi. İstanbul Bildirgesi yargıda şeffaflık konusunda hangi temalara, alt başlıklara vurgu yaptı? Ve size göre uluslararası anlamda nasıl bir yenilik getirmiş oldu?

Leyla Şen: Aslında çok sevdiğim bir ifadedir. Şu gök kubbe altında söylenen yeni bir şey yok. Ama söylenmişleri daha derli toplu ve bir mantıksal çerçevede sunmak var. Bu bahsettiğimiz, hani manzume eksikliği dediğimiz olay yeniliklerden ziyade derli toplu olmayanların belli bir sistematik içerisinde derli toplu olarak konulmasıydı. Toplam 15 ilkedden oluşuyor ve tam da biraz önce size bahsettiğim yargıda şeffaflığın sac ayakları üzerindeki ilkeler. Bahsetmek gerekirse: Yargılamanın temel bir ilke olarak kamuoyuna açık yapılması, yargı sistemlerinin adliyelere ve adli bilgiye kolayca erişiminin sağlanması, yargı sistemine kamuoyunun erişiminin kolay olması, mahkeme kullanıcılarına herhangi bir ücret talep etmeksizin yazılı ve sözlü çeviri sağlanması gibi... Davaların şeffaf bir şekilde ele alınması, mahkemelerin adli tevkif konusunda denetim yetkisine sahip olması, yargı üst derece kararlarının düzenli olarak yayınlanmasından tutun da hâkimlere ilişkin disiplin sürecinin şeffaflığına kadar.

UNDP Türkiye: Çok önemli 15 evrensel ilke bu bildirme yoluyla bir araya getirilmiş oldu. UNDP'nin İnternet sayfasına girdiğinizde bunlara İnternet sayfamız üzerinden erişmek mümkün. tr.undp.org adresinden veya az önce sözünü ettiğimiz zirvenin, Yüksek Mahkemeler Zirvesi'nin İnternet sayfası üzerinden de bunlara erişmek mümkün. Tartışmamıza katkıda bulunmak isteyenler #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden görüşlerini bizlere aktarabilirler. Şimdi Leyla Hanım, az önce İstanbul bildirmesinden bahsettik. 15 önemli ilkeyi içeren bir bildirme. Bunun genel kabulleri var elbette, o ilkeler manzumesi. Bu bildirmenin hayata geçmesi nasıl izlenecek, nasıl bir süreçten geçecek?

Leyla Şen: Daha önce dediğim gibi aslında var olan, yargı mensuplarının öyle ya da böyle farklı referanslarla hayata geçirmeye çalıştığı bu ilkelerin derli toplu bir sistematik halinde düzenlenmesiydi bu bildirme. Yeni bir şey icat edilmedi. Uygulanan şeylerin biraz daha sistematize edilmesi, sistem tarafından kabul edilmesi ve kişinin ya da yargı mensubunun kendi inisiyatifinde değil de bunu sistemin bir parçası olarak görmesi yolu olarak görüldü. Orada imza atan Yüksek Yargı Mahkeme Başkanları eminim ki kendi ülkelerinde zaten bu ilkelerin hayata geçirilmesi yönünde adımlar attı. Ama biz sadece fiziksel olarak ağırlayabildiğimiz o 13 mahkeme başkanının dışında bunun uluslararası toplum, dünya ülkelerinin yüksek yargıları tarafından da yaygın kabul görmesini istediğimiz için zaten BM'nin kendi üst kurullarına başvuru yaparak süreci başlattık. Bu zaman alacaktır ama bir eksikliğe işaret ettiği için ben kısa bir süre içerisinde, BM'nin kendi sistematikğine göre baktığımızda görece kısa bir süre içerisinde kabul görececek bir manzume olduğuna inanıyorum. Ve dediğim gibi siz bir yargı mensubu olarak şeffaflığa çok duyarlı olabilirsiniz. Bunu kendi sistematikliğinizde uygulamak için çaballayabilirsiniz. Ben de sizin meslektaşınızım ama hiçbir alakam yoktur. Bu kişiye bağlı kalmamalıdır. Tabii yargı şeffaflığı sadece yargının kendi içinde düzenleyebileceği bir şey değil. Devletin yargının bağımsızlığı kadar yargının şeffaflığını sağlayacak mekanizmaları da kurması, tanımlaması ve yaşamasına izin vermesi lazım. Yargı kesinlikle yasama ve yürütmenin tekelinde olmadan herkese objektif ve adil bir şekilde hizmet eden bir sistem haline getirilmelidir.

UNDP Türkiye: Tabii bu tür belgeler genel ilkeleri

ortaya koyuyor ve gerisi elbette o ülkelerin kendi sistematiikleri içerisinde sürdürmeleri gereken bir süreç.

Leyla Şen: Aynen.

UNDP Türkiye: Aslında bu belgeyle sonuçlanan önemli bir süreçten bahsetmemiz de gerekebilir. Son olarak ona girelim. Çünkü bu önemli bir sonuç, UNDP'nin Türkiye'yle yürüttüğü önemli bir projenin sonucu. Uluslararası Yüksek Mahkemeler Zirvesi, Yargıtay Başkanlığı ve UNDP Türkiye'nin ortak projesi kapsamında düzenlenmişti. Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay'ı ve UNDP'nin 2009 yılından bu yana yüksek mahkemelerin kapasitelerinin uluslararası standartlarla uyumlandırılması üzerine geliştirdiği çalışmalar var. Güçlü bir işbirliği bu. 2012'de başlamıştı proje. İsmi biraz uzun: 'Yargıtay Başkanlığının Kurumsal Yönetim Sisteminin Uluslararası Standartlar Doğrultusunda Desteklenmesi'. Bu proje işbirliğinin de devamı niteliğinde aslında. Şimdi, düzenlemiş olduğunuz bu zirvenin proje açısından önemi neydi? İsterseniz projede geline son durumu da biraz özetleyerek bitirelim.

Leyla Şen: Bizler, proje dünyasında var olmayan çalışanlar, tabii ki kalıcı sonuçlar hayalini kuruyoruz. Çünkü özellikle uluslararası toplumda çalışıyorsanız proje yapmış olmak için proje yapılmaz. Bunun mutlaka insanların, sade vatandaşın günlük yaşamına dokunması, yaşam kalitesini artırması ve insan onuruna yakışır yaşam koşullarının devletler tarafından sağlanmasına dayanak olması gerekiyor. Bu proje o yönüyle çok önemli bir projeydi. Sadece Türkiye'ye özgü bir çıktı değil bu. Dediğim gibi eğer başarılı olabilirse en azından şu anda 13 tane ülkenin çok önemli yargı aktörünün tanıdığı bir manzume bu. Bir ilkeler bütünü. O ülkelerde daha dikkatli olarak değerlendirildiğine inanıyorum ve düşünüyorum. Ve bundan sonraki adımda eğer bu Birleşmiş Milletler nezdinde kabul görürse, diğer bölgesel oluşumlar tarafından da kabul edilebilecek ve refere edilebilecek. Ve ülkelerin, devletlerin kendi sistemlerine entegre etmek için uğraşacakları bir adım olacak. O yüzden çok mütevazı anlamda uyguladığımız bir projeydi ama Türkiye'nin ötesinde hukuk düzeni içerisinde var olmaya çalışan devletlerin referans alabileceği önemli bir çalışmaydı.

UNDP Türkiye: Leyla Hanım, programımıza katıldığınız için çok teşekkürler.

Leyla Şen: Rica ederim. Ben çok teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu bölümde Kasım 2013'te kabul edilen ve yargıda şeffaflık konusunu ele alan İstanbul Bildirgesi üzerine konuştuk. Ve konuğum da UNDP Türkiye Demokratik Yönetişim Programı Müdürü Dr. Leyla Şen idi. Ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, podcast formatında iTunes, Soundcloud, TuneIn, Pure Connect ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

109

26.05.2014

Uluslararası Girişimcilik Merkezi

Katılımcı:

Başak Saral

UNDP Türkiye Proje Müdürü ve
Uluslararası Girişimcilik Merkezi Direktörü

Bu bölümde İstanbul'da kurulan Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nden ve bu merkezin çalışmalarından bahsediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde iki yıl önce İstanbul'da kurulan Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nden ve bu merkezin çalışmalarından bahsedeceğiz. Uluslararası Girişimcilik Merkezi, Türkiye'de girişimcilik konulu fikir üretme kampları ve Startup Weekend adını taşıyan girişimcilik kampları düzenliyor. Merkez aynı zamanda girişimcilik eğitimleri de veriyor. Bunun ayrıntılarına girmeden önce Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nden biraz bahsedeceğiz. Bu merkez nasıl kuruldu? Kimlerin ortaklığında ve ne zaman çalışmalarına başladı? UNDP Türkiye'den Proje Müdürü ve Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nin Direktörü Başak Saral anlatıyor:

Başak Saral: Uluslararası Girişimcilik Merkezi; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Kalkınma Bakanlığı, Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği ve Türkiye Vodafone Vakfı tarafından yaklaşık iki yıl önce başlatılan bir proje. Her ne kadar dört kurumun inisiyatifinde başlatılmış olsa da çok farklı kurumların girişimcilikle ilgili çalışan, girişimciliği destekleyen farklı sektörlerin bir araya gelmesiyle oluşturuldu ve çalışmalarını yürütüyor. Şu an Türkiye genelinden, daha çok İstanbul merkezli olmak üzere yaklaşık 70 tane uluslararası örgüt, sivil toplum kuruluşu, şirket, girişimcilik *network*'ünün bulunduğu bir ağ. Dünya genelinde

toplumsal sorun ve ihtiyaçlara yenilikçi çözüm, yaratıcı iş fikirleri ve iş modelleri geliştirilmesi fikrinden yola çıkarak Türkiye'de pilotlanan bir çalışma.

UNDP Türkiye: İstanbul'da bulunan Uluslararası Girişimcilik Merkezi, girişimcilik konusuna odaklanmış ve bu alanda uzmanlaşmış uluslararası bir merkez. Dolayısıyla girişimcilik kavramının tanıtılması amacıyla pek çok etkinlik düzenleniyor. Fikir üretme kampları da bunlardan biri. 2014 yılında İstanbul'da, Eskişehir'de ve İzmir'de fikir üretme kampları düzenlendi ve başka yerlerde de düzenlenmeye devam edilecek. Peki, nedir bu fikir üretme kampları? Başak Saral anlatıyor:

Başak Saral: Uluslararası Girişimcilik Merkezi olarak girişimcilik algısının toplumda gelişmesi bizler için çok önemli. Özellikle girişimcilik algısının pozitif yönde gelişmesi ve girişimciliğin sorumlu, kapsayıcı, sosyal, yeşil işleri barındıran, içeren işletmelere dönüşmesi bizim aslında öncelikli söylemlerimiz arasında geliyor. Tabii fikir üretme kampları Intel tarafından dünya genelinde uygulanan bir yöntem. Intel de Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nin Yönetim Kurulu üyelerinden biri. Yaptığımız anlaşma çerçevesinde, Türkiye'de bu yenilikçi fikirlerin gelişmesi ve fikir üretme frekansının artırılması hedefiyle fikir üretme kamplarını Türkiye geneline yaygınlaştırıyoruz.

UNDP Türkiye: Peki, bu kamplar nasıl düzenleniyor? Kaç gün sürüyor? Nasıl bir akış takip ediliyor?

Başak Saral: Bu kamp, farklı hedef kitlelerle farklı toplumsal sorun ve ihtiyaçlara odaklanan bir kamp. İki buçuk gün sürüyor. Bu kampta farklı, sürdürülebilir kalkınma odağında, farklı sorunları problem olarak katılımcıya sunuyoruz. Katılımcılar önlerine gelen ihtiyaç odaklı bu sorunlarla bir takım oluşturuyorlar ve bir takım çerçevesinde iki buçuk gün boyunca yaklaşık 500 tane fikir geliştiriyorlar. Bu fikirleri sonra, olgunlaştığında, takım olarak jüriye sunuyorlar. İki buçuk günlük, çok pratiğe dayalı hem problemi anlama, problemi çözme, takım oluşturma, girişimcilik becerileri kazanma hem de girişimcilerle tanışma ve bu ürettikleri çözümleri girişimci ve yatırımcılara sunma fırsatı yakaladıkları bir çalışma.

UNDP Türkiye: Dolayısıyla fikir üretme

kamplarında katılımcılar fikirlerini jüriye sunuyorlar ve böylece fikirlerini piyasaya sunmuş ve test etmiş de oluyorlar. Girişimcilik Kampı olarak çevirebileceğimiz Startup Weekend etkinliklerinde de aynı durum söz konusu. Şu ana kadar Samsun, Antalya, Ankara gibi çeşitli yerlerde düzenlendi. Biraz da Startup Weekend'den bahsedeceğiz şimdi. Nedir acaba Startup Weekend? Tekrar Başak Saral:

Başak Saral: Startup Weekend dünya genelinde Kauffman Vakfı öncülüğünde desteklenen ve yaklaşık 140 ülkede 40 binden fazla katılımcıya ulaşılmış bir yöntem. Fikir üretme kamplarını birinci basamak olarak alırsak, aslında Startup Weekend'leri, girişimcilik kamplarını ikinci basamak gibi görebilirsiniz. Biz Türkiye'de Microsoft'un, yine yönetim kurulu üyemiz, Microsoft'un desteğiyle hayata geçirdik Startup Weekend'leri. Burada, katılımcılarımız iş fikirleriyle geliyorlar ve getirdikleri iş fikirleri çerçevesinde bir sunum gerçekleştiriyorlar. Sunum sonrasında beğenilen iş fikirleri için takımlar oluşuyor. Bu takımlarda hem iş geliştiriciler hem tasarımcılar hem yazılımcılar yani farklı kişisel özelliklere ve becerilere sahip girişimci adayları buluşuyor. 48 saat boyunca mentorlerin birebir desteği, eğitimcilerin birebir eğitimleriyle birlikte getirdikleri iş fikirlerini prototiplere, iş modellerine dönüştürüyorlar. Ve yine 48 saatin sonunda yatırımcıyla buluşan bir jüri sunumu gerçekleştiriyorlar.

UNDP Türkiye: Startup Weekend etkinliklerinde katılımcılar çalışmalarına Cuma akşamı başlıyorlar ve Pazar akşamına kadar fikirleri üzerinde çalışıp onu belli bir ölçüde hayata geçirerek jüriye sunuyorlar. Böylece bir girişimi de başlatmış oluyorlar. Peki, Startup Weekend etkinliklerine katılmak için ne yapmak gerekiyor?

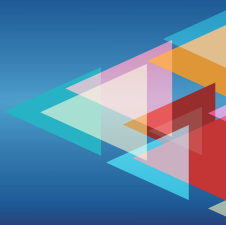
Başak Saral: Bu Startup Weekend'ler ve fikir üretme kamplarının tüm Türkiye geneline yaygınlaştırılması bizim öncelikli hedeflerimizden. Şimdiye kadar, aslında bu gibi çalışmalar yoğunlukla İstanbul'da yapılmış. Bunun dışında da Ankara, Eskişehir ve İzmir'de birkaç benzer çalışma olmuş. Ancak biz önümüzdeki Eylül ayından itibaren çok yaygın bir şekilde farklı şehirlere bu çalışmaları taşımayı istiyoruz. Bu kapsamda tabii ki sosyal medya mecralarından bizi, çalışmalarımızı takip edebilirler, bize ulaşabilirler. Mümkün olduğunca çok, farklı girişimci adaylarının bu çalışmalardan faydalanmasını destekleyeceğiz.

UNDP Türkiye: Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nin İnternet sayfasına <http://www.uluslararasıgirisimcilikmerkezi.org> veya <http://ugmistanbul.org> adreslerinden ulaşılabilir. Merkezin sosyal medya hesaplarının bağlantıları da bu İnternet sayfasında mevcut. Tartışmamıza katkıda bulunmak isteyenler, bu bölüme görüşleriyle katılmak isteyenler, #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden görüşlerini bizlere aktarabilirler. Ve tekrar konumuza dönelim. Uluslararası Girişimcilik Merkezi'ndeki 'uluslararası' kelimesini biraz açalım şimdi. Yeni kurulan bu merkez acaba ne kadar uluslararası çalışmalar yapıyor? Başak Saral'dan dinleyelim:

Başak Saral: Uluslararası Girişimcilik Merkezi bu pilot aşamasında tüm Türkiye'deki farklı kurumları bir araya getirmeyi hedefledi. Özellikle odalar, TOBB Genç Girişimciler Kurulu, Kadın Girişimciler Kurulu yayılmada bizim için çok önemli bir network oldu. Bütün bu deneyimi önümüzdeki süreçte komşu ülkelerle paylaşmak istiyoruz, bölgeyle paylaşmak istiyoruz. Biz buna ikinci aşamamız olarak bakıyoruz. Şimdiden bunun stratejilerini geliştirmeye başladık. Türkiye'deki ekosistem çalışmasını nasıl bölgeye yaygınlaştırabiliriz ve bölgedeki, yine Türkiye'de yaptığımız gibi fikir ve iş modellerini yatırımcıyla buluşturacak çalışmalara nasıl destek verebiliriz diye bakıyoruz. Sanırım önümüzdeki yıldan itibaren bu aşamaya da geçebileceğiz.

UNDP Türkiye: Uluslararası Girişimcilik Merkezi, daha önce bahsettiğimiz etkinliklerin yanı sıra ve bazen onlarla da eklenilerek, Türkiye'de girişimcilik eğitimleri de veriyor. Başak Saral bu girişimcilik eğitimlerinden şöyle bahsediyor:

Başak Saral: Fikir üretme kampları ve Startup Weekend'ler de bir nevi girişimcilik eğitimi. Girişimci olmak isteyen, potansiyel taşıyan gençlerin, kadınların farklı ihtiyaç gruplarının hem algısını geliştiren hem becerilerini geliştiren eğitim çalışmaları bunlar. Ancak sadece girişimci olmak isteyen potansiyel girişimcilere değil, yeni girişimlerini başlatmış girişimcilere de destek vermeyi hedefliyoruz. Bu kapsamda Türkiye genelinde uygulanan, hayata geçirilen eğitim içeriklerini inceledik ve bir eğitim kiti oluşturduk. Bu kit çerçevesinde girişimcilere ve akademisyenlere eğitici eğitimi verdik. Ve girişimci olan, kendi ürününü, hizmetini tanıyan ancak işletme becerileri konusunda desteğe ihtiyacı olan girişimcilere mümkün olduğunca yaygın bir şekilde bu eğitimleri ulaştırıyoruz.

Sürdürülebilir girişimcilik eğitim kiti aslında bize ulaşan ve bu eğitim kitinden faydalanmak isteyen herkese açacağımız bir eğitim kiti. Eğer bu eğitim kitinden faydalanmak isterseniz, yine bizlerle iletişime geçebilirsiniz.

UNDP Türkiye: Peki, bu eğitim kitine İnternet sayfası üzerinden de erişilebilecek mi?

Başak Saral: Son edit aşamasında olduğu için İnternet sayfasında şu an yok. Ancak önümüzdeki dönemde İnternet sayfasında olacak. Biraz önce paylaştığım gibi, çok farklı kurumlarla ve çok farklı uzmanlarla bir arada çalışma fırsatımız var, yapımız gereği. Ve modüler olarak farklı kentlerde bu uzmanlıkları taşıyan eğitim süreçlerini de destekliyoruz. Bunlar risk yönetiminden mobil teknolojilerinin önemine, katkılarına kadar girişimci için çok farklı alanlarda gerçekleştiriliyor. Bu açıdan da aslında yeni bir uzmanlığı yaygınlaştırılan bir ağa dönüşüyor.

UNDP Türkiye: Acaba bu eğitimler nerelerde düzenleniyor?

Başak Saral: Biz öncelikli olarak yedi coğrafi bölgede yedi il belirledik. Bu yedi il İstanbul, İzmir, Eskişehir, Antalya, Samsun, Adıyaman ve Erzurum. Bu illerde öncelikle pilot uygulamaları yapıp yine deneyimlemek istiyoruz. Ancak bu çalışma sadece bu yedi ille sınırlı kalacak bir

çalışma değil. Şimdiden gerçekleştirdiğimiz çalışmalarını diğer illere de yaygınlaştırmaya başladık.

UNDP Türkiye: Peki eğitimler ve faaliyetler ücretli mi?

Başak Saral: Şu an için eğitimler ve faaliyetler ücretli değil. Bu projemiz kapsamında aslında toplumsal kalkınmayı desteklemek amacıyla farklı kurumların elini taşın altına koyduğu bir sosyal sorumluluk çalışması diye düşünebilirsiniz.

UNDP Türkiye: UNDP Türkiye'den Proje Müdürü ve Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nin Direktörü Başak Saral'ın bu sözleriyle Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz. Bu bölümde İstanbul'da iki yıl önce kurulan Uluslararası Girişimcilik Merkezi'nden ve bu merkezin çalışmalarından bahsettik. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı bu programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi radyosu Radyo İlef'de kaydettik. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, podcast formatında iTunes, Soundcloud, Tunein, Pure Connect ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

02.06.2014

Güney-Güney İşbirliği ve Yükselen Donör Roller

Katılımcı:

Ebru Saner

UNDP Türkiye Proje Yöneticisi

Bu bölümde yükselen bir donör ülke olan Türkiye'nin uluslararası kalkınma işbirliğine katılımını güçlendirmeyi amaçlayan bir projeden ve bu anlamda Türkiye'de düzenlenen bir konferanstan söz ediyoruz.

UNDP Türkiye: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar programıyla karşınızdayız. Bu bölümde yükselen bir donör ülke olan Türkiye'nin uluslararası kalkınma işbirliğine katılımını güçlendirmeyi amaçlayan bir projeden ve bu anlamda Türkiye'de düzenlenecek olan bir konferanstan söz edeceğiz. Ve konuşum da UNDP'den Güney-Güney İşbirliği projesinin Proje Yöneticisi Ebru Saner. Hoş geldiniz!

Ebru Saner: Hoş bulduk. Teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Öncelikle bu Güney-Güney İşbirliği projesinden bahsedelim çünkü bizi dinleyen bazı dinleyicilerimiz için çok fazla anlam ifade etmiyor olabilir. 2013 yılında Türkiye'nin gelişmekte olan veya en az gelişmiş ülkelere yaptığı kalkınma yardımları 3 milyarı aştı, 3,28 milyar dolar. Ciddi bir seviyeye ulaştı. Türkiye bu anlamda yükselen bir donör ülke olarak ön plana çıkıyor. İşte sizin yöneticiliğini yaptığınız proje de bu konuda çalışmalar yapıyor. Projenizin ismi, başta biraz bahsettiğim gibi, 'Güney-Güney İşbirliği ve Yükselen Donör Roller Arasında Köprü Oluşturmak: Türkiye'nin Uluslararası Kalkınma İşbirliğine Katılımını Güçlendirmek'. Uluslararası

kalkınma işbirliği aslında Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin sekizincisi, değil mi?

Ebru Saner: Evet, oraya denk geliyor.

UNDP Türkiye: Bu proje nasıl ve ne amaçla başlamıştı? Güney-Güney İşbirliği ne demek?

Ebru Saner: Şimdi, bunu açıklayabilmek için birazcık geriye gideyim o zaman. Bizim projemizin başlangıç yılı 2009 başı ama aslında çok daha eskilere dayanıyor. Birinci fazı 1988 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın Devlet Planlama Teşkilatı'yla yaptığı işbirliğiyle başlayan bir proje. O dönemde Güney Güney İşbirliği modalitesini yaygınlaştırmak amacıyla başlatılıyor. Güney Güney İşbirliği ne demek? Hepimizin bildiği gibi 1945 yılından sonra Batılı ülkeler diğer gelişmekte olan, kalkınmakta olan ülkelere ve en az gelişmiş ülkelere kalkınma yardımları vermeye başlıyorlar. Ancak Güneyli ülkeler de 1954 yılında yapılan Bandung Konferansı'yla başlayarak birbirleriyle teknik kapasitelerini paylaşmak, teknik işbirliğini geliştirme çalışmalarında bulunmaya başlıyorlar.

UNDP Türkiye: Güney ülkelerden kasıt da gelişmekte olan ülkeler...

Ebru Saner: Gelişmekte olan ülkeler.

UNDP Türkiye: Ve çoğunlukla yerkürenin güney yarımküresinde...

Ebru Saner: Güney ya da doğu. Doğu da deniyor zaman zaman buna. Evet, yani bildiğimiz en zengin, gelişmiş, Batılı ve Kuzeyli ülkeler dışında kalan dünyanın büyük çoğunluğu aslında. Ve Güney-Güney İşbirliği'nin amacı ne? Kendi sorunlarının farkında olan, kendine özgü çözümleri bulan gelişmekte olan ülkeler bunu bir diğeriyle paylaşmak istiyor. Kalkınma çabaları çok geçmiş yıllara dayanan ya da kalkınma süreçlerini Güney ve Doğu ülkelerinden farklı yaşayan bu ülkeler, teknik işbirliğini Batı'dan almak yerine birbirlerinden alarak ortak sorunlara ortak çözümler bulmayı hedefliyor. Birleşmiş Milletler de 1970'li yıllardan itibaren bu modaliteye destek vermeye başlıyor. Türkiye'de de dediğim gibi 1988 yılında başlatılan bir projeye bu modalite yaygınlaştırılmaya başlanıyor. 1992 yılında da TİKA kuruluyor. Ve aslında TİKA'nın yaptığı da yine diğer gelişmekte olan ülkelere kalkınma yardımlarını koordine etmek olduğu için yine Güney-Güney İşbirliği kapsamında

değerlendiriyoruz. Bizim projemiz 1988 yılında başlayan bu projenin üçüncü fazı olarak 2009 yılında gündeme geldi ve başlatıldı. Daha önce bu modaliteyi yaygınlaştırma amaçlı çok başarılı çalışmalar, projeler yapıldı, şimdi diğer iki fazdan farklı olarak artık Türkiye'nin diğer ülkelere verdiği kalkınma yardımlarına yönelik kurumsal kapasiteyi geliştirmeyi amaçlıyoruz. Bundan sorumlu kuruluş da **TİKA- Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı**. Biz şimdi projemizde **TİKA**'nın teknik kapasitesini, uzman kapasitesini, verdiği yardımların niteliğini daha uluslararası standartlara taşıyacak modaliteler geliştiriyoruz.

UNDP Türkiye: Özel olarak, TİKA özelinde Türkiye'nin dış yardımlarının, kalkınma yardımlarının koordinasyonunun ve bu konudaki altyapının...

Ebru Saner: Evet.

UNDP Türkiye: ...daha doğrusu, kapasitenin güçlendirilmesi konusunda UNDP'nin de katkıda bulunmuş olduğu bir projeden söz ediyoruz o zaman. Şimdi çok kısaca biraz somut çalışmalarınızdan da bahsedebiliriz. Bu projeye şimdiye kadar ne gibi çalışmalar yapıldı? 2009 başından bugüne kadar?

Ebru Saner: Demin de söylediğiniz gibi Türkiye artık yükselen donör olarak kabul edilen birkaç önemli ülkeden biri. Diğerleri Çin, Hindistan, Brezilya, Meksika. Türkiye bunların arasında adı çok yaygın geçen ülkelerden biri. 2000'li yılların ortalarından itibaren çok hızlı bir artış gösteriyor kalkınma yardımlarında. Hatta son birkaç yıl içerisinde OECD Kalkınma Yardımları Komitesi'ne üye ülkeler arasında, kalkınma yardımlarında en hızlı artışı gösteren ülke Türkiye seçildi. Geçen sene de Afet ve Acil Yardım veren ülkeler arasında dünya dördüncüsü Türkiye. Türkiye'nin kalkınma yardımlarının yapısına baktığımız zaman, eskiden daha ziyade teknik işbirliği ya da uzman değişimi gibi yardımlar yaparken artık son yıllarda ciddi altyapı yatırımlarına yöneliyor. Okullar, hastaneler, yollar yapıyor. Program yardımlarına yönelmeye başladı. Tarım programlarına destek veriyor. Tabii bütün bunlar aslında iyi bir stratejik planlamayı ve programlamayı gerektiriyor. Türkiye aynı zamanda çok hızlı yardım yapabilme kapasitesine sahip bir ülke ve çok da esnek çalışıyor. Biz projemiz ile hem bu hızı ve esnekliği korumak hem de aslında Batı'nın ve diğer ülkelerin kalkınma yardımları verirken edindiği deneyimlerden yola çıkarak

Türkiye'nin daha stratejik olarak planlanmış, programlanmış bir kalkınma yardımı vermesini sağlamaya çalışıyoruz. Neler yapıyoruz? Kısaca söz etmek gerekirse TİKA'nın uzman kapasitesini güçlendirmek için eğitim programları düzenliyoruz, stratejiler oluşturuyoruz. TİKA'nın şu an pilot olarak üç ülkeye yönelik ülke stratejilerini hazırlıyoruz. Bunlar Bosna-Hersek, Tacikistan ve Senegal. Her kıtadan, bölgeden birer ülke, pilot ülke seçerek başladık. En önemlisi geçen sene Türkiye Kalkınma Yardımları Stratejisi'nin hazırlanmasına destek olduk UNDP olarak. Belli başlı kamu kurumları, Dışişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, elbette ki TİKA ve diğer kalkınma yardımı hizmeti veren Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı gibi bütün kuruluşlar bir araya geldik ve Türkiye'nin kalkınma yardımlarında politika uyumunu gerçekleştirebilmek için bir genel strateji oluşturduk. Aynı zamanda proje döngüsü dediğimiz, TİKA'nın bir kalkınma yardımı projesini en başından sonuna kadar izlediği döngüyü oturtmaya çalışıyoruz, çünkü bu kalkınma yardımlarının izlenebilir ve değerlendirilebilir olması da gerekiyor.

UNDP Türkiye: Epeyce kapasite geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmış anlaşılabilir projeye ilgili olarak. Türkiye'nin kalkınma yardımlarındaki gelişmeyi destekleyici kapasite çalışmaları da yapılmış 2009 yılından bu yana. Elbette öncesi de var. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı değil mi? Eski ismi Kalkınma Ajansıydı. Türkiye'nin

resmi kalkınma yardımlarını koordine eden kuruluştan bahsediyoruz. TİKA'ya ve TİKA'yla UNDP'nin projesine ilişkin ayrıntılara UNDP'nin Türkiye'deki İnternet sayfasından erişebilirsiniz, tr.undp.org adresinden. #yeniufuklar etiketiyle Twitter üzerinden bizlere bu programa ilişkin görüşlerinizi aktarmanız mümkün. Ve sıra geldi şimdi bu programın yayınlandığı günlerde, Haziran ayında yapacağımız konferansa. Haziran ayında İstanbul'da yapılacak bu konferansta Türkiye gibi diğer yükselen donör ülkelerinin temsilcileri bir araya geliyor ve bu konudaki eğilimleri, öne çıkan fırsatları tartışacaklar. Bu konferanstan biraz bahsedelim. Önemi nedir? Neler tartışılacak?

Ebru Saner: Sizin de söylediğiniz gibi 19-20 Haziran'da İstanbul'da çok büyük bir uluslararası konferans gerçekleştireceğiz. Oldukça üst düzey katılımlı. Başbakan Yardımcımız Sayın Emrullah İşler, UNDP Başkanı Sayın Helen Clark, Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'nun da katılacağı bir konferans bu. Söylediğiniz gibi yükselen donör ülkelerden de üst düzey katılım olacak ama aynı zamanda geleneksel donör ülkeler dediğimiz Batılı ülkelerin de katılımını öngörüyoruz. Aynı zamanda sivil toplum örgütlerinden, akademiden, pek çok düşünce kuruluşundan katılımcılarımız olacak. Neler tartışacağız? Son yıllarda yükselen donör ülkeler kalkınma yardımlarının yapısını da değiştiriyor. Farklı modaliteler geliştiriyorlar. Bu modaliteler tartışılacak. Yükselen donör ülkeler kalkınma yardımlarına nasıl bakıyorlar? Yardım etkinliğinin ötesine nasıl geçebiliriz? Etkinliği nasıl artırabiliriz? En az gelişmiş ülkelere yönelik kalkınma işbirliği çabalarını nasıl artırabiliriz? Binyıl Kalkınma Hedefleri için 2015 yılında hedefler ölçülecek ve 2015 sonrası için planlamalar yapılıyor. Yeni gelişmekte olan ülkelerin, bu donör ülkelerin, yükselen donör ülkelerin 2015 sonrası Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne yönelik çabaları neler olacak onu tartışacağız. Son yıllarda özel sektörün ve bir takım yardım kuruluşlarının, vakıfların yani yine özel sektörden kaynağını alıp diğer ülkelere yardım yapan vakıfların öne çıktığını görüyoruz. Bu vakıfların ve özel sektörün yaptığı yardımlar ve bunların modaliteleri tartışılacak. Zamanlama itibarıyla de çok önemli bir konferans bu. Hem Türkiye'nin görünürlüğü artıracak kalkınma yardımları alanında hem de Nisan ayında, biliyorsunuz Meksika'da bakanlar düzeyinde bir küresel ortaklık toplantısı yapıldı.

Temmuz ayında da Kalkınma İşbirliği Forumu New York'ta toplanacak. Tam da ikisinin ortasında, hem Meksika toplantısının çıktılarını tartışabileceğimiz konferansımız aracılığıyla hem de Kalkınma İşbirliği Forumu'na yönelik görüş oluşturabileceğiz.

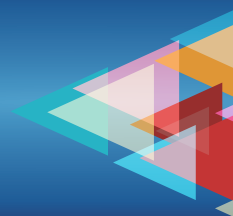
UNDP Türkiye: Bu durumda hem Binyıl Kalkınma Hedefleri açısından hem de 2015 sonrası küresel kalkınma gündemi açısından son derece önemli bir yer tutan uluslararası kalkınma işbirliği konusunda önemli bir konferansa Türkiye'nin ev sahipliği yapıyor olması önemli ve bu konferansın çıktılarının da bundan sonraki süreç hakkında. önemli bir girdi oluşturacağını söyleyebiliriz

Ebru Saner: Kesinlikle.

UNDP Türkiye: Çok teşekkür ederiz Ebru Hanım programımıza katıldığınız için.

Ebru Saner: Ben teşekkür ederim.

UNDP Türkiye: Bu bölümde yükselen bir donör ülke olan Türkiye'nin uluslararası kalkınma işbirliğine katılımını ele almaya çalıştık ve konduğumuz da UNDP'den Güney Güney İşbirliği Projesi Yöneticisi Ebru Saner idi. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, UNDP Türkiye Temsilciliği'nin hazırladığı Yeni Ufuklar'ın bu haftalık da sonuna gelmiş oluyoruz ve bu sezonun da son programı bu aynı zamanda. Programı Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyosu Radyo İle'f'de hazırladık. Programımıza İstanbul'da FM bandında ve İnternette Açık Radyo'dan, 50'ye yakın ilde Polis Radyosu'ndan, yayın ağıımızdaki üniversite radyolarından, Kıbrıs'ta MYCY radyosundan ve podcast formatında iTunes, Soundcloud, Tuneln, Pure Connect ve Audioboom üzerinden, ayrıca tr.undp.org adresinden ulaşabilirsiniz. Sosyal medya üzerinde kullanıcı adımız undpturkiye. Tekrar görüşmek dileğiyle, hoşçakalın.

yeni ufuklar

Audioboom

SoundCloud

Friendfeed

RSS (İngilizce)

RSS (Türkçe)

iTunes

Yodiviki

Pure Connect

Tunein

Kayıt ve Kurgu Desteği

Radyo İlef

Yayın Ağımızdaki Radyolar*

* Programlarımızı podcast formatında iTunes ve Soundcloud üzerinden dinleyebilirsiniz. Soundcloud'da kullanıcı adımız undpturkiye.

*Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.*

www.tr.undp.org

/undpturkiye